

การปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไถ่ ตำบลดอนไถ่ อำเภอ
กระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่ดี ตำบลดอน
ไก่ดี อำเภอกะทู้ม้าน จังหวัดสมุทรสาคร

โดย
นางสาวลักขิกา วารีสมบูรณ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

GOOD PRACTICES IN THE MANAGEMENT OF THE BENJARONG OF DONKAIDEE
COMMUNITY ENTREPRENEURS, TAMBON DONKAIDEE, AMPHOE
KRATHUMBAEN, SAMUTSAKHON PROVINCE.

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Arts (Public and Private Management)
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2017
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

59601713 : การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท

คำสำคัญ : การปฏิบัติที่ดี/ ผู้ประกอบการ/ ชุมชนดอนไก่อี

นางสาว ลักขิกา วารีสุมบรณ์: การปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทุมแบน จังหวัดสมุทรสาคร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ดร. นรินทร์ สังข์รักษา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิธีการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทุมแบน จังหวัดสมุทรสาคร และ 2) ศึกษาแนวทางการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทุมแบน จังหวัดสมุทรสาคร ดำเนินการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายบุคคล กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มสมาชิกในชุมชนดอนไก่อีและกลุ่มลูกค้าประจำ รวมทั้งสิ้นจำนวน 15 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงและแบบลูกบอลหิมะ เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลสามเส้า วิเคราะห์เนื้อหาแบบอุปนัย

ผลการศึกษา พบว่า (1) วิธีการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทุมแบน จังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ 1) ด้านการดำเนินงาน ผู้ประกอบการถือเป็นผู้นำที่ดีของหมู่บ้านรวมถึงการมีวิสัยทัศน์และทัศนคติที่ดีมีการสนับสนุนและส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนมีรายได้ การส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนมีแรงขับเคลื่อน มีการผลักดันตนเองและรู้จักพึ่งพาตนเอง 2) การปฏิบัติที่ดีของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี ในด้านการเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนสมบูรณแบบ ด้านการจัดการความรู้ ด้านการบริหารจัดการที่ดีของผู้ประกอบการและด้านการบริการลูกค้า 3) ด้านการมีส่วนร่วมของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการและสมาชิกในหมู่บ้านเบญจรงค์ทุกคนให้การช่วยเหลือ ผลักดันและสนับสนุนซึ่งกันและกันเป็นอย่างมาก 4) ด้านการพัฒนาหมู่บ้านเกิดจากความร่วมมือทั้งในตัวผู้ประกอบการ สมาชิกในหมู่บ้านและหน่วยงานภาครัฐ มาช่วยในการขับเคลื่อนในเรื่องของการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบและเป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (CIV) 5) ด้านการช่วยเหลือของหน่วยงานภาครัฐ มีหน่วยงานภาครัฐให้ความช่วยเหลือหมู่บ้านเบญจรงค์เป็นอย่างมาก 6) ด้านการบริหารงานคุณภาพ ผู้ประกอบการได้มีการกำหนดวิธีการดำเนินงานที่ดีมากทั้งในด้านการวางแผน การลงมือปฏิบัติ การตรวจสอบประเมินผลและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ (2) แนวทางการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทุมแบน จังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ 1) ด้านการจัดการของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี มีผู้ประกอบการ สมาชิกในหมู่บ้าน หน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ และกลุ่มลูกค้าถือว่าประสบ

ความสำเร็จเป็นอย่างมาก 2) ด้านการสนับสนุน หมู่บ้านเบญจรงค์มีการสนับสนุนที่ดีในทุฝ่ายทั้งด้านชุมชนเข้มแข็ง ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและด้านหมู่บ้านต้นแบบ 3) ด้านการพัฒนาหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี หมู่บ้านเบญจรงค์มีส่วนในการช่วยสังคมทั้งในด้านบุคคล ด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจ 4) ด้านกระบวนการในการจัดการของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี โดยได้มีการกำหนดในด้านการวางแผน ด้านการจัดการองค์การ ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ ด้านการประสานงานและด้านการควบคุม

59601713 : Major (Public and Private Management)

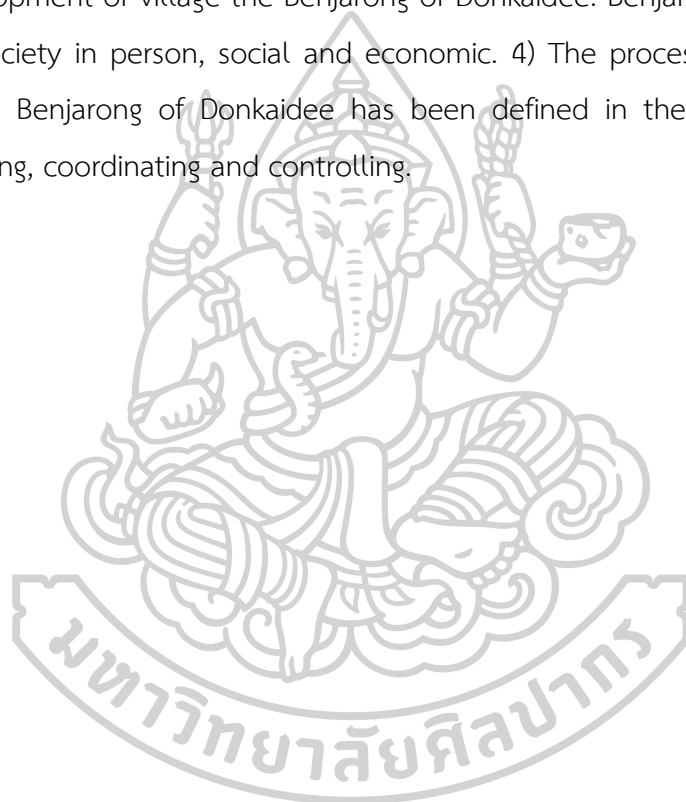
Keyword : Good practices/ entrepreneurs/ Donkaidee community

MISS LUXHIKA VAREESOMBOON : GOOD PRACTICES IN THE MANAGEMENT OF THE BENJARONG OF DONKAIDEE COMMUNITY ENTREPRENEURS, TAMBON DONKAIDEE, AMPHOE KRATHUMBAEN, SAMUTSAKHON PROVINCE. THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR NARIN SUNGRUGSA, Ph.D.

The purposes of the research were to study the Good practices in the management of the Benjarong of Donkaidee community entrepreneurs, Tambon Donkaidee, Amphoe Krathumbaen, Samutsakhon Province and the management approach of the Benjarong of Donkaidee community entrepreneurs, Tambon Donkaidee, Amphoe Krathumbaen, Samutsakhon Province. The research was conducted by using qualitative research methodology with individual was in-depth interview. Key informants include entrepreneurship, community leaders, Donkaidee community members and regular customers. A total of 15 people. Use a purposive Selection and Snow Ball Technique. The research instrument was a semi-structured interview. Use a checking data methodological triangulation and analytic Induction.

The research results were that: (1) Good practices in the management of the Benjarong of Donkaidee community entrepreneurs, Tambon Donkaidee, Amphoe Krathumbaen, Samutsakhon Province Include 1) Operation: entrepreneurs are good leaders of the village, including vision and good attitude, support and promote all Member revenue, to encourage all members are the driving force, have to push myself and self-reliance. 2) Good practices of village the Benjarong of Donkaidee: In the center of community learning is perfect, Knowledge management, Good management of the operator and customer service. 3) The participation of village the Benjarong of Donkaidee: Government agencies, entrepreneurs and every member of the Benjong Village provide help, push forward, and support each other very much. 4) The village development caused by the cooperation of enterprises, members in the village and government agencies to help in driving of sufficiency economy village is the prototype and creative industry village (CIV) 5) The help of government agencies: Government agencies to assist the village is very much. 6) Quality

management: Entrepreneurs have set a very good way of doing both in terms of plan, do, check, and act. and (2) The management approach of the Benjarong of Donkaidee community entrepreneurs, Tambon Donkaidee, Amphoe Krathumbaen, Samutsakhon Province Include 1) Management of village the Benjarong of Donkaidee there is an enterprise, members in the village, government agencies and Customer groups very successful. 2) The support: Benjarong village has good support in every department the strong community, local wisdom, and the village of prototype. 3) The development of village the Benjarong of Donkaidee: Benjarong village contribute to help society in person, social and economic. 4) The process of management of village the Benjarong of Donkaidee has been defined in the planning, organizing, commanding, coordinating and controlling.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์อย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร. นรินทร์ สังข์รักษา อาจารย์ที่ปรึกษา ดร. สวรรยา ธรรมอภิพล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กัญธธิมา นิลทองคำ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนให้คำปรึกษาและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยในตลอดระยะเวลาของการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลหลักทุกท่านทั้งผู้ประกอบการ นายกเทศมนตรี กำนัน ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ สมาชิกในชุมชนและลูกค้าประจำของหมู่บ้าน เบญจรงค์ดอนไถ่ ตำบลดอนไถ่ อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาคร ที่กรุณาสละเวลาในการให้สัมภาษณ์เชิงลึก ทั้งในด้านข้อมูลและด้านความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย รวมถึงให้คำแนะนำ ให้ความร่วมมือ ตลอดจนถ่ายทอดประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้วิจัย ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่มอบสิ่งดี ๆ ให้ความรัก ความห่วงใยให้แก่ผู้วิจัยเสมอมา รวมถึงคอยให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือและสนับสนุนการศึกษามาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณเพื่อน ๆ รวมถึง พี่ น้องทุกคนที่คอยให้กำลังใจและเป็นกำลังใจมิตรมอบสิ่งดี ๆ รวมถึงคอยช่วยเหลือกันมาโดยตลอดในทุก ๆ เรื่องตลอดระยะเวลาของการศึกษา

คุณค่าหรือประโยชน์ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่บิดา มารดา ครู อาจารย์ ที่คอยอบรมสั่งสอน ให้การสนับสนุน คอยส่งเสริมและให้กำลังใจอย่างยิ่งตลอดมา

ลักขิกา วารีสมบุญ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญรูปภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและแนวคิดเกี่ยวกับเครื่องเบญจรงค์.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์.....	13
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ.....	18
แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ดี.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	44
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	46
การเลือกพื้นที่ในการวิจัย.....	46

ผู้ให้ข้อมูลหลัก	48
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	48
วิธีวิจัยและการดำเนินการวิจัย	50
การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	51
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาบริบทและข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ที่ศึกษา	53
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาวิธีการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี	62
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี	84
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	101
สรุปผลการวิจัย	101
อภิปรายผล	108
ข้อเสนอแนะ	127
รายการอ้างอิง	130
ภาคผนวก	137
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	138
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	148
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลัก	151
ภาคผนวก ง ภาพการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก	153
ประวัติผู้เขียน	162

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงการสังเคราะห์ สรุปลักษณะ ทฤษฎีในการวิจัย.....	28
ตารางที่ 2 แสดงการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
ตารางที่ 3 แสดงถึงการสังเคราะห์ หัวข้องานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ องค์ความรู้ที่ได้พบ ประเด็นที่มุ่งศึกษา และมโนทัศน์ในการวิจัย	39
ตารางที่ 4 สรุปลขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาคำเตรียมความพร้อมและการศึกษาสภาพการณ์	52

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
รูปภาพที่ 1 กระบวนการในการจัดการ POCCC.....	20
รูปภาพที่ 2 แสดงวงจร PDCA หรือ Deming Cycle	25
รูปภาพที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ของ Benchmarking Benchmark และ Good practices	26
รูปภาพที่ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัย	45
รูปภาพที่ 5 แสดงแผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสาคร	54
รูปภาพที่ 6 แสดงภาพตราประจำจังหวัดสมุทรสาคร.....	56
รูปภาพที่ 7 แสดงข้อมูลทางภูมิศาสตร์.....	57
รูปภาพที่ 8 แสดงแผนที่เขตการปกครองส่วนภูมิภาค.....	58
รูปภาพที่ 9 แสดงแผนที่เขตการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	59
รูปภาพที่ 10 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิธีการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่ดี ตำบลดอนไก่ดี อำเภอกะทู้ม้าน จังหวัดสมุทรสาคร	84
รูปภาพที่ 11 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่ดี ตำบลดอนไก่ดี อำเภอกะทู้ม้าน จังหวัดสมุทรสาคร	100
รูปภาพที่ 12 แสดงภาพสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก	154
รูปภาพที่ 13 แสดงภาพสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก	154
รูปภาพที่ 14 แสดงภาพสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก	155
รูปภาพที่ 15 แสดงภาพสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก	155
รูปภาพที่ 16 แสดงภาพสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก	156
รูปภาพที่ 17 แสดงภาพสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก	156
รูปภาพที่ 18 แสดงภาพสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก	157
รูปภาพที่ 19 แสดงภาพสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก	157
รูปภาพที่ 20 แสดงภาพสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก	158

รูปภาพที่ 21 แสดงภาพสอนการวาดลวดลายบนเครื่องเบญจรงค์.....	158
รูปภาพที่ 22 แสดงภาพการลงสีบนเครื่องเบญจรงค์.....	159
รูปภาพที่ 23 แสดงภาพการวาดลวดลายบนเครื่องเบญจรงค์	159
รูปภาพที่ 24 แสดงภาพลงสีบนเครื่องเบญจรงค์.....	160
รูปภาพที่ 25 แสดงภาพหมู่บ้านทำมาค้าขายต้นแบบ (ภาคกลาง).....	160
รูปภาพที่ 26 แสดงภาพรางวัลต่าง ๆ ที่ชุมชน/หมู่บ้านเบญจรงค์คอนไก่อีได้รับ.....	161
รูปภาพที่ 27 แสดงภาพเครื่องเบญจรงค์ของหมู่บ้านเบญจรงค์รงค์คอนไก่อี.....	161

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพเศรษฐกิจทางด้านอุตสาหกรรมของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2558 แสดงให้เห็นว่าสินค้าประเภทหัตถกรรมและหัตถอุตสาหกรรมของประเทศไทยได้สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้มากถึง 8.7 หมื่นล้านบาท ในขณะที่มูลค่าส่งออกงานหัตถศิลป์ไทยยังมีมูลค่าถึง 5.85 หมื่นล้านบาท (สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมศุลกากร 2560) โดยเฉพาะในกลุ่มสินค้าประเภทของใช้ กลุ่มสินค้าประเภทของตกแต่ง กลุ่มผ้าทอมือ กลุ่มหัตถกรรมและเซรามิก เป็นต้น (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญกิตติ et al. 2550) งานหัตถกรรมสร้างขึ้นด้วยฝีมือพื้นบ้านของมนุษย์ที่ใช้ความชำนาญและการสั่งสมประสบการณ์ของกลุ่มชาวบ้านในสมัยก่อน โดยสร้างสรรค์ผลงานขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวันเป็นการสะท้อนอัตลักษณ์ความเป็นไทยได้อย่างประณีตและเต็มไปด้วยอัตลักษณ์ศิลปะ (ฉัตรชัย อรรถปักษ์ 2550) มีการพัฒนาสินค้าให้สอดคล้องกับค่านิยมใหม่ ๆ ของสังคมไทยในปัจจุบัน ใช้วัตถุดิบที่มีมูลค่าและต้องอาศัยฝีมือช่างที่มีความละเอียดประณีตเป็นพิเศษจนก่อให้เกิดเป็นงานช่างฝีมือชั้นสูง (ประชา สุวารินทร์ 2554)

ปัจจุบันวัฒนธรรมทั่วทุกมุมโลกถูกผสมกลมกลืนจนเป็นสากลแต่อัตลักษณ์และความงดงามของวิถีชีวิตไทยนั้น ยังคงอยู่โดยสะท้อนออกมาหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นงานศิลปะชั้นสูงหรืองานฝีมือพื้นบ้าน (ภุชชงค์ จันทวิช 2551) หนึ่งในชิ้นงานที่สะท้อนอัตลักษณ์ไทยได้ดีที่สุดอย่างหนึ่ง คือ เครื่องเบญจรงค์ด้วยลวดลายที่ปรากฏอยู่บนเครื่องเบญจรงค์นี้จึงได้กลายมาเป็นจุดดึงดูดที่นำประทับใจ ได้รับการยกย่องทั้งการเขียนลวดลายโบราณและลายสมัยใหม่ได้อย่างประณีตเพราะได้เสนอเรื่องราววิถีชีวิตความเป็นไทยฝากไว้บนเครื่องเบญจรงค์ (ธนิช เลิศชาญฤทธ์ 2551) เป็นอัตลักษณ์ที่ไม่ซ้ำใครได้อย่างประณีตและเต็มไปด้วยอัตลักษณ์ศิลปะ ผ่านฝีมืองานช่างโดยถ่ายทอดกันมานานนับสิบปีจากช่างฝีมือที่ถ่ายทอดวิชาความรู้สู่รุ่นลูกรุ่นหลาน (พิริยะ ไกรฤกษ์ 2518) เป็นหมู่บ้านหัตถกรรมที่เกิดจากความร่วมมือภายในชุมชนอย่างแข็งขันอีกทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นสร้างชุมชนเข้มแข็ง (ประกอบ มีโคตรกอง 2551)

หมู่บ้านเบญจรงค์บ้านดอนไก่อติ ตำบลดอนไก่อติ อำเภอกะพุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ได้มีผลิตภัณฑ์เครื่องเบญจรงค์ที่เป็นแหล่งผลิตขนาดใหญ่เป็นอีกแห่งหนึ่งซึ่งมีชื่อเสียงและได้ชื่อว่าเป็นหมู่บ้านแห่งการผลิตเครื่องเบญจรงค์ที่มีความประณีต สวยงาม มีคุณภาพและธำรงอัตลักษณ์ความเป็นไทย (ชมพูนุช อุ่นเสรี 2547) อีกทั้งยังเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนที่มีประโยชน์ใช้สอยอีกมากมาย รวมทั้งมีการกำหนดลวดลายและรูปแบบต่าง ๆ ทั้งนี้หมู่บ้านเบญจรงค์บ้านดอนไก่อติ

ยังได้รับรางวัลชนะเลิศหมู่บ้านพัฒนาดีเด่นของมูลนิธิหม่อมงามจิตต์บุรฉัตรในปี พ.ศ. 2544 เป็นที่นิยมทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ นอกจากนี้ยังได้รับรางวัลสินค้าโอท็อป (OTOP) ระดับ 5 ดาว ในปี พ.ศ. 2546 (ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรม 2560) ด้วยลวดลายที่มีความหลากหลาย เช่น ลายประเพณีไทย ลายจักรี ลายพุ่มข้าวบิณฑ์ ลายไม้เลื้อย ลายดอกพิกุล เป็นต้น และยังมีสีสันทันแบบต่าง ๆ อาทิเช่น แบบด้าน แบบมัน แบบด้านนูน เป็นต้น (ชัชวาลย์ รัตนพันธุ์ 2551) ซึ่งผู้ประกอบการในหมู่บ้านเบญจรงค์ได้ควบคุมคุณภาพของการทำเครื่องเบญจรงค์ให้อยู่ในเกณฑ์ที่ดี โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และความประณีตของช่างฝีมือเบญจรงค์ไทย หมู่บ้านเบญจรงค์บ้านดอนไก่อีจิงถือว่าเป็นชุมชนต้นแบบที่สืบสานและอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมเครื่องเบญจรงค์ไทยให้ยั่งยืนคงความเป็นอัตลักษณ์ มีตลาดรองรับทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ (นิคดา หงส์วิวัฒน์ 2554)

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยของ จุฑามาศ ผุยเตชะ (2556) โดยศึกษาเรื่อง “แนวทางการปฏิบัติที่ดีในการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลสามควายเผือก อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม” พบว่า กระบวนการดำเนินงานเพื่อนำมาจัดทำแผนสุขภาพชุมชน ประชาชน หน่วยบริการสาธารณสุขเสนอโครงการที่เกิดจากความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง การดำเนินโครงการเกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนมีระบบการตรวจสอบการทำงานของกองทุนที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อติดตามและประเมินผลการทำงาน (จุฑามาศ ผุยเตชะ 2556) นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยของ ปิติวงษ์ ผลสมบุญ (2558) โดยศึกษาเรื่อง “การพัฒนาารูปแบบการจัดการธุรกิจอุตสาหกรรมหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เพื่อประสิทธิภาพการแข่งขันที่ยั่งยืน” พบว่า ผู้ประกอบการควรมีการพัฒนาสมรรถนะหลักของธุรกิจเพื่อเพิ่มคุณค่า เกิดทักษะ ความรู้และความสามารถ ทำให้ผู้ประกอบการเข้าใจธุรกิจของตนและขั้นตอนการทำงานมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถถ่ายทอดความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงประสิทธิภาพทางการแข่งขัน เช่น ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว การสร้างความแตกต่างของสินค้าโดยการพัฒนาสินค้าและบริการให้ทันสมัย เกิดความหลากหลายและการลอกเลียนแบบยากเพื่อเข้าถึงตลาดอย่างต่อเนื่อง (ปิติวงษ์ ผลสมบุญ 2558)

นักวิจัยกลุ่มหนึ่ง Broadmeadow และ Nisbet ให้คำจำกัดความว่า การปฏิบัติที่ดี (Good Practices) หมายถึง วิธีการปฏิบัติทั้งหลายที่สามารถก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีในสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ทำให้ประสบความสำเร็จ โดยการนำความรู้ไปปฏิบัติจริงและเป็นแนวทางการปฏิบัติที่ดีที่สุดของตนเอง จึงส่งผลทำให้คนในชุมชนประสบความสำเร็จ (Broadmeadow and Nisbet 2004) ตามที่ทราบกันเป็นอย่างดีว่าชุมชนดอนไก่อีจิงจะประสบความสำเร็จได้นั้น ย่อมเกิดจากผู้นำชุมชนและสมาชิกทุกคนในชุมชนเป็นหลัก (Bhalla and Giri 2014) การที่ผู้นำชุมชนมีความรู้และวิธีการปฏิบัติที่ดี (Good

Practices) ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีผลงานดีเด่นและเป็นที่ยอมรับในด้านต่าง ๆ นำมาปฏิบัติจนเกิดเป็นหมู่บ้านหรือชุมชนต้นแบบและมีการเผยแพร่วิธีปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ อาทิเช่น แนวคิดในด้านการวางแผนและกระบวนการในการดำเนินงาน การปฏิบัติที่ดีของผู้นำและสมาชิกในชุมชนและการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นต้น (วิจารณ์ พานิช 2556) ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นและนำมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาวิธีการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร รวมถึงเพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

นอกจากนี้คำว่า “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ถือเป็นกระบวนการสร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์ประกอบไปด้วย หมู่บ้าน ชุมชนและตำบล เป็นต้น เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ในแต่ละชุมชนได้นำทรัพยากรภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาพัฒนาให้เป็นผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพ (บุษราภรณ์ มัทธนชัย 2552) เป็นการสร้างจุดเด่นและมูลค่าเพิ่มให้เป็นที่ต้องการของตลาดที่สำคัญ ต้องสอดคล้องกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น โดยยึดหลักการพึ่งตนเองของคนในชุมชน ทั้งนี้รัฐบาลพร้อมที่จะช่วยเหลือในด้านความรู้สมัยใหม่และการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งจะเชื่อมโยงสินค้าชุมชนเข้าสู่ตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ (พัชรินทร์ เสริมการดี and อีระ สุภเพียร 2558) เป็นการกระตุ้นให้คนในชุมชนเกิดกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น สร้างชุมชนที่เข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ เป็นการรักษาภูมิปัญญาไทยทางด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณี รวมถึงเป็นการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์คุณภาพที่มีอัตลักษณ์เช่นเดียวกับหมู่บ้านเบญจรงค์บ้านดอนไก่อีโดยมีสินค้า “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสมุทรสาคร คือ การผลิตเครื่องเบญจรงค์ (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร 2560)

อำเภอกระทุ่มแบนได้สนับสนุนกิจกรรมของหมู่บ้านแห่งนี้ โดยพิจารณาส่งผลิตภัณฑ์ของกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี ซึ่งเข้ารับการคัดสรรและผลการคัดเลือกในระดับ 5 ดาว ในปี พ.ศ.2546 รวมถึงได้รับการคัดเลือกเป็นหมู่บ้าน OTOP ต้นแบบของจังหวัดสมุทรสาคร สร้างความภาคภูมิใจให้กับทุกฝ่ายและได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนได้เข้าสู่การเป็นหมู่บ้าน OTOP Village Champion (OVC) ในปี พ.ศ.2549 (ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรม 2560) ซึ่งการที่จะได้เป็นหมู่บ้าน OVC นั้น จะต้องมีการผลิตสินค้า OTOP ที่มีคุณภาพสามารถเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์ให้เข้ากับศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวและบริการ (กรกฎ บุญลพ 2551) กระบวนการผลิตและการพัฒนาของเครื่องเบญจรงค์มีส่วนช่วยสร้างความรัก ความผูกพันและความร่วมมือ

ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชนเป็นอย่างดี ทำให้การพัฒนาด้านอื่น ๆ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ส่งผลให้คุณภาพชีวิตโดยรวมของหมู่บ้านหรือชุมชนดีขึ้นและเชื่อว่าจะมีความเข้มแข็งยั่งยืนต่อไปในอนาคต (กรมศิลปากร 2554)

จากที่กล่าวข้างต้นทำให้ทราบว่า ชุมชนดอนไถ่ดีถือว่าเป็นชุมชนต้นแบบของจังหวัดสมุทรสาครในการผลิตและการพัฒนาเครื่องเบญจรงค์จนได้รับรางวัลสินค้าโอท็อป (OTOP) ระดับ 5 ดาวในปี พ.ศ. 2546 และได้เข้าสู่การเป็นหมู่บ้าน OTOP Village Champion (OVC) ในปี พ.ศ.2549 (ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรม 2560) ด้วยรูปแบบลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัว จึงทำให้เครื่องเบญจรงค์ได้รับการคัดสรรเป็นสุดยอด “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” และยังถือว่าเป็นงานหัตถกรรมที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ มีความประณีตสวยงาม แสดงถึงวิถีวัฒนธรรม รสนิยม และอัตลักษณ์ของไทย (บุษราภรณ์ มัทธนะชัย 2552) นอกจากนี้คุณอุไร แดงเอี่ยม ประธานกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี ได้เล็งเห็นถึงการเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิกในหมู่บ้านและสามารถต่อยอดให้เป็นหมู่บ้านแห่งการท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรสาคร โดยการเปิดโฮมสเตย์บ้านอุไรเบญจรงค์เป็นที่พักให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ (ธนศร กล้ารอน 2553) ที่สนใจในงานฝีมือหัตถกรรมเข้าไปศึกษาวิถีชีวิตของคนในหมู่บ้านและเรียนรู้กระบวนการผลิตเครื่องเบญจรงค์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี จากความทุ่มเทของสมาชิกในหมู่บ้านส่งผลให้ในปี พ.ศ. 2550 หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีได้รับรางวัลชุมชนดีเด่นทางด้านการท่องเที่ยว รวมถึงรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร 2560)

ผู้ประกอบการหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีถือว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างของนักปฏิบัติที่เป็นเลิศในการจัดการความรู้ของชุมชน อีกทั้งหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีถือว่าเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนสมบูรณ์แบบ โดยเป็นศูนย์ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สำหรับประชาชน (บดีรินทร์ วิจารณ์ 2547) เสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ การถ่ายทอด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม ค่านิยมและเอกลักษณ์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้เพื่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนและก่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้มุ่งพัฒนาแบบพึ่งตนเองชุมชน (อารีวรรณ ทับทอง 2549) โดยมีแนวทางในการพัฒนากลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีเพื่อเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความเจริญแก่ชุมชน เช่น การยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนให้ดีขึ้นด้วยกระบวนการผลิตเครื่องเบญจรงค์ล้วนต้องใช้ช่างฝีมือ (ถวัลย์ มาศจรัส 2552) โดยสมาชิกทุกคนในหมู่บ้านได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ มีการพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลาและที่สำคัญได้มีการเปิดการเรียนการสอนในการทำเครื่องเบญจรงค์ รวมไปถึงเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับคนทั้งภายในชุมชนและภายนอกชุมชน (กนกวรรณ ชูชาญ 2552)

จุดเด่นของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีดี กล่าวคือ การผลิตเครื่องเบญจรงค์ที่มีชื่อเสียงทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนได้รับการคัดสรรให้เป็นสุดยอดสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ของจังหวัดสมุทรสาคร (ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรม 2560) รวมถึงผู้ประกอบการหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีดีได้ทำการเปิดโฮมสเตย์บ้านอุไรเบญจรงค์เพื่อเป็นที่พักให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ถือว่าเป็นชุมชนดีเด่นทางด้านการท่องเที่ยวอีกด้วย (ธนศร กล้ารอน 2553) นอกจากนี้หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีดียังเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนสมบูรณ์แบบดอนไก่อีดี ในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สำหรับสมาชิกในชุมชน ซึ่งประกอบด้วย การเปิดโอกาสในการเรียนรู้ การถ่ายทอดความรู้ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเรียนรู้ การนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติ รวมถึงการเรียนรู้วิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตเบญจรงค์ เป็นต้น (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร 2560) นอกจากนี้ศูนย์เรียนรู้ชุมชนสมบูรณ์แบบดอนไก่อีดีถือว่าเป็นแหล่งที่รวบรวมความรู้ การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ค่านิยม และอัตลักษณ์ของชุมชน (จินตวีร์ เกษมสุข 2557) โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้เพื่อวิถีชีวิตของสมาชิกในชุมชนจนก่อให้เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มุ่งพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สมาชิกในชุมชนมีลักษณะแบบพึ่งพาตนเอง (มูลนิธิชัยพัฒนา 2550)

ด้วยเหตุดังกล่าว ถือว่าหมู่บ้านเครื่องเบญจรงค์ดอนไก่อีดีนั้นได้เป็นอีกหนึ่งชุมชนที่ยังคงความเป็นอัตลักษณ์และยังสืบสานงานประเภทหัตถกรรมเครื่องเบญจรงค์ไทยได้อย่างยั่งยืน รวมถึงถือว่าเป็นหมู่บ้านต้นแบบในการส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นสร้างชุมชนได้อย่างเข้มแข็ง ดังนั้นผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาวิธีการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อีดี ตำบลดอนไก่อีดี อำเภอกะพุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร รวมถึงเพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อีดีตำบลดอนไก่อีดี อำเภอกะพุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่มาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นต่อไปได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อีดี ตำบลดอนไก่อีดี อำเภอกะพุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อีดี ตำบลดอนไก่อีดี อำเภอกะพุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มุ่งที่จะศึกษาถึงการปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร โดยกำหนดขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านพื้นที่และขอบเขตด้านระยะเวลา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants)

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ที่ประกอบด้วย กลุ่มผู้ประกอบการ ประกอบไปด้วย ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่มและเลขานุการกลุ่ม จำนวน 3 คน กลุ่มผู้นำชุมชน ประกอบไปด้วย นายกเทศมนตรี กำนัน ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนและนักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ จำนวน 4 คน กลุ่มสมาชิกในชุมชนดอนไก่อี จำนวน 4 คน และกลุ่มลูกค้าประจำ จำนวน 4 คน รวมทั้งหมด 15 คน หรือจนได้ข้อมูลที่อิ่มตัวแล้วจนเกิดเป็นทฤษฎีถึงจุดอิ่มตัว (Theoretical saturation) การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) และแบบลูกบอลหิมะ (Snow Ball Technique)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาเรื่องการปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้แนวคิดที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

2.1. แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ดี โดยสอดคล้องกับทฤษฎีของ William Edwards ได้อธิบายถึงวงจร PDCA หรือ Deming Cycle ซึ่งประกอบด้วย Plan คือ การวางแผน DO คือ การปฏิบัติตามแผน Check คือ การตรวจสอบประเมินผลและ Act คือ การปรับปรุง การดำเนินการ และพัฒนาอย่างเหมาะสม

2.2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ โดยสอดคล้องกับทฤษฎีของ Henri Fayol ได้อธิบายถึงกระบวนการในการจัดการ หรือเรียกว่า POCCC โดยมี 5 ขั้นตอน การวางแผน การจัดการองค์การ การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงานและการควบคุม เป็นต้น

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้ โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้จำนวน 1 ชุมชน คือ ชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาการปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ใช้เวลาโดยประมาณ 1 ปี ตั้งแต่เดือน มีนาคม พ.ศ.2560 ถึง เดือน มิถุนายน พ.ศ.2561

นิยามศัพท์เฉพาะ

เครื่องเบญจรงค์ หมายถึง เครื่องปั้นดินเผาเคลือบ โดยเขียนด้วยลายที่ลงด้วยสีต่าง ๆ ของหมู่บ้านเบญจรงค์บ้านดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

การปฏิบัติที่ดี หมายถึง ขั้นตอนหรือกระบวนการในการปฏิบัติงานที่ดีทำให้องค์การประสบความสำเร็จ ซึ่งอาจนำความรู้ที่มีและประสบการณ์ที่ผ่านมาทำให้องค์การประสบความสำเร็จนำมาปฏิบัติในการดำเนินงาน โดยนำไปสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมายที่องค์กรกำหนดไว้ ส่งผลให้องค์การเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน

การจัดการ หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์การในการทำงานทั้งในด้านตัวบุคคลและทรัพยากรในองค์การ โดยผู้บริหารมีการวางแผนจัดการภายในองค์การในการบรรลุวัตถุประสงค์ตามแนวทางที่กำหนดไว้

ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลที่ก่อตั้งธุรกิจหรือเจ้าของกิจการในการผลิตเครื่องเบญจรงค์ดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ชุมชนดอนไก่อี หมายถึง พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่ผลิตเครื่องเบญจรงค์โดยใช้งานศิลปะขั้นสูงหรืองานฝีมือพื้นบ้านที่สะท้อนเอกลักษณ์ไทยได้ดีที่สุด คือ เครื่องเบญจรงค์บ้านดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงวิธีการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร
2. ทำให้ทราบถึงแนวทางการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร
3. ทำให้ทราบถึงการสร้างเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งของชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

4. นำผลการวิจัยไปกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อการขับเคลื่อนการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของสมาชิกในชุมชน ผู้นำชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ทำให้เกิดเป็นหมู่บ้านต้นแบบในการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาปรับใช้ในการศึกษา รวมถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและแนวคิดเกี่ยวกับเครื่องเบญจรงค์
2. แนวคิดเกี่ยวกับหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ
4. แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ดี
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดงานวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและแนวคิดเกี่ยวกับเครื่องเบญจรงค์

ผู้วิจัยขอเสนอ ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น ลักษณะที่สำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น ความหมายของเครื่องเบญจรงค์และกระบวนการผลิตเครื่องเบญจรงค์ ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

เบญญาดา เพิ่มพูล (2553) กล่าวว่า ภูมิปัญญา (Wisdom) หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ความเชื่อ ความสามารถทางพฤติกรรมและความสามารถในการแก้ไขปัญหาของมนุษย์ ส่วนนริศรา วัฒนสิน (2557) ได้ให้คำจำกัดความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local wisdom) ไว้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นพื้นฐานความรู้ของชาวบ้านหรือความรอบรู้ของชาวบ้านที่เกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งมีประสบการณ์ที่สืบทอดกันมาทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเรียนรู้จากผู้ใหญ่ที่มีความรู้สะสมสืบทอดกันมา จิตรานันท์ แสงศรีจันทร์ (2555) ให้ความหมายว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local wisdom) หมายถึง ความสามารถในการใช้พื้นฐานของความรู้ในการสร้างสรรค์งาน เพื่อพัฒนาและดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น ในการถ่ายทอดความรู้ การสอนและทำให้เห็นเป็นตัวอย่าง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ จันท์จิรา ฉัตรวานิช (2551) อธิบายว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น (local wisdom) หมายถึง เทคนิควิธี เป็นองค์ความรู้ของชาวบ้านในการที่ชาวบ้านคิดค้นขึ้นเองโดยนำความรู้ที่มีมาใช้ในการแก้ปัญหา ทั้งทางกว้างและทางลึกที่ชาวบ้านคิดค้นขึ้น โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัยความเหมือนกันของภูมิปัญญาไทย ดวงฤทัย อรรคแสง (2552) ได้

เสนอว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น (local wisdom) หมายถึง องค์ความรู้หรือเทคนิคที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ซึ่งมีการสืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ผ่องศรี เสากลีเยว (2552) ได้กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น (local wisdom) หมายถึง ภูมิปัญญาชาวบ้านที่เกิดขึ้นจากการสะสมความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้โดยใช้ระยะเวลายาวนาน โดยจะมีการเชื่อมโยงกันไปหมดในทุกสาขาวิชาไม่แยกหรือจำแนกวิชาออกไป อาทิเช่น วิชาเกี่ยวกับความเป็นอยู่ วิชาเกี่ยวกับการใช้ยาและวิชาเกี่ยวกับเศรษฐกิจอาชีพ หรือในการศึกษาวัฒนธรรม จะผสมผสานกลมกลืนเชื่อมโยงกันไปหมด เป็นต้น

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ภูมิปัญญา (Wisdom) หมายถึง องค์ความรู้ ความเชื่อ ความสามารถของคนในท้องถิ่นที่ได้จากการสั่งสมประสบการณ์และการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลา ยาวนาน โดยมีลักษณะเป็นองค์รวมและมีคุณค่าทางวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น นอกจากนี้ยังสามารถสรุปได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น (local wisdom) หมายถึง ความรู้ของชาวบ้านในท้องถิ่นซึ่งได้มาจากประสบการณ์และความเฉลียวฉลาดของชาวบ้าน รวมทั้งความรู้ที่สั่งสมมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ซึ่งสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งระหว่างสืบทอดมีการปรับปรุง ประยุกต์และเปลี่ยนแปลงจนอาจเกิดเป็นความรู้ใหม่ตามสภาพการณ์ทางสังคมวัฒนธรรม

ลักษณะที่สำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น

จตุรัตน์ ศักดิ์มั่งวงศ์ (2559) ได้อธิบายถึง ลักษณะที่สำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะดังนี้

1. ลักษณะของความรู้และระบบความรู้ ภูมิปัญญาเป็นระบบความรู้ที่ไม่ถือว่าเป็นวิทยาศาสตร์ ด้วยเหตุดังกล่าวจึงเห็นว่าการศึกษารื่องภูมิปัญญานั้นจะเข้าไปศึกษาชาวบ้านในชุมชนว่าชาวบ้านมีความรู้ในเรื่องนี้ได้อย่างไร เรียนรู้จากอะไรบ้างและศึกษาว่าชาวบ้านเห็นสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้อย่างไร

2. ลักษณะการสั่งสมและการกระจายความรู้ ภูมิปัญญาอาจเกิดจากความรู้หรือประสบการณ์ที่สั่งสมมานาน โดยนำความรู้ที่มีมาเผยแพร่ แลกเปลี่ยนความรู้และการกระจายความรู้ให้แก่ผู้อื่น อาทิเช่น ช่างทำเครื่องเบญจรงค์ได้ทำการสั่งสมความรู้เกี่ยวกับงานฝีมือไว้ในตัวบุคคลหนึ่งซึ่งมีกระบวนการในการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้อื่น เราควรศึกษาด้วยว่ากระบวนการนี้เป็นอย่างไร ช่างทำเครื่องเบญจรงค์สามารถสร้างช่างทำเครื่องเบญจรงค์อีกคนได้อย่างไร

3. ลักษณะของการถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นเกิดจากกระบวนการถ่ายทอดที่มีความซับซ้อน เนื่องจากภูมิปัญญาไม่ได้มีสถาบันในการถ่ายทอดความรู้ ซึ่งผู้เรียนรู้ต้องการเข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่นเอง นอกจากนี้ผู้เรียนรู้ต้องเข้าใจถึงกระบวนการถ่ายทอดความรู้จากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง

4. ลักษณะในการสร้างสรรค์และการปรับปรุง ควรมีการเรียนรู้ระบบของภูมิปัญญาชาวบ้าน นอกจากนี้ควรมีการปรับปรุงการพัฒนาระบบความรู้และปรับเปลี่ยนระบบความรู้ที่อยู่ตลอดเวลา เพื่อเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอนาคต

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้คือ การปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่ดี สรุปได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นถือว่าเป็นรากแก้วที่สำคัญเป็นอย่างมากในท้องถิ่นนั้น ๆ เนื่องจาก ภูมิปัญญาของชาวบ้านคนหนึ่งอาจพัฒนาองค์ความรู้ที่มีและส่งองค์ความรู้ที่มีถ่ายทอดออกมาให้กับอีกบุคคลหนึ่ง เพื่อเป็นการพัฒนา จึงทำให้ท้องถิ่นนั้นมีความเจริญงอกงามอย่างมั่นคงและมีความสำคัญต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ภูมิปัญญาท้องถิ่นต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวบ้านในพื้นที่นั้นโดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่ในการแก้ปัญหาการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย ภูมิปัญญาท้องถิ่นมักมีความสัมพันธ์กันทั้งในด้านการทำมาหากิน การอยู่ร่วมกันในชุมชน แนวคิด การปฏิบัติ เทคโนโลยี ศาสนา พิธีกรรม ความเชื่อ ศิลปะ วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นต้น ดังนั้นแนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความสอดคล้องกับงานวิจัย เนื่องจากการทำเครื่องเบญจรงค์ดอนไก่ดีนั้นถือว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวบ้านชุมชนดอนไก่ดี จังหวัดสมุทรสาครที่นำความรู้ทางด้านภูมิปัญญามาพัฒนาจนเกิดเป็นสินค้าที่ขึ้นชื่อให้กับจังหวัดสมุทรสาครและยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชน จังหวัด ประเทศ รวมถึงคนในชุมชนอีกด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับเครื่องเบญจรงค์

ความหมายของเครื่องเบญจรงค์

อรสรวง แสงสุก (2559) ได้ให้คำจำกัดความหมายของเครื่องเบญจรงค์ไว้ว่า เครื่องเบญจรงค์ถือว่าเป็นเครื่องปั้นดินเผาประเภทเซรามิกส์ นอกจากนี้ยังเป็นงานทางด้านศิลปหัตถกรรมที่มีการลงสีที่พื้นและลวดลายที่สวยงามลงบนเครื่องเบญจรงค์ คำว่า “เบญจรงค์” นั้นหมายถึงห้าสี โดย 5 สีนั้นจะประกอบไปด้วย สีแดง สีดำ สีเขียวหรือสีคราม สีเหลืองและสีขาว เป็นต้น ส่วนนฤฤทธิ์ วัฒนภู (2558) ให้ความหมายว่า เครื่องเบญจรงค์ หมายถึง งานศิลปะขั้นสูงที่ใช้ฝีมือช่างทางด้านหัตถกรรมของไทยตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน การผลิตเครื่องเบญจรงค์จะต้องมีความปราณีต ความละเอียดอ่อน ความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัวของไทยและความสวยงามของลวดลาย นอกจากนี้เครื่องเบญจรงค์มีต้นกำเนิดมาจากประเทศจีน โดยการเขียนลวดลายเฉพาะของประเทศจีนนั้นจะนิยมใช้ตั้งแต่ 3 สีขึ้นไป ส่วนเครื่องเบญจรงค์ของประเทศไทยนั้นมักนิยมใช้สีตั้งแต่ 3 สีขึ้นไปจนถึง 8 สี ซึ่งประกอบด้วย สีแดง สีดำ สีเขียวหรือสีคราม สีเหลือง สีขาว สีน้ำตาล สีชมพูและสีม่วงอ่อน เป็นต้น อังศกร กฤตนันท์ (2557) กล่าวว่า เครื่องเบญจรงค์ หมายถึง งานด้านศิลปหัตถกรรมของไทยที่เกิดตั้งแต่สมัยอดีต โดยช่างที่มีฝีมือดีจัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชวงศ์ชั้นสูงเท่านั้น ซึ่งถือว่าเป็นงาน

ศิลปหัตถกรรมที่แสดงถึงลักษณะเฉพาะของไทย เครื่องเบญจรงค์นั้นเริ่มมาตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึง สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ลวดลายสีสันทึบที่เขียนลงภาชนะจะสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นอัตลักษณ์ของ คนไทย เครื่องเบญจรงค์สามารถผลิตออกมาเป็นสินค้าต่าง ๆ อาทิเช่น แจกัน ถ้วยชาม แก้วน้ำ ของประดับตกแต่ง เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างรายได้และอาชีพให้กับคนในชุมชน และถือเป็น สินค้าที่ได้รับความนิยมมากในตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า เครื่องเบญจรงค์ หมายถึง เครื่องเบญจรงค์ถือว่าเป็นมรดก ทางปัญญาของไทย โดยมีต้นกำเนิดมาจากประเทศจีนซึ่งการเขียนลวดลายเฉพาะของประเทศจีนนั้น จะนิยมใช้ตั้งแต่ 3 สีขึ้นไป ส่วนเครื่องเบญจรงค์ของประเทศไทยนั้นมักนิยมใช้สีตั้งแต่ 3 สีขึ้นไปจนถึง 8 สี ซึ่งประกอบด้วย สีแดง สีดำ สีเขียวหรือสีคราม สีเหลือง สีขาว สีน้ำตาล สีชมพูและสีม่วงอ่อน เป็นต้น เครื่องเบญจรงค์ถือว่าเป็นมรดกของโลกและถือว่าเป็นงานทางด้านหัตถกรรมของไทยอีกด้วย โดยใช้ช่างที่มีฝีมือในการผลิตเครื่องเบญจรงค์ให้มีความปราณีต มีความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัว มีความสวยงามของลวดลายและมีความละเอียดอ่อน ที่เกิดจากความรู้ ความสามารถ รวมถึงความ ซำนาญของช่างฝีมือในการสร้างผลิตภัณฑ์ให้คงความเป็นอัตลักษณ์ของไทย

กระบวนการผลิตเครื่องเบญจรงค์

ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) (2561) ได้ให้ข้อมูลถึงกระบวนการ ในการผลิตเครื่องเบญจรงค์ไว้ว่า กรรมวิธีในการผลิตหรือการขึ้นรูปของผลิตภัณฑ์เครื่องเบญจรงค์นั้น มักมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ผู้ผลิตต้องมีความชำนาญ มีความรู้ความสามารถ เข้าใจในเทคนิคต่าง ๆ อย่างเพียงพอในการผลิตเครื่องเบญจรงค์ รวมไปถึงอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ที่ช่วยในการผลิต เครื่องเบญจรงค์

กระบวนการผลิตเครื่องเบญจรงค์สามารถแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

- 1) การผลิตภาชนะสีขาวหรือเครื่องขาว
- 2) กระบวนการเขียนลายเครื่องเบญจรงค์ภาชนะสีขาวหรือเครื่องขาว

ของขาวที่นำมาผลิตเครื่องเบญจรงค์เป็นภาชนะรูปทรงต่าง ๆ จำเป็นต้องมีสีขาว อย่างเช่น โถประดับ จาน ชาม แก้วน้ำ หม้อข้าว ชันข้าว แจกัน ชุดน้ำชา แก้วกาแฟ เป็นต้น

ลักษณะการเคลือบของขาวนั้นมี 2 ลักษณะดังนี้

- 1) เคลือบเงา
- 2) เคลือบด้าน

ซึ่งเมื่อนำมาผลิตเป็นเครื่องเบญจรงค์แล้วจะให้ความสวยงามที่แตกต่างกันไป เครื่องขาวหรือ ของขาวนี้สามารถซื้อได้จากโรงงานในอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสระบุรี รวมทั้ง จังหวัดลำปาง โดยราคาของเครื่องขาวจะขึ้นอยู่กับชนิดของเนื้อดิน รูปแบบและขนาดของเครื่องขาว

กระบวนการเขียนลายเครื่องเบญจรงค์ เริ่มจากการเขียนขอบโดยการวนสีทองเพื่อเป็นเส้นแบ่งส่วนของลาย ส่วนในลวดลายที่แสดงเนื้อหาและมีรายละเอียดสูง เช่น ลายประเพณีไทย หรือลวดลายที่เป็นเรื่องราวในวรรณคดี ต้องมีการลอกลายหรือร่างเส้นบนพื้นผิวของขาวก่อนจะเริ่มเขียนลายตามที่ร่างไว้ด้วยน้ำทอง แล้วนำมาลงสีตามลายที่เขียนทองไว้จนครบ การลงสีต้องมีความหนาของเนื้อสีที่พอดี หากลงสีหนาเกินไปจะทำให้สีหลุดง่าย แต่หากสีบางจนเกินไปจะทำให้สีจาง หลังการเผาสีการลงสีนี้อาจจำเป็นต้องใช้ช่างฝีมือหลายคน ในกรณีชิ้นงานมีรายละเอียดมาก ๆ จำเป็นต้องมีการจัดแบ่งส่วนในการลงสีกัน อย่างเช่น แบ่งหน้าที่สำหรับการวนขอบ การร่างลาย การลงสีของลาย การลงสีของลายหลัก เป็นต้น หลังจากนั้นจะทำการเก็บรายละเอียดต่าง ๆ และวนทองตามส่วนต่าง ๆ อีกครั้ง เช่น หูแก้ว ขอบโล เป็นต้น

ผู้ผลิตบางรายอาจมีเทคนิคพิเศษด้วยการลงสีพื้นก่อนการตัดเส้นหลักและลงสีลาย ทำให้ได้ชิ้นงานที่มีความสวยงามแปลกออกไปและส่วนผสมของสี แต่ละสถานประกอบการเป็นส่วนผสมเฉพาะตัวที่อาจเป็นความลับ หลังจากเขียนลายแล้วจึงนำเข้าเตาเผา โดยเผาในอุณหภูมิประมาณ 800 องศาเซลเซียส ใช้เวลาเผาประมาณ 4 – 5 ชั่วโมง เมื่อเตาเย็นจึงนำเครื่องเบญจรงค์ออกมาและวางรอไว้จนอุณหภูมิเย็นลงในอุณหภูมิปกติ จึงตรวจความเรียบร้อยก่อนส่งจำหน่าย กรณีมีความชำรุดบกพร่องจากการลงสีบางเกินไป สามารถเขียนสีทับและเผาใหม่ได้

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับเครื่องเบญจรงค์นี้มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้คือ การปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่ดี สรุปได้ว่า ลวดลายสีสันของเครื่องเบญจรงค์แสดงให้เห็นถึงความเป็นอัตลักษณ์ของไทยจัดเป็นเครื่องถ้วยชั้นสูงที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ โดยผู้ที่มีเครื่องถ้วยเบญจรงค์นั้นจะทำการเก็บรักษาเป็นอย่างดีด้วยความรู้สึกชื่นชมว่าเป็นของงามประณีตที่เป็นอัตลักษณ์ของไทยและมีคุณค่าในทางประวัติศาสตร์จึงยังมีเก็บรักษาอยู่ทั่วไปในบ้าน วัด ในราชสำนัก พิพิธภัณฑ์สถานเอกชนและพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เป็นต้น ผู้ประกอบการเครื่องเบญจรงค์ดอนไก่ดีนั้นถือว่าเป็นผู้ที่สืบทอดศิลปะและวัฒนธรรมไทยไว้ให้คงอยู่จนถึงปัจจุบัน เป็นการสร้างรายได้ให้กับคนในหมู่บ้านดอนไก่ดี นอกจากนี้ยังเป็นผู้เผยแพร่ความรู้ทางด้านภูมิปัญญา วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนไทยให้คนรุ่นหลังได้เห็นถึงประวัติศาสตร์และความเป็นมาในการผลิตเครื่องเบญจรงค์อีกด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

ผู้วิจัยขอเสนอ ความหมายของหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ยุทธศาสตร์การพัฒนาหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) วัตถุประสงค์ของหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) และกิจกรรมหลักที่สำคัญของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ดังนี้

ความหมายของหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)

ณปภา ชวเลิศสกุล (2553) กล่าวว่า หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ คือ แนวคิดที่เน้นกระบวนการสร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์ในแต่ละหมู่บ้าน ชุมชน หรือตำบล เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้แต่ละชุมชนได้นำทรัพยากรภูมิปัญญาในท้องถิ่นมา พัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบริการคุณภาพ ที่มีจุดเด่นเป็นการเพิ่มมูลค่าโดยเป็นที่ต้องการของตลาด ส่วนสุรัสวดี เทียนทอง (2552) ได้ให้คำจำกัดความหมายของ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ไว้ว่าเป็นแนวคิดทางภูมิปัญญาของชุมชนที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของท้องถิ่น โดยยึดหลักการพึ่งตนเองของชุมชน รัฐบาลพร้อมที่จะช่วยเหลือในด้านความรู้สมัยใหม่และการบริหารจัดการ เพื่อเชื่อมโยงสินค้าชุมชนสู่ตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ สุชาติ รสิการธรรม (2551) ให้ความหมายว่า หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ คือ แนวคิดที่เน้นการใช้วัตถุดิบทรัพยากรของท้องถิ่น เพื่อลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นไปสู่เมืองใหญ่ เป็นการสร้างเศรษฐกิจชุมชนที่สอดคล้องกับการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปังกร วงศ์ชิตวรรณ (2551) กล่าวคือ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ หมายถึง แนวคิดที่เน้นการใช้เครื่องมือกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ส่งเสริมกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น สร้างชุมชนที่เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ การดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องนั้นเป็นกลยุทธ์การพัฒนาที่ต้องอาศัยหมู่บ้านเป็นหน่วยการพัฒนาเบื้องต้น

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ หมายถึง แนวคิดที่เกิดจากภูมิปัญญาของชาวบ้านในชุมชนที่เกิดจากความคิดจากการเรียนรู้ ความรู้ที่มี ประสบการณ์และการบริหารจัดการของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น โดยนำเอาทรัพยากรท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพ เพื่อเป็นการสร้างรายได้ การส่งเสริมและการสนับสนุนโดยยึดหลักการพึ่งตนเองของชุมชนเป็นหลัก เป็นการสร้างเศรษฐกิจชุมชนที่สอดคล้องกับการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)

นิภา ทองก้อน (2550) ได้อธิบายถึงยุทธศาสตร์การพัฒนาหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) กล่าวคือ การดำเนินงานเชิงยุทธศาสตร์ในการเชื่อมโยงจากท้องถิ่นสู่สากลในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ไปสู่ตลาดต่างประเทศ และทั้งในประเทศ โดยทางกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดให้มีการส่งเสริมอาชีพเพื่อผลิตสินค้า หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) เป็นนโยบายที่สำคัญและเร่งด่วนเพื่อเป็นการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนในชุมชนท้องถิ่น โดยมอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชนส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืนเป็นรากฐานเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งเริ่มจากการรวมกลุ่มของประชาชนระดับฐานรากในการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เป็นผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน มีอัตลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างพลังการพึ่งตนเอง

และช่วยเหลือกันของชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพทั้งในระดับบุคคล ระดับครัวเรือน ระดับกลุ่ม ชุมชน หมู่บ้าน ตำบล ตลอดจนเครือข่ายกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ให้มีความสามารถในการบริหารจัดการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถพัฒนาต่อยอดไปถึงระดับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ต่อไป ในการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่นั่นทางรัฐบาลได้มีการเริ่มโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

พ.ศ. 2544 การจัดการบริหารและบูรณาการการทำงาน

พ.ศ. 2545 การค้นหาผลิตภัณฑ์หลัก (In Search of Excellent)

พ.ศ. 2546 การคัดสรรสุดยอดผลิตภัณฑ์ (OTOP Product Champion : OPC)

พ.ศ. 2547 การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ (Quality & Standard)

พ.ศ. 2548 การส่งเสริมด้านการตลาด (Marketing)

พ.ศ. 2549 การคัดสรรหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่โดดเด่น (In Search of Excellent OTOPT)

พ.ศ. 2550 ค้นหาผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพทางการตลาด

พ.ศ. 2551 เน้นการส่งเสริมการตลาด

พ.ศ. 2552 ถึงปัจจุบันในการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) บทบาทของกรมการพัฒนาชุมชน

นอกจากนี้ กรมการพัฒนาชุมชนได้เข้าไปมีบทบาทในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ทุกขั้นตอนซึ่งสอดคล้องกับภารกิจในการส่งเสริมกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโดยคณะกรรมการอำเภอหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ (กอ.นตผ) ได้มอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานกิจกรรมที่สำคัญได้ดังนี้

1. การสำรวจและลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) เพื่อจัดทำฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน กำหนดแผนการส่งเสริมและพัฒนา

2. การคัดสรรสุดยอดผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ของไทย

3. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ในรูปของการพัฒนาเครือข่ายองค์ความรู้ (Knowledge Based OTOPT: KBO)

4. การดำเนินงานหมู่บ้านหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) เพื่อการท่องเที่ยว

5. การพัฒนาเยาวชนเพื่อการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น

6. การส่งเสริมช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ระดับ

ภูมิภาค

กรมการพัฒนาชุมชนได้พัฒนาศักยภาพการสนับสนุนและการบริหารจัดการเครือข่ายองค์ความรู้ (KBO) ของจังหวัด ได้เป็นศูนย์กลางช่วยเหลือในมาตรฐานผลิตภัณฑ์และการพัฒนาคุณภาพ เริ่มต้นเมื่อปี พ.ศ. 2549 มาจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ยังให้สามารถจำหน่ายได้ทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ โดยเฉพาะตลาดในระดับประเทศ คือ กรุงเทพมหานครถือว่าเป็นตลาดใหญ่ที่สามารถกระจายสินค้าออกจำหน่ายได้เป็นอย่างมาก โดยหลายปีที่ผ่านมาทางรัฐบาลจากทางคณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ (กอ.นตผ) ได้มอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชนได้เป็นหน่วยงานที่สำคัญในการจัดงานแสดงและจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ปีละ 2 ครั้ง คือ การจัดงาน OTOF City และการจัดงาน OTOF Midyear

จากผลสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ของกรมการพัฒนาชุมชนที่ผ่านมา มีผลงานเป็นรูปธรรมและมีแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีการบริหารงบประมาณได้คุ้มค่าและตอบสนองตรงตามความต้องการของผู้ผลิต ผู้ประกอบการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) และประชาชน โดยมุ่งเน้นการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนควบคู่ไปกับการยกระดับความสามารถในการบริหารจัดการของผู้ผลิต ผู้ประกอบการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ตั้งแต่การพัฒนาดคน พัฒนาระบบการเรียนรู้ไปสู่การพัฒนาอาชีพ กระบวนการผลิต การพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน การตลาดตามหลักการพัฒนาชุมชนและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างครบวงจร ส่งผลให้ชุมชนมีความพอมีพอกินอยู่ดีกินดีจนถึงระดับมั่งมีศรีสุข สังคมเกิดความสงบสุข มีความสมานฉันท์ เกิดความมั่นคงและความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจฐานรากของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)

อรธมพ พรหมเศรษฐี (2552) ได้กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ได้เริ่มต้นจากรัฐบาลได้ดำเนินโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 และดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมทั่วทุกภูมิภาคทั่วประเทศ โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการระดับประเทศในส่วนกลางและคณะกรรมการระดับภูมิภาค โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เป็นการสร้างงาน และเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชน
2. เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน สามารถผลิตสินค้าได้จากภูมิปัญญาจากชาวบ้านและเป็นการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
3. ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ที่ได้จากภูมิปัญญาชาวบ้านในชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตในชุมชน
4. ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในการพัฒนาและส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ มีทักษะในการปฏิบัติงาน เพื่อทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน

5. ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของชุมชน เพื่อเป็นการสร้างนวัตกรรมใหม่ที่สมาชิกทุกคนได้ร่วมกันคิดค้นที่เกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้านในชุมชน

6. ส่งเสริมการสนับสนุนและการพัฒนาสินค้าจากกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

7. ส่งเสริมเครือข่ายบริหารระบบในการเชื่อมโยงแหล่งผลิต ให้เกิดการพัฒนากลุ่มผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับศักยภาพการผลิตตามห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) สู่การตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

8. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายบริหารการเชื่อมโยงศูนย์กระจายสินค้าหรือแหล่งจำหน่ายสินค้า ภายใต้โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในปัจจุบันและที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

จากที่กล่าวข้างต้นทำให้เห็นว่า วัตถุประสงค์ของหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ได้จัดตั้งขึ้น เพื่อเป็นการสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งโดยรัฐบาลให้การสนับสนุน ช่วยเหลือในด้าน การให้ความรู้ ด้านเทคโนโลยี ด้านทุนและด้านการบริหารจัดการ เป็นต้น โดยเชื่อมโยงสินค้า จากชุมชนไปสู่ตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งเพื่อเป็นการกระจายรายได้ให้กับ คนในชุมชน

กิจกรรมหลักที่สำคัญของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)

วสิริรักษ์ สิทธิสม (2553) ได้กล่าวว่า กิจกรรมหลักที่สำคัญของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) โดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 กิจกรรมหลัก ๆ ดังนี้

1. ขยายสินค้าท้องถิ่นไปยังตลาดโดยเป็นผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณีและ ท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ ซึ่งมีจุดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพเพื่อขยายออกสู่ ตลาดทุกระดับ

2. ผลิตและคิดค้นขึ้นเองโดยคนในชุมชน หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน โดยเป็นผู้ให้การ สนับสนุน ในด้านการให้ความรู้ ด้านเทคโนโลยี การวิจัยและเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็น

3. สร้างบุคลากรที่มีคุณภาพของท้องถิ่น มีความรู้ความสามารถ ความคิดกว้างไกล มีการ บริหารจัดการที่ดี มุ่งเน้นการผลิตและบริการโดยคำนึงถึงผู้บริโภคเป็นหลัก

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้คือ การปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่ดี สรุปได้ว่า ในภาวะที่ เศรษฐกิจของประเทศต่างกำลังแข่งขันกันอย่างมาทั้งในด้านการค้า การลงทุนและการสื่อสาร เป็นต้น การพัฒนาเพื่อการส่งออกผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) นับเป็นกลไกใน การขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศอีกทางหนึ่งที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเพื่อเพิ่ม ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยสู่ออกตลาดโลก ทั้งนี้ต้องควบคู่กันกับการอาศัย

พึ่งพาเศรษฐกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) เกิดจากหน่วยงานภาครัฐเข้ามาสนับสนุน แก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การสร้างจุดแข็งและความเป็นอัตลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ เพิ่มช่องทางการส่งออกสินค้าอย่างต่อเนื่อง สร้างความน่าสนใจจากตลาดต่างประเทศ นอกจากนี้ภาครัฐยังเป็นส่วนในการส่งเสริมรายได้ในประชาชน ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านท้องถิ่นและสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนในระดับฐานราก ในระดับมหภาค ทั้งนี้ยังเป็นการเสริมสร้างความแข็งแกร่งต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศให้เติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืนมากขึ้น ดังนั้น การส่งเสริมผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) เพื่อการส่งออกจึงเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนภาคการส่งออกของไทยให้ขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการพัฒนาขีดความสามารถการแข่งขันในเชิงเศรษฐกิจทุก ๆ ด้านเพื่อก้าวให้ทันกับความเคลื่อนไหวในตลาดโลกอันจะนำไปสู่การสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงแก่ระบบเศรษฐกิจของประเทศต่อไปในอนาคต

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ

ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอ ความหมายและทฤษฎีของการจัดการ กระบวนการในการจัดการและหลักการจัดการ (Management principles) ดังนี้

ความหมายและทฤษฎีของการจัดการ

Griffin (1999) กล่าวว่า ทฤษฎีการจัดการ หมายถึง การกำหนดแนวทาง ความรู้และกรอบแนวความคิดในการจัดองค์การ เพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่องค์การต้องการและกำหนดไว้ ส่วน Stoner (1978) ได้ให้คำจำกัดความของแนวคิดการจัดการว่า เป็นแนวคิดที่สำคัญทางการจัดการที่เกิดขึ้นในช่วง 4 ยุค อาทิเช่น ยุคแนวความคิดทางการจัดการสมัยดั้งเดิม ยุคแนวความคิดทางการจัดการแนวพฤติกรรมศาสตร์ ยุคแนวความคิดทางการจัดการเชิงปริมาณ และยุคแนวความคิดทางการจัดการสมัยปัจจุบัน เป็นต้น โดยวิวัฒนาการของแนวคิดทางการจัดการที่สำคัญจะนำเสนอถึงช่วงเวลาและปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นใน นอกจากนี้แนวความคิดทางการจัดการได้ถูกนำมาใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งมีผลต่อการออกแบบโครงสร้างขององค์การโดยทำให้เกิดเป็นสภาวะการณ์ขององค์การที่มีส่วนสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ Swansburg and Swansburg (2006) กล่าวคือ การจัดการ (Management) หมายถึง การจัดการกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับองค์การโดยผู้บริหารมีการวางแผน การมองไปถึงในอนาคต มีการประสานงาน การจัดการ การควบคุม รวมไปถึงการรวบรวมทรัพยากรที่สำคัญขององค์การ เพื่อกำหนดแผนการปฏิบัติงานและส่งผลให้องค์การประสบผลสำเร็จตามที่ผู้บริหารได้วางแผนไว้ Robbins, Stephen P et al. (2004) ได้ให้ความหมายของการจัดการ (Management) กล่าวว่า เป็นกระบวนการหรือวิธีการที่ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ในองค์การประสบความสำเร็จทั้งในด้านคน รวมถึงด้านทรัพยากรที่สำคัญขององค์การ

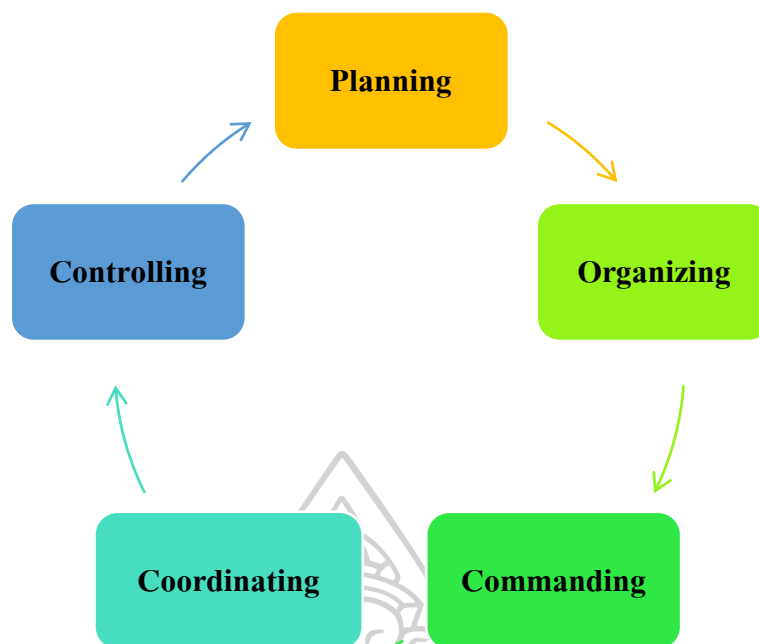

ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ กระบวนการจัดการ (Management process) ประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness) Bateman and Snell (1999) อธิบายว่า การจัดการ (Management) เป็นวิธีการและกระบวนการในการทำงานทั้งในด้านตัวบุคคลและทรัพยากรในองค์การ เพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยผู้บริหารที่มีการจัดการที่ดีเป็นผู้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ (Efficiency) และมีประสิทธิผล (Effectiveness) บุณรดา ชัยบุญเรือง (2560) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการ (Management) ผู้บริหารมีอำนาจสูงสุดในการบริหารจัดการภายในองค์การ เพื่อให้ องค์การบรรลุเป้าหมายในการดำเนินการ รวมถึงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ (2556) กล่าวว่า การจัดการ (Management) หมายถึง การทำให้กลุ่มบุคคลในองค์การเข้ามาทำงาน ร่วมกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันขององค์กร การจัดการประกอบด้วย การวางแผน การจัดการ องค์กร การสรรบุคลากร การนำหรือการสั่งการและการควบคุมองค์กรหรือความพยายามที่จะ บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการ (Management) หมายถึง กระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์การในการทำงานทั้งในด้านตัวบุคคลและทรัพยากรในองค์การ โดยผู้บริหารมี การวางแผนจัดการภายในองค์การในการบรรลุวัตถุประสงค์ตามแนวทางที่กำหนดไว้ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงานและการควบคุม เป็นต้น จากแนวทาง 5 ขั้นตอนจึงทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพและมี ประสิทธิภาพ

กระบวนการในการจัดการ

เฮนรี ฟาโยล บิดาแห่งการจัดการชาวฝรั่งเศส ได้สรุปเป็นทฤษฎีไว้ว่า “หากวันหนึ่งคุณต้อง อยู่ในสภาวะที่ต้องใช้คนจำนวนมากๆ ในการทำงานแล้วนั้นคือหัวใจของการบริหารจัดการ เพื่อให้งาน สำเร็จตามเป้าหมายนั้น” และเป็นแนวทางที่ทำให้ผู้บริหาร สามารถบริหารงานของตนให้บรรลุผล สำเร็จตามเป้าหมายได้ โดยมีองค์ประกอบด้วยกัน 5 ปัจจัย หรือเรียกว่า POCCC (อดุลย์ กองสัมฤทธิ์ 2557) โดยสามารถแสดงกระบวนการในการจัดการ ได้ดังรูปภาพที่ 1

รูปภาพที่ 1 กระบวนการในการจัดการ POCCE
ที่มา (อดุลย์ กองสัมพันธ์ 2557)

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การที่ผู้บริหารได้กำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อเป็นการรับมือต่อสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตผู้บริหารได้กำหนดแผนการปฏิบัติงานและวิถีทางที่จะปฏิบัติเอาไว้ เพื่อสำหรับเป็นแนวทางของการทำงานในอนาคต
2. การจัดการองค์การ (Organizing) หมายถึง หน้าที่ของผู้บริหารสูงสุดเป็นผู้กำหนดโครงสร้างของระบบงานต่าง ๆ รวมถึงการกำหนดอำนาจหน้าที่ของบุคคลเพื่อให้ตัวบุคคล สิ่งของ และเครื่องจักรให้อยู่ในส่วนประกอบที่สมบูรณ์ เพื่อช่วยองค์การบรรลุวัตถุประสงค์
3. การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) หมายถึง ผู้บริหารสูงสุดขององค์การมีหน้าที่ในการสั่งงานต่าง ๆ ของผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อให้งานประสบผลสำเร็จตามที่องค์การกำหนดไว้ โดยที่ผู้บริหารสูงสุดขององค์การต้องมีการบริหารจัดการที่ดี
4. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง บุคลากรในองค์การทุกคนจะต้องมีการเชื่อมโยงหน้าที่ของเราให้สามารถเข้ากับหน้าที่ของคนอื่นได้ เพื่อให้บุคลากรทุกคนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายเดียวกับองค์การ
5. การควบคุม (Controlling) หมายถึง การที่ผู้บริหารได้กำหนดแผนงานกิจกรรมต่าง ๆ ล่วงหน้าไว้ สามารถที่จะให้บุคลากรทุกคนได้ทำงานตามที่ได้กำหนดไว้ให้สำเร็จ

จากข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการ (Management) คือ กระบวนการต่าง ๆ ในการทำให้องค์กรประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมี 5 ขั้นตอน อาทิเช่น การวางแผน การจัดการองค์การ การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงานและการควบคุม ถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญ โดยมีทักษะของผู้บริหารเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จนั่นเอง เช่นเดียวกับผู้ประกอบการชุมชนตอนใต้จะต้องมีการวางแผนจัดการทั้งภายในและภายนอกชุมชนเพื่อให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

หลักการจัดการ (Management principles)

Henri Fayol (อ้างถึงใน พิชาย รัตนติลก ณ ภูเก็ต, 2552) ได้เสนอหลักการจัดการ (Management principles) สำหรับแนวทางการปฏิบัติของผู้บริหารองค์การ (พิชาย รัตนติลก ณ ภูเก็ต 2552) โดยสามารถแบ่งการจัดการไว้ 14 หลักการดังนี้

1. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (authority & responsibility) หมายถึง ผู้บริหารองค์การมักมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการเป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้บริหารมักมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในการทำงานขององค์การ รวมถึงอำนาจในการสั่งการไปยังผู้ใต้บังคับบัญชา โดยทั้งสองสิ่งนี้ถือว่ามีค่าสำคัญเป็นอย่างมากในการปฏิบัติงาน
2. การมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว (unity of command) หมายถึง บุคลากรในองค์การทุกคนควรได้รับคำสั่งจากผู้บริหารระดับสูงหรือหัวหน้าในแต่ละฝ่ายเพียงคนเดียวเท่านั้น เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการสับสนในคำสั่งที่เกิดขึ้น ช่วยให้บุคลากรทุกคนปฏิบัติงานได้ถูกต้อง รวมถึงการป้องกันการเกิดความขัดแย้งกันระหว่างแผนงานและระหว่างบุคคลในองค์การ
3. การมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน (unity of direction) หมายถึง ผู้บริหารจะเป็นคนกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ เพื่อให้บุคลากรทุกคนได้ปฏิบัติตามไปในทิศทางเดียวกัน และมีความสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์การ
4. การดำรงตามสายงาน (scalar chain) หมายถึง ผู้บริหารระดับสูงหรือผู้บังคับบัญชาระดับสูงเพียงคนเดียวมีการสั่งการลงมายังผู้ใต้สายการบังคับบัญชาในระดับล่าง โดยมีลักษณะการสั่งการแบบบนลงล่าง เพื่อช่วยให้เข้าใจในการสั่งการของข้อมูลระหว่างกันได้อย่างถูกต้อง
5. การแบ่งงานกันทำ (division of work or specialization) หมายถึง การที่บุคลากรได้มีการแบ่งงานกันทำตามความถนัดของแต่ละบุคคล เพื่อช่วยให้งานนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
6. ระเบียบวินัย (discipline) หมายถึง ข้อตกลงในการปฏิบัติในองค์การเพื่อเป็นการสร้างระเบียบในการทำงานของบุคลากรทุกคนที่เกิดจากการตั้งใจทำหน้าที่ของตนเอง การเคารพเชื่อฟังผู้อื่น ข้อตกลงที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคล รวมถึงข้อตกลงที่เกิดขึ้นระหว่างบุคลากรกับองค์การ

7. การยึดถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนบุคคล (subordination of individual to general interest) หมายถึง ในการปฏิบัติงานในองค์การบุคลากรทุกคนควรให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนบุคคล เพื่อให้เกิดผลสำเร็จของเป้าหมายในองค์การ

8. การให้ผลประโยชน์ตอบแทน (remuneration) หมายถึง ผู้บริหารควรคำนึงถึงการให้ผลประโยชน์ในการตอบแทนบุคลากรในองค์การ ที่เกิดจากความยุติธรรม ความพอใจ เพื่อเป็นการสร้างกำลังใจและเป็นรางวัลให้กับบุคลากรในองค์การ

9. การรวมอำนาจไว้ส่วนกลาง (centralization) หมายถึง ผู้บริหารจะมีการกำหนดการรวมอำนาจไว้ที่จุดศูนย์กลางและมีการกระจายอำนาจไปยังหัวหน้าในแต่ละแผนก เพื่อเป็นการควบคุมและดูแลในส่วนต่าง ๆ ขององค์การ

10. ความมีระเบียบเรียบร้อย (order) หมายถึง การจัดการทุกอย่างในองค์การให้มีความเป็นระเบียบ อาทิเช่น สิ่งของ บุคลากร กฎ ระเบียบต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อให้ทุกคนเข้าใจต่อการจัดการของส่วนรวมภายในองค์การ

11. ความเสมอภาค (equity) หมายถึง ผู้บริหารควรมีความยุติธรรมในการปฏิบัติต่อบุคลากรในองค์การให้มีความเท่าเทียมกันทุกคน เพื่อให้บุคลากรเกิดความจงรักภักดีในการทำงาน

12. ความมีเสถียรภาพของการว่าจ้างทำงาน (stability of tenure) หมายถึง การที่บุคลากรในองค์การเกิดการลาออกนั้นถือว่าเป็นผลของการบริหารงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้บริหารและบุคลากรทุกคนจะต้องใช้ระยะเวลาเป็นอย่างมากในการที่จะเรียนรู้งานที่ตนเองรับผิดชอบให้สามารถทำงานได้อย่างดี

13. ความคิดริเริ่ม (initiative) หมายถึง ผู้บริหารในองค์การควรมีการเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนได้แสดงความคิด รวมถึงการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดงานที่มีความสร้างสรรค์ของงาน

14. ความสามัคคี (esprit de corps) หมายถึง การทำงานเป็นทีมถือว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับองค์การเป็นอย่างมาก เพื่อแสดงให้เห็นถึงการประสานงาน การติดต่อสื่อสาร การแสดงความคิดเห็น การทำงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการนี้มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้คือ การปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อีดี สำหรับการจัดการนั้นถือว่าเป็นกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนในการทำงานทั้งในด้านตัวบุคคลและทรัพยากรในชุมชน โดยผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อีดีจะต้องมีการวางแผนจัดการทั้งภายในและภายนอกชุมชนเพื่อให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งสามารถนำกระบวนการในการจัดการมาเป็นแนวทางในการจัดการได้ เช่น การวางแผน การจัดการชุมชน การบังคับบัญชาสั่งการ

การประสานงาน และการควบคุม โดยถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการจัดการ ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการมาใช้ประกอบเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ดี

ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอ ความหมายของการปฏิบัติที่ดี ขั้นตอนการดำเนินงานการปฏิบัติที่ดี ในชุมชนองค์กรประกอบของการปฏิบัติที่ดี ความสัมพันธ์ของ Benchmarking Benchmark และ Good practices แนวการปฏิบัติที่ดีในชุมชนและประโยชน์จากการดำเนินงานในการปฏิบัติที่ดี ดังนี้

ความหมายของการปฏิบัติที่ดี

อามร มุทวงศ์ (2552) ได้ให้คำจำกัดความหมายของการปฏิบัติที่ดีไว้ว่า เป็นขั้นตอนของ การปฏิบัติงานหรือวิธีปฏิบัติที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ โดยนำไปสู่ความเป็นเลิศ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และเป็นที่ยอมรับในหน่วยงานหรือองค์กรนั้น ๆ ส่วน Yew Wong (2005) ให้ความหมายว่า การปฏิบัติที่ดี (Good practices) หมายถึง วิธีการปฏิบัติงานที่นำองค์กรสู่ ความเป็นเลิศ ตลอดจนองค์ความรู้และประสบการณ์ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จและได้มีการ บันทึกลงเป็นเอกสารเผยแพร่ให้องค์การทั้งภายในและภายนอก สามารถนำไปเผยแพร่และ ใช้ประโยชน์ได้ Costello and Osborne (2005) กล่าวว่า การปฏิบัติที่ดี หมายถึง วิธีการหรือ ขั้นตอนปฏิบัติงาน ซึ่งเกิดขึ้นได้ทุกระบวนการในการทำงาน โดยมีส่วนสนับสนุนให้องค์การนำไป สู่เป้าหมายที่กำหนดไว้และมีผลลัพธ์ในการดำเนินการอยู่ในระดับดีเลิศ Chase (1997) กล่าวคือ แนวการปฏิบัติที่ดี หมายถึง วิธีการปฏิบัติและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของ องค์กร เพื่อเป็นการบรรลุผลตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน จุฬามาต ผุยเดชะ (2556) ให้ความหมายของแนวการปฏิบัติที่ดี กล่าวว่า วิธีปฏิบัติที่ทำให้องค์กร ประสบความสำเร็จและนำไปสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งเหมาะสมกับองค์กรนั้นๆ เป็นการเพิ่มความสามารถ ในการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับทุกองค์กร

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การปฏิบัติที่ดี (Good practices) หมายถึง ขั้นตอนหรือ กระบวนการในการปฏิบัติงานที่ดีทำให้องค์การประสบความสำเร็จ ซึ่งอาจนำความรู้ที่มีและ ประสบการณ์ที่ผ่านมาทำให้องค์การประสบความสำเร็จนำมาปฏิบัติในการดำเนินงาน โดยนำไปสู่ ความเป็นเลิศตามเป้าหมายที่องค์กรกำหนดไว้ ส่งผลให้องค์การเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนการดำเนินงานการปฏิบัติที่ดีในชุมชน

Tiwana Amrit (2002) ได้เสนอแนวคิดของขั้นตอนการดำเนินงานการปฏิบัติที่ดีในชุมชน โดยอธิบายและสามารถแบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์เป้าหมาย วิสัยทัศน์และภารกิจที่แท้จริงของชุมชนนั้น ๆ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาวิเคราะห์สภาพของหน่วยงานซึ่งอาจดำเนินการได้หลายวิธี อาทิเช่น ใช้วิธีการสำรวจ การระดมความคิด การใช้กระบวนการ AIC (Appreciation – Influence - Control) หรือ SWOT เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดภาพความสำเร็จในอนาคต จัดทำรูปแบบ (Model) รวมถึงวิธีการในการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติตามแบบวิธีการ อาจจะเริ่มทดลองนำร่อง โดยการตรวจสอบ ประเมินผลอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินผลวิเคราะห์เปรียบเทียบในด้านขั้นตอน ระยะเวลา งบประมาณและผลที่ได้รับกับวิธีการเดิม

ขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุง การพัฒนาและขยายผล เพื่อการนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 7 การบันทึก เขียนรายงาน ใช้เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติที่ดี

นอกจาก 7 ขั้นตอนข้างต้นแล้วผู้นำชุมชนสามารถดำเนินการได้อีกหลายกระบวนการ อาทิเช่น ตามแนวทางวงจรเดมมิง (Deming Cycle) ซึ่งประกอบด้วย Plan คือ การวางแผน Do คือ การปฏิบัติตามแผน Check คือ การตรวจสอบประเมินผลและ Act คือ การปรับปรุง การดำเนินการ และพัฒนาอย่างเหมาะสม

จากแนวคิดของ William Edwards (1995) ได้อธิบายถึงวงจร PDCA หรือ Deming Cycle กล่าวคือ วงจรการบริหารงานคุณภาพเป็นการกำหนดขั้นตอนการทำงานเพื่อสร้างระบบการผลิต ให้สินค้ามีคุณภาพดี การให้บริการที่ดี หรือทำให้กระบวนการทำงานเป็นไปอย่างมีระบบโดยใช้ได้กับทุกสาขาวิชาชีพ (Deming 1995) สามารถแสดงได้ดังรูปภาพที่ 2

รูปภาพที่ 2 แสดงวงจร PDCA หรือ Deming Cycle
ที่มา (Deming 1995)

องค์ประกอบของการปฏิบัติที่ดี

จิราภรณ์ แก้วมณี (2557) ได้เสนอว่า องค์ประกอบของการปฏิบัติที่ดีที่ผู้บริหารในองค์กรมักให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นวิธีการปฏิบัติงานที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จให้ตรงตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจที่องค์กรได้กำหนดไว้ เช่นเดียวกับการปฏิบัติที่ดีในชุมชน องค์ประกอบของการปฏิบัติที่ดีสามารถแบ่งได้ดังต่อไปนี้

1. วิธีการปฏิบัตินั้นสามารถดำเนินการบรรลุผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และความคาดหวังขององค์กรหรือของชุมชน ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจกับทุกคนในองค์กรหรือคนในชุมชนในการสร้างวิธีการปฏิบัติที่ดี
2. วิธีการปฏิบัตินั้นต้องผ่านกระบวนการนำไปใช้ได้อย่างเป็นวงจร สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและเห็นผลอย่างชัดเจนแล้วว่าทำให้เกิดคุณภาพสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาทิเช่น วิธีปฏิบัตินี้มีกระบวนการ PDCA ตามแนวทางวงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle) โดย PDCA ประกอบด้วย Plan คือ การวางแผน Do คือ การปฏิบัติตามแผน Check คือ การตรวจสอบประเมินผลและ Act คือ การปรับปรุง การดำเนินการและพัฒนาอย่างเหมาะสม เป็นต้น อาจนำเทคนิคต่าง ๆ ที่สามารถเลือกมาใช้ให้เหมาะสมกับบริบทงานของหน่วยงานมาช่วยในการดำเนินงานจนเกิดแนวทางการปฏิบัติที่ดีและมีแนวโน้มของตัวชี้วัดความสำเร็จที่เกิดขึ้น

3. สามารถบอกเล่าถึงวิธีการปฏิบัตินั้นได้ “ใคร” (who) “ทำอะไร” (what) “ทำเมื่อไหร่” (when) “ทำอย่างไร” (how) และ “ทำไมจึงทำหรือทำไมจึงไม่ทำ” (why)

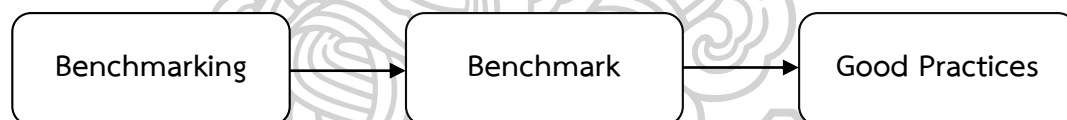
4. ผลลัพธ์จากวิธีการปฏิบัตินั้นจะต้องเป็นไปตามองค์ประกอบ ข้อกำหนดของการพัฒนาคุณภาพเชิงระบบ รวมถึงจะต้องสอดคล้องกับความคาดหวังของกบองค์กร หน่วยงาน ชุมชน หรือผู้เกี่ยวข้อง เป็นต้น

5. วิธีปฏิบัตินั้น สามารถระบุได้ว่าเกิดจากปัจจัยสำคัญที่ชัดเจน ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่เกิดจากความภาคภูมิใจและบทเรียนที่ได้รับ รวมทั้งปัจจัยที่เกิดขึ้นนั้นก่อให้เกิดการปฏิบัติที่ดีได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

6. วิธีปฏิบัตินั้นมักใช้กระบวนการจัดการความรู้ (KM) อย่างเช่น การเล่าเรื่อง (Storytelling) ในการถอดบทเรียนจากการดำเนินการ

ความสัมพันธ์ของ Benchmarking Benchmark และ Good practices

นรินทร์ สังข์รักษา (2559) ได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ของ Benchmarking Benchmark และ Good practices โดยสามารถแสดงความสัมพันธ์ได้ดังรูปภาพที่ 3 ดังนี้

รูปภาพที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ของ Benchmarking Benchmark และ Good practices ที่มา (นรินทร์ สังข์รักษา 2559)

จากรูปภาพที่ 2.3 แสดงความสัมพันธ์ของ Benchmarking Benchmark และ Good practices สามารถอธิบายได้ว่า Benchmarking คือ การเทียบเคียงสมรรถนะ เป็นกระบวนการวัดและเปรียบเทียบกับองค์กรหรือชุมชนที่สามารถทำได้ดีกว่า โดยนำผลการเปรียบเทียบมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา เพื่อมุ่งสู่การปฏิบัติที่ดีในองค์กรหรือชุมชนของตนเอง ส่วน Benchmark คือ ผลการปฏิบัติหรือสมรรถนะของผู้ปฏิบัติที่ดีที่สุดในขณะที่ Good practices หมายถึง ขั้นตอนหรือกระบวนการในการปฏิบัติงานที่ดีทำให้องค์การประสบความสำเร็จ ซึ่งอาจนำความรู้ที่มีและประสบการณ์ที่ผ่านมาทำให้องค์การประสบความสำเร็จนำมาปฏิบัติในการดำเนินงาน โดยนำไปสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมายที่องค์กรกำหนดไว้ ส่งผลให้องค์การเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ในการปฏิบัติงาน จากที่กล่าวมาสามารถสรุปความสัมพันธ์ของ Benchmarking Benchmark และ Good practices ได้ว่า เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีทำให้องค์การหรือชุมชนประสบความสำเร็จ โดยกระบวนการเทียบเคียง (Benchmarking) จะนำไปสู่การค้นหาผู้ปฏิบัติที่ดีที่สุด (Benchmark) และนำไปสู่คำตอบว่าวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด (Good practices) จะนำไปสู่ความเป็นเลิศได้อย่างไร

แนวการปฏิบัติที่ดีในชุมชน

ประพนธ์ ผาสุขยัต (2550) ได้อธิบายถึงแนวการปฏิบัติที่ดี (Good practices) ในชุมชน โดยสามารถเกิดขึ้นได้ 3 ช่องทางหลักๆ ดังต่อไปนี้

1. เกิดจากตัวบุคคล อันเกิดมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้ผู้นำในชุมชน เพื่อเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้นำไปสู่ความสำเร็จในอนาคต โดยผู้ผู้นำในชุมชนจะมีความคิดอยู่ตลอดเวลาเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ส่วนสมาชิกในชุมชนจะได้รับความรู้จากการเรียนรู้ในการปฏิบัติงาน การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาในการทำงาน การให้ข้อเสนอแนะต่อผู้ผู้นำในชุมชนและผู้เกี่ยวข้องก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และวิธีการใหม่ที่ดีกว่า

2. เกิดจากปัญหาอุปสรรค ในการบริหารจัดการในชุมชนทั้งระบบต่าง ๆ อาทิเช่น ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต เป็นต้น ไม่ได้เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ความกดดันจากผู้ผู้นำในชุมชน การขับเคลื่อนนโยบายของผู้ผู้นำในชุมชน ภาวะข้อจำกัดของทรัพยากรทางการบริหาร ภาวะวิกฤติ ทำให้มีการแสวงหาแนวทางในด้านกระบวนการและด้านวิธีการที่ดีกว่าเพื่อให้ชุมชนประสบความสำเร็จมากที่สุด

3. เกิดจากแรงขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน ผู้ผู้นำชุมชนค้นหาวิธีใหม่เพื่อเพิ่มผลผลิต กำไร สร้างความพึงพอใจให้สมาชิกในชุมชน เสริมสร้างประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพของชุมชนและสมาชิกในชุมชน

ประโยชน์จากการดำเนินงานในการปฏิบัติที่ดี

วิจารณ์ พานิช (2551) ได้กล่าวว่า สำหรับประโยชน์จากการดำเนินงานในการปฏิบัติที่ดี (Good practices) ที่สำคัญสามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

1. ถือว่าเป็นตัวอย่างต้นแบบที่มีแนวทางหรือวิธีการปฏิบัติที่ดีในการปรับปรุง การดำเนินการ และพัฒนางานได้อย่างต่อเนื่อง
2. เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน
3. มีการสร้างฐานข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการเป็นต้นแบบในการปฏิบัติที่ดี รวมถึงการเปรียบเทียบผลงานกับองค์กรหรือชุมชน

4. สามารถช่วยลดเวลา ขั้นตอนการดำเนินงาน ลดค่าใช้จ่ายและลดการใช้ทรัพยากร ในองค์กรหรือชุมชนในการปรับปรุง การดำเนินการและพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น

5. สร้างการเรียนรู้ร่วมกันของคนในองค์กรหรือชุมชน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และ ประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

6. การนำเสนอผลงาน วิธีการปฏิบัติงาน รวมถึงการเป็นตัวอย่างต้นแบบในการปฏิบัติงานที่ดี ให้กับองค์กร ชุมชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาองค์กรหรือชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ดี (Good practices) สามารถสรุปได้ว่าการปฏิบัติที่ดี (Good practices) หมายถึง ขั้นตอนหรือกระบวนการในการปฏิบัติงานที่ดีทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ ซึ่งอาจนำความรู้ที่มีและประสบการณ์ที่ผ่านมาทำให้องค์กรประสบความสำเร็จนำมาปฏิบัติในการดำเนินงาน โดยนำไปสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมายที่องค์กรกำหนดไว้ ส่งผลให้องค์กรเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้นำชุมชนจึงให้ความสำคัญกับแนวทางการปฏิบัติที่ดี โดยเน้นกระบวนการในการปฏิบัติงานที่ดีทำให้องค์กรประสบความสำเร็จและนำไปสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมายที่องค์กรกำหนดไว้ ดังนั้นหากผู้นำชุมชนได้มีการการสนับสนุนให้ทุกคนที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน ได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และนำความรู้ที่ได้นำมาแก้ปัญหาร่วมกัน รวมถึงพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้นตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

จากที่กล่าวมาข้างต้น ทางผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการวิจัย เพื่อให้เห็นประเด็นและความเชื่อมโยงเชิงทฤษฎี สามารถสรุปดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการสังเคราะห์ สรุปแนวคิด ทฤษฎีในการวิจัย

ที่	แนวคิด/ทฤษฎี	กรอบ/ความหมาย/ประเด็น
1.1	ภูมิปัญญาท้องถิ่น (local wisdom)	ภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นถือว่าเป็นรากแก้วที่สำคัญเป็นอย่างมากในท้องถิ่นนั้น ๆ เนื่องจากภูมิปัญญาของชาวบ้านคนหนึ่งอาจพัฒนาองค์ความรู้ที่มีและส่งองค์ความรู้ที่มีถ่ายทอดออกมาให้กับอีกบุคคลหนึ่ง เพื่อเป็นการพัฒนาจึงทำให้ท้องถิ่นนั้นมีความเจริญงอกงามอย่างมั่นคงและมีความสำคัญต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก
1.2	เครื่องเบญจรงค์ (Benjarong)	เครื่องเบญจรงค์ถือว่าเป็นมรดกทางปัญญาของไทยและมรดกของโลกนอกจากนี้ถือว่าเป็นงานทางด้านหัตถกรรมของไทยอีกด้วย โดยใช้ช่างที่มีฝีมือในการผลิตเครื่องเบญจรงค์ให้มีความปราณีต มีความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัว มีความสวยงามของลวดลายและมีความละเอียดอ่อนเกิดจากความ

ต่อตารางที่ 1

ที่	แนวคิด/ทฤษฎี	กรอบ/ความหมาย/ประเด็น
1.2	เครื่องเบญจรงค์ (Benjarong)	เป็นอัตลักษณ์ของไทยความรู้ความสามารถ รวมถึงความชำนาญของช่างฝีมือในการสร้างผลิตภัณฑ์ให้คงเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัว
2	หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)	แนวคิดที่เกิดจากภูมิปัญญาของชาวบ้านในชุมชนที่เกิดจากความคิดจากการเรียนรู้ ความรู้ที่มี ประสบการณ์และการบริหารจัดการของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น โดยนำเอาทรัพยากรท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพ เพื่อเป็นการสร้างรายได้ การส่งเสริมและการสนับสนุนโดยยึดหลักการพึ่งตนเองของชุมชนเป็นหลัก เป็นการสร้างเศรษฐกิจชุมชนที่สอดคล้องกับการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3	การจัดการ (Management)	กระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์การในการทำงานทั้งในด้านตัวบุคคลและทรัพยากรในองค์การ โดยผู้บริหารมีการวางแผนจัดการภายในองค์การในการบรรลุวัตถุประสงค์ตามแนวทางที่กำหนดไว้ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงานและการควบคุม เป็นต้น ทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล จากแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ โดยสอดคล้องกับทฤษฎีของ Henri Fayol ได้อธิบายถึงกระบวนการในการจัดการ หรือเรียกว่า POCCC โดยมี 5 ขั้นตอน การวางแผน (Planning) การจัดการองค์การ(Organizing) การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุม (Controlling) เป็นต้น
4	การปฏิบัติที่ดี (Good practices)	เป็นขั้นตอนหรือกระบวนการในการปฏิบัติงานที่ดีทำให้องค์การประสบความสำเร็จ ซึ่งอาจนำความรู้ที่มีและประสบการณ์ที่ผ่านมาทำให้องค์การประสบความสำเร็จนำมาปฏิบัติในการดำเนินงาน โดยนำไปสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมายที่องค์การกำหนดไว้ ส่งผลให้องค์การเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน จากแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ดีซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ William Edwards ได้อธิบายถึงวงจร PDCA หรือ Deming Cycle ซึ่งประกอบด้วย Plan คือ การวางแผน Do คือ การปฏิบัติตามแผน Check คือ การตรวจสอบประเมินผลและ Act คือ การปรับปรุง การดำเนินการและพัฒนาอย่างเหมาะสม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ โดยผู้วิจัยได้ศึกษา 2 ประเด็น คือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่ดี จำนวน 5 เรื่อง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการชุมชน จำนวน 6 เรื่อง

รวมงานวิจัยในประเทศ จำนวน 11 เรื่อง นอกจากนี้งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศผู้วิจัยได้ทำการศึกษา จำนวน 6 เรื่อง ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่ดี

ณพล ดำรงธนชัย (2550) ได้วิจัยเรื่อง แบบปฏิบัติที่ดีของกระบวนการขายและบริการวิสาหกิจขนาดย่อมศึกษากรณีร้านท็อป เทเลคอม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการออกแบบกระบวนการขายและบริการวิสาหกิจขนาดย่อม เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของกระบวนการขายและบริการวิสาหกิจขนาดย่อม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยในการตัดสินใจซื้อของกลุ่มลูกค้าเกิดจากสินค้าที่มีความหลากหลาย ทันสมัย มีคุณภาพดี ราคาถูกและการดูแลเอาใจใส่ นอกจากนี้แบบปฏิบัติที่ดีของบริการวิสาหกิจขนาดย่อมและกระบวนการขายต้องสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ มีความหลากหลาย โดยใช้การปฏิบัติ 7 ขั้นตอน การขายและบริการแบบมีผู้รับผิดชอบตามกระบวนการปฏิบัติงานที่ถูกควบคุมด้วยดัชนีวัดคุณภาพกิจกรรมการปฏิบัติงานมีความเหมาะสม มีกระบวนการในการขายที่ดี การออกแบบสินค้าใหม่ไปใช้ได้ในวิสาหกิจขนาดย่อมและการบริการเพื่อใช้ในวิสาหกิจขนาดย่อม

ทรงเกียรติ อิงคามระธร (2552) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการปฏิบัติที่ดีในงานประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาสาเหตุของปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา ศึกษาแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการประกันคุณภาพการศึกษาและรูปแบบของการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในงานประกันคุณภาพการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัญหาในการดำเนินงานประกันคุณภาพของคณะครุศาสตร์พบในขั้นตอนของการเตรียมการประกันคุณภาพ การดำเนินงานประกันคุณภาพตามกระบวนการ PDCA และการเตรียมรับการประเมินภายนอก โดยปัญหาในขั้นการเตรียมการประกันคุณภาพประกอบด้วย การเตรียมบุคลากรด้านความรู้ ความนึกถึงในงานด้านการกำหนดนโยบาย และการประกันคุณภาพการศึกษา แนวทางและบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในแต่ละฝ่ายในด้านการประกันคุณภาพ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับขั้นการดำเนินงานในด้านการประกันคุณภาพตามวงจรคุณภาพ PDCA ที่ประกอบด้วยแผนงานที่มีความไม่ชัดเจน บุคลากรไม่ทราบในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ขาดการติดตามแผนงาน และไม่มีการใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงและพัฒนา ในด้านปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอนของการรับการประเมินภายนอกนั้นได้พบว่า พนักงานส่วนใหญ่ขาดการมีส่วนร่วมในการช่วยวิเคราะห์ข้อมูลในการสรุปรายงานของตนเอง และปัญหาในการเตรียมหลักฐานของการดำเนินงานพัฒนา 2) แนวทางการปฏิบัติที่ดีของคณะครุศาสตร์ในงานประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ควรมีการดำเนินงานตามระบบในด้านการประกันคุณภาพที่ประกอบด้วย การประเมินคุณภาพ

การตรวจสอบคุณภาพ และการควบคุมคุณภาพ เพื่อที่จะนำไปสู่การรับรองคุณภาพ โดยดำเนินการอยู่บนพื้นฐานของระบบสารสนเทศ คือ แผนการพัฒนาของคณะครุศาสตร์ สารสนเทศในการประเมินย่อย ๆ และสารสนเทศของกรรมการผู้ประเมินจากภายนอก โดยมีกลไกคุณภาพ PDCA เป็นตัวขับเคลื่อนและดำเนินงานในบรรยากาศของการมีส่วนร่วมของบุคลากรควรที่จะบทบาทของตนเองให้ชัดเจนตามแผนงาน มีการติดตามอย่างต่อเนื่อง ควรมีการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้เกิดการรับรู้และใช้ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพเพื่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง 3) แนวทางการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ควรให้นักศึกษาได้ศึกษาหาความรู้ที่เกี่ยวข้องในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยสร้างความสนใจและให้ความสำคัญในด้านการประกันคุณภาพ นอกจากนี้ นักศึกษาควรมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น การวางแผนและความต้องการของตนเองที่เหมาะสม บทบาทของการปฏิบัติงานคุณภาพของการพัฒนาตนเองและการพัฒนาการศึกษา รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งในด้านคุณภาพของกิจกรรมนักศึกษา ด้านคุณภาพของอาจารย์ ด้านการให้ข้อมูล ด้านการจัดการเรียนการสอนและองค์ประกอบเชิงคุณภาพอื่น ๆ

ลำปาง แม่ณมาตย์ (2553) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดี: การถอดบทเรียนจากประสบการณ์ผู้บริหารท้องถิ่นดีเด่น มีวัตถุประสงค์เพื่อถอดบทเรียนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเทศบาลเมืองและองค์การบริหารส่วนตำบล จากประสบการณ์ของผู้นำท้องถิ่นดีเด่นในด้าน 1) แนวคิดการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) แนวทางการบริหารงานที่ประสบผลสำเร็จ 3) ปัจจัยที่สนับสนุนให้ประสบผลสำเร็จ ผลการศึกษาพบว่า 1) แนวคิดการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากการถอดบทเรียนด้านการบริหารงานบุคคลต้องเน้นหลักการประสานประโยชน์ ความเท่าเทียมกันและกระจายอำนาจด้านการให้บริการประชาชน จำเป็นต้องมีการปรับกระบวนการทำงานให้เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการศึกษา สาธารณสุขและโครงสร้างพื้นฐาน ต้องเน้นให้คนในชุมชนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ตลอดชีวิต สร้างเสริมสุขภาพให้ประชาชนมีสุขภาพแข็งแรง โครงสร้างพื้นฐานจะต้องตั้งบนหลักของความต้องการของประชาชนด้านการจัดการชุมชน ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องเชื่อมโยงผู้นำชุมชนอย่างใกล้ชิด 2) แนวทางการบริหารงานที่ประสบผลสำเร็จ คือ ผู้บริหารต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงานอย่างเต็มความสามารถ ต้องทำงานให้ตรงกับความต้องการของประชาชน ต้องเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม ต้องมีความรู้ความเข้าใจในระบบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างดี 3) ปัจจัยที่มีผลทำให้ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของประชาชน การสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชน

จุฬามาศ ผุยเตชะ (2556) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการปฏิบัติที่ดีในการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลสามควายเผือก อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัด

นครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาถึงผลการดำเนินงาน แนวทางปฏิบัติที่ดี ความสำเร็จ กระบวนการในการบริหารจัดการของกองทุนหลักประกันสุขภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล 2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการดำเนินงาน แนวทางปฏิบัติที่ดี ความสำเร็จ กระบวนการบริหารจัดการของกองทุนหลักประกันสุขภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ การสำรวจถึงความต้องการของประชาชนและปัญหาของกระบวนการดำเนินงานเพื่อการจัดทำแผนประกันสุขภาพของหน่วยบริการ สาธารณสุข ประชาชนและชุมชน โดยเสนอถึงโครงการต่าง ๆ ของการดำเนินโครงการซึ่งมาจากความต้องการของประชาชนในพื้นที่ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยมีการตรวจสอบการทำงานจากการจัดตั้งคณะกรรมการ เพื่อในการติดตามและประเมินผล นอกจากนี้ปัจจัยที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ กล่าวคือ ผู้นำองค์การมีวิสัยทัศน์ที่ดีและให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพของประชาชน ความเข้มแข็งขององค์กร การมีส่วนร่วมในชุมชน และเครือข่าย โดยมีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานกองทุน 2) ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลสามควายเผือก อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม คือ คณะกรรมการบางส่วนไม่เข้าใจในหน้าที่ของตนเอง ทั้งในด้านการรับรู้ ในด้านงบประมาณที่ได้รับมีความล่าช้า ด้านการสมทบงบประมาณจากภาคประชาชนยังมีน้อยมาก การดำเนินงานของกองทุนยังขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

เจนจิรา สัตยมาก (2559) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่มีการปฏิบัติที่ดี กรณีศึกษา:โรงเรียนบ้านใหม่สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก 3) วิเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่มีการปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนบ้านใหม่สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่มีการปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนบ้านใหม่สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 มีการบริหารตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง และ 2 เงื่อนไข ใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย ใช้ทรัพยากรดำเนินการอย่างมีเหตุผล รักรักษาวัฒนธรรมของโรงเรียน มีการเตรียมความพร้อมในการวางแผนการบริหารงาน กำหนดเป้าหมายการบริหาร ที่คำนึงถึงความเหมาะสมในการบริหาร ส่วนการบริหารตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวคิดของแมคคินซี (McKinsey) โดยมีความสัมพันธ์กันทั้ง 7 ด้าน 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่มีการปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนบ้านใหม่สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 มี 3 ปัจจัย ได้แก่ 2.1) ปัจจัยด้านการบริหาร 2.2) ปัจจัยด้าน

ผู้บริหาร 2.3) ปัจจัยด้านทรัพยากร 3) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่มีการปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนบ้านใหม่สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต3 มีการบริหารงานตามแนวคิดของแมคคินซี (McKinsey) มี 7 ด้าน โดยการนำหลักของความพอประมาณความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกัน ควบคู่กับความรู้และคุณธรรม มาเป็นกรอบการพิจารณาในการบริหารโรงเรียนโดยประสานองค์ประกอบตามแนวคิดของ McKinsey 7S ที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องการจัดการชุมชน

ไพศาล เนาวะวาทอง (2551) ได้วิจัยเรื่อง การจัดการชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงกรณีศึกษา: หมู่บ้านคำปลาหลาย ตำบลบ้านดง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง ปัจจัยแนวทาง ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การจัดการชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านคำปลาหลายประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของคนในชุมชนบ้านคำปลาหลาย ซึ่งจากในอดีตชุมชนได้รับผลกระทบและประสบปัญหา ความยากจน รวมทั้งสภาพดิน ฟ้าอากาศที่ไม่เอื้ออำนวยเนื่องจากภูมิประเทศเป็นภูเขาหินที่ใช้ ในการเพาะปลูกและทำการเกษตรเป็นดินภูเขา ชาวบ้านจึงทำไร่ทำนาและทำการเกษตรแบบดั้งเดิม คือ ปลูกพืชเชิงเดี่ยวมีรายได้ครั้งเดียวใน 1 ปี จากการทำนาและปลูกมันสำปะหลังป้อนเป็นวัตถุดิบ สูโรงงาน ทำให้ได้ผลผลิตน้อยและราคาตกต่ำก่อให้เกิดปัญหาความยากจน เป็นหนี้สิน และเกิดผลเสีย ต่อดิน จากผลดังกล่าวทำให้ผู้นำชุมชนเกิดความคิดในการรวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหาความเป็นอยู่ เพื่อให้คนในชุมชนได้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและเริ่มมีการพัฒนาเป็นลำดับขึ้นมาเรื่อย ๆ โดยยึด ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งผลจากการดำเนินตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ก็ทำให้ปัจจุบันชุมชนบ้านคำปลาหลายกลายเป็นชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืน

ปรียาภา เมืองนก (2557) ได้วิจัยเรื่อง กระบวนการบริหารจัดการชุมชนเมืองที่นำไปสู่ชุมชน เข้มแข็ง:กรณีศึกษา ชุมชนหมู่บ้านจัดสรรเขตปริมณฑล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการของ ความเข้มแข็งที่เกิดขึ้นในชุมชนเมืองและศึกษากระบวนการบริหารจัดการชุมชนเมืองที่นำไปสู่ชุมชน เข้มแข็ง จากการศึกษาพบว่าชุมชนแห่งนี้เป็นชุมชนเมืองมีลักษณะเป็นหมู่บ้านจัดสรรจึงมีความ เป็นปัจเจกบุคคลสูง ความสัมพันธ์ร่วมกันของคนในชุมชนจึงมีน้อย ดังนั้นจึงต้องมีหน่วยงานภายนอก ชุมชนเข้ามาเสริมสร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมในชุมชน จึงนำไปสู่การ เกิดกระบวนการบริหารจัดการชุมชนเมือง โดยใช้กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งดังนี้ 1) กระบวนการเรียนรู้ 2) กระบวนการกลุ่ม และ 3) กระบวนการมีส่วนร่วม ในการศึกษา นี้ ได้เสนอแนะถึงความจำเป็นของการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายการทำงานในชุมชนเมืองนั้น กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งต่าง ๆ จะดำเนินไปได้ด้วยความล่าช้า เนื่องจากชุมชนเมือง

มีความเป็นปัจเจกบุคคลสูง ความสัมพันธ์ร่วมกันในชุมชนมีน้อย ทำให้ต้องมีภาคีเครือข่ายเข้ามาช่วยเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการกลุ่มและกระบวนการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นในชุมชนก่อน นอกจากนี้ความโปร่งใสเป็นเรื่องที่สำคัญมากในการบริหารจัดการชุมชนเมืองนั้น ต้องมีการเก็บเอกสารสำคัญทุกอย่างเอาไว้เพื่อความถูกต้องและสามารถตรวจสอบได้ อีกทั้งต้องมีการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ที่ดี เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันของสมาชิกในชุมชนและเพื่อเป็นการจัดข้อขัดแย้งต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้

อิศเรศ กุดหอม (2558) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการชุมชนเมืองในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนในด้านการบริหารจัดการชุมชนเมืองในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคจากการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำชุมชนต่อการบริหารจัดการชุมชนเมืองในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดจังหวัดร้อยเอ็ด และ 3) เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของผู้นำชุมชนต่อการบริหารจัดการชุมชนเมืองในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า 1) บทบาทของผู้นำชุมชนในด้านการบริหารจัดการชุมชนเมืองในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้นำชุมชนมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจถึงบทบาทของตนเองในการบริหารงานชุมชน ทั้งบทบาทที่เกิดจากความคาดหวังของคนในชุมชน บทบาทที่ได้รับอำนาจจากเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดและบทบาทจากหน้าที่ของการเป็นผู้นำชุมชน 2) ปัญหาและอุปสรรคจากการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำชุมชนต่อการบริหารจัดการชุมชนเมืองในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ดเพื่อได้มีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างรอบด้านและผู้นำชุมชนเองจะได้มีประสิทธิภาพในการบริหารงานชุมชน รวมถึงการทำความเข้าใจกับชุมชนถึงสิทธิและหน้าที่ของผู้นำชุมชนที่มีบทบาทอยู่ในกรอบที่จำกัดในการทำงานทั้งในเรื่องของสภาพปัญหาที่เกิดในชุมชนเมือง การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมการบริหารงานในชุมชน ด้านงบประมาณ 3) เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของผู้นำชุมชนที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนเมืองในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเกิดแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากภายในชุมชนและภายนอกชุมชน ผู้นำชุมชนเองต้องทำความเข้าใจถึงสภาพบริบทพื้นที่ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุมาจากนโยบายของภาครัฐในระดับประเทศหรือโครงสร้างการบริหารงานเทศบาล ที่อาจส่งผลกระทบต่อชุมชนในด้านการบริหารงานชุมชน

สุภาพร ภูไพบูลย์ (2558) ได้วิจัยเรื่อง การจัดการชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโพธิ์ศรี อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงหลักการจัดการชุมชนและปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชุมชนบ้านโพธิ์ศรีอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีประสบความสำเร็จตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ผลการศึกษา

พบว่า วิธีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านมีการสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมมาจากรุ่นบรรพบุรุษ เน้นการดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง บ้านเรือนมีความสะอาดเรียบร้อย ทุกคนมีความรัก ความสามัคคี เสียสละซึ่งกันและกัน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ชอบเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน การประกอบอาชีพเน้นการเกษตรกรรม ทำนา ปลูกผักสวนครัว เน้นการพึ่งพาตนเองตามแนวทาง เศรษฐกิจพอเพียงและยังมีกลุ่มแม่บ้านได้รวมตัวกันในการประกอบอาชีพงานจักสานหวาย-ไม้ไผ่ มีผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ มากมาย สามารถสร้างอาชีพ มีรายได้มาหาเลี้ยงครอบครัว ในส่วนของการจัดการ ชุมชน ผู้ใหญ่บ้านเน้นให้ชาวบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ส่งเสริมให้ทุกคนมีการพัฒนา ทักษะความรู้ ประสบการณ์ เน้นการทำงานเป็นทีม แบ่งหน้าที่กันทำตามความถนัด อีกทั้ง ผู้ใหญ่บ้าน ยังได้มีการบริหารจัดการชุมชนที่ยึดตามแบบวงจรคุณภาพที่เริ่มจากการวางแผนงาน ลงมือปฏิบัติ ตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ โดยให้มีการตรวจสอบและประเมินตามช่วงระยะเวลาอยู่ตลอด เน้นการ ปรับปรุงและพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ให้สามารถต่อยอดสร้างรายได้ให้กับชุมชนและในส่วนของปัจจัย ที่ส่งเสริมให้ชุมชนประสบความสำเร็จนั้น มาจากปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในชุมชนไม่ว่าจะเป็นด้าน บุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านกระบวนการบริหารจัดการ ด้านทรัพยากรและด้านเทคโนโลยี นวัตกรรมและปัจจัยภายนอกเข้ามามีผลกระทบกับชุมชน ทั้งนี้ชุมชนใช้หลักการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีกับ ชาวบ้านเพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจตามมา ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำมาเป็นต้นแบบให้กับชุมชน ที่ต้องการ นำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดความยั่งยืนกับชุมชนตลอดไป

วรพรต คุหะมณี (2559) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการชุมชนและ การพัฒนาอย่างยั่งยืนกับการประยุกต์แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน ของประชาชน: กรณีศึกษาตำบลบ่อทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการจัดการชุมชนและการพัฒนาอย่างยั่งยืนกับการประยุกต์ ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชนผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืน และการบริหารจัดการชุมชนโดยรวมอยู่ระดับมาก ส่วนการประยุกต์ใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข โดยรวมอยู่ระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าสมมติฐานที่ 1) การพัฒนาอย่างยั่งยืนมีความสัมพันธ์ต่อการประยุกต์ ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน ของประชาชน พบว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยรวม มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชน สมมติฐานที่ 2) การบริหารจัดการชุมชน มีความสัมพันธ์ต่อการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชน พบว่า การบริหารจัดการชุมชนโดยรวมมีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในชีวิตประจำวันของประชาชนโดยผลการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนตำบลบ่อทอง 5 ท่าน ซึ่งได้แก่ คณะผู้บริหารเทศบาลตำบลบ่อทอง จำนวน 3 ท่าน และผู้นำชุมชนตำบลบ่อทองจำนวน 2 ท่าน ผู้นำชุมชนตำบลบ่อทองทั้ง 5 ท่าน มีความคิดเห็นตรงกันว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืนมีความสัมพันธ์

ต่อการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชนและการบริหารจัดการชุมชนมีความสัมพันธ์ต่อการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชน โดยสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ

สมทรง บรรจงธิดาทานต์ (2560) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการชุมชนพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาบ้านห้วยคู ตำบลพระยาบันลือ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการอธิบายแนวทางการจัดการชุมชนพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนที่ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนในระดับหมู่บ้าน ภายหลังจากชุมชนประสบอุทกภัยน้ำท่วมปลายปี พ.ศ. 2554 ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการจัดการชุมชนพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนได้สร้างพื้นที่ทางสังคมด้านงานพัฒนาชุมชน โดยชาวบ้านจำนวน 37 ครอบครัว ต่างได้ร่วมกันพลิกฟื้นสถานการณ์ที่เลวร้ายให้หวนคืนกลับสู่สภาพเดิมลักษณะการตั้งรับปรับตัว ด้วยวิธีการประยุกต์ใช้แนวคิดวัฒนธรรมชุมชน แนวคิดชุมชนเข้มแข็งและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นทุนทางสังคมระดับหมู่บ้าน นำมาสร้างกลไกขับเคลื่อนเป็นแนวทางการจัดการปัญหา ส่งผลต่อการดำรงอยู่ของบ้านห้วยคูไม่ต้องล่มสลาย ชาวบ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นทั้งด้านที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน อาชีพ รายได้ ระบบความสัมพันธ์ทางสังคม การสืบสานวัฒนธรรมประเพณีไม่ให้สูญหายไปพร้อมกระแสการพัฒนาเพื่อก้าวไปสู่การสร้างความทันสมัยก็ตาม

งานวิจัยต่างประเทศ

แมคแคมมอน, วอร์เนอร์ และคณะ (McCammon, Warner et al. 1990) ได้ศึกษาการจัดการชุมชนในการให้บริการน้ำประปาและสุขาภิบาลในชนบท จากการศึกษาพบว่า ภายใต้อำนาจของโครงการทางด้านน้ำและสุขาภิบาลของธนาคารโลก (UNDP) การประชุมเชิงวิชาการเกี่ยวกับการจัดการชุมชน ความยั่งยืนของน้ำประปาและสุขาภิบาลในชนบท โดยจัดขึ้นในปี พ.ศ. 2531 เอกสารการอภิปรายนี้มาจากการประชุมสัมมนาในการพัฒนาการจัดการชุมชนและอธิบายถึงสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยมีความจำเป็นสำหรับการจัดการทรัพยากรน้ำและการกำจัดขยะในชุมชน มีความหมายถึงบทบาทของชุมชนและหน่วยงานภายนอก ได้ถูกการวิพากษ์วิจารณ์โดยมีการระบุประเด็นสำคัญระหว่างทั้ง 2 กลุ่ม การจัดการชุมชนแบบเต็มรูปแบบทำได้โดยผ่านกระบวนการ 5 ระดับ ระบุประเภท การสนับสนุนและการปฏิสัมพันธ์ภายนอกที่เหมาะสมกับแต่ละระดับโครงการนี้ได้รับการตรวจสอบเพื่อระบุลักษณะสำคัญของการจัดการชุมชน โดยเน้นความสำคัญของการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นให้มีบทบาทสำคัญในการวางแผนการก่อสร้างการจัดหาและการจัดการแหล่งน้ำใหม่ ได้มีการทบทวนการทำงานด้านทรัพยากรทรัพยากรข้อดีและข้อจำกัดในการจัดการชุมชน

ฟูจิตา (Fujita 2006) ได้ศึกษาการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ใช้ประโยชน์จากการสร้างแบรนด์ของการเกษตรในการเปลี่ยนกลยุทธ์การพัฒนาของโครงการหนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) จากการศึกษาพบว่า โครงการหนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) ของประเทศญี่ปุ่น ถือว่าเป็นเครื่องมือที่มีศักยภาพในการเชื่อมช่องว่างระหว่างเมืองกับชนบทที่ผ่านการพัฒนาโดยชุมชนจากมุมมองของเศรษฐศาสตร์เชิงพื้นที่และทฤษฎีการเติบโตแบบภายนอก ถือว่าเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาชนบทที่มีลักษณะกว้างขวางมากขึ้นโดยอาศัยการสร้างชื่อเสียงจากโครงการหนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) หรือการสร้างแบรนด์ของการเกษตร ซึ่งแบรนด์ของการเกษตรในที่นี้ถือเป็นตัวแทนของยุทธศาสตร์ทั่วไปสำหรับการพัฒนาชนบทที่ตั้งอยู่ในชุมชน เพื่อเป็นการปลูกฝังของคนในชุมชนและเป็นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างเต็ม โดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ไม่ซ้ำกันของแต่ละหมู่บ้านทั้งในประเทศญี่ปุ่นและประเทศที่กำลังพัฒนา

นาโอมิและโคอิชิ (Naomi and KoiChi 2008) ได้ศึกษาความรู้และยุทธศาสตร์ 3 ยุทธศาสตร์ในการดำเนินการพัฒนาศักยภาพของชุมชนในเมืองโอยามะ กรณีศึกษารูปแบบการดำเนินงานของหนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) ของประเทศญี่ปุ่น พบว่า ยุทธศาสตร์ทั้งสามด้าน คือ การออกเสียงตามสาย การใช้รายการแข่งขันประชาสัมพันธ์กีฬาซอฟบอล และเครือข่ายเมืองพี่และเมืองน้อง ช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน ปิดช่องว่างด้านต้นทุนทางสังคมทำให้ชุมชนมีการพัฒนาศักยภาพไปอย่างรวดเร็ว มีการสร้างความรู้ใหม่ ผลิตภัณฑ์ใหม่ มีการเปลี่ยนแปลงความรู้ มีค่านิยมร่วมกัน มีมาตรฐาน มีวิสัยทัศน์ มีความไว้วางใจกัน และคนในชุมชนมีความรับผิดชอบต่อสังคมในชุมชนมากยิ่งขึ้น

คาคี (Karki 2012) ได้ศึกษาการทำธุรกิจและบทบาทของรัฐบาลในการพัฒนาผู้ประกอบการจากการศึกษาพบว่า ประเทศที่มีรายได้สูงจากการทำธุรกิจขนาดเล็กจากการรับรองขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) จาก 183 ประเทศ โดยประเทศสิงคโปร์ยังคงรักษาอันดับสูงสุด ในขณะที่ประเทศเนปาลได้รับการจัดอันดับอยู่ที่ 116 ของประเทศ ซึ่งเป้าหมายหลักของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) และหนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) คือการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในระดับรากหญ้า เพื่อเป็นการช่วยลดปัญหาการว่างงานและการบรรเทาความยากจนของประชาชนในแต่ละประเทศ ซึ่งโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) และหนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) เหล่านี้จะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับนโยบายและเทคนิคของภาครัฐและภาคเอกชน (PPP) ของแต่ละประเทศ โดยประเทศเนปาลได้รับการรับรองโครงการหนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549

มุไคและฟูจิกุระ (Mukai and Fujikura 2015) ได้ศึกษาการประเมินผลและการเรียนรู้จากโครงการช่วยเหลือหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) จากการศึกษาพบว่า โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่เกิดขึ้นในจังหวัดโออิตะของญี่ปุ่น เป็นเพียงส่วนหนึ่งของโครงการที่รัฐบาล

ให้ความช่วยเหลือในด้านการพัฒนาอย่างเป็นทางการของญี่ปุ่น ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาชนบทกว่า 30 ประเทศทั่วโลก ความพยายามทั้งหมดไม่ได้ส่งผลให้เกิดความยั่งยืนในระดับเดียวกัน โดยจังหวัดโออิตะได้สร้างความเคลื่อนไหวขึ้นบนหลักการ 3 ประการ ได้แก่ ความเป็นท้องถิ่นระดับโลกในการพึ่งพาตนเอง ความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนาบุคลากร เป็นต้น นอกจากนี้โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ได้สร้างรายได้และมีความยั่งยืนให้กับคนในชนบท โดยหลักการเหล่านี้สามารถใช้กับโครงการทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ชูมานน์ (Schumann 2016) ได้ศึกษาการศึกษาโครงการหนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) และการพัฒนาบุคลากร: บทเรียนสำหรับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในชุมชนในชนบททั่วโลก จากการศึกษาพบว่า โครงการหนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) ของประเทศญี่ปุ่นเกิดขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2522 เพื่อฟื้นฟูชุมชนในชนบทผ่านทางพื้นที่เล็ก ๆ การผลิตและการขายผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่ไม่เหมือนใคร ซึ่ง (OVOP) มีหลักการ 3 ประการดังนี้ 1) การสร้างผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการยอมรับจากทั่วโลกซึ่งสะท้อนถึงความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น 2) การพึ่งพาตนเองและความคิดสร้างสรรค์ 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น โครงการหนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จ ความท้าทายของคนในชุมชนและความสามารถในการพัฒนาโครงการให้เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับผู้นำชนบททั่วโลก นอกจากนี้ผู้นำของประเทศญี่ปุ่นได้มีความพยายามในการพัฒนาและปรับตัวกลยุทธ์ของโครงการหนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) จากส่วนต่าง ๆ ของแต่ละประเทศ เพื่อเป็นการสนับสนุน ช่วยเหลือในการการพัฒนาแรงงานและการฟื้นฟูเศรษฐกิจในภูมิภาคของชนบทต่าง ๆ ในแต่ละประเทศ

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวไว้ข้างต้น ที่สอดคล้องกับการปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนตอนใต้ ตำบลดอนไถ อำเภอกะทู้มณฑลจังหวัดสมุทรสาคร โดยผู้วิจัยได้ศึกษา 2 ประเด็น คือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่ดี จำนวน 5 เรื่อง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการชุมชน จำนวน 6 เรื่อง รวมงานวิจัยในประเทศ จำนวน 11 เรื่อง นอกจากนี้งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศผู้วิจัยได้ทำการศึกษา จำนวน 6 เรื่อง รวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ จำนวน 17 เรื่อง ทางผู้วิจัยได้สรุปและวิเคราะห์ ดังตารางที่ 2 และตารางที่ 3

ตารางที่ 2 แสดงการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ที่	หัวข้อหลัก	ปีที่วิจัย	จำนวนเรื่อง	ประเภทการวิจัย			
				ปริมาณ	คุณภาพ	ผสมผสาน	R&D
งานวิจัยในประเทศ							
1	การปฏิบัติที่ดี	2550 - 2559	5	-	4	1	-
2	การจัดการชุมชน	2551 - 2560	6	-	5	1	-
งานวิจัยในต่างประเทศ							
1	หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)	2012 - 2015	2	-	2	-	-
2	หนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP)	2006 - 2016	3	-	3	-	-
3	การจัดการชุมชน	1990	1	-	1	-	-
รวม			17	-	15	2	-
ร้อยละ			100.00	0.00	88.24	11.76	0.00

จากตารางที่ 2.2 พบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดมี 17 เรื่อง มีการดำเนินการวิจัยอยู่ในช่วงปี ค.ศ.1990 – 2016 และ ช่วงปี พ.ศ. 2551 – 2560 สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท เรียงตามลำดับจากมากมาน้อย ดังนี้ การวิจัยเชิงคุณภาพจำนวน 15 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 88.24 และการวิจัยแบบผสมผสานวิธีจำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11.76 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงถึงการสังเคราะห์ หัวข้องานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ องค์ความรู้ที่ได้พบ ประเด็นที่มุ่งศึกษา และมโนทัศน์ในการวิจัย

ที่	หัวข้องานวิจัย/ วิทยานิพนธ์	ทฤษฎี/องค์ความรู้ที่ได้	ประเด็นที่มุ่งศึกษา	มโนทัศน์ในการวิจัย
1.1	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ลักษณะที่สำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. ความรู้และระบบความรู้ 2. การสั่งสมและการกระจายความรู้ 3. การถ่ายทอดความรู้ 4. การสร้างสรรค์และการปรับปรุง 	ลักษณะที่สำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตเครื่องเบญจรงค์ตอนไก่อดี	การทำเครื่องเบญจรงค์ตอนไก่อดีนั้นถือว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวบ้านชุมชนตอนไก่อดีจังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ที่	หัวข้อ งานวิจัย/ วิทยานิพนธ์	ทฤษฎี/องค์ความรู้ที่ได้	ประเด็นที่มุ่ง ศึกษา	มโนทัศน์ใน การวิจัย
1.1	ภูมิปัญญา ท้องถิ่น			ที่นำความรู้ทาง ด้านภูมิปัญญามา พัฒนาจนเกิดเป็น สินค้าที่ขึ้นชื่อให้กับ จังหวัดสมุทรสาคร และยังเป็นการ สร้างรายได้ให้กับ ชุมชน จังหวัด ประเทศ รวมถึงคน ในชุมชนอีกด้วย
1.2	เครื่อง เบญจรงค์	<p>1. กระบวนการผลิตเครื่องเบญจรงค์ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้</p> <p>1.1. การผลิตภาชนะสีขาวหรือเครื่องขาว</p> <p>1.2. กระบวนการเขียนลายเครื่องเบญจรงค์ ภาชนะสีขาวหรือเครื่องขาว</p> <p>2. ลักษณะการเคลือบของขาวนั้นมี 2 ลักษณะดังนี้</p> <p>2.1. เคลือบเงา</p> <p>2.2. เคลือบด้าน</p>	<p>1.กระบวนการ ผลิตเครื่อง เบญจรงค์ของ ผู้ประกอบการ ชุมชนดอนไถ่ดี</p> <p>2. วิธีการและ ขั้นตอนในการ ผลิตเครื่อง เบญจรงค์ของ ผู้ประกอบการ ชุมชนดอนไถ่ดี</p>	กระบวนการวิธีการ ขั้นตอนการผลิตและ แนวทางการจัดการ เครื่องเบญจรงค์ของ ผู้ประกอบการชุมชน ดอนไถ่ดี เพื่อเป็น การเข้าใจถึงการ จัดการของเครื่อง เบญจรงค์
2	หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์	<p>กิจกรรมหลักที่สำคัญของโครงการหนึ่ง ตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) 3 กิจกรรม หลัก ๆ ดังนี้</p> <p>1. ขยายสินค้าท้องถิ่นไปยังตลาดโดยเป็น ผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณี และท้องถิ่น</p> <p>2. ผลิตและคิดค้นขึ้นเองโดยคนในชุมชน</p> <p>3. สร้างบุคลากรที่มีคุณภาพของท้องถิ่น</p>	<p>หลักการที่สำคัญ ของเครื่องเบญจ รงค์ดอนไถ่ดีที่ เกี่ยวข้องกับสินค้า ที่ขึ้นชื่อหนึ่ง ตำบล หนึ่ง ผลิตภัณฑ์ (OTOP) ของจ้ง หวัดสมุทรสาคร</p>	ผู้ประกอบการมี การพัฒนาให้ เครื่องเบญจรงค์เป็น สินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) มีช่องทาง การส่งออกจำเป็นที่ ภาครัฐต้องให้การ สนับสนุนและแก้ไข ปัญหาอุปสรรคที่

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ที่	หัวข้องานวิจัย/ วิทยานิพนธ์	ทฤษฎี/องค์ความรู้ที่ได้	ประเด็นที่มุ่ง ศึกษา	มโนทัศน์ใน การวิจัย
2	หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์			เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เป็นการเสริมรายได้ ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสร้างความแข็งแกร่งแก่ชุมชนระดับฐานราก
3	การจัดการ (Management)	<p>1. หลักการจัดการสำหรับแนวทางการปฏิบัติของผู้บริหารองค์การ มี 14 หลักการดังนี้</p> <p>1.1. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ</p> <p>1.2. การมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว</p> <p>1.3. การมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน</p> <p>1.4. การอ้างตามสายงาน</p> <p>1.5. การแบ่งงานกันทำ</p> <p>1.6. ระเบียบวินัย</p> <p>1.7. การยึดถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนบุคคล</p> <p>1.8. การให้ผลประโยชน์ตอบแทน</p> <p>1.9. การรวมอำนาจไว้ส่วนกลาง</p> <p>1.10. ความมีระเบียบเรียบร้อย</p> <p>1.11. ความเสมอภาค</p> <p>1.12. ความมีเสถียรภาพของการว่าจ้างทำงาน</p> <p>1.13. ความคิดริเริ่ม</p> <p>1.14. ความสามัคคี</p> <p>2. กระบวนการในการจัดการในการจัดการ POCCC โดยมีองค์ประกอบด้วยกัน 5 ปัจจัยดังนี้</p> <p>2.1. การวางแผน (Planning)</p> <p>2.2. การจัดการองค์การ (Organizing)</p>	<p>1. การจัดการที่ดีของผู้ประกอบการ</p> <p>2. หลักการในการจัดการชุมชน</p> <p>3. กระบวนการในการจัดการชุมชน</p>	<p>กระบวนการในการจัดการเป็นแนวทางในการจัดการได้ ตามหลักการของ POCCC โดยถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญกับชุมชนตัวบุคคลและทรัพยากร เป็นต้น ผู้ประกอบการชุมชนตอนใต้จะต้องมีการวางแผนจัดการทั้งภายในและภายนอกชุมชนเพื่อให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ที่	หัวข้องานวิจัย/ วิทยานิพนธ์	ทฤษฎี/องค์ความรู้ที่ได้	ประเด็นที่มุ่ง ศึกษา	มโนทัศน์ใน การวิจัย
3	การจัดการ (Management)	2.3. การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) 2.4. การประสานงาน (Coordinating) 2.5. การควบคุม (Controlling)		
4	การปฏิบัติที่ดี (Good practices)	<p>1. องค์ประกอบของการปฏิบัติที่ดีของผู้นำ ได้แก่</p> <p>1.1. วิธีการปฏิบัตินั้นสามารถดำเนินการบรรลุผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของชุมชน</p> <p>1.2. วิธีการปฏิบัตินั้นต้องผ่านกระบวนการนำไปใช้ได้อย่างเป็นวงจรเช่นวิธีปฏิบัตินั้นมีกระบวนการ PDCA ตามแนวทางวงจรเดมมิง</p> <p>1.3. สามารถบอกถึงวิธีการปฏิบัติได้</p> <p>1.4. ผลลัพธ์จากวิธีการปฏิบัตินั้นจะต้องเป็นไปตามข้อกำหนดต้องสอดคล้องกับองค์การ หน่วยงาน ชุมชน หรือผู้เกี่ยวข้อง เป็นต้น</p> <p>1.5. วิธีปฏิบัตินั้นสามารถระบุได้ว่าเกิดจากปัจจัยสำคัญที่ชัดเจนได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน</p> <p>1.6. วิธีปฏิบัตินั้นมักใช้กระบวนการจัดการความรู้ (KM) ในการถอดบทเรียนจากการดำเนินการ</p> <p>2. แนวการปฏิบัติที่ดีในชุมชนเกิดขึ้นได้ 3 ช่องทางหลัก ๆ ดังนี้</p> <p>2.1. เกิดจากตัวบุคคล</p> <p>2.2.. เกิดจากปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการในชุมชนทั้งระบบต่าง ๆ</p>	<p>1. การปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการตอนไก่อดี</p> <p>2.องค์ประกอบของการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการตอนไก่อดี</p> <p>3. แนวการปฏิบัติที่ดีในชุมชนตอนไก่อดี</p> <p>4. ขั้นตอนการดำเนินงานการปฏิบัติที่ดีในชุมชนของผู้ประกอบการตอนไก่อดี</p>	<p>หลักการ แนวทางองค์ประกอบและขั้นตอนในการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการตอนไก่อดีเพื่อเป็นการพัฒนาชุมชนและเป็นต้นแบบนักปฏิบัติที่ดีของชุมชน</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ที่	หัวข้องานวิจัย/ วิทยานิพนธ์	ทฤษฎี/องค์ความรู้ที่ได้	ประเด็นที่มุ่ง ศึกษา	มโนทัศน์ใน การวิจัย
4	การปฏิบัติที่ดี (Good practices)	<p>2.3. เกิดจากแรงขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน</p> <p>3. ขั้นตอนการดำเนินงานการปฏิบัติที่ดีในชุมชน มี 7 ขั้นตอนดังนี้</p> <p>3.1. การวิเคราะห์เป้าหมาย วิสัยทัศน์และภารกิจของชุมชน</p> <p>3.2. การศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของหน่วยงาน เช่น การวิเคราะห์ SWOT</p> <p>3.3. กำหนดรูปแบบและวิธีการในการดำเนินงาน</p> <p>3.4. ปฏิบัติตามแบบวิธีการโดยการตรวจสอบประเมินผลอย่างต่อเนื่อง</p> <p>3.5. ประเมินผลวิเคราะห์เปรียบเทียบในด้านขั้นตอน ระยะเวลา งบประมาณและผลที่ได้รับ</p> <p>3.6. ปรับปรุง การพัฒนาและขยายผลเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชน</p> <p>3.7. การบันทึก เขียนรายงาน ใช้เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติที่ดี</p> <p>4. ความสัมพันธ์ของการปฏิบัติที่ดี มีดังนี้</p> <p>4.1. Benchmarking คือ การเทียบเคียงสมรรถนะใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา</p> <p>4.2. Benchmark คือ ผลการปฏิบัติหรือสมรรถนะของผู้ปฏิบัติที่ดีที่สุด</p> <p>4.3. Good practices หมายถึง ขั้นตอนหรือกระบวนการในการปฏิบัติงานที่ดีทำให้องค์การประสบความสำเร็จ</p>		

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยการปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร การทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นดังนี้

1.1. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ถือว่าเป็นความรู้ของชาวบ้านในท้องถิ่นซึ่งได้มาจากประสบการณ์และความเฉลียวฉลาดของชาวบ้าน รวมทั้งความรู้ที่สั่งสมมาตั้งแต่บรรพบุรุษซึ่งสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งระหว่างการสืบทอดมีการปรับปรุง ประยุกต์และเปลี่ยนแปลงจนอาจเกิดเป็นความรู้ใหม่ตามสภาพการณ์ทางสังคมวัฒนธรรม

1.2. เครื่องเบญจรงค์ ถือว่าเป็นมรดกของโลกและถือว่าเป็นงานทางด้านหัตถกรรมของไทยอีกด้วย โดยใช้ช่างที่มีฝีมือในการผลิตเครื่องเบญจรงค์ให้มีความปราณีต มีความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัว มีความสวยงามของลวดลายและมีความละเอียดอ่อน ที่เกิดจากความรู้ความสามารถ รวมถึงความชำนาญของช่างฝีมือในการสร้างผลิตภัณฑ์ให้คงความเป็นอัตลักษณ์ของไทย

1.3. หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นภูมิปัญญาของชาวบ้านในชุมชนที่เกิดจากความคิดจากการเรียนรู้ ความรู้ที่มี ประสบการณ์และการบริหารจัดการของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น โดยนำเอาทรัพยากรท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบริการที่มี คุณภาพ เพื่อเป็นการสร้างรายได้ การส่งเสริมและการสนับสนุนโดยยึดหลักการพึ่งตนเองของชุมชนเป็นหลัก เป็นการสร้างเศรษฐกิจชุมชนที่สอดคล้องกับการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.4. การจัดการ เป็นกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์การในการทำงานทั้งในด้านตัวบุคคลและทรัพยากรในองค์การ โดยผู้บริหารมีการวางแผนจัดการภายในองค์การในการบรรลุวัตถุประสงค์ตามแนวทางที่กำหนดไว้ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงานและการควบคุม เป็นต้น จากแนวทาง 5 ขั้นตอนจึงทำให้อุรกิจประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

1.5. การปฏิบัติที่ดี เป็นขั้นตอนหรือกระบวนการในการปฏิบัติงานที่ดีที่ทำให้องค์การประสบความสำเร็จ ซึ่งอาจนำความรู้ที่มีและประสบการณ์ที่ผ่านมาทำให้องค์การประสบความสำเร็จนำมาปฏิบัติในการดำเนินงาน โดยนำไปสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมายที่องค์การกำหนดไว้ ส่งผลให้องค์การเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน

2. หมู่บ้านต้นแบบในการพัฒนาโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) และชุมชน

3. การปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี

4. สภาพการดำเนินงาน ประกอบไปด้วย

4.1. ด้านการปฏิบัติที่ดี

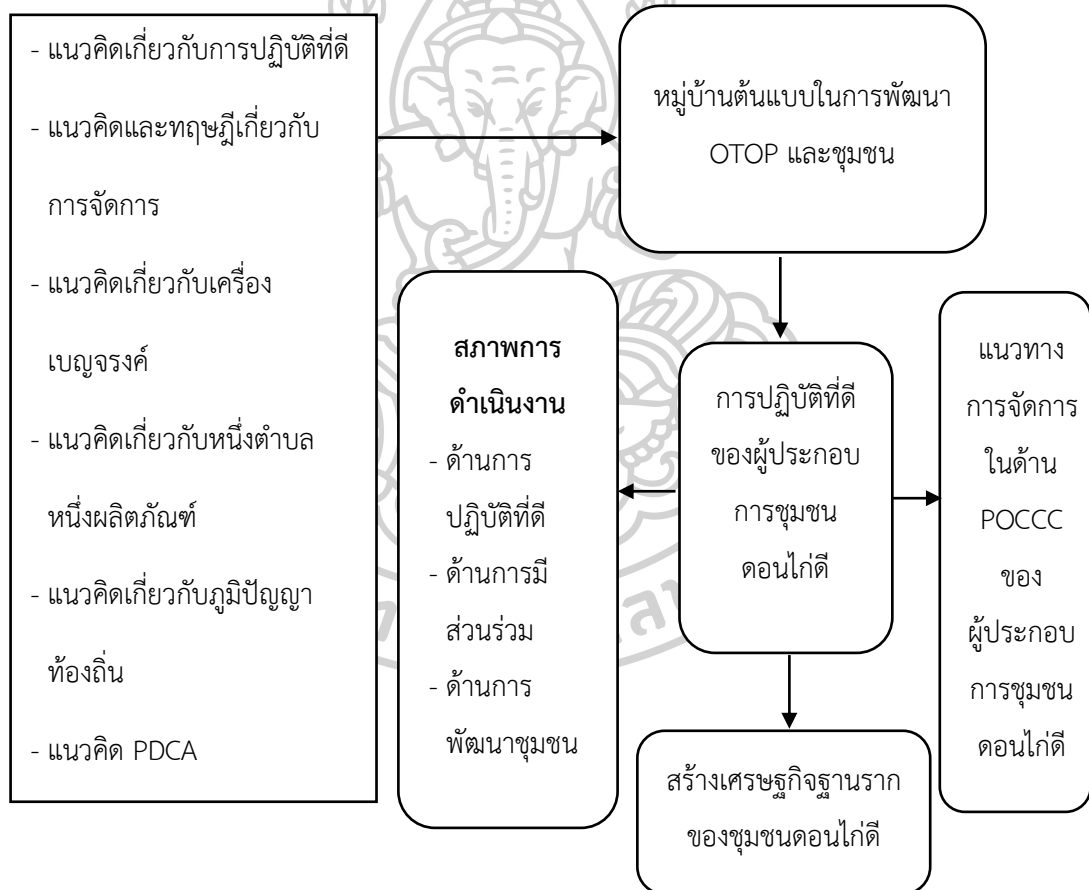
4.2. ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน

4.3. ด้านการพัฒนาชุมชน

5. แนวทางในการดำเนินงาน ที่ทำให้เกิดการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี

6. สร้างเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนดอนไก่อี

การวิจัยเรื่องการปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ได้จัดทำกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังรูปภาพที่ 4

รูปภาพที่ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาและทำความเข้าใจถึงการปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบบน จังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบบน จังหวัดสมุทรสาคร และเพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบบน จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจถึงปรากฏการณ์ทางสังคม (Social Phenomenon) รวมถึงการดำเนินกิจกรรมทางสังคมของชุมชนดอนไก่อี โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การเลือกพื้นที่ในการวิจัย
2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants)
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิธีวิจัยและการดำเนินการวิจัย
5. การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
6. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การเลือกพื้นที่ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาการปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบบน จังหวัดสมุทรสาคร โดยผู้วิจัยได้ทำการเลือกพื้นที่เพื่อเป็นสนามในการศึกษา และได้มีการกำหนดพื้นที่คือ ชุมชนดอนไก่อี ถือว่าเป็นชุมชนต้นแบบของจังหวัดสมุทรสาครในการผลิตและการพัฒนาเครื่องเบญจรงค์จนได้รับรางวัลสินค้าโอท็อป (OTOP) ระดับ 5 ดาว ในปี พ.ศ. 2546 และได้เข้าสู่การเป็นหมู่บ้าน OTOP Village Champion (OVC) ในปี พ.ศ.2549 ผู้นำชุมชนมีความรู้และมีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Good practices) อีกทั้งยังนำความรู้ที่มีมาปฏิบัติจนเกิดเป็นหมู่บ้านหรือชุมชนต้นแบบและมีการเผยแพร่วิธีปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ

เทศบาลตำบลดอนไก่อี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอกะทู้มแบบน ห่างจากที่ว่าการอำเภอกะทู้มแบบน 3 กิโลเมตรและห่างจากจังหวัดสมุทรสาคร ประมาณ 14 กิโลเมตร โดยมีถนนสุขนครวิทเป็นเส้นทางหลักโดย

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลตลาดเทศบาลเมืองกระทุ่มแบน
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลนาดีและตำบลบ้านเกาะ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลคลองมะเดื่อ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลท่าเสา

พื้นที่ตำบลดอนไก่อีมีเนื้อที่จำนวน 5,179 ไร่ หรือประมาณ 5.2864 ตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือน 3,157 ครัวเรือน ประชากรรวมทั้งสิ้น 7,220 คน แบ่งเป็นชาย 3,508 คน หญิง 3,712 คน และมีความหนาแน่น 871 คน/ตารางกิโลเมตร (ข้อมูลจากอำเภอกระทุ่มแบน ณ เดือนมิถุนายน 2560)

1. เกณฑ์ในการเลือกพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยมีดังนี้

1.1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวกับชุมชนที่นำแนวทางวิธีการปฏิบัติที่ดี (Good practices) และมีการนำความรู้ที่มีมาปรับใช้ในการพัฒนาหมู่บ้านจนเกิดเป็นหมู่บ้านต้นแบบ จากการศึกษาหนังสือ เอกสารสิ่งตีพิมพ์ วิทยานิพนธ์และข้อมูลจากสื่อทางอินเทอร์เน็ต รวมทั้ง บุคคลที่เกี่ยวข้องในชุมชน และผู้ติดต่อประสานข้อมูล

1.2. เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะความสัมพันธ์ของผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชนที่มีความร่วมมือและมีส่วนร่วมในงานวิจัยครั้งนี้ รวมถึงการตั้งถิ่นฐานของสมาชิกในชุมชนมีลักษณะเป็นกลุ่ม

1.3. เป็นพื้นที่ที่มีความสอดคล้องกับการเป็นหมู่บ้านต้นแบบของชุมชนดอนไก่อีที่สามารถเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อีในการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง

1.4. เป็นชุมชนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศหมู่บ้านพัฒนาดีเด่นของมูลนิธิหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตรในปี พ.ศ. 2544 รวมถึงเป็นชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นหมู่บ้าน OTOP ต้นแบบของจังหวัด และได้มีการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องจนได้เข้าสู่การเป็นหมู่บ้าน OTOP Village Champion (OVC) ในปี พ.ศ.2549

1.5. เป็นแหล่งเรียนรู้ในการทำเครื่องเบญจรงค์ให้กับหน่วยงาน ชุมชนอื่น ๆ และบุคคลและกลุ่มบุคคลที่เข้ามาเรียนรู้วิธีการทำเครื่องเบญจรงค์

2. เกณฑ์ในการคัดเลือกชุมชนที่ใช้ในการศึกษาวิจัยมีดังนี้

2.1. เป็นชุมชนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศหมู่บ้านพัฒนาดีเด่นของมูลนิธิหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตรในปี พ.ศ. 2544 รวมถึงเป็นชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นหมู่บ้าน OTOP ต้นแบบของจังหวัด และได้มีการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องจนได้เข้าสู่การเป็นหมู่บ้าน OTOP Village Champion (OVC) ในปี พ.ศ.2549

2.2. ผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชนมีความร่วมมือกันในการพัฒนาสมาชิกในชุมชน และพัฒนาหมู่บ้าน ให้เป็นชุมชนต้นแบบในการปฏิบัติที่ดี

2.3. เป็นแหล่งเรียนรู้ในการทำเครื่องเบญจรงค์ให้กับหน่วยงาน ชุมชนอื่น ๆ และ บุคคลและกลุ่มบุคคลที่เข้ามาเรียนรู้วิธีการทำเครื่องเบญจรงค์

2.4. ผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชนมีความร่วมมือและมีส่วนร่วมในงานวิจัยครั้งนี้ โดยสมาชิกในชุมชนตอนไถ่ดินนั้นต้องอยู่ในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 6 เดือน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ที่ประกอบด้วย กลุ่มผู้ประกอบการ ประกอบไปด้วย ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่มและเลขานุการกลุ่ม จำนวน 3 คน กลุ่มผู้นำชุมชน ประกอบไปด้วย นายกเทศมนตรี กำนัน ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนและนักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ จำนวน 4 คน กลุ่มสมาชิกในชุมชนตอนไถ่ดิน จำนวน 4 คน และกลุ่มลูกค้าประจำ จำนวน 4 คน รวมทั้งหมด 15 คน หรือจนได้ข้อมูลที่อิ่มตัวแล้วจนเกิดเป็นทฤษฎีถึงจุดอิ่มตัว (Theoretical saturation) การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) และเทคนิคลูกบอลหิมะ (Snow Ball Technique)

เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant) ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยมีดังนี้

1. ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการและสมาชิกในชุมชนที่มีบทบาทในเรื่องนี้และมีความร่วมมือกันในการพัฒนาสมาชิกในชุมชนและพัฒนาหมู่บ้านให้เป็นชุมชนต้นแบบในการปฏิบัติที่ดี

2. ผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชนมีความร่วมมือและมีส่วนร่วมในงานวิจัยครั้งนี้ โดยสมาชิกในชุมชนตอนไถ่ดินนั้นต้องอยู่ในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 6 เดือน

3. กลุ่มลูกค้าประจำที่ศึกษาในครั้งนี้ต้องมีลักษณะเป็นลูกค้าประจำที่มีการซื้อ-ขายผลิตภัณฑ์เครื่องเบญจรงค์ในชุมชนตอนไถ่ดินไม่น้อยกว่า 6 เดือนและให้ความร่วมมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีข้อมูลและรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ

1.1. การสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure) ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากการวิเคราะห์เอกสารที่เป็นแนวคิดและทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โดยการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารสิ่งตีพิมพ์ เอกสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ วารสารและบทความต่าง ๆ รวมถึงข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ต ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติที่ดี การจัดการ เครื่องเบญจรงค์ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์และภูมิปัญญา สำหรับในการศึกษาการปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

1.2. การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแนวคำถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาจะเป็นผู้ตรวจสอบแนวคำถามสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้อง ชัดเจนและครอบคลุม แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ หลังจากนั้นนำแนวคำถามที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบก่อนที่ผู้วิจัยจะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ตัวผู้วิจัยถือว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการเตรียมความพร้อมทั้งด้านข้อมูล แนวคำถามในการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้อง ชัดเจน ครอบคลุม รวมถึงความพร้อมของผู้วิจัย

3. อุปกรณ์ที่ใช้บันทึกข้อมูล ได้แก่

3.1. สมุดจดและปากกา โดยบันทึกเนื้อหาที่สำคัญขณะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) และอาจจะมาบันทึกเพิ่มเติมหลังจากการสัมภาษณ์เสร็จสิ้นแล้ว

3.2. เครื่องบันทึกเสียง (ซึ่งได้รับการอนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลหลัก) เพื่อป้องกันไม่ให้ข้อมูลตกหล่นจากการสัมภาษณ์และได้ข้อมูลที่มีความถูกต้อง ชัดเจน ครอบคลุม

3.3. กล้องถ่ายรูป เพื่อแสดงรูปที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในการประกอบการวิจัยในครั้งนี้

4. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาร่าง แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นดังนี้

4.1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของชุมชนดอนไก่อี ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของชุมชน บริบทของชุมชน สมาชิกในชุมชน การประกอบอาชีพ ประเพณีและวัฒนธรรม

4.2. ศึกษาวิธีการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

4.3. ศึกษาแนวทางการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร กระบวนการในการดำเนินงาน รวมถึงผลที่ได้

วิธีวิจัยและการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยมีวิธีการดำเนินการศึกษาวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความครบถ้วน ชัดเจนในการวิเคราะห์ จึงได้วางแนวทางการศึกษา และการรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากการศึกษาการวิเคราะห์เอกสารที่เป็นแนวคิดและทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารสิ่งตีพิมพ์ เอกสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ วารสารและบทความต่าง ๆ รวมถึงข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ต ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติที่ดี การจัดการ เครื่องเบญจรงค์ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และภูมิปัญญา สำหรับในการศึกษาการปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายบุคคล (In-depth Interview) โดยใช้แนวคำถามสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure) ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบขึ้นเองโดยเป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี และเพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแนวทาง และวิธีการในการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการชุมชน จนทำให้เป็นหมู่บ้านต้นแบบในการส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นสร้างชุมชนอย่างเข้มแข็ง

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปฐมภูมิ โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ติดต่อชุมชนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศหมู่บ้านพัฒนาดีเด่นของมูลนิธิหม่อมงามจิตต์บุรฉัตร ในปี พ.ศ. 2544 รวมถึงเป็นชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นหมู่บ้าน OTOP ต้นแบบของจังหวัด และได้มีการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องจนได้เข้าสู่การเป็นหมู่บ้าน OTOP Village Champion (OVC) ในปี พ.ศ.2549 จำนวน 1 ชุมชน คือ ชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ในเรื่องผู้ให้ข้อมูลหลักและช่วงเวลาที่เหมาะสม

2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อแจ้งพื้นที่อย่างเป็นทางการและนัดหมายเวลาที่แน่นอนในการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Data) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายบุคคล (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 15 คน ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการประกอบไปด้วย ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม และเลขานุการกลุ่ม จำนวน 3 คน กลุ่มผู้นำชุมชนประกอบไปด้วย นายกเทศมนตรี กำนัน ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน และนักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญ

การ จำนวน 4 คน กลุ่มสมาชิกในชุมชนดอนไก่อี จำนวน 4 คน และกลุ่มลูกค้าประจำ จำนวน 4 คน หรือตลอดจนได้ข้อมูลที่อิ่มตัวแล้วจนเกิดเป็นทฤษฎีถึงจุดอิ่มตัว (Theoretical saturation) โดยการเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้าตามแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่สร้างขึ้น และซักถามเพิ่มเติมให้ได้รายละเอียดประกอบเหตุผลของผู้ให้ข้อมูลหลัก

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจำนวน 1 ชุมชน คือ ชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร ในเดือนมีนาคม พ.ศ.2561 โดยชุมชนดอนไก่อีได้รับรางวัลชนะเลิศหมู่บ้านพัฒนาดีเด่นของมูลนิธิห่มงามจิตต์บุรฉัตรในปี พ.ศ. 2544 รวมถึงเป็นชุมชนที่ได้รับคัดเลือกเป็นหมู่บ้าน OTOP ต้นแบบของจังหวัดและได้มีการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องจนได้เข้าสู่การเป็นหมู่บ้าน OTOP Village Champion (OVC) ในปี พ.ศ.2549 จากข้อมูลที่ได้รวบรวมทั้งหมดจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายบุคคล (In-depth Interview) โดยการพรรณนาวิเคราะห์

การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละครั้งผู้วิจัยได้ทำการจดบันทึกและตรวจสอบข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความครบถ้วน ชัดเจน ถูกต้องและสมบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยมีวิธีการตรวจสอบข้อมูลสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological triangulation) โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธีการและข้อมูลด้านต่างๆ กันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน โดยในการศึกษาจะใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก พร้อมทั้งการศึกษาข้อมูลจากเอกสารประกอบด้วย หากข้อมูลที่ได้มีความแตกต่างกันหรือขัดแย้งกัน ผู้ศึกษาจะเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลอีกครั้ง หากข้อมูลที่ได้ทำการตรวจสอบแล้ว ปรากฏว่าเป็นข้อมูลที่เหมือนกันก็น่าเชื่อถือเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง สมบูรณ์ หรือตลอดจนได้ข้อมูลที่อิ่มตัวแล้วจนเกิดเป็นทฤษฎีถึงจุดอิ่มตัว (Theoretical saturation) จากนั้นนำผลการศึกษามาวิเคราะห์ข้อมูลเป็นลักษณะของการเขียนรายงานการวิจัยเชิงพรรณนา (สุภางค์ จันทวานิช 2552)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ได้ศึกษาการปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ข้อมูลที่ถูกวิเคราะห์สามารถแบ่งเป็น 2 ส่วนหลัก ๆ ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายบุคคล (In-depth Interview) และวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลในทุกขั้นตอนตั้งแต่การเตรียมแนวสัมภาษณ์ตลอดจนผู้วิจัยได้เข้าไปศึกษาในภาคสนามและได้ใช้วิธีการถอดเทปการสนทนาแบบคำต่อคำ (Verbatim) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์และสร้างข้อสรุปเพื่อให้เป็นบริบท ตลอดจนขั้นตอนการเขียนรายงานการวิจัย

เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไถ่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในการพัฒนาชุมชนต้นแบบ

ตารางที่ 4 สรุปขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาคณะเตรียมความพร้อมและการศึกษาสภาพการณ์

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการวิจัย	กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก/ เอกสาร	เครื่องมือ/ การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อศึกษาวิธีการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการชุมชนดอนไถ่ ตำบลดอนไถ่ อำเภอกะทู้มuban จังหวัดสมุทรสาคร 2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไถ่ ตำบลดอนไถ่ อำเภอกะทู้มuban จังหวัดสมุทรสาคร	1.ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2.การสร้างแนวคำถามสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure) ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบขึ้นเอง โดยเป็นข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไถ่ 3. ติดต่อชุมชนจำนวน 1 ชุมชน คือ ชุมชนดอนไถ่ 4. ผู้วิจัยได้ดำเนินการทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อแจ้งพื้นที่อย่างเป็นทางการและนัดหมายเวลาที่แน่นอนในการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Data) 5. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจำนวน 1 ชุมชน คือ ชุมชนดอนไถ่ โดยการพรรณนาวิเคราะห์	การวิจัยเชิงคุณภาพ - การศึกษาครั้งนี้โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) และเทคนิคลูกบอลหิมะ (Snow Ball Technique) - การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 15 คน เอกสาร - การวิเคราะห์เอกสารที่เป็นแนวคิดและทฤษฎีวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง - การศึกษาค้นคว้าเอกสารสิ่งตีพิมพ์ เอกสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ วารสาร และบทความต่าง ๆ - ข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ต	เครื่องมือ - แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) - สมุดจดและปากกา - เครื่องบันทึกเสียง - กล้องถ่ายรูป วิเคราะห์ข้อมูล - ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายบุคคล (In-depth Interview) - การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง “ การปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร และเพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) คือ กลุ่มผู้ประกอบการ ประกอบไปด้วย ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่มและเลขานุการกลุ่ม จำนวน 3 คน กลุ่มผู้นำชุมชน ประกอบไปด้วย นายกเทศมนตรี กำนัน ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนและนักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ จำนวน 4 คน กลุ่มสมาชิกในชุมชนดอนไก่อี จำนวน 4 คน และกลุ่มลูกค้าประจำ จำนวน 4 คน รวมทั้งหมด 15 คน หรือจนได้ข้อมูลที่อิ่มตัวแล้วจนเกิดเป็นทฤษฎีถึงจุดอิ่มตัว (Theoretical saturation) การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และเทคนิคลูกบอลหิมะ (Snow Ball Technique) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจถึงปรากฏการณ์ทางสังคม (Social Phenomenon) รวมถึงการดำเนินกิจกรรมทางสังคมของชุมชนดอนไก่อี ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาบริบทและข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ที่ศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาวิธีการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี

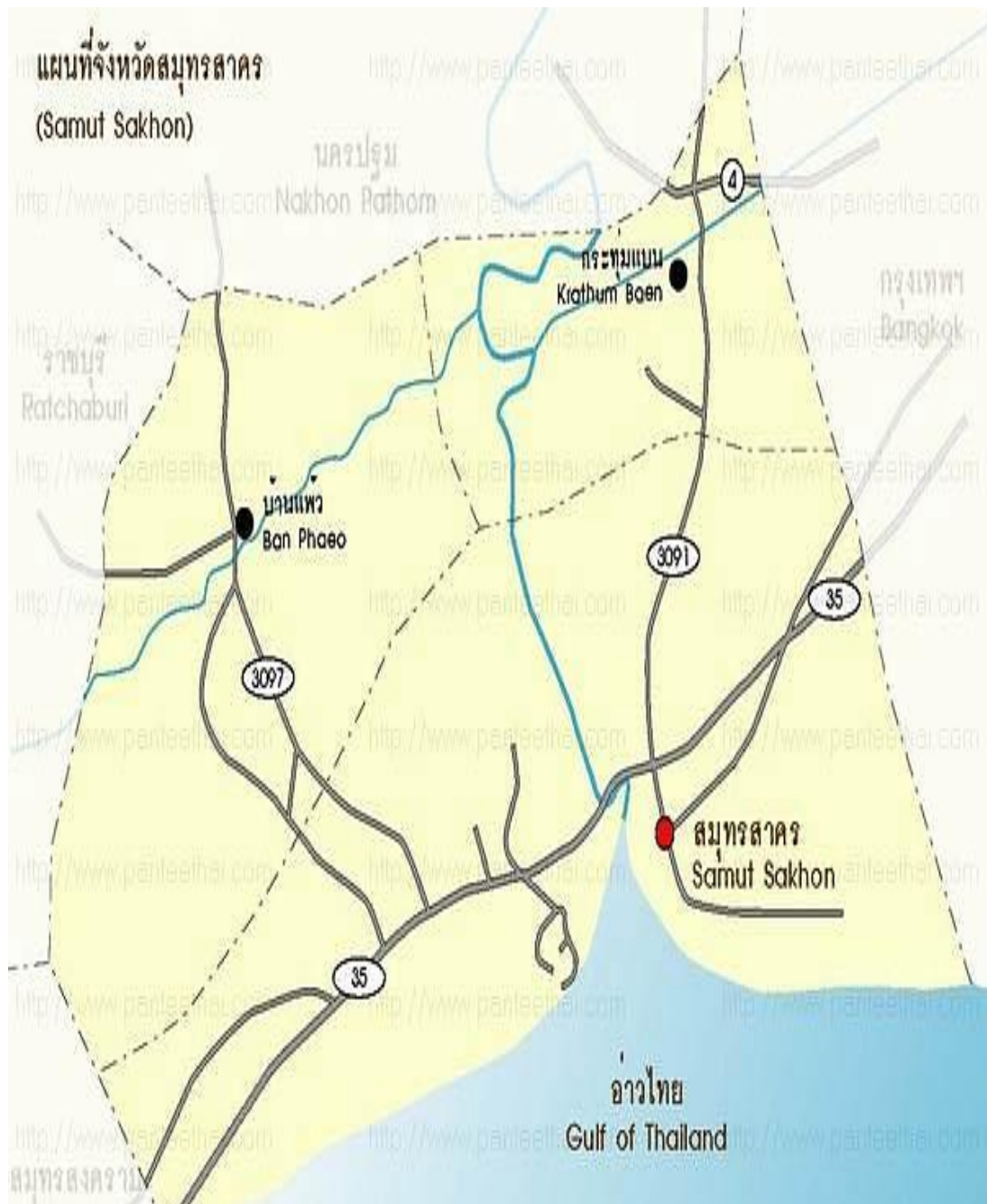
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาบริบทและข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ที่ศึกษา

ข้อมูลและบริบทของพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร

สมุทรสาครเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางของประเทศไทย ตั้งอยู่บริเวณปากน้ำท่าจีน ห่างจากทะเลเพียง 2 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 36 กิโลเมตร ได้รับการจัดตั้งขึ้นครั้งแรกสุดตามพระราชบัญญัติจัดตั้งจังหวัดนนทบุรี จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดนครนายก พุทธศักราช 2489 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2489 (จังหวัดสมุทรสาคร 2561)

แผนที่จังหวัดสมุทรสาคร

รูปภาพที่ 5 แสดงแผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสาคร
 ที่มา (จังหวัดสมุทรสาคร, 2561)

ประวัติความเป็นมาจังหวัดสมุทรสาคร

จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดชายทะเล ตั้งอยู่ปากแม่น้ำท่าจีน หลักฐานทางประวัติศาสตร์กล่าวไว้ว่า ในสมัยกรุงศรีอยุธยา สมุทรสาครเดิมเป็นชุมชนขนาดใหญ่ที่มีชาวจีนนำเรือสำเภาเข้ามาจอดเทียบท่าค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าและได้พักอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก จึงเรียกว่า “บ้านท่าจีน” ตั้งอยู่บริเวณปากอ่าวไทย ต่อมาในสมัยแผ่นดินสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ (พ.ศ. 2099) ได้โปรดให้ยกฐานะ “บ้านท่าจีน” ขึ้นเป็น “เมืองสาครบุรี” เพื่อเป็นหัวเมืองสำหรับเรียกกระดมพลเวลาเกิดสงครามและเป็นเมืองด่านหน้าป้องกันข้าศึกศัตรูที่จะเข้ามารุกรานบุกรุกทางทะเล

ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ทรงโปรดให้เปลี่ยนชื่อ “เมืองสาครบุรี” เป็น “เมืองสมุทรสาคร” ซึ่งมีความหมายว่า “เมืองแห่งทะเลและแม่น้ำ” ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 (พ.ศ. 2448) ทรงปฏิรูปการปกครองมีการจัดระบบการบริหารราชการส่วนภูมิภาคเป็นมณฑลเทศาภิบาลและได้ทรงมีพระราชดำริที่จะสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ท้องถิ่น โดยใช้รูปแบบการปกครองแบบสุขาภิบาล จึงได้มีพระบรมราชโองการให้ยกฐานะ “ตำบลท่าฉลอม” เป็น “สุขาภิบาลท่าฉลอม” จังหวัดสมุทรสาคร เป็นสุขาภิบาลที่ตั้งขึ้นในหัวเมืองเป็นแห่งแรกของประเทศไทย ต่อมาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 (พ.ศ. 2456) โปรดเกล้าให้ทางราชการเปลี่ยนคำว่า “เมือง” เป็น “จังหวัด” ทั่วทุกแห่ง ในพระราชอาณาจักร “เมืองสมุทรสาคร” จึงได้เปลี่ยนเป็น “จังหวัดสมุทรสาคร” มาจนถึงปัจจุบันนี้

ส่วนคำว่า “มหาชัย” ที่คนทั่วไปชอบเรียกกันนั้น เป็นชื่อคลองที่สมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ 8 แห่งกรุงศรีอยุธยาโปรดให้ขุดคลองลัดจากเมืองธนบุรี เป็นแนวตรงไปออกปากน้ำเมืองสาครบุรี แทนคลองโคกขามที่คดเคี้ยว แต่ยังไม่ทันเสร็จทรงสวรรคตเสียก่อน จนถึงรัชสมัยสมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ 9 (ขุนหลวงท่ายสระ) ได้โปรดให้ขุดคลองต่อจนแล้วเสร็จและได้พระราชทานนามว่าคลองมหาชัย ซึ่งต่อมา ณ บริเวณฝั่งซ้ายปากคลองได้เกิดชุมชนขนาดใหญ่ขึ้นชื่อว่า “มหาชัย” จึงเป็นที่นิยมเรียกขานแต่นั้นเป็นต้นมา (จังหวัดสมุทรสาคร, 2561)

คำขวัญประจำจังหวัด

“เมืองประมง ดงโรงงาน ลานเกษตร เขตประวัติศาสตร์”

ตราประจำจังหวัดสมุทรสาคร

ตราประจำจังหวัดสมุทรสาคร เป็นรูปเรือสำเภาจีนแล่นในทะเล ด้านหลังเป็นโรงงานและปล่องไฟ ซึ่งหมายถึง ความรุ่งเรืองที่มีมาอดีตถึงปัจจุบัน โดยตราประจำจังหวัดสมุทรสาครเริ่มใช้เมื่อ พุทธศักราช 2483 ในสมัยที่หลวงวิเศษภักดี (ชื่น วิเศษภักดี) เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด

รูปภาพที่ 6 แสดงภาพตราประจำจังหวัดสมุทรสาคร
ที่มา (จังหวัดสมุทรสาคร, 2561)

ที่ตั้งของจังหวัดสมุทรสาคร

จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดชายทะเล ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำท่าจีนในเขตพื้นที่ภาคกลางตอนล่างของประเทศไทย ประมาณเส้นรุ้งที่ 130 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศาตะวันออก เป็นจังหวัดปริมณฑล ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 30 กิโลเมตร มีพื้นที่ 872.347 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 545,216

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดกับอำเภอสามพราน (จังหวัดนครปฐม)
ทิศใต้	ติดกับอ่าวไทย
ทิศตะวันออก	ติดกับเขตหนองแขม เขตบางบอนและเขตบางขุนเทียน (กรุงเทพมหานคร)
ทิศตะวันตก	ติดกับอำเภอบางแพ อำเภอดำเนินสะดวก (จังหวัดราชบุรี) และอำเภอเมืองสมุทรสงคราม (จังหวัดสมุทรสงคราม)

ข้อมูลทางภูมิศาสตร์

รูปภาพที่ 7 แสดงข้อมูลทางภูมิศาสตร์
ที่มา (จังหวัดสมุทรสาคร, 2561)

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดสมุทรสาครมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มแนวชายฝั่งทะเล มีความสูงจากระดับน้ำทะเลโดยประมาณ 1.00 -2.00 เมตร และตอนกลางของจังหวัดยังมีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านอยู่ตลอด ซึ่งมีการไหลตามแนวทิศเหนือทิศใต้และลงสู่อ่าวไทยที่อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งมีระยะทางยาวประมาณ 70 กิโลเมตร นอกจากนี้พื้นที่ตอนบนในเขตอำเภอบ้านแพ้วและในเขตอำเภอกระทุ่มแบน มีลักษณะของความอุดมสมบูรณ์ในดินเป็นอย่างมากและมีโครงข่ายแม่น้ำลำคลองที่มีจุดเชื่อมโยงถึงกันกระจายอยู่ทั่วไปในบริเวณของพื้นที่มากกว่า 170 สาย ความอุดมสมบูรณ์ของดินนั้นจึงเหมาะที่จะทำการเพาะปลูกพืชได้หลากหลายชนิดและบางส่วนเป็นย่านอุตสาหกรรม บางส่วนเป็นย่านธุรกิจและบางส่วนเป็นย่านที่อยู่อาศัย ซึ่งพื้นที่ตอนกลางของจังหวัดในเขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร มักอยู่ติดชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 41.8 กิโลเมตร จึงเหมาะที่จะประกอบอาชีพประมงทะเล อาชีพเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งและอาชีพทำนาเกลืออีกด้วย

สภาพภูมิอากาศ

ภูมิอากาศของจังหวัดสมุทรสาครนั้นจะมีลักษณะเป็นแบบฝนเมืองร้อน เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากลมบกและลมทะเล โดยมีลมมรสุมจากทางทิศตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านเข้ามาในช่วงฤดูร้อนจึงส่งผลให้จังหวัดสมุทรสาครมีความชื้นมากในอากาศสูงและมีฝนตกลงมาระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยอยู่ที่ 1,120 มิลลิเมตรต่อปีและมีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 26-28 องศาเซลเซียส โดยมีความชื้นอยู่ในระดับที่ต่ำสุด 50 และระดับสูงสุด 95

เขตการปกครองส่วนภูมิภาค

จังหวัดสมุทรสาครแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 3 อำเภอ, 40 ตำบล และ 290 หมู่บ้าน

1. อำเภอเมืองสมุทรสาคร
2. อำเภอกะทู้แม่บั้น
3. อำเภอบ้านแพ้ว

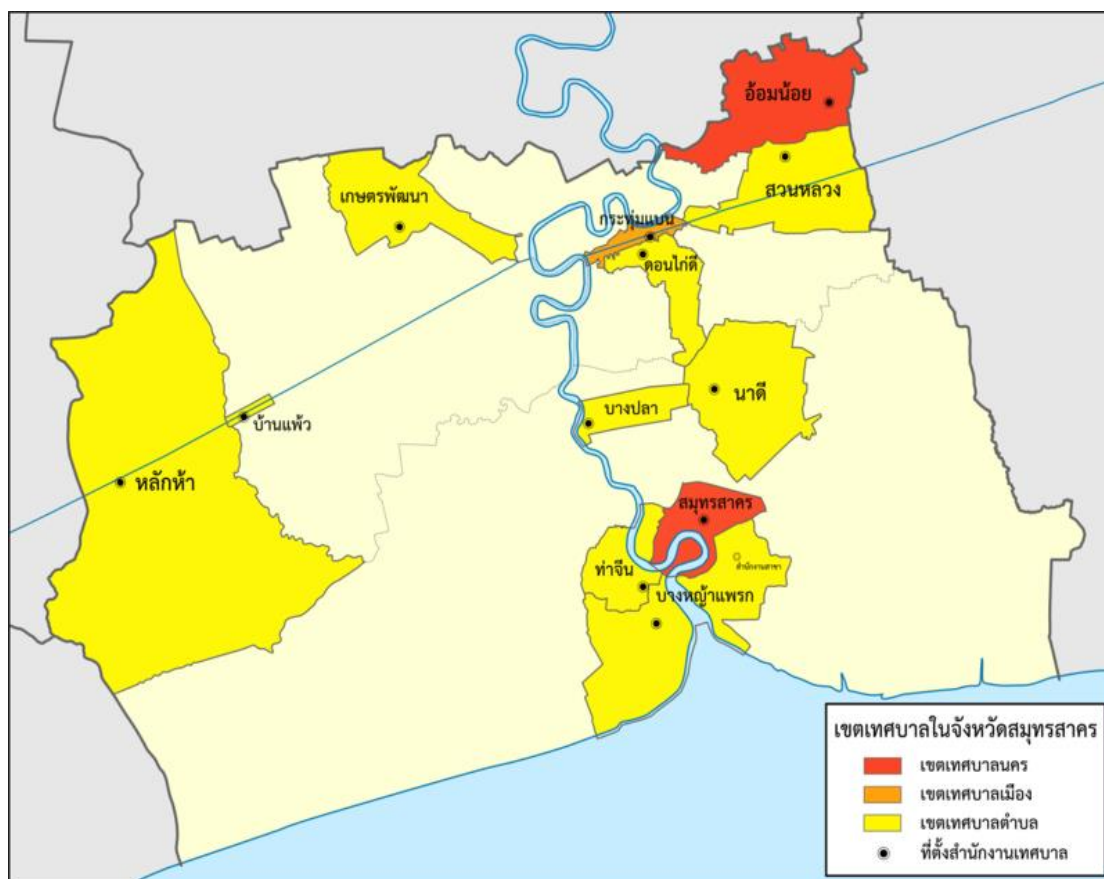

รูปภาพที่ 8 แสดงแผนที่เขตการปกครองส่วนภูมิภาค
ที่มา (จังหวัดสมุทรสาคร, 2561)

เขตการปกครองส่วนท้องถิ่น

จังหวัดสมุทรสาครมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งตามประเภทและอำนาจบริหารจัดการ ภายในท้องที่ได้เป็น องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลนคร 2 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 9 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 25 แห่ง

รูปภาพที่ 9 แสดงแผนที่เขตการปกครองส่วนท้องถิ่น
ที่มา (จังหวัดสมุทรสาคร, 2561)

บริบทและข้อมูลของชุมชนดอนไก่ดี จังหวัดสมุทรสาคร

ประวัติความเป็นมาของตำบลดอนไก่ดี

ดอนไก่ดีเป็นตำบลหนึ่งของอำเภอกระทุ่มแบน จากการบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่เล่าว่าพื้นที่
ในบริเวณที่เป็นที่ดอนน้ำท่วมไม่ถึงอีกทั้งเป็นที่ที่ชาวบ้านส่วนใหญ่มักจะเลี้ยงไก่ชนเอาไว้เพื่อขาย
และนำไปชนกับไก่ชนในหมู่บ้านอื่น ๆ ซึ่งมักจะได้รับชัยชนะเสมอ ถึงแม้ในปัจจุบันก็ยังมีการเลี้ยง

ไถ่ชนอยู่เหมือนเดิม นอกจากนี้ในอดีตวัดดอนไถ่ซึ่งเคยเป็นวัดประจำตำบลดอนไถ่ ปัจจุบันได้โอนไปอยู่กับเทศบาลเมืองกระทุมแบนได้มีการทำเสาและมีตัวไถ่อยู่บนเสาเป็นสัญลักษณ์ด้วย และในอดีตตำบลท่าเสาเคยรวมอยู่เป็นตำบลเดียวกับตำบลดอนไถ่แต่ต่อมาภายหลังก็ถูกแยกออกเป็นอีกตำบลหนึ่งแต่ยังมีการติดต่อและสนิทสนมกันเช่นเดิม จนคนในพื้นที่ตำบลดอนไถ่ มักจะเรียกที่ตนเองอยู่ว่าท่าเสาซึ่งทำให้เห็นความสัมพันธ์และการติดต่อซึ่งกันและกันตั้งแต่ในอดีตเรื่อยมา

ที่ตั้งและอาณาเขตของตำบลดอนไถ่

ตำบลดอนไถ่ มีเนื้อที่ 5,179 ไร่ หรือประมาณ 5.2864 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มบริเวณปากแม่น้ำบางพื้นที่เป็นที่ดอน พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ในการทำการเกษตรและองค์การบริหารส่วนตำบลดอนไถ่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอกระทุมแบน ห่างจากที่ว่าการอำเภอกระทุมแบน 3 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดสมุทรสาครประมาณ 14 กิโลเมตร โดยมีถนนสุขุมวิทเป็นเส้นทางหลัก ที่ตั้งของชุมชนมีอาณาเขตติดต่อดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ	มีอาณาเขตติดต่อกับ	ตำบลตลาดเทศบาลเมืองกระทุมแบน
ทิศใต้	มีอาณาเขตติดต่อกับ	ตำบลนาดีและตำบลบ้านเกาะ
ทิศตะวันออก	มีอาณาเขตติดต่อกับ	ตำบลคลองมะเดื่อ
ทิศตะวันตก	มีอาณาเขตติดต่อกับ	ตำบลท่าเสา

จำนวนประชากร

องค์การบริหารส่วนตำบลดอนไถ่มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 7,393 คน ซึ่งคิดจำนวนครัวเรือนเป็น 2,493 ครัวเรือน โดยแยกเป็นเพศชายจำนวน 3,580 คน และเพศหญิงจำนวน 3,813 คน และมีความหนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ย 778.50 คน/ตารางกิโลเมตร และจำนวนประชากรที่ได้อพยพโดยการแฝงตัวเข้าใช้ชีวิตและหางานทำในบริเวณพื้นที่ตำบลดอนไถ่โดยประมาณจำนวนประชากร 701 คน

จำนวนหมู่บ้าน

มีหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งสิ้น 6 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่บ้านที่ 1 บ้านดอนไถ่ มีพื้นที่รวมทั้งหมด 1290 ไร่

หมู่บ้านที่ 2 บ้านหนองรี	มีพื้นที่รวมทั้งหมด	893	ไร่
หมู่บ้านที่ 3 บ้านตาสด	มีพื้นที่รวมทั้งหมด	510	ไร่
หมู่บ้านที่ 4 บ้านคลองตะโก	มีพื้นที่รวมทั้งหมด	620	ไร่
หมู่บ้านที่ 5 บ้านดอน	มีพื้นที่รวมทั้งหมด	958	ไร่
หมู่บ้านที่ 6 บ้านสันพะยอม	มีพื้นที่รวมทั้งหมด	908	ไร่

อาชีพของประชากร

เนื่องจากพื้นที่ อาณาเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดอนไก่อีดีและสภาพภูมิประเทศที่ระยะทางไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตพื้นที่ตำบลดอนไก่อีดีประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมทั้งในบริเวณใกล้เคียงและพื้นที่ โดยบางส่วนประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม อย่างเช่น ทำนา ทำสวนและมีการทำอุตสาหกรรมขนาดเล็กถึงครัวเรือน เช่น การทำเครื่องเคลือบเบญจรงค์ซึ่งมีมากในหมู่ที่ 1 การประกอบอาชีพของประชาชนแยกเป็นรายละเอียดได้ดังนี้

1. ทำนาในอดีตพื้นที่บริเวณตำบลดอนไก่อีดีมีการทำนาปีกันมากแต่ในปัจจุบันเหลือผู้ทำนาน้อยลง อีกทั้งยังทำในปริมาณผลผลิตที่ต่ำกว่าเดิม ทั้งนี้มีสาเหตุเนื่องมาจากการเข้ามาซื้อที่ดินของนายทุนเพื่อสร้าง โรงงานอุตสาหกรรม โดยปกติจะทำนาได้ปีละ 2-3 ครั้ง
2. ทำสวนผักได้แก่ ผักบุ้ง ผักกาดขาว ผักกระเจียบ ผักกวางตุ้ง เป็นต้น และสวนผลไม้ได้แก่ สวนมะพร้าวอ่อน สวนมะม่วง สวนกล้วยไม้ สวนฝรั่ง สวนชมพู เป็นต้น
3. ทำการค้าขาย รับจ้างทั่วไป รับเหมาก่อสร้าง
4. ประกอบธุรกิจส่วนตัว เช่น อุตสาหกรรมส่วนมากมักมีนายทุนมาจากจังหวัดอื่นเข้ามาลงทุนในจังหวัดสมุทรสาคร ในด้านแรงงานนั้นมักจะเป็นคนในพื้นที่ส่วนหนึ่งและจากนอกพื้นที่ส่วนหนึ่ง เช่น คนในภาคอีสาน มอญ พม่า เป็นต้น นอกจากนี้ในด้านโรงงานอุตสาหกรรม อาทิเช่น โรงงานผลิตขวดพลาสติก โรงงานผลิตกล่องกระดาษ โรงงานผลิตขวด โรงงานผลิตอะไหล่รถยนต์ โรงงานผลิตสติ๊กเกอร์ โรงงานผลิตหมวกกันน็อคและโรงงานผลิตแก้ว เป็นต้น
5. ในด้านอุตสาหกรรมในครัวเรือน อย่างเช่น การผลิตเครื่องเบญจรงค์ การผลิตเครื่องปั้นดินเผาและการผลิตเซรามิค เป็นต้น
6. รับราชการ เช่น ตำรวจ ทหาร ครู เป็นต้น

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาวิธีการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวิธีการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ได้กำหนดประเด็นการศึกษาออกเป็น 7 ด้าน ประกอบไปด้วย ประวัติความเป็นของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี ด้านการดำเนินงาน การปฏิบัติที่ดีในแต่ละด้าน ด้านการมีส่วนร่วมของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี ด้านการพัฒนาหมู่บ้าน ด้านการช่วยเหลือของหน่วยงานภาครัฐและด้านการบริหารงานคุณภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประวัติความเป็นของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักถึงประวัติและความเป็นมาของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี พบว่า เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2525 สมาชิกกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีส่วนใหญ่เคยทำงานเป็นลูกจ้างใน “โรงงานเสถียรภาพ” ซึ่งเป็นโรงงานผลิตถ้วยชามเซรามิค (ถ้วยชามตราไก่) ที่ชื่อชื่อเสียงมากในสมัยนั้น โดยมีหลายคนที่ทำงานอยู่แผนกเขียนลายครามและลายเบญจรงค์ เป็นสมาชิกของกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีในปัจจุบัน โดยบุคคลเหล่านี้ได้รับการถ่ายทอดความรู้และภูมิปัญญาจากวิทยากรทั้งคนไทยและคนจีนโบราณที่ทางโรงงานเสถียรภาพเชิญมาสอนและแนะนำการเขียนลวดลายต่างๆ ลงบนถ้วยชาม ต่อมาในปี พ.ศ. 2532 โรงงานเสถียรภาพประสบปัญหาภาวะขาดทุน มีการปลดคนงานออกและปิดกิจการลงในเวลาต่อมา ทำให้ลูกจ้างหลายคนตกงาน โดยผู้ริเริ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีมี 3 คน ได้แก่ 1.คุณอุไร แดงเอี่ยม (ประธานกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี) 2.คุณรัชณี ทองเพ็ญ (รองประธานกลุ่ม) และ 3.คุณประภาศรี พงษ์เมธา (เลขานุการกลุ่ม) โดยทั้ง 3 คนเป็นผู้ริเริ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีจนมีชื่อเสียงมาจนถึงทุกวันนี้ ดังบทสัมภาษณ์ของอุไร แดงเอี่ยม ประธานกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี กล่าวว่

“...สมัยแรกเริ่มโดยประมาณเมื่อปี พ.ศ. 2525 กลุ่มชาวบ้านในหมู่บ้านส่วนใหญ่มักเป็นกลุ่มลูกจ้างจากโรงงานเสถียรภาพ หรือที่เรียกอีกชื่อหนึ่งว่าโรงชามไก่ จึงทำให้ชาวบ้านและผู้ประกอบการเกิดภูมิความรู้ และทักษะขั้นตอนในการผลิตเครื่องเบญจรงค์ ตลอดจนการเขียนเครื่องลายคราม แต่ต่อมาในปี พ.ศ. 2532 โรงงานผลิตถ้วยชามเซรามิค (ถ้วยชามตราไก่) ได้ปิดกิจการทำให้กลุ่มลูกจ้างที่ทำงานเกิดการว่างงานจึงมีการรวมกลุ่มกัน โดยผู้ริเริ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีมี 3 คนดังนี้ 1.คุณอุไร แดงเอี่ยม (ประธานกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี) 2.คุณรัชณี ทองเพ็ญ (รองประธานกลุ่ม) และ 3.คุณประภาศรี พงษ์เมธา (เลขานุการกลุ่ม) โดยทั้ง 3 คนเป็นผู้ริเริ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีจนมีชื่อเสียงมาจนถึงทุกวันนี้...” (อุไร แดงเอี่ยม, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2561)

จุดเริ่มต้นของการกำเนิดหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี เมื่อปี พ.ศ.2536 ทางสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอกระทุ่มแบน ได้มีการร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ สมาชิกในชุมชน รวมถึงหน่วยงานภาครัฐ โดยการจัดส่งหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีเข้าประกวดหมู่บ้านหัตถกรรมดีเด่น ของมูลนิธิหม่อมงามจิตต์บุรฉัตร ประจำปี พ.ศ. 2544 และทำให้หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศ จนเกิดเป็นหมู่บ้านต้นแบบ ดังคำสัมภาษณ์ของ ทศพร ศรีวิไล กำนันตำบลดอนไก่อี ท่านกล่าวไว้ว่า

“...เมื่อปี พ.ศ.2536 สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ได้มีการรณรงค์จัดตั้งกลุ่มอาชีพสตรีในระดับตำบล หมู่บ้านและสนับสนุนจัดส่งหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีเข้าประกวดหมู่บ้านหัตถกรรมดีเด่น ของมูลนิธิหม่อมงามจิตต์บุรฉัตร ประจำปี พ.ศ. 2544 และหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศ ทำให้เครื่องเบญจรงค์มีชื่อเสียง ได้รับความนิยมนิยมรับมากขึ้น สมาชิกในกลุ่มหมู่บ้านจึงได้รวมกลุ่มกันเป็นระบบและเข้มแข็งขึ้นภายใต้ชื่อกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี...” (ทศพร ศรีวิไล, สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2561)

หลังจากที่หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีได้เข้าร่วมการประกวดหมู่บ้านหัตถกรรมดีเด่น ของมูลนิธิหม่อมงามจิตต์บุรฉัตร ประจำปี พ.ศ. 2544 จนได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศ ต่อมาในปี พ.ศ. 2546 ทางหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี ได้เข้าร่วมโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” (ONE TAMBOM ONE PRODUCT) ในการจัดประกวดคัดสรรผลิตภัณฑ์ OTOP และผลิตภัณฑ์เครื่องเบญจรงค์ของกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี ได้รับการคัดเลือกเป็นสุดยอด หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (PRODUCT CHAMPION) ระดับ 5 ดาว จนทำให้เครื่องเบญจรงค์ดอนไก่อีมีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักมากขึ้นมาจนถึงทุกวันนี้ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวไว้ว่า

“...เมื่อในปี พ.ศ. 2546 รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการสร้างอาชีพ และรายได้แก่ชุมชน โดยจัดให้มีการรณรงค์โครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” (ONE TAMBOM ONE PRODUCT) ขึ้นทั่วประเทศและได้มอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหลักทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุน ได้มีการจัดประกวดคัดสรรผลิตภัณฑ์ OTOP ขึ้นในแต่ละแห่ง และผลิตภัณฑ์เครื่องเบญจรงค์ของกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี ได้รับการคัดเลือกเป็นสุดยอด หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (PRODUCT CHAMPION) ระดับ 5 ดาว จึงเป็นที่รู้จักและยอมรับอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศมีลูกค้ามากมายหลากหลาย...” (ประภาศรี พงษ์เมธา, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2561)

ในปัจจุบันหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่มีชื่อเสียงเป็นอย่างมาก เนื่องจากตอนนี้หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่มีชื่อเสียงเป็นอย่างมากทั้งในตำบล อำเภอ จังหวัดและประเทศ ยังถือเป็นการสร้างรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชนอีกด้วย นอกจากนี้ทางกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหลักทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุน ได้มีการจัดประกวดคัดสรรผลิตภัณฑ์ OTOP ขึ้นในแต่ละแห่งและผลิตภัณฑ์เครื่องเบญจรงค์ของกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ได้รับการคัดเลือกเป็นสุดยอด หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (PRODUCT CHAMPION) ระดับ 5 ดาว ที่ติด 1 ใน 10 ของประเทศ จนในปัจจุบันเครื่องเบญจรงค์ดอนไถ่ได้เป็นสุดยอด หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์อันดับ 2 ของประเทศ จึงเป็นที่รู้จักและยอมรับอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศมีลูกค้ามากมายหลากหลาย ตั้งค่าสัมภาษณ์ของวิชัย แดงเอี่ยม นายกเทศมนตรีตำบลดอนไถ่ โดยกล่าวไว้ว่า

“...ตอนนี้หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่มีชื่อเสียงเป็นอย่างมากทั้งในตำบล อำเภอ จังหวัดและประเทศ และยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชนอีกด้วยที่ผ่านมามีผลิตภัณฑ์เครื่องเบญจรงค์ของกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ ได้รับการคัดเลือกเป็นสุดยอด หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (PRODUCT CHAMPION) ในระดับ 5 ดาว ที่ติด 1 ใน 10 ของประเทศ จนในปัจจุบันเครื่องเบญจรงค์ดอนไถ่ได้เป็นสุดยอด หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ อันดับ 2 ของประเทศ จึงทำให้หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านชื่อเสียง ด้านผลิตภัณฑ์และในด้านการเป็นหมู่บ้านต้นแบบอีกด้วย...” (วิชัย แดงเอี่ยม, สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2561)

นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังคงความเป็นอัตลักษณ์ของเครื่องเบญจรงค์ให้มีความโดดเด่นของลวดลายที่แสดงถึงวิถีชีวิตความเป็นไทยได้อย่างประณีตและสวยงาม ยังเป็นการสร้างภูมิปัญญาที่เกิดจากชาวบ้านและยังสร้างอาชีพสร้างรายได้ให้กับสมาชิกชุมชนอีกด้วย ดังคำกล่าวที่ว่า

“...นอกจากนี้ผู้ประกอบการเบญจรงค์ก็มีการพัฒนาคิดค้น ดัดแปลง สร้างความเข้มแข็งทางด้านภูมิปัญญาชุมชนและช่วยเหลือ สร้างอาชีพรายได้ให้กับชุมชนมากขึ้น มีการพัฒนาตนเองขยายผลการดำเนินงานออกไปอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการออกแบบและการเขียนลายเบญจรงค์ให้มีความชำนาญ และมีความสามารถพิเศษ เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการผลิตเครื่องเบญจรงค์อย่างกว้างขวางมากขึ้น เครื่องเบญจรงค์ดอนไถ่ถือว่าเป็นมรดกของประเทศไทยที่น่าหวงแหนและควรอนุรักษ์ไว้...” (รัชณี ทองเพ็ญ, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2561)

ด้านการดำเนินงาน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักถึงวิธีการดำเนินงานของผู้ประกอบการหมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไก่อดี โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการดำเนินงานในอดีตและการดำเนินงานในปัจจุบัน ดังบทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

1. ด้านการดำเนินงานในอดีต

กระบวนการในการดำเนินงานในอดีตเริ่มจากที่โรงงานเสถียรภาพประสบปัญหาภาวะขาดทุนโดยมีการปลดคนงานออกและปิดกิจการลงในเวลาต่อมา คุณอุไร แดงเอี่ยม ได้นำความรู้ที่มีจากการเขียนลายครามและลายเบญจรงค์มาทำเครื่องเบญจรงค์โดยเริ่มทำเองอยู่ในบ้านคนเดียวและได้เรียกสมาชิกที่ตักงานมาช่วยในการลงสีโดยตอนนั้นมีสมาชิกจำนวน 1-3 คน จนเริ่มมีจำนวนสมาชิกเพิ่มเป็น 20 คน ก็ทำอยู่ได้ประมาณ 3 ปี ในปี พ.ศ. 2525-2536 ตอนนั้นได้มีโครงการของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ท่านก็ได้ส่งเด็ก ๆ จากภาคใต้ที่โดนน้ำท่วม ซึ่งตอนนั้นเด็ก ๆ ไม่มีรายได้ ไม่มีงานทำเลยให้กลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์มาสอนจบไป 3 รุ่น สอนให้เด็กเป็นทุกชั้นตอนจนให้เด็กนำความรู้ที่ได้นำกลับไปทำที่ภาคใต้จนทำให้ผู้ประกอบการเกิดความภาคภูมิใจที่เราสามารถที่จะช่วยเหลือให้พวกเขามีรายได้ ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2539 ช่วงพองสบู่แตกเบญจรงค์ในช่วงนั้นยังไม่คนทำเยอะเหมือนในปัจจุบัน คือหมู่บ้านผลิตเท่าไรก็ขายหมด เนื่องจากบุคลากรยังน้อยคนที่มาทำเบญจรงค์จริงๆ ในตอนนั้นมีไม่กี่หลังคาเรือน โดยผู้ประกอบการได้ผลิตเครื่องเบญจรงค์มาเรื่อยๆ จนทำเท่าไรก็ไม่พอขายเนื่องจากสมัยก่อนยังไม่มีผู้ประกอบการทำเครื่องเบญจรงค์จึงทำให้สินค้าไม่พอต่อความต้องการของตลาดจนกระทั่ง ในปี พ.ศ. 2544 ในกลุ่มตอนนั้นจะมีประมาณ 5 หลังคาเรือน ต่างคนต่างทำในบ้านของตัวเอง ซึ่งท่านนายอำเภอและพัฒนาชุมชนได้เห็นว่าคุณผู้ประกอบการควรที่จะรวมกลุ่มกันโดยการส่งหมู่บ้านเข้าประกวดในปี พ.ศ. 2544 หลังจากหมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไก่อดีได้เข้าร่วมการประกวดหมู่บ้านหัตถกรรมดีเด่นของมูลนิธิหม่อมงามจิตต์บุรฉัตรประจำปี พ.ศ. 2544 จนได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศโดยทางคณะกรรมการเข้ามาดูในหมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไก่อดี และได้เห็นว่าหมู่บ้านมีความสามัคคีกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถึงแม้ว่าหมู่บ้านจะเพิ่งเริ่มต้นและไม่มีอะไร เนื่องจากสมัยอดีตนั้นผู้ประกอบการไม่มีเงินมากนักและสถานที่ที่ไม่สวยงามเหมือนสมัยปัจจุบัน จากการที่ไม่เคยรวมกลุ่มกันก็ได้มีการรวมกลุ่มกันจนเกิดเป็นหมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไก่อดี ดังบทสัมภาษณ์ของคุณอุไร แดงเอี่ยม ประธานกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไก่อดี กล่าวไว้ว่า

“...ในอดีตหลังจากที่โรงงานเสถียรภาพได้ปิดกิจการลงนั้น ทางคุณอุไร แดงเอี่ยม ได้นำความรู้ที่มีจากการเขียนลายครามและลายเบญจรงค์มาทำเครื่องเบญจรงค์โดยเริ่มทำเองอยู่ในบ้านคนเดียว และได้เรียกสมาชิกที่ตักงานมาช่วยในการลงสีโดย

ตอนนั้นมีสมาชิกจำนวน 1 – 3 คน จนเริ่มมีจำนวนสมาชิกเพิ่มเป็น 20 คน ในปี พ.ศ. 2544 ในกลุ่มตอนนั้นจะมีประมาณ 5 หลังคาเรือน ต่างคนต่างทำในบ้านของตัวเองซึ่งท่านนายอำเภอและพัฒนาชุมชนได้เห็นว่า ผู้ประกอบการควรที่จะรวมกลุ่มกันโดยการส่งหมู่บ้านเข้าประกวดในปี พ.ศ. 2544 หลังจากที่หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ได้เข้าร่วมการประกวดหมู่บ้านหัตถกรรมดีเด่น ของมูลนิธิหม่อมงามจิตต์บุรฉัตร ประจำปี พ.ศ. 2544 จนได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศ เกิดจากการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีกัน การร่วมแรงร่วมใจกันของสมาชิกทุกคนในหมู่บ้าน....” (อุไร แดงเอี่ยม, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2561)

หลังจากที่ได้มีการรวมกลุ่มกันแล้วทางผู้ประกอบการได้ตั้ง ประธานกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ รองประธานกลุ่ม เลขานุการกลุ่ม เภรัญญิกและผู้ช่วยเพรัญญิก เป็นต้น จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2544 ก็ได้มีการเติบโตมาเรื่อยๆ จากสมาชิก 20 กว่าคน ก็เริ่มประกอบเป็น 5 หลังคาเรือน ในแต่ละหลังคาเรือนได้มีสมาชิกมากกว่า 50 คนขึ้นไป นอกจากนี้หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ถือว่าเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเริ่มมีคนเข้ามาเรียนรู้ หาความรู้ หาข้อมูลว่าเครื่องเบญจรงค์ทำอย่างไร ประวัติความเป็นมาเป็นอย่างไร จนกลายมาเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ นอกจากนี้ทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้เล็งเห็นว่าทางหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ควรมีการสร้างโฮมสเตย์ขึ้นมา เพื่อให้คนที่เข้ามาดูงานได้มาเรียนรู้ชีวิตของคนในหมู่บ้านและยังเป็นสถานที่ในการพักผ่อนอีกด้วย จนกระทั่งหมู่บ้านมีชื่อเสียงคนก็เข้ามาดูงานกันเยอะ โดยทางกระทรวงพาณิชย์เข้ามาต่อยอดให้ กลุ่มหมู่บ้านต้องทำด้วยตัวเองช่วยเหลือกันในหมู่บ้านและทางหน่วยงานภาครัฐ พัฒนาชุมชน กระทรวงพาณิชย์ อุตสาหกรรมส่งเสริมการส่งออกจะช่วยผลักดันและต่อยอดให้เพื่อเป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวว่า

“...หลังจากที่ทุกคนได้รวมกลุ่มกัน โดยทางหมู่บ้านได้ตั้งประธานกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ รองประธานกลุ่ม เลขานุการกลุ่ม เพรัญญิก และผู้ช่วยเพรัญญิกขึ้นมาจนเกิดเป็น 5 หลังคาเรือน และในแต่ละหลังคาเรือนได้มีสมาชิกกันมากกว่า 50 คนขึ้นไป หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ ถือเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นเริ่มมีคนเข้ามาศึกษาดูงานเยอะมาก หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ได้กลายมาเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ นอกจากนี้ทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้เล็งเห็นว่าทางหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ควรมีการสร้างโฮมสเตย์ขึ้นมาเพื่อให้คนที่เข้ามาเยี่ยมชม พักผ่อนและเรียนรู้วิถีชีวิตคนในชุมชนอีกด้วย หมู่บ้านเบญจรงค์จะไม่เกิดขึ้นถ้าทุกคนไม่ช่วยเหลือกัน จนตอนนี้ทางหน่วยงานภาครัฐได้เข้ามาต่อยอดและสนับสนุนให้หมู่บ้าน

เบญจรงค์เป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียง รวมถึงเป็นการสร้างรายได้ให้กับสมาชิกในหมู่บ้าน อีกด้วย...”(ประภาศรี พงษ์เมธา, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2561)

2. ด้านการดำเนินงานในปัจจุบัน

กลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ได้มีแนวทางในการบริหารจัดการเครื่องเบญจรงค์โดยสมาชิก และคณะกรรมการบริหารกลุ่มหมู่บ้านดอนไถ่ โดยมีคุณอุไร แดงเอี่ยม ประธานหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ ในปัจจุบันได้เป็นสมาชิกเครือข่าย OTOP อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งได้เข้าร่วมประชุมทุกครั้งจนเกิดความสัมพันธ์ในระหว่างกลุ่ม โดยเน้นการพูดคุยและปรึกษาหารือกันในเรื่องต่าง ๆ เช่น การแจ้งข้อมูลข่าวสารในด้านการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในงานมหกรรมและเทศกาลต่าง ๆ ตามที่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนได้จัดขึ้น เพื่อให้ทางผู้ประกอบการได้เตรียมสินค้าหรือผลิตภัณฑ์เข้าร่วม การพลิกเปลี่ยนหมุนเวียนกันโดยนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่าย ในการจัดซื้อวัตถุดิบเป็นการร่วมจัดซื้อก็จะได้ราคาที่ถูกลงเป็นการลดต้นทุนการผลิต เป็นต้น เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันรวมถึงเป็นการสร้างเครือข่ายต่าง ๆ ในสินค้าประเภท OTOP อีกด้วย นอกจากนี้สมาชิกในแต่ละรายจะมีการผลิตสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เป็นการเอื้อเฟื้อต่อชุมชนและสมาชิกในหมู่บ้าน โดยมีการต้อนรับที่อบอุ่นและเป็นมิตรจึงส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีของหมู่บ้าน ชุมชนอำเภอ จังหวัดและประเทศไทย ดังที่ผู้ประกอบการหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ กล่าวไว้ว่า

“...ผู้ประกอบการและสมาชิกในหมู่บ้านทุกคนจะมีการประชุมกันภายในหมู่บ้าน เป็นการสร้างความรู้ใหม่ ๆ การแลกเปลี่ยนความรู้ การถ่ายทอดความรู้ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน เพื่อให้สมาชิกทุกคนทำงานไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลในการทำเครื่องเบญจรงค์มากยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นตัวผู้ประกอบการถือว่าเป็นตัวจักรที่สำคัญ และสมาชิกทุกคนในหมู่บ้านก็ถือว่าเป็นตัวการที่สำคัญเช่นกัน โดยทุกคนต้องมีแรงขับเคลื่อน คือ สมาชิกทุกคนพยายามผลักดันตนเองและรู้จักพึ่งพาตนเอง รวมถึงการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา อีกด้วย สมาชิกทุกคนในหมู่บ้านสามารถที่จะออกแบบและเขียนลวดลายใหม่ ๆ ด้วยตัวเอง โดยทางผู้ประกอบการจะไม่จำกัดความคิดของแต่ละคน แต่อยากให้สมาชิกทุกคนมีความคิดที่สร้างสรรค์ในการแสดงฝีมือในรูปแบบของตนเอง ทำในสิ่งที่ตนเองถนัดทั้งในด้านการวาดลวดลาย การเขียนลาย การลงสี ว่าใครถนัดในด้านไหนให้ทำในด้านนั้น เพื่อเป็นการผลักดันและสนับสนุนในสิ่งที่แต่ละคนถนัดและจะทำให้ผลิตภัณฑ์ของเราออกมาในรูปแบบเฉพาะ สวยงาม และเป็นตัวของตัวเอง...” (อุไร แดงเอี่ยม, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2561)

นอกจากนี้สินค้าในหมู่บ้านเบญจรงค์จะมีทั้งหมด 5 หลังคาเรือน โดยในแต่ละหลังคาเรือนจะมีรูปแบบ ลวดลายเฉพาะที่แตกต่างกันและไม่ซ้ำกัน เพื่อไม่ให้เกิดการแยกกันขายหรือแยกลูกค้ากัน แต่เป็นการกระจายรายได้ให้กับสมาชิกทุกคนในแต่ละหลังคาเรือน เพื่อให้ลูกค้าสามารถเลือกซื้อสินค้าที่มีความหลากหลายกันออกไปอีกด้วย โดย 5 หลังคาเรือน มีดังนี้ 1. บ้านอุไรเบญจรงค์ (ประธานกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไก่อติ) 2. บ้านหนูเล็กเบญจรงค์ (เลขานุการกลุ่ม) 3. บ้านแดงเบญจรงค์ (รองประธานกลุ่ม) 4. บ้านปานรดาเบญจรงค์ (เหรียญ) และ 5. บ้านสังวาลย์เบญจรงค์ (ผู้ช่วยเหรียญ) เป็นต้น ทุกหลังคาเรือนจะมีความถนัดในการเขียนลวดลายเฉพาะที่แตกต่างกันออกไป รวมทั้งสินค้าก็มีความแตกต่างด้วยเช่นกัน ดังบทสัมภาษณ์ของประภาศรี พงษ์เมธา เลขานุการกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไก่อติ ได้กล่าวไว้ว่า

“...สินค้าในหมู่บ้านเบญจรงค์จะมีทั้งหมด 5 หลังคาเรือน โดยในแต่ละหลังคาเรือนจะมีรูปแบบ ลวดลายเฉพาะที่แตกต่างกันและไม่ซ้ำกัน 5 หลังคาเรือนจะมีลักษณะดังนี้ 1. บ้านอุไรเบญจรงค์ (ประธานกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไก่อติ) รูปแบบเบญจรงค์ของบ้านอุไรเบญจรงค์นั้นจะมีลักษณะที่เฉพาะตัวโดยจะเน้นเบญจรงค์ที่มีลวดลายโบราณในสมัยรัชกาลที่ 2 และรัชกาลที่ 5 แต่มีการออกแบบลวดลายใหม่ๆ เพื่อสืบสานวัฒนธรรมประเพณี เช่น ลายตลาดน้ำและการละเล่นสงกรานต์ 2. บ้านหนูเล็กเบญจรงค์ (เลขานุการกลุ่ม) จะมีจุดเด่น คือ เบญจรงค์พุทธประวัติ ลายพุ่มข้าวบิณฑ์ ลายไม้เลื้อย ลายจักรีและภาพศิลปะที่ใช้เทคนิคการเขียนลายแบบเบญจรงค์ที่แตกต่างกันออกไป 3. บ้านแดงเบญจรงค์ (รองประธานกลุ่ม) จะเป็นเครื่องเบญจรงค์ที่ถูกออกแบบเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น นาฬิกา กรอบรูป พวงกุญแจ แจกันและผลิตภัณฑ์สำหรับสปา เป็นต้น 4. บ้านปานรดาเบญจรงค์ (เหรียญ) มีเครื่องเบญจรงค์มากมายและยังมีที่พักโฮมสเตย์ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสวิถีชีวิตของคนในชุมชน รวมถึงการลงสีของเครื่องเบญจรงค์ 5. บ้านสังวาลย์เบญจรงค์ (ผู้ช่วยเหรียญ) ลุงสังวาลย์คอยปั้นเครื่องดินออกมาเป็นรูปทรงต่างๆ ประณีตและสวยงาม เพื่อส่งต่อให้ช่างพื้นที่เบญจรงค์แต่ละบ้านได้ลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบ้าน เป็นต้น...” (ประภาศรี พงษ์เมธา, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2561)

การปฏิบัติที่ดีในแต่ละด้าน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักถึงการปฏิบัติที่ดีในแต่ละด้านของผู้ประกอบการหมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไก่อติ โดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ การปฏิบัติที่ดีในด้านการเป็นศูนย์เรียนรู้

ชุมชนสมบูรณ์แบบ การปฏิบัติที่ดีในด้านการจัดการความรู้ การปฏิบัติที่ดีในด้านการบริหารจัดการที่ดีของผู้ประกอบการและการปฏิบัติที่ดีในด้านการบริการลูกค้า ดังบทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

1. ด้านการเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนสมบูรณ์แบบ

หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีถือว่าเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนสมบูรณ์แบบดอนไถ่ดี โดยเป็นศูนย์ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สำหรับประชาชน เสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ การถ่ายทอด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม ค่านิยมและเอกลักษณ์ของชุมชน เน้นกระบวนการเรียนรู้เพื่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน ก่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ มุ่งพัฒนาแบบพึ่งตนเอง โดยมีแนวทางในการพัฒนากลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีเพื่อเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความเจริญแก่ชุมชน เช่น การยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนให้ดีขึ้นด้วยกระบวนการผลิตเบญจรงค์ล้วนต้องใช้ช่างฝีมือ โดยสมาชิกทุกคนในหมู่บ้านได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ มีการพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลา ดังที่ผู้ประกอบการหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี กล่าวไว้ว่า

“...หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีถือเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้และขับเคลื่อนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากผู้ประกอบการได้มีการจัดให้สมาชิกในหมู่บ้านได้ไปสอนวิธีการทำเครื่องเบญจรงค์ การลงสี การเขียนลาย ตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น วัดดอนไถ่ดี โรงเรียนเทศบาลวัดดอนไถ่ดี จะมีกลุ่มนักเรียนที่สนใจเป็นจำนวนมากเข้าร่วมในการเรียนการสอน เนื่องจากนักเรียนบางคนเรียนเพื่อเป็นอาชีพเสริมให้กับตัวเอง นักเรียนบางคนเรียนเพราะความชอบและมีการพัฒนาให้เป็นอาชีพหลักให้กับครอบครัว รวมถึงเด็กที่เป็นผู้พิการทางการได้ยิน ผู้ประกอบการยินดีที่จะสอนให้ทุกคน ขอแค่มีใจรักและชอบในงานนี้จริง ๆ เรายินดีอย่างมากที่จะสอนพวกเขา นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้คนรุ่นหลังได้มีการสืบทอดการทำเครื่องเบญจรงค์ให้คงอยู่ตลอดไปอีกด้วย...” (อุไร แดงเอี่ยม, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2561)

2. ด้านการจัดการความรู้

นอกจากนี้ได้มีการเปิดการเรียนการสอนในการทำเครื่องเบญจรงค์ รวมไปถึงเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับคนทั้งภายในชุมชนและภายนอกชุมชน นอกจากนี้ยังถือเป็นหมู่บ้านต้นแบบที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวบ้าน องค์ความรู้ของชาวบ้าน สนับสนุนให้สมาชิกทุกคนรู้จักพัฒนาตนเองและเป็นสถานที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน ทั้งนี้ลูกหลานเพื่อนบ้านใกล้เคียงที่ได้มีโอกาสเข้ามาเรียนรู้พัฒนาฝีมือ เพิ่มพูน ทักษะและเป็นแรงงานฝีมือ ทั้งการเรียนรู้อุปแบบลวดลายที่สืบสานต่อเนื่องมาจากอดีตรวมถึงพัฒนา ความคิดสร้างสรรค์ ลวดลาย ตามวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับความ

ต้องการของตลาดให้กลายเป็นสินค้าที่มี คุณภาพมีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม สมาชิกมีรายได้ สามารถครองชีพอยู่ได้ตามสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันสอดคล้องกับปรัชญาชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องด้วยสมาชิกทุกคนในกลุ่มล้วนมีการช่วยเหลือ เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ทั้งการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วม ออกแบบลวดลาย การแบ่งงานกันทำ ที่สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของกำนัน กล่าวว่า

“.....หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่คือศูนย์กลางในการจัดการความรู้ แหล่ง เรียนรู้ในหลากหลายด้านและเป็นสถานที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของประชาชน ชาวบ้าน นอกจากนี้ยังเป็นหมู่บ้านต้นแบบที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวบ้าน องค์กรความรู้ของชาวบ้านและยังสนับสนุนให้สมาชิกทุกคนรู้จักพัฒนาตนเอง โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคน พัฒนาชุมชนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม...”
(ทศพร ศรีวิไล, สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2561)

3. ด้านการบริหารจัดการที่ดีของผู้ประกอบการ

อำเภอกระทุ่มแบนได้สนับสนุนกิจกรรมของหมู่บ้านแห่งนี้ โดยพิจารณาส่งผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ เข้ารับการคัดสรรและผลการคัดเลือกได้ระดับ 5 ดาว ในปี พ.ศ.2546 รวมถึงได้รับการคัดเลือกเป็นหมู่บ้าน OTOP ต้นแบบของจังหวัดสมุทรสาคร สร้างความภาคภูมิใจ ให้กับทุกฝ่ายและได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนได้เข้าสู่การเป็นหมู่บ้าน OTOP Village Champion (OVC) ในปี พ.ศ.2549 ซึ่งการที่จะได้เป็นหมู่บ้าน OVC นั้น จะต้องมีการผลิตสินค้า OTOP ที่มี คุณภาพสามารถเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์ให้เข้ากับศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวและ บริการ กระบวนการผลิตและการพัฒนาของเครื่องเบญจรงค์ มีส่วนช่วยสร้างความรัก ความผูกพัน และความร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชนเป็นอย่างดี ทำให้การพัฒนาในด้านอื่น ๆ สำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยดี ส่งผลให้คุณภาพชีวิตโดยรวมของหมู่บ้านหรือชุมชนดีขึ้นและเชื่อว่าจะมีความเข้มแข็งยั่งยืน ต่อไปในอนาคต ปัจจุบันกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ตำบลดอนไถ่ เป็นแหล่งผลิตเครื่องเบญจรงค์ ผลิตภัณฑ์ที่มี เอกลักษณ์เฉพาะตัว ลวดลายประณีตมีความละเอียดอ่อนบ่งบอกถึงวิถีชีวิตไทยดั้งเดิม และภูมิปัญญาด้านฝีมือ ช่างของชาวบ้านที่ผ่านการเรียนรู้สั่งสมประสบการณ์จนเกิดความชำนาญด้าน การผลิตเป็นชิ้นงานได้อย่างละเอียดสวยงาม เป็นที่ต้องการของทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่ต่าง ซึ่ง สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของสมาชิกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ กล่าวคือ

“...เวลามาประชุมกันทางผู้ประกอบการจะเรียกสมาชิกทุกคนในหมู่บ้าน และทุกหลังคาเรือนมาประชุมกันที่โฮมสเตย์ โดยจะอธิบายว่าตอนนี้ทางหมู่บ้านเราจะมี การพัฒนาในเรื่องนี้ จะมีการทำแบบนี้ เราก็จะมาพูดคุยกันและกันคิดว่าถ้า

จะไปออกแบบเราจะออกแบบไปในทิศทางไหน โดยทุกคนไปประชุมกัน ให้ความรู้กัน โดยสมาชิกในชุมชนทุกคนมีความพร้อมใจกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน มีการเสนอความคิดกันอยู่ตลอดเวลา มีการพูดคุยปรึกษาหารือกันอยู่ตลอดเวลา ถ้าในสมาชิกคนไหนเกิดปัญหาอะไรขึ้น ทุกคนในหมู่บ้านจะพร้อมใจกันช่วยแก้ไขปัญหาให้ผ่านไปได้ด้วยดี....” (ธรรมนุณ จิตรพานิช, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2561)

4. ด้านการบริการลูกค้า

ในด้านการกำหนดราคาและการบริการลูกค้า ผู้ประกอบการมักคำนึงถึงคุณภาพของสินค้า และการบริการลูกค้าเป็นหลัก ในกรณีที่ลูกค้าซื้อไปแล้วเกิดมีสินค้าชำรุดทางผู้ประกอบการจะเปลี่ยนให้ฟรี เป็นการสร้างความเชื่อมั่น และซื้อใจลูกค้า เน้นการบริการในการขายอย่างมากและสร้างความประทับใจให้กลุ่มลูกค้าอีกด้วยเพื่อให้เกิดความพึงพอใจของลูกค้ามากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ประกอบการ เล่าให้ฟังว่า

“...ส่วนในด้านการกำหนดราคาสินค้าก็ขึ้นอยู่กับสินค้านั้นมีลวดลายที่น้อย หน่อยจะมีราคาถูก แต่ถ้าสินค้ามีการทำยากและลวดลายค่อนข้างเยอะมันจะมีราคาที่สูง โดยทางผู้ประกอบการจะต้องอธิบายในลูกค้าว่าทำไมสินค้าตัวนี้แพง สินค้าตัวนี้ถูก อันนี้ทำง่าย อันนี้ทำยาก ลายน้อย ลายมาก รวมถึงวัสดุที่ใช้จะต้องมีคุณภาพสูงมาก ๆ อย่างเช่น สีเงินมาจากอิตาลี สีทองมาจากเยอรมัน เป็นต้น โดยสินค้าของเราจะมีคุณภาพที่เกรด A ขึ้นไปทั้งหมด ถ้าในการทำเครื่องเบญจรงค์เกิดบ้านหลังไหนทำสินค้าไม่ทันตามเวลาที่กำหนด สมาชิกในชุมชนทุกคนจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้ส่งสินค้าตามเวลาที่กำหนด เพื่อแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบของผู้ประกอบการอีกด้วย ในกรณีที่ลูกค้าซื้อไปแล้วเกิดมีสินค้าชำรุดทางผู้ประกอบการจะเปลี่ยนให้ฟรี เป็นการสร้างความเชื่อมั่นและซื้อใจลูกค้า เน้นการบริการในการขายอย่างมาก เป็นการสร้างความประทับใจให้กลุ่มลูกค้าอีกด้วย....” (รัชณี ทองเพ็ญ, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2561)

นอกจากนี้การปฏิบัติที่ดีในด้านการบริการลูกค้ายังสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ ประธาน ม้วนทอง ลูกค้าประจำ ที่กล่าวไว้ว่า

“.....ผู้ประกอบการมีการใส่ใจในตัวลูกค้าเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านของตัวสินค้า ทั้งในด้านเวลาในการส่งสินค้า ทั้งในการบริการหลังการขาย ทั้งในด้านความรับผิดชอบต่อสินค้า เป็นต้น ทำให้ลูกค้ารู้สึกประทับใจในตัวผู้ประกอบการเป็นอย่างดี

มาก ไม่ว่าจะสินค้าจะชำรุดมากน้อยแค่ไหนผู้ประกอบการยินดีที่จะเปลี่ยนใหม่ให้ใหม่ หรือซ่อมให้ฟรี เวลาลูกค้าอยากได้สินค้าลวดลายแบบนี้หรือรูปแบบสินค้าแบบนี้ ทางผู้ประกอบการก็สามารถที่จะทำให้ตามเวลาที่กำหนด ทั้งในการพูดคุยที่เป็นกันเอง จึงทำให้เกิดความพึงพอใจและประทับใจเป็นอย่างมากและทำให้เราได้เป็นลูกค้าประจำ กันมาจนถึงทุกวันนี้...” (ประสาน ม้วนทอง, สัมภาษณ์, 2 พฤษภาคม 2561)

ด้านการมีส่วนร่วมของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักถึงการมีส่วนร่วมของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ โดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในหมู่บ้าน ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการและหน่วยงานภาครัฐ ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในหมู่บ้านและหน่วยงานภาครัฐ และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ สมาชิกในหมู่บ้าน และหน่วยงานภาครัฐ ดังบทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในหมู่บ้าน

ในด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในหมู่บ้านดอนไถ่นั้น สมาชิกจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างมาก คือสมาชิกในชุมชนหมู่บ้านดอนไถ่ เวลาเมื่อจะปรึกษาหารือกันอยู่ตลอดเวลา มีการเข้ากลุ่มกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอยู่ตลอดเวลา สมาชิกในชุมชนทุกคนจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ประกอบการเบญจรงค์ดอนไถ่ กล่าวไว้ว่า

“...ในด้านการที่ของความร่วมมือให้กันและกันตรงนี้ก็ถือว่าสุดยอดมาก เวลาเราจัดกิจกรรมอะไรต่าง ๆ ทางเราของความร่วมมือกับสมาชิกในหมู่บ้านให้นำเอาสินค้าของสมาชิกออกมาจัดแสดง ให้สมาชิกในหมู่บ้านมาวาดลวดลายให้แขกหรือผู้เข้ามาเยี่ยมชมดูงาน ไม่ว่าทางเทศบาลจะจัดกิจกรรมอะไรหรือทางโรงเรียนจะจัดกิจกรรมอะไร ทางหน่วยงานภาครัฐจะเชิญกลุ่มสมาชิกที่มีความรู้ในด้านของการทำเครื่องเบญจรงค์มาอธิบายในเรื่อง การลงสี การเขียนลาย เป็นต้น ให้กับเด็ก ๆ หรือตามโรงเรียนต่าง ๆ ได้ชม...” (ประภาศรี พงษ์เมธา, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2561)

2. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการและหน่วยงานภาครัฐ

ได้มีการร่วมมือร่วมใจกันที่คอยช่วยเหลือจากกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ โดยมีการประชาสัมพันธ์จากสื่อต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร โทรทัศน์ วิทยุ สื่อแบบออนไลน์ เป็นต้น เป็นการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาในการทำเครื่องเบญจรงค์ผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริม

อนุรักษ์ภูมิปัญญาในการทำเครื่องเบญจรงค์ไว้ โดยสินค้าของกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อติได้รับรางวัล OTOP ระดับ 5 ดาว จนทำให้กลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อติประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก จนทำให้เป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงมาจนถึงทุกวันนี้ ที่สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของกำนัน กล่าวว่า

“...ในกระบวนการมีส่วนร่วมทางหน่วยงานภาครัฐ ค่อยสนับสนุนกลุ่มองค์กรมาตลอด ขอให้กลุ่มตั้งใจทำงานและทำงานด้วยความซื่อสัตย์ เพราะว่ากลุ่มของเราทางผู้ประกอบการทุกคนเป็นคนที่ดีอนไก่อติทั้งหมด 5 หลังไม่ว่าจะเป็น บ้านอุไรเบญจรงค์ (ประธานกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อติ) บ้านหนูเล็กเบญจรงค์ (เลขานุการกลุ่ม) บ้านแดงเบญจรงค์ (รองประธานกลุ่ม) บ้านปานรดาเบญจรงค์ (เหรียญก) บ้านสังวาลย์เบญจรงค์ (ผู้ช่วยเหรียญก) 5 คน ทั้งหมดเป็นคนที่อยู่ในพื้นที่ตั้งแต่เกิด โดยในแต่ละคนก็จะมีองค์ความรู้ของเขาอยู่แล้ว โดยบางคนอาจจะจบแค่ ป.4 เอง บางคนก็ไม่จบ ป.4 ด้วย แต่อาศัยการเรียนรู้ด้วยวิธีครูพักลักจำจากโรงงานมา จึงทำให้กลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ประสบความสำเร็จจนถึงปัจจุบันนี้ ถึงแม้ว่าบางครั้งจะเหนื่อยมากและมีคนมาดูงานมากแค่ไหน ทางผู้ประกอบการและสมาชิกในหมู่บ้านก็ยินดีที่จะให้ข้อมูลความรู้ทั้งหมด ในปัจจุบันทางหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อติได้งบประมาณของกระทรวงพาณิชย์จัดงานสืบสานงานศิลป์ลายเส้นเครื่องเบญจรงค์ประจำปี ทุกครั้งที่มีกิจกรรมหรือมีแขกผู้ใหญ่มาทางหน่วยงานภาครัฐเข้าไปร่วมต้อนรับ แต่ถ้าเป็นคนที่มาดูงานหรือทางเอกชนเข้ามาดูงานทางผู้ประกอบการและสมาชิกในหมู่บ้านจะเป็นคนต้อนรับเอง ทางหน่วยงานภาครัฐกับสมาชิกในหมู่บ้านจะให้ความร่วมมือและคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันอยู่ตลอดเวลาในด้านกระบวนการมีส่วนร่วม...” (ทศพร ศรีวิไล, สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2561)

3. ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในหมู่บ้านและหน่วยงานภาครัฐ

นอกจากนี้กลุ่มสมาชิกในหมู่บ้านทุกคนยังให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านการอบรมความรู้ ด้านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงในด้านการต้อนรับลูกค้าทั้งในประเทศและต่างประเทศ จากการศึกษาข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ จันท์เพ็ญ ลิขิตผลิน นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ พบว่า

“...สมาชิกทุกคนในหมู่บ้านให้ความร่วมมือดี คือกลุ่มเกิดความเข้มแข็งอยู่แล้ว เรื่องของการที่จะต้องประสานงานกันก็มีการประสานงานที่ดีไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน ในเรื่องของความร่วมมือ ในเรื่องของการพากลุ่มไปอบรม อบรมเรื่องงานใหม่ ๆ งานจะต้องออกแบบผลิตภัณฑ์สินค้าใหม่และก็เป็นเรื่องของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ สมาชิกในหมู่บ้านก็จะให้ความร่วมมือดี เพราะว่าจะต้องมีการ

พัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สินค้านั้นมีรูปแบบที่ทันสมัยขึ้นและก็มีในเรื่องของการนำสินค้าออกไปโชว์ ความเข้มแข็งของหมู่บ้านกับกลุ่มเนี่ยเป็นความเข้มแข็งอยู่แล้ว พอเราเอาไปออกงานก็จะง่ายขึ้นและก็ให้ความร่วมมือกันทุกหน่วยงาน ทุกครั้ง และก็ทุกโอกาส....” (จันทร์เพ็ญ ลิขิตผลิน, สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2561)

4. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ สมาชิกในหมู่บ้านและหน่วยงานภาครัฐ

กลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อติ ได้เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องในเครือข่ายทุกคนทั้งบุคคลภายในชุมชนและบุคคลภายนอกชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแบ่งปันภูมิปัญญาในการทำเครื่องเบญจรงค์ โดยกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อติมีความตั้งใจและเอาใจใส่ที่จะถ่ายทอดภูมิปัญญาในการทำเครื่องเบญจรงค์นี้ไปสู่กลุ่มบุคคลที่เข้ามาเรียนรู้ รวมถึงที่พักโฮมสเตย์บ้านอุไรเบญจรงค์เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่ต้องการมาสัมผัสกับธรรมชาติ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และเรียนรู้ศิลปะการทำเครื่องเบญจรงค์ เนื่องจากกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อติต้องการที่จะอนุรักษ์ภูมิปัญญาในการทำเครื่องเบญจรงค์ไว้ไม่ให้สูญหายไปตามกาลเวลา เพื่อให้ได้มีการสืบทอดและคงอยู่สืบต่อไปที่สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ สิทธิพันธ์ ธรรมสังวาลย์ ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนดีเด่น กล่าวว่า

“...หมู่บ้านดอนไก่อติของเราจะตรงกับพัฒนาชุมชนกับกระทรวงพาณิชย์ คือพัฒนาชุมชนมาออกแบบเครื่องเบญจรงค์ โดยเชิญท่านอาจารย์มาช่วยในการออกแบบลวดลายต่างๆ เพราะว่า มันต้องมีมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน หรือ (มผช.) พอนักพัฒนาชุมชนมาช่วยออกแบบรูปแบบผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ส่วนในด้านการค้าขายเป็นหน้าที่ของกระทรวงพาณิชย์ เนื่องจากทางกระทรวงพาณิชย์จะยินดีเข้ามาช่วยเหลือโดยให้ทางหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อติได้นำสินค้าและผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายสินค้าตามจุดต่าง ๆ เพื่อเป็นการเปิดตลาด นอกจากนี้ยังมีการจัดงานต่างๆให้ อาทิเช่น งานถนนคนเดิน งานของดี 4 ภาค เป็นต้น โดยร่วมมือกันทั้งกระทรวงพาณิชย์ พัฒนาชุมชนและกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อติ ดังนั้นหน่วยงานของภาครัฐถือเป็นส่วนสำคัญเป็นอย่างมากที่จะช่วยผลักดันให้หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อติประสบความสำเร็จ ถือว่าทางกลุ่มมีความสามารถในเรื่องที่จะขับเคลื่อนในทางธุรกิจในการทำเครื่องเบญจรงค์ให้ไปสู่ตลาดที่สามารถเติบโตและก็ได้ดีด้วย กล่าวคือ ในด้านลวดลายและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ไม่ว่าจะเป็นทางหน่วยงานภาครัฐและทางหมู่บ้านเบญจรงค์ให้การช่วยเหลือ ผลักดันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ทำให้งานที่ออกมาเนี่ยแตกต่างไปจากรุ่นใหม่ รุ่นเก่าและมีความทันสมัยขึ้น แต่ก็ยังคงอนุรักษ์ลวดลายโบราณด้วย เครื่องเบญจรงค์ดอนไก่อติถือเป็นมรดกของโลก เป็นงานที่ทรงคุณค่า

ทางด้านศิลปะชั้นสูงและเป็นภูมิปัญญาของไทยที่ต้องช่วยกันอนุรักษ์ไว้...” (สิทธิพันธ์
ธรรมสังวาลย์, สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2561)

ด้านการพัฒนาหมู่บ้าน

การพัฒนาหมู่บ้านส่วนใหญ่จะเกิดจากความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็น
เป็นสำนักพัฒนาอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงวัฒนธรรมและกระทรวงการ
ท่องเที่ยวและกีฬา เป็นต้น เพื่อพัฒนาหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ให้เป็นหมู่บ้านต้นแบบและเป็น
หมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (CIV) ที่มีการประยุกต์ใช้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ความรู้
เทคโนโลยี นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ในด้านของผลิตภัณฑ์และการบริการ เพื่อเชื่อมโยงกับการ
พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ดังที่ท่านนายกเทศมนตรีตำบลดอนไถ่ กล่าวไว้ว่า

“...ในปัจจุบันสำนักพัฒนาอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวง
วัฒนธรรม และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นหน่วยประสานจัดกิจกรรมการ
พัฒนาหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ภายใต้โครงการสร้างสรรค์อุตสาหกรรมเชิง
วัฒนธรรม เพื่อให้เกิดเป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (CIV) คือ หมู่บ้านแห่ง
ความสมดุลที่นำทุนวัฒนธรรม วิถีชีวิตมาผนวกกับความคิดสร้างสรรค์ และการ
ออกแบบ เพื่อสร้างมูลค่าใหม่ ของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยว การบริการหรือกิจกรรม
ที่สร้างประสบการณ์ใหม่จากการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดมูลค่าใหม่ทางเศรษฐกิจบน
แนวคิดอุตสาหกรรมสร้างสรรค์...” (วิชัย แดงเอี่ยม, สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2561)

นอกจากนี้ในส่วนของการพัฒนาหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ ทั้งหมดนี้เกิดจากความร่วมมือทั้ง
ในตัวผู้ประกอบการ สมาชิกในหมู่บ้านและหน่วยงานภาครัฐ มาช่วยในการขับเคลื่อนในเรื่องของการ
เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ โดยจันทร์เพ็ญ ลิขิตผลิน นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
ได้ให้คำสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้าน ดังนี้

“...การพัฒนาตรงนี้ขึ้นอยู่กับของเทศบาลตำบลดอนไถ่ ส่วนในด้านหมู่บ้าน
ตรงนี้พัฒนาชุมชน มาขับเคลื่อนในเรื่องของการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ
คือ ท่านกำนัน กับคณะกรรมการและครัวเรือนแกนนำมีความเข้มแข็งอยู่แล้ว ส่วน
หนึ่งสมาชิกในนี้ก็เป็สมาชิกของแกนนำครัวเรือนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงความ
เข้มแข็งก็ทำให้เกิดความร่วมมือ เกิดการประสานงานได้ง่าย ในเรื่องของการที่
สนับสนุนต่าง ๆ ทางหน่วยงานภาคีก็มาสนับสนุนเยอะ เป็นเพราะที่เทศบาลตำบล มี
พาณิชย์จังหวัดและก็มีพัฒนาชุมชนจังหวัด มีพวกหน่วยงานต่าง ๆ ก็มาให้การ

สนับสนุนและก็ให้ความร่วมมือกับการดำเนินงานในครั้งนี้ ตรงนี้จุดเด่นก็คือ ตัวหมู่บ้านเองด้วยกับตัวผู้นำชุมชนนำโดยท่านนายกกับทางท่านกำนัน ก็มีความเข้มแข็ง และก็ตัวสมาชิกในชุมชนอีกด้วย....” (จันทร์เพ็ญ ลิขิตผลิน, สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2561)

ด้านการช่วยเหลือของหน่วยงานภาครัฐ

อุไร แดงเอี่ยม ประธานหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดี ให้คำสัมภาษณ์ในการพัฒนาหมู่บ้านของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทั้งในการพัฒนาสถานที่ ถนนหนทาง ในด้านจัดภูมิทัศน์ในพื้นที่ ในด้านเสาไฟ หรือเอกลักษณ์ในพื้นที่ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดีรวมถึงในด้านของการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวไว้ว่า

“...ไม่ว่าจะเป็นในด้านถนนหนทาง ในด้านจัดภูมิทัศน์ในพื้นที่ ในด้านเสาไฟ หรือเอกลักษณ์ในพื้นที่ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดี โดยทางเทศบาลเป็นคนทำให้หมดแม้กระทั่ง ททท.(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) ส่วนหนึ่งก็นำงบประมาณมาให้ ทางเทศบาลเข้าไปดำเนินการ บางครั้งก็มีการประชุมร่วมกัน เพื่อพูดคุยว่าในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดีจะให้ทางเทศบาลช่วยทำอะไร อย่างที่สำคัญเลยก็คือ เมื่อเร็วๆนี้เราก็ประชุมกันว่า เราจะอยู่เฉยไม่ได้ เราต้องมีอะไรที่พัฒนาก้าวหน้า ไม่ว่าจะจัดงานกิจกรรม หรือจัดงานประจำปีในแต่ละครั้งที่จัดงานสืบสาน สีสัน ลายเส้น เบญจรงค์ดอนไก่อดีในแต่ละปี งานต้องมีความเจริญขึ้นไป ไม่ใช่มองแล้วอยู่กับที่ทุก ๆ ปี จัดแล้วต้องมีคนสนใจที่จะมาร่วมงานของเราให้มากที่สุด....” (อุไร แดงเอี่ยม, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2561)

นอกจากนี้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยยังพัฒนาหมู่บ้านทั้งในด้านสถานที่ ถนน ให้เป็นระเบียบ สวยงาม เรียบร้อย เพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดี ดังคำสัมภาษณ์ของ สิทธิพันธ์ ธรรมสังวาลย์ ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนดีเด่น ดังนี้

“...การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้ให้การช่วยเหลือชุมชนเป็นอย่างมาก โดยทางผู้ประกอบการได้นำเงินมาพัฒนาหมู่บ้านเพื่อให้ดูดีที่สุด อย่างทางเข้าหมู่บ้านก็มาจากบของพระราชวัง โดยให้งบมาทำทางเดินเข้าโดยมีรูปภาพตามทางเดินต่างๆ เพื่อให้เกิดความสวยงามของหมู่บ้าน ให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุขสะอาดสบายตา ดูแลห้องน้ำ ทางเดินอยู่ตลอดเวลาและลูกค้าส่วนใหญ่จะเกิดความประทับใจในตัวสถานที่ โดยมีทั้งงบของผู้ประกอบการและงบจากทางหน่วยงานภาครัฐ แต่ส่วน

ใหญ่ทางภาครัฐจะเข้ามาช่วยพัฒนาหมู่บ้านมากกว่า โดยคงความเป็นเอกลักษณ์และอนุรักษ์ความเป็นหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ เพื่อให้หมู่บ้านเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดี....”
(สิทธิพันธ์ ธรรมสังวาลย์, สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2561

ด้านการบริหารงานคุณภาพ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักถึงวิธีการดำเนินงานของผู้ประกอบการหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ ภายใต้วิธีการปฏิบัติที่ดี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ด้านการวางแผน (Plan) ด้านการลงมือปฏิบัติ (Do) ด้านการตรวจสอบประเมินผล (Check) และด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Act) ซึ่งสอดคล้องกับสอดคล้องกับทฤษฎีวงจรการบริหารงานคุณภาพ หรือ PDCA ดังบทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

1. ด้านการวางแผน (Plan)

กลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ทั้งในตัวผู้ประกอบการและสมาชิกทุกคนในหมู่บ้าน ได้เข้าร่วมประชุมทุกครั้งจนเกิดความสัมพันธ์ในระหว่างกลุ่ม โดยเน้นการพูดคุย และปรึกษาหารือกันในเรื่องต่าง ๆ เช่น การแจ้งข้อมูลข่าวสารในด้านการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในงานมหกรรมและเทศกาลต่าง ๆ ตามที่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนได้จัดขึ้น เพื่อให้ทางผู้ประกอบการได้เตรียมสินค้าหรือผลิตภัณฑ์เข้าร่วม การพลิกเปลี่ยนหมุนเวียนกันโดยนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่าย ในการจัดซื้อวัตถุดิบเป็นการร่วมจัดซื้อก็จะได้ราคาที่ถูกลงเป็นการลดต้นทุนการผลิต เป็นต้น เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันรวมถึงเป็นการสร้างเครือข่ายต่าง ๆ ในสินค้าประเภท OTOPนอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมรายได้และอาชีพให้กับสมาชิกในชุมชนอีกด้วย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวว่

“...ผู้ประกอบการและสมาชิกในหมู่บ้านทุกคนจะมีการประชุมกันภายในหมู่บ้านและทุกหลังคาเรือนมาประชุมกันที่โฮมสเตย์ โดยจะอธิบายว่าตอนนี้ทางหมู่บ้านเราจะมีการพัฒนาในเรื่องนี้นะ จะมีการทำแบบนี้ะ เราก็จะมาพูดคุยกัน และก็นัดกันว่าถ้าจะไปออกแบบเราจะออกแบบไปในทิศทางไหน เพื่อเป็นการสร้างความรู้ใหม่ ๆ การแลกเปลี่ยนความรู้ การถ่ายทอดความรู้ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน เพื่อให้สมาชิกทุกคนทำงานไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลในการทำเครื่องเบญจรงค์มากยิ่งขึ้นเพราะฉะนั้นตัวผู้ประกอบการถือว่าเป็นตัวจักรที่สำคัญและสมาชิกทุกคนในหมู่บ้านก็ถือว่าเป็นตัวการที่สำคัญเช่นกัน โดยทุกคนต้องมีแรงขับเคลื่อน คือ สมาชิกทุกคนพยายาม

ผลักดันตนเองและรู้จักพึ่งพาตนเอง รวมถึงการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาอีกด้วย
ถ้าในสมาชิกคนไหนเกิดปัญหาอะไรขึ้น ทุกคนในหมู่บ้านจะพร้อมใจกันช่วยแก้ไข
ปัญหาให้ผ่านไปได้ด้วยดี....” (อุไร แดงเอี่ยม, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2561)

2. ด้านการลงมือปฏิบัติ (Do)

ผู้ประกอบการของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ทุกคน ได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิก
ในแต่ละคนสามารถที่จะผลิตสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทั้งในด้านการออกแบบ การเขียน
ลวดลายใหม่ ๆ รวมถึงการลงสี เพื่อให้สมาชิกทุกคนได้แสดงความคิดสร้างสรรค์ในการแสดงฝีมือใน
รูปแบบของตนเอง เพื่อเป็นการผลักดัน ส่งเสริมและสนับสนุนในสิ่งที่แต่ละคนถนัด ทั้งนี้ยังทำให้
ผลิตภัณฑ์ออกมาในรูปแบบเฉพาะ สวยงามและเป็นตัวของตัวเองมากยิ่งขึ้น ดังคำสัมภาษณ์ของ
ผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวว่า

“...สมาชิกทุกคนในหมู่บ้านสามารถที่จะออกแบบและเขียนลวดลายใหม่ ๆ
ด้วยตัวเอง โดยทางผู้ประกอบการจะไม่จำกัดความคิดของแต่ละคน แต่อยากให้
สมาชิกทุกคนมีความคิดที่สร้างสรรค์ในการแสดงฝีมือในรูปแบบของตนเอง ทำในสิ่ง
ที่ตนเองถนัด ทั้งในด้านการวาดลวดลาย การเขียนลาย การลงสี ว่าใครถนัดในด้าน
ไหนให้ทำในด้านนั้น เพื่อเป็นการผลักดันและสนับสนุนในสิ่งที่แต่ละคนถนัดและจะ
ทำให้ผลิตภัณฑ์ของเราออกมาในรูปแบบเฉพาะ สวยงามและเป็นตัวของตัวเอง...”
(ประภาศรี พงษ์เมธา, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2561)

นอกจากนี้ ทางกลุ่มสมาชิกในหมู่บ้านทุกคนมีความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐเป็นอย่างมาก
ทั้งในด้านการอบรมความรู้ ด้านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงในด้านการต้อนรับลูกค้าทั้งในประเทศ
และต่างประเทศ ทั้งนี้ทางกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ ได้เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องในเครือข่ายทุก
คนทั้งบุคคลภายในชุมชนและบุคคลภายนอกชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแบ่งปันภูมิปัญญาในการ
ทำเครื่องเบญจรงค์ โดยกลุ่มหมู่บ้าน เบญจรงค์ดอนไถ่มีความตั้งใจและเอาใจใส่ที่จะถ่ายทอด
ภูมิปัญญาในการทำเครื่องเบญจรงค์นี้ไปสู่กลุ่มบุคคลที่เข้ามาเรียนรู้ นอกจากนี้สินค้าของกลุ่มหมู่บ้าน
เบญจรงค์ดอนไถ่ได้รับรางวัล OTOP ระดับ 5 ดาว จนทำให้กลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่
ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก จนทำให้เป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงมาจนถึงทุกวันนี้ ดังคำสัมภาษณ์
ของผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวว่า

“...หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ของเราได้ร่วมมือกับทางหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ คือพัฒนาชุมชนมาออกแบบเครื่องเบญจรงค์ โดยเชิญท่านอาจารย์มาช่วยในการออกแบบลวดลายต่างๆ เพราะว่ามันต้องมีมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน หรือ (มผช.) พอนักพัฒนาชุมชนมาช่วยออกแบบรูปแบบผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ส่วนในด้านการค้าขายเป็นหน้าที่ของกระทรวงพาณิชย์ เนื่องจากทางกระทรวงพาณิชย์จะยินดีเข้ามาช่วยเหลือโดยให้ทางหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ได้นำสินค้าและผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายสินค้าตามจุดต่าง ๆ เพื่อเป็นการเปิดตลาด นอกจากนี้ยังมีการจัดงานต่างๆ ให้ อาทิเช่น งานถนนคนเดิน งานของดี 4 ภาค เป็นต้น โดยร่วมมือกันทั้งกระทรวงพาณิชย์ พัฒนาชุมชนและกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ ดังนั้นหน่วยงานของภาครัฐถือเป็นส่วนสำคัญเป็นอย่างมากที่จะช่วยผลักดันให้หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ประสบความสำเร็จ ถือว่าทางกลุ่มมีความสามารถในเรื่องที่จะขับเคลื่อนในทางธุรกิจในการทำเครื่องเบญจรงค์ให้ไปสู่ตลาดที่สามารถเติบโตและก็ได้ดีด้วย กล่าวคือ ในด้านลวดลายและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ไม่ว่าจะเป็นทางหน่วยงานภาครัฐและทางหมู่บ้านเบญจรงค์ให้การช่วยเหลือ ผลักดันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ทำให้งานที่ออกมาเนี้ยแตกต่างไปจากรุ่นใหม่ รุ่นเก่าและมีความทันสมัยขึ้น แต่ก็ยังคงอนุรักษ์ลวดลายโบราณด้วยเครื่องเบญจรงค์ดอนไถ่ถือเป็นมรดกของโลก เป็นงานที่ทรงคุณค่าทางด้านศิลปะชั้นสูงและเป็นภูมิปัญญาของไทยที่ต้องช่วยกันอนุรักษ์ไว้...” (สิทธิพันธ์ ธรรมสังวาลย์, สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2561)

3. ด้านการตรวจสอบประเมินผล (Check)

ผู้ประกอบการมักคำนึงถึงคุณภาพของสินค้าและบริการลูกค้าเป็นหลัก ในกรณีที่ลูกค้าซื้อไปแล้วเกิดมีสินค้าชำรุดทางผู้ประกอบการจะเปลี่ยนให้ฟรี เป็นการสร้างความเชื่อมั่นและซื้อใจลูกค้า เน้นการบริการในการขายอย่างมากและสร้างความประทับใจให้กลุ่มลูกค้าอีกด้วยเพื่อให้เกิดความพึงพอใจของลูกค้ามากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ ยศนันท์ ปัตตพงศ์ ลูกค้าประจำ ที่กล่าวไว้ว่า

“...ผู้ประกอบการมีการใส่ใจในตัวลูกค้าเป็นอย่างมาก มีการบริการที่เป็นกันเอง มีการส่งสินค้าที่ตรงเวลา คุณภาพสินค้าถือว่าดีมาก อย่างในกรณีที่เราเกิดซื้อสินค้าไปและมีความชำรุดเสียหายทางผู้ประกอบการได้มีการเปลี่ยนสินค้าให้เราฟรีโดยไม่คิดเงินเพิ่ม จึงทำให้เราหันกลับมาซื้อสินค้าที่นี้เป็นประจำเป็นทำให้เรารู้สึกว่าทางผู้ประกอบการมีความรับผิดชอบสูงแถมยังมีการพูดคุยกับแบบครอบครัว ทำ

ให้เราารู้สึกดีทุกครั้งที่ได้ซื้อเครื่องเบญจรงค์ที่นี่ การบริการที่หมู่บ้านเบญจรงค์ถือว่าดี
มากทั้งคนในหมู่บ้านและตัวผู้ประกอบการเอง ทำให้เรารู้สึกอยากแนะนำให้คนอื่น
ไปซื้อสินค้าที่นี่ทั้งการบอกปากต่อปาก หรือการลงตามสื่อต่าง ๆ ให้ถือเป็นการช่วย
ประชาสัมพันธ์ให้กับทางหมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไถ่ดี....” (ยศนันท์ ปัตตพงศ์,
สัมภาษณ์, 2 พฤษภาคม 2561)

4. ด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Act)

หมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไถ่ดีถือว่าเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนสมบูรณแบบตอนไถ่ดี
นอกจากนี้ได้มีการเปิดการเรียนการสอนในการทำเครื่องเบญจรงค์ รวมไปถึงเป็นแหล่งเรียนรู้
ให้กับคนทั้งภายในชุมชนและภายนอกชุมชน นอกจากนี้ยังถือเป็นหมู่บ้านต้นแบบที่เกิดจากภูมิ
ปัญญาท้องถิ่นชาวบ้าน องค์ความรู้ของชาวบ้าน สนับสนุนให้สมาชิกทุกคนรู้จักพัฒนาตนเอง
และเป็นสถานที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน โดยเป็นศูนย์ส่งเสริม
กระบวนการเรียนรู้สำหรับประชาชน เสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ การถ่ายทอด การ
แลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม ค่านิยมและเอกลักษณ์ของชุมชน
เน้นกระบวนการเรียนรู้เพื่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน ก่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ มุ่งพัฒนา
แบบพึ่งตนเอง โดยมีแนวทางในการพัฒนากลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไถ่ดีเพื่อเป็นส่วนสำคัญ
ในการเสริมสร้างความเจริญแก่ชุมชน เช่น การยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน
ให้ดีขึ้นด้วยกระบวนการผลิตเบญจรงค์โดยสมาชิกทุกคนในหมู่บ้านได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยน
ความรู้ มีการพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลา ที่สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของกานันท์ กล่าวไว้ว่า

“.....หมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไถ่ดีถือคือศูนย์กลางในการจัดการความรู้ แหล่ง
เรียนรู้ในหลากหลายด้านและเป็นสถานที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของปราชญ์
ชาวบ้าน รวมถึงยังเป็นเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้และขับเคลื่อนตามปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้ยังถือเป็นหมู่บ้านต้นแบบที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น
ชาวบ้าน องค์ความรู้ของชาวบ้านและยังสนับสนุนให้สมาชิกทุกคนรู้จักพัฒนาตนเอง
เนื่องจากผู้ประกอบการได้มีการจัดให้สมาชิกในหมู่บ้านได้ไปสอนวิธีการทำเครื่อง
เบญจรงค์ การลงสี การเขียนลาย ตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น วัดตอนไถ่ดี โรงเรียน
เทศบาลวัดตอนไถ่ดี ทางผู้ประกอบการและสมาชิกทุกคนในหมู่บ้านยินดีที่จะสอน
ให้กับผู้ที่สนใจทุกคนขอแค่มีใจรักและชอบในงานนี้จริง ๆ เรายินดีอย่างมากที่จะ
สอนพวกเขา นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้คนรุ่นหลังได้มีการสืบ

ทอดการทำเครื่องเบญจรงค์ให้คงอยู่ตลอดไปอีกด้วย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา
คน พัฒนาชุมชนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม....” (ทศพร ศรีวิไล,
สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2561)

นอกจากนี้ หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ตอนนี้อยู่ถือว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก
เนื่องจากตอนนี้หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่มีชื่อเสียงเป็นอย่างมากทั้งในตำบล อำเภอ จังหวัดและ
ประเทศ ยังถือเป็นการสร้างรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชนอีกด้วย นอกจากนี้ทางกรมการพัฒนาชุมชน
กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหลักทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุน ได้มีการจัดประกวดคัดสรร
ผลิตภัณฑ์ OTOP ขึ้นในแต่ละแห่งและผลิตภัณฑ์เครื่องเบญจรงค์ของกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่
ได้รับการคัดเลือกเป็นสุดยอด หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (PRODUCT CHAMPION) ระดับ 5 ดาว
ที่ติด 1 ใน 10 ของประเทศ จนในปัจจุบันเครื่องเบญจรงค์ดอนไถ่ได้เป็นสุดยอด หนึ่งตำบล
หนึ่งผลิตภัณฑ์อันดับ 2 ของประเทศ จึงเป็นที่รู้จักและยอมรับอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและ
ต่างประเทศมีลูกค้ามากมายหลากหลาย ดังคำสัมภาษณ์ของ วิชัย แดงเอี่ยม นายกเทศมนตรีตำบล
ดอนไถ่ โดยกล่าวไว้ว่า

“...ปัจจุบันหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่มีชื่อเสียงเป็นอย่างมากทั้งในตำบล
อำเภอ จังหวัด และประเทศ อีกทั้งยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชนอีก
ด้วย ที่ผ่านมาผลิตภัณฑ์เครื่องเบญจรงค์ของกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ ได้รับ
การคัดเลือกเป็นสุดยอด หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (PRODUCT CHAMPION) ใน
ระดับ 5 ดาว ที่ติด 1 ใน 10 ของประเทศ จนในปัจจุบันเครื่องเบญจรงค์ดอนไถ่ได้
เป็นสุดยอด หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ อันดับ 2 ของประเทศ จึงทำให้หมู่บ้าน
เบญจรงค์ดอนไถ่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านชื่อเสียงด้าน
ผลิตภัณฑ์และในด้านการเป็นหมู่บ้านต้นแบบอีกด้วย....” (วิชัย แดงเอี่ยม,
สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2561)

ผลที่ได้

การที่ผู้ประกอบการมีวิธีการปฏิบัติที่ดี รวมถึงมีการช่วยเหลือจากสมาชิกในหมู่บ้านทุกคน และหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ จึงทำให้หมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก ดังนั้นผลที่เกิดขึ้นพบว่า หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีตื้อได้เป็นหมู่บ้านต้นแบบในการพัฒนา OTOP เป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ชุมชนสมบูรณ์แบบ ทุกคนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา มีการพัฒนาความรู้ทั้งในด้านภูมิปัญญาเดิมและความรู้ใหม่ รวมถึงมีการบริหารจัดการที่ดีของผู้ประกอบการ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิธีการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อีตื้อ ตำบลดอนไก่อีตื้อ อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ดังรูปภาพที่ 10

วิธีการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี

รูปภาพที่ 10 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิธีการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ได้กำหนดประเด็นการศึกษาออกเป็น 4 ด้าน โดยประกอบไปด้วย ด้านการจัดการของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี ด้านการสนับสนุน ด้านการพัฒนาหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีในแต่ละด้านและด้านกระบวนการในการจัดการของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี ดังนี้

ด้านการจัดการของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักถึงการจัดการของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี โดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านผู้ประกอบการหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี ด้านสมาชิกในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี ด้านหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ และด้านกลุ่มลูกค้า ดังบทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

1. ด้านผู้ประกอบการหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี

ผู้ประกอบการหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีได้มีแนวทางในการจัดการ คือ ผู้ประกอบการและทางคณะกรรมการรวมถึงสมาชิกในหมู่บ้านทุกคนจะมีการจัดประชุมกันในทุก ๆ เดือน ทั้งเป็นแบบทางการและไม่ทางการ โดยสมาชิกทุกคนจะมีการพูดคุย แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ต้องผลักดันตัวเราเองด้วยทั้งในด้านการพัฒนาสินค้า พัฒนาลวดลาย การออกแบบจนเกิดเป็นลวดลายที่มีนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น ยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับสมาชิกในหมู่บ้าน ยังเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ทางภูมิปัญญาและขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงเป็นหมู่บ้านต้นแบบอีกด้วย โดยการจัดการเรียนการสอนการทำเครื่องเบญจรงค์ตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น โรงเรียน วัดและหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กรุ่นใหม่ที่มีใจรักในงานศิลปะให้มีการเรียนรู้และเป็นการสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ยังเป็นการช่วยอนุรักษ์และมีการสืบทอดการผลิตเครื่องเบญจรงค์ นอกจากนี้ตัวผู้ประกอบการและสมาชิกทุกคนต้องเปิดใจให้กว้างและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เวลาเกิดปัญหาขึ้นทุกคนต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันต้องนึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว ต้องเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี จากที่กล่าวข้างต้นจึงทำให้เห็นว่าหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีถือว่าเป็นหมู่บ้านที่

มีการสร้างเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งและมีการบริหารจัดการที่ดีอย่างมาก อีกด้วย ดังบทสัมภาษณ์ของอุไร แดงเอี่ยม ผู้ประกอบการหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี กล่าวว่า

“...สมาชิกทุกคนและตัวผู้ประกอบการต้องมีการพูดคุย และเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ทางกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีในแต่ละคนก็ต้องผลักดันตัวเราเองด้วยทั้งในด้านการพัฒนาสินค้า พัฒนาลวดลาย การออกแบบ โดยผลิตภัณฑ์ทั้งหมดที่ผลิตขึ้นสามารถที่จะขายได้จริง ๆ และทำให้สินค้าของเรามีความเจริญเติบโตงอกงามไปในทางที่ดี และก็ว่าการตลาดของเราจะไปในทิศทางไหน การจัดการเรียนการสอนการทำเครื่องเบญจรงค์ตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น โรงเรียน วัดและหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กรุ่นใหม่ที่มีใจรักในงานศิลปะให้มีการเรียนรู้และเป็นการสร้างรายได้ให้กับครอบครัว เป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ทางภูมิปัญญาและขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงเป็นหมู่บ้านต้นแบบอีกด้วย นอกจากนี้ยังช่วยก็ปรึกษากันจนเกิดเป็นลวดลายที่มีนวัตกรรมใหม่ๆ เกิดขึ้น เป็นการส่งเสริม ช่วยกันในแต่ละกลุ่ม...” (อุไร แดงเอี่ยม, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2561)

2. ด้านสมาชิกในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี

จากการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า แนวทางหนึ่งที่กลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีได้เป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความเจริญแก่ชุมชน คือการยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนให้ดีขึ้นด้วย กระบวนการผลิตเครื่องเบญจรงค์ทั้งหมดต้องใช้ช่างที่มีฝีมือในด้านศิลปะอย่างมาก นั่นก็คือกลุ่มสมาชิกในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี เช่น ลูกหลาน เพื่อนบ้านใกล้เคียง เป็นต้น ที่มีโอกาสเข้ามาเรียนรู้ พัฒนาฝีมือ เพิ่มพูนทักษะและเป็นแรงงานฝีมือ ทั้งการเรียนรู้ รูปแบบลวดลายต่างๆ ที่สืบสานต่อเนื่องมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน รวมถึงมีการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ลวดลาย ตามวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับความต้องการของการตลาดให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ โดยมีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม สมาชิกมีรายได้สามารถรองชีพอยู่ได้ตามอัตภาพในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน ให้มีความสอดคล้องกับปรัชญาชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องด้วยสมาชิกในกลุ่มมีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ทั้งในการช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันออกแบบลวดลาย มีการแบ่งงานกันทำ เป็นต้น ดังที่ชูลีพร ธรรมสังวาลย์ สมาชิกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี กล่าวไว้ว่า

“...ในปัจจุบันกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี ถือว่าเป็นแหล่งผลิตเครื่องเบญจรงค์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวทั้งในด้านลวดลายประณีต มีความละเอียดอ่อน บ่งบอกถึงวิถีชีวิตไทยดั้งเดิมและภูมิปัญญาทางด้านฝีมือช่างของชาวบ้าน ที่ผ่านการ

เรียนรู้สะสมประสบการณ์จนเกิดเป็นความชำนาญด้านการผลิตที่เป็นชิ้นงานได้อย่างละเอียดสวยงาม ทุกคนมีโอกาสเข้ามาเรียนรู้ พัฒนาฝีมือ เพิ่มพูนทักษะและเป็นแรงงานฝีมือ ทั้งการเรียนรู้ รูปแบบลวดลายต่าง ๆ ที่สืบสานต่อเนื่องมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อเป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับสมาชิกในหมู่บ้านทุกคน นอกจากนี้เครื่องเบญจรงค์ยังเป็นที่ต้องการของลูกค้าทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่แวะเวียนเข้ามาดูสินค้าที่หมู่บ้านไม่ขาดสาย....” (ชวลีพร ธรรมสังวาลย์, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2561)

3. ด้านหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ

หน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือและสนับสนุนหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีเป็นอย่างมาก ทั้งหน่วยงานพัฒนาชุมชนและกระทรวงพาณิชย์ คือ พัฒนาชุมชนมาออกแบบ โดยเชิญท่านอาจารย์มาช่วยในการออกแบบลวดลายต่าง ๆ เพราะว่า มันต้องมีมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) นักพัฒนาชุมชนมาช่วยออกแบบรูปแบบผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ส่วนในด้านการค้าขายเป็นหน้าที่ของกระทรวงพาณิชย์ เนื่องจากทางกระทรวงพาณิชย์จะยินดีเข้ามาช่วยเหลือโดยให้ทางหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีได้นำสินค้าและผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายสินค้าตามจุดต่างๆ เพื่อเป็นการเปิดตลาด นอกจากนี้ยังมีการจัดงานต่างๆให้ อาทิเช่น งานถนนคนเดิน งานของดี 4 ภาค เป็นต้น โดยร่วมมือกันทั้งกระทรวงพาณิชย์ พัฒนาชุมชน และกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี การให้ความรู้และก็มาแลกเปลี่ยนกัน เช่น ตัวของผลิตภัณฑ์จะต้องมีการพัฒนาใหม่ ๆ ทางหน่วยงานภาครัฐก็มีการเชื่อมโยงกับบริษัท ประชารัฐก็มีการเรียกไปประชุมกัน การพูดคุยกัน มีการพัฒนาที่ควบคู่ไปกับหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี สมาชิก บริษัทประชารัฐ และหน่วยงานภาคีเข้าไปดำเนินการช่วยเหลือกันทั้งในเรื่องของการบริหารจัดการหมู่บ้านเบญจรงค์มีการบริหารจัดการที่ดีมาตลอด และการดำเนินงานทางคณะกรรมการหมู่บ้านมีความเข้มแข็งเป็นอย่างมาก จึงทำให้ไม่มีปัญหาในเรื่องต่าง ๆ นอกจากนี้ทางหน่วยงานภาครัฐได้พาผู้ประกอบการหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีไปดูงานที่ประเทศญี่ปุ่นที่เกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์และนำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ของเราให้มีความทันสมัย สวยงาม มีความน่าสนใจคงความเป็นไทยและมีเอกลักษณ์ ดังนั้นหน่วยงานของภาครัฐถือเป็นส่วนสำคัญเป็นอย่างมากที่จะช่วยผลักดันให้หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีประสบความสำเร็จ ดังที่ผู้ประกอบการหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี กล่าวไว้ว่า

“...หน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือและสนับสนุนเป็นอย่างมาก อย่างเช่น พัฒนาชุมชนมาช่วยออกแบบเครื่องเบญจรงค์ โดยเชิญท่านอาจารย์มาช่วยในการออกแบบลวดลายต่าง ๆ ในด้านลวดลายและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ทางกระทรวงพาณิชย์จะยินดีเข้ามาช่วยเหลือโดยให้ทางหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีได้นำ

สินค้าและผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายสินค้าตามจุดต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทางหน่วยงานภาครัฐ และทางหมู่บ้านเบญจรงค์ให้การช่วยเหลือ ผลักดัน และสนับสนุนซึ่งกันและกัน ทางหน่วยงานภาครัฐก็มีการเชื่อมโยงกับบริษัทประชารัฐและหน่วยงานภาคีเข้าไป ดำเนินการช่วยเหลือกัน ทำให้งานที่ออกมาเนี่ยแตกต่างไปจากรุ่นใหม่ รุ่นเก่า และมีความทันสมัยขึ้น แต่ก็ยังคงอนุรักษ์ลวดลายโบราณด้วย อย่างงานลีสันฤดูร้อนทางประชารัฐก็เข้ามาช่วยเหลือในการทำให้ลายของเรามีทันสมัยขึ้น เช่น การสร้างลวดลายที่น่ารัก เพื่อให้คนทุกวัยสามารถซื้อสินค้าพวกนี้นำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันได้จริง เป็นงานแต่งก็สามารถนำไปใช้ได้ เครื่องเบญจรงค์ตอนไถ่คือเป็นมรดกของโลก เป็นงานที่ทรงคุณค่าทางด้านศิลปะชั้นสูงและเป็นภูมิปัญญาของไทยที่ต้องช่วยกันอนุรักษ์ไว้...” (รัชณี ทองเพ็ญ, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2561)

4. ด้านกลุ่มลูกค้า

ผู้ประกอบการหมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไถ่มีความสำคัญกับลูกค้าเป็นอย่างมากทั้งในด้านของขั้นตอนการผลิตเครื่องเบญจรงค์ วัสดุที่ใช้ที่มีคุณภาพ การวาดลวดลายที่มีความละเอียดและมีความสวยงาม เพื่อให้เครื่องเบญจรงค์ของหมู่บ้านตอนไถ่มีคุณภาพมากที่สุด ในกรณีที่ลูกค้าสั่งสินค้าเป็นจำนวนมากและจำกัดเวลาในการส่งสินค้า ทั้งผู้ประกอบการและสมาชิกทุกคนจะร่วมมือร่วมใจกันช่วยเหลือเพื่อให้งานส่งตามเวลาที่กำหนดจนทำให้ลูกค้าเกิดความประทับใจในการรับผิดชอบต่อผู้ประกอบการเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านการบริการที่เป็นกันเองทั้งก่อนซื้อสินค้าและหลังการขาย การพูดคุย การให้ข้อมูลความรู้ รวมถึงกรณีที่ลูกค้าเกิดซื้อสินค้าไปแล้วและมีความชำรุดเสียหายของตัวเครื่องเบญจรงค์ ทางผู้ประกอบการนั้นได้มีการซ่อมแซมให้ฟรี รวมถึงการเปลี่ยนสินค้าให้ฟรีโดยไม่คิดเงินเพิ่มเป็นแสดงการซื้อใจลูกค้า จึงทำให้ลูกค้าส่วนใหญ่เกิดความประทับใจเป็นอย่างมากและหันกลับมาซื้อสินค้าที่นี้เป็นประจำเป็น ลูกค้าส่วนใหญ่จะมีการโปรโมทสินค้าให้จนทำให้คนรู้จักสินค้าเรามากขึ้น ทั้งในด้านการบอกปากต่อปาก การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ จนทำให้หมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไถ่เป็นที่รู้จักมาจนถึงทุกวันนี้ ดังคำสัมภาษณ์ของลูกค้าประจำ กล่าวไว้ว่า

“...ผู้ประกอบการมีการบริการที่เป็นกันเอง มีการส่งสินค้าที่ตรงเวลา คุณภาพสินค้าถือว่าดีมาก อย่างในกรณีที่เราเกิดซื้อสินค้าไปและมีความชำรุดเสียหาย ทางผู้ประกอบการได้มีการเปลี่ยนสินค้าให้เราฟรีโดยไม่คิดเงินเพิ่ม จึงทำให้เราหันกลับมาซื้อสินค้าที่นี้เป็นประจำเป็น ทำให้เรารู้สึกว่าทางผู้ประกอบการมีความรับผิดชอบต่อสูงแถมยังมีการพูดคุยกับแบบครอบครัว เรารู้สึกดีทุกครั้งที่ได้ซื้อเครื่องเบญจรงค์ที่นี้ การบริการที่หมู่บ้านเบญจรงค์ถือว่าดีมากทั้งคนในหมู่บ้านและ

ตัวผู้ประกอบการเอง ทำให้เรารู้สึกอยากแนะนำให้คนอื่นไปซื้อสินค้าที่นี้ทั้งการบอกปากต่อปาก หรือการลงตามสื่อต่าง ๆ ให้ถือเป็นการช่วยประชาสัมพันธ์ให้กับทางหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี...” (ยศนันท์ ปัตตพงศ์, สัมภาษณ์, 2 พฤษภาคม 2561)

ด้านการสนับสนุน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักถึงด้านการสนับสนุน โดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านหมู่บ้านเข้มแข็ง ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและด้านหมู่บ้านต้นแบบ ดังบทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

1. ด้านชุมชนเข้มแข็ง

กลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีถือว่าเป็นหมู่บ้านที่มีความเข้มแข็งเป็นอย่างมาก เนื่องจากสมาชิกทุกคนในหมู่บ้านมีศักยภาพเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านการพึ่งพาตนเอง การร่วมมือของทุกคนในหมู่บ้าน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้ร่วมกันปรึกษาหารือกัน มีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา จนทำให้เกิดความรัก ความผูกพัน แรงงานของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี คือ คนในชุมชนอย่างแท้จริง ความรู้ทั้งหมดถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น โดยผู้ประกอบการได้นำเอาความรู้ ประสบการณ์และภูมิปัญญาที่ได้รับมาผลิตภัณฑเครื่องเบญจรงค์ จึงทำให้สมาชิกทุกคนในหมู่บ้านมีงานทำและมีรายได้จากการทำเครื่องเบญจรงค์จนเกิดเป็นอาชีพหลักของสมาชิกในชุมชนดอนไก่อี หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อียังเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ชุมชนสมบูรณ์แบบ เป็นหมู่บ้านแห่งการท่องเที่ยวและยังเป็นหมู่บ้านต้นแบบ OTOP อีกด้วย นอกจากนี้หน่วยงานภาครัฐในหน่วยต่าง ๆ อย่างเช่นกระทรวงพาณิชย์ พัฒนาชุมชน ประชาธิปไตยและหน่วยงานภาคี เป็นต้น ดังนั้นหน่วยงานของภาครัฐถือเป็นส่วนสำคัญเป็นอย่างมากที่จะช่วยผลักดันให้หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีประสบความสำเร็จ ดังที่ผู้ประกอบการหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี ที่สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของนายกเทศมนตรีตำบลดอนไก่อี กล่าวไว้ว่า

“...ปัจจุบันหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีมีความเข้มแข็งพอสมควร ทั้งในด้านการพึ่งพาตนเอง การร่วมมือของทุกคนในหมู่บ้าน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันของคนในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี การถ่ายทอดความรู้จากรุ่นสู่รุ่น โดยผู้ประกอบการได้นำเอาความรู้ ประสบการณ์และภูมิปัญญาที่ได้รับมาผลิตภัณฑเครื่องเบญจรงค์ นอกจากนี้หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อียังเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ชุมชนสมบูรณ์แบบเป็นหมู่บ้านต้นแบบ OTOP และยังเป็นหมู่บ้านแห่งการท่องเที่ยว ยังมี การช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐในหน่วยต่าง ๆ อย่างเช่นกระทรวงพาณิชย์ พัฒนา

ชุมชน ประชากรรัฐและหน่วยงานภาคี เป็นต้น....” (วิชัย แต่งเอี่ยม, สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2561)

2. ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

อาชีพในพื้นที่ตำบลดอนไถ่ที่มีจุดเด่นทางด้านชื่อเสียงในตัวสินค้า OTOP คือ เครื่องเบญจรงค์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ถือเป็นแหล่งรวบรวมความรู้ ภูมิปัญญา วิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตเครื่องเบญจรงค์ เป็นการสืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม ค่านิยมและเอกลักษณ์ของชุมชนเรียนรู้ นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังมีการพัฒนาฝีมือ ทางด้านศิลปะ เพิ่มพูน ทักษะและเป็นแรงงานที่มีฝีมือเป็นอย่างมาก โดยคงความเป็นอัตลักษณ์ของ เครื่องเบญจรงค์ให้มีความโดดเด่นของลวดลายที่แสดงถึงวิถีชีวิตความเป็นไทยได้อย่างประณีตและ สวยงาม ยังเป็นหมู่บ้านต้นแบบที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวบ้าน องค์ความรู้ของชาวบ้าน สนับสนุนให้สมาชิกทุกคนรู้จักพัฒนาตนเอง และเป็นสถานที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของปราชญ์ ชาวบ้าน มีการพัฒนาคิดค้น ตัดแปลง สร้างความเข้มแข็งทางด้านภูมิปัญญาชุมชนและช่วยเหลือและ ยังสร้างอาชีพสร้างรายได้ให้กับสมาชิกชุมชนอีกด้วย เครื่องเบญจรงค์ดอนไถ่ถือว่าเป็นมรดกของ ประเทศไทยที่ควรสืบทอด สืบสานและควรอนุรักษ์ไว้ ดังบทสัมภาษณ์ของสมาชิกหมู่บ้านเบญจรงค์ ดอนไถ่ กล่าวว่า

“...เครื่องเบญจรงค์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ ถือว่าเป็นภูมิปัญญาที่เกิด จากชาวบ้านที่แสดงถึงวิถีชีวิตความเป็นไทยได้อย่างประณีตและสวยงาม นอกจากนี้ ผู้ประกอบการยังมีการพัฒนาฝีมือทางด้านศิลปะ เพิ่มพูน ทักษะ และเป็นแรงงานที่มี ฝีมือเป็นอย่างมาก และต้องใช้ศิลปะชั้นสูงในการเขียนลวดลายบนเครื่องเบญจรงค์ นอกจากนี้หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ยังเป็นแหล่งรวบรวมความรู้ ภูมิปัญญา วิถีชีวิตที่ เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตเครื่องเบญจรงค์ เป็นการสร้างอาชีพสร้างรายได้ให้กับ สมาชิกชุมชนอีกด้วย และถือว่าเป็นมรดกของประเทศไทยที่ควรอนุรักษ์ไว้....” (สมบุญ ผลหว่า, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2561)

3. ด้านหมู่บ้านต้นแบบ

หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ถือเป็นหมู่บ้านต้นแบบที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้วิถี ชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญาชาวบ้านของชาวบ้านที่สืบทอดการผลิตเครื่องเบญจรงค์กันมานาน จน ปัจจุบันมีผลงานที่มีมาตรฐานระดับสากล มีการพัฒนาด้านลวดลายให้เป็นเอกลักษณ์ความเป็นไทย จากศักยภาพของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ ทางกรมการค้าภายในและกระทรวงพาณิชย์ได้

ดำเนินการร่วมกับมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ในการส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ให้เป็นหมู่บ้านทำมาค้าขายต้นแบบ (ภาคกลาง) ได้มีการจัดอบรมให้ความรู้ ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการบริหารจัดการ เพื่อปรับเปลี่ยนแนวความคิดและทัศนคติในการผลิตเครื่องเบญจรงค์ ถ่ายทอดทักษะหรือพัฒนาเครื่องเบญจรงค์ดอนไถ่ให้เติบโตมากยิ่งขึ้นในอนาคต นอกจากนี้ยังพร้อมช่วยเหลือและสนับสนุนในการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์แบบใหม่ ๆ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ มีการเชื่อมโยงการจำหน่ายสินค้าและบริการของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ให้ตรงกับช่องทางการจัดจำหน่ายใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มรายได้ที่ยั่งยืนของผู้ประกอบการและสมาชิกทุกคนในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ ดังบทสัมภาษณ์ของสิทธิพันธ์ ธรรมสังวาลย์ ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนดีเด่น กล่าวไว้ว่า

“....ทางกรมการค้าภายในและกระทรวงพาณิชย์ได้ดำเนินการร่วมกับมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ในการส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ให้เป็นหมู่บ้านทำมาค้าขายต้นแบบ (ภาคกลาง) ได้มีการช่วยเหลือและสนับสนุนการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์แบบใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า นอกจากนี้ได้มีการจัดอบรมให้ความรู้ ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการบริหารจัดการ รวมทั้งการถ่ายทอดทักษะหรือพัฒนาเครื่องเบญจรงค์ดอนไถ่ให้เติบโตมากยิ่งขึ้นในอนาคต และเป็นการสร้างรายได้ให้กับสมาชิกและผู้ประกอบการหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่อีกด้วย ....” (สิทธิพันธ์ ธรรมสังวาลย์, สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2561)

ด้านการพัฒนาของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักถึงด้านการพัฒนาของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ โดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านบุคคล ด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจ ดังบทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

1. ด้านบุคคล

ผู้ประกอบการและสมาชิกในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่มีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา โดยทางหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่จะมีการพูดคุยกันอยู่ตลอดเวลา เสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ การถ่ายทอดความรู้ การแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของประชาชนชาวบ้าน มีการศึกษาความรู้เพิ่มเติม เป็นการเพิ่มทักษะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และพัฒนาฝีมือในด้านงานศิลปะอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้สมาชิกทุกคนในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ยังมีลักษณะของการพึ่งพาตนเอง สมาชิกทุกคนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเข้าใจกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและ

กัน มีการเปิดใจกัน ยอมรับในความคิดเห็นของทุกคน ด้วยเหตุดังกล่าวนี้นี้จึงทำให้ผู้ประกอบการและสมาชิกในทุกคนมีการปฏิบัติที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ประภาศรี พงษ์เมธา ผู้ประกอบการหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ติ กล่าวไว้ว่า

“...สมาชิกทุกคนในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ติยังมีลักษณะของการพึ่งพาตนเอง มีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ปกติแล้วทุกคนในหมู่บ้านจะมีการพูดคุยกัน ปรึกษาหารือกัน แลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกัน และกันอยู่ตลอดเวลา เวลามีปัญหาเกิดขึ้นทางเราจะเปิดใจคุยกัน ยอมรับในความคิดเห็น เพื่อที่จะช่วยกันแก้ไขปัญหา จนทำให้สมาชิกทุกคนมีความเข้าใจกัน ช่วยเหลือกันอยู่ตลอดเวลา ทุกคนในหมู่บ้านต้องมีการฝึกทักษะทางด้านฝีมือของตนเองอยู่ตลอดเวลา เราจะทำงานไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้งานออกมามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น...” (ประภาศรี พงษ์เมธา, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2561)

2. ด้านสังคม

ผู้ประกอบการเบญจรงค์ดอนไถ่ติได้เห็นถึงเป็นการช่วยเหลือสมาชิกในชุมชนดอนไถ่ติ เพื่อให้ทุกคนมีการสร้างรายได้ และการสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชนดอนไถ่ติ นอกจากนี้ยังได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตให้คนในชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาการว่างงาน ปัญหาทางด้านยาเสพติด และปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น โดยผู้ประกอบการได้มีการเปิดการเรียนการสอนการทำเครื่องเบญจรงค์ดอนไถ่ติเพื่อให้นักในชุมชนได้เข้ามาเรียนรู้ ได้นำความรู้ที่มีไปประกอบอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ทั้งสมาชิกในหมู่บ้าน ทั้งคนในบริเวณรอบ ๆ ชุมชน คนที่ว่างงาน และคนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปหรือกลุ่มผู้สูงอายุให้เข้ามาช่วยทำงาน เป็นต้น โดยผู้ประกอบการจะจ้างวันละ 250 -300 ต่อวัน เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชน และเป็นการช่วยเหลือสังคม นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งอย่างมาก ดังบทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก

“...ทางหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ติ ได้มีการสนับสนุนเพื่อให้กลุ่มมีงานทำ เป็นการสร้างรายได้ และสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน โดยนำเอาคนที่ว่างงานแล้ว คนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปหรือกลุ่มผู้สูงอายุให้เข้ามาช่วยทำงาน เราจ้างเขาวันละ 250 - 300 ต่อวัน เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยผู้ประกอบการเป็นคนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตให้คนในชุมชนรู้ว่าเราจะต้องอยู่

แบบพอเพียง และยังเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ทางภูมิปัญญาและขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการช่วยเหลือสังคมไม่มากนักน้อย....” (รัชณี ทองเพ็ญ, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2561)

3. ด้านเศรษฐกิจ

ปัจจุบันสินค้าเครื่องเบญจรงค์มีการส่งออกไปยังประเทศหลัก ๆ ได้แก่ ออสเตรเลีย สวิตเซอร์แลนด์ สหรัฐอเมริกา โมร็อกโก โปแลนด์ และญี่ปุ่น เป็นต้น โดยทางรัฐบาลได้เข้าไปให้การส่งเสริม เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนโดยเฉพาะในกลุ่มสินค้าเครื่องเบญจรงค์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีตือเป็นหมู่บ้านที่เข้มแข็ง โดยจะมีการผลักดันการดำเนินงานที่เน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่นตามศักยภาพทางการตลาดที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์ได้และเพิ่มช่องทางในการกระจายสินค้า ซึ่งจะครอบคลุมถึงการจัดงานแสดงสินค้าทั้งในและต่างประเทศด้วย พร้อมทั้งวางแผนส่งเสริมศักยภาพให้ผู้ประกอบการ ผลิตภัณฑ์ ชุมชน และท้องถิ่น เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และเสริมสร้างความเป็นผู้ประกอบการ เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีมาตรฐาน การพัฒนาการบริหารจัดการ และการพัฒนาความรู้ทั่วไป เป็นต้น การพัฒนาการผลิตสินค้าเครื่องเบญจรงค์ในกลุ่มตำบลบ้านดอนไก่อีตือ จัดได้ว่าเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมต้นแบบที่จะนำไปสู่การสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่นทั้งในด้านการตลาดและการท่องเที่ยว ดังบทสัมภาษณ์ของรองนายกเทศมนตรีตำบลดอนไก่อีตือ กล่าวไว้ว่า

“... ในปัจจุบันทางรัฐบาลได้เข้าไปให้การส่งเสริม เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนโดยเฉพาะในกลุ่มสินค้าเครื่องเบญจรงค์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีตือเป็นหมู่บ้านที่เข้มแข็ง โดยจะมีการผลักดันการดำเนินงานที่เน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่นตามศักยภาพทางการตลาดที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์ได้และเพิ่มช่องทางในการกระจายสินค้า เนื่องจากหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีตือเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมต้นแบบที่จะนำไปสู่การสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่นทั้งในด้านการตลาดและการท่องเที่ยว โดยทางรัฐบาลได้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีมาตรฐาน การพัฒนาการบริหารจัดการ และการพัฒนาความรู้ทั่วไป เพื่อให้ได้มาตรฐานระดับสากล และยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับประเทศอีกด้วย...” (วิชัย แดงเอี่ยม, สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2561)

ด้านกระบวนการในการจัดการของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักถึงกระบวนการในการจัดการของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ โดยมีองค์ประกอบ 5 ปัจจัย ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดการองค์การ (Organizing) การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุม (Controlling) ซึ่งสอดคล้องกับสอดคล้องกับทฤษฎีกระบวนการในการจัดการ หรือ POCCC ดังบทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

1. การวางแผน (Planning)

ผู้ประกอบการหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่และสมาชิกทุกคนจะมีประชุมกันในทุก ๆ เดือน มีการพูดคุย แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ต้องผลักดันตัวเราเองด้วยทั้งในด้านการพัฒนาสินค้า พัฒนาลวดลาย การออกแบบจนเกิดเป็นลวดลายที่มีนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น ยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับสมาชิกในหมู่บ้าน และยังเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ทางภูมิปัญญาและขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการช่วยอนุรักษ์และมีการสืบทอดการผลิตเครื่องเบญจรงค์ รวมถึงเป็นหมู่บ้านต้นแบบอีกด้วย นอกจากนี้ตัวผู้ประกอบการและสมาชิกทุกคนต้องเปิดใจให้กว้างและยอมรับความคิดของผู้อื่น เวลาเกิดปัญหาขึ้นทุกคนต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันต้องนึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว ต้องเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ดังบทสัมภาษณ์ของ อูไร แดงเอี่ยม ผู้ประกอบการหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ กล่าวว่า

“...สมาชิกทุกคนและตัวผู้ประกอบการต้องมีการประชุมกันในทุก ๆ เดือน รวมถึงมีการพูดคุย และแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ทางกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ในแต่ละคนก็ต้องผลักดันตัวเราเองด้วยทั้งในด้านการพัฒนาสินค้า พัฒนาลวดลาย การออกแบบ โดยผลิตภัณฑ์ทั้งหมดที่ผลิตขึ้นสามารถที่จะขายได้จริง ๆ และทำให้สินค้าของเรามีความเจริญเติบโตงอกงามไปในทางที่ดี และก็คือว่าการตลาดของเราจะไปในทิศทางไหน การจัดการเรียนการสอนการทำเครื่องเบญจรงค์ตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น โรงเรียน วัด และหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ได้รุ่นใหม่ที่มีใจรักในงานศิลปะให้มีการเรียนรู้และเป็นการสร้างรายได้ให้กับครอบครัว เป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ทางภูมิปัญญาและขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงเป็นหมู่บ้านต้นแบบอีกด้วย นอกจากนี้ยังช่วยก็ปรึกษากันจนเกิดเป็นลวดลายที่มีนวัตกรรมใหม่ ๆ เกิดขึ้นเป็น

การส่งเสริมและช่วยเหลือกันในแต่ละกลุ่ม....” (อุไร แดงเอี่ยม, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2561)

2. การจัดการองค์การ (Organizing)

กลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ได้เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องในเครือข่ายทุกคนทั้งบุคคลภายในชุมชนและบุคคลภายนอกชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแบ่งปันภูมิปัญญาในการทำเครื่องเบญจรงค์ โดยกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่มีความตั้งใจและเอาใจใส่ที่จะถ่ายทอดภูมิปัญญาในการทำเครื่องเบญจรงค์นี้ไปสู่กลุ่มบุคคลที่เข้ามาเรียนรู้และต้องการที่จะอนุรักษ์ภูมิปัญญาในการทำเครื่องเบญจรงค์ไว้ไม่ให้สูญหายไปตามกาลเวลา เพื่อให้ได้มีการสืบทอดและคงอยู่สืบต่อไป ดังบทสัมภาษณ์ของ อุไร แดงเอี่ยม ผู้ประกอบการหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ กล่าวว่า

“...ทางสมาชิกทุกคนและตัวผู้ประกอบการจัดการเรียนการสอนการทำเครื่องเบญจรงค์ตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น โรงเรียน วัด และหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กรุ่นใหม่ที่มีใจรักในงานศิลปะให้มีการเรียนรู้และเป็นการสร้างรายได้ให้กับครอบครัว เป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ทางภูมิปัญญาและขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงเป็นหมู่บ้านต้นแบบอีกด้วย นอกจากนี้ยังช่วยก็ปรึกษากันจนเกิดเป็นลวดลายที่มีนวัตกรรมใหม่ๆ เกิดขึ้น เป็นการส่งเสริมเพื่อช่วยกันในแต่ละกลุ่ม....” (อุไร แดงเอี่ยม, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2561)

นอกจากนี้ ทางกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ถือว่าเป็นหมู่บ้านที่มีความเข้มแข็งเป็นอย่างมาก เนื่องจากสมาชิกทุกคนในหมู่บ้านมีศักยภาพเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านการพึ่งพาตนเอง การร่วมมือของทุกคนในหมู่บ้าน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้ร่วมกันปรึกษาหารือกัน มีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา จนทำให้เกิดความรัก ความผูกพัน แรงงานของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ คือคนในชุมชนอย่างแท้จริง ความรู้ทั้งหมดถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น โดยผู้ประกอบการได้นำเอาความรู้ ประสบการณ์ และภูมิปัญญาที่ได้รับมาผลิตภัณฑเครื่องเบญจรงค์ จึงทำให้สมาชิกทุกคนในหมู่บ้านมีงานทำและมีรายได้จากการทำเครื่องเบญจรงค์จนเกิดเป็นอาชีพหลักของสมาชิกในชุมชนดอนไถ่หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ยังเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ชุมชนสมบูรณ์แบบ เป็นหมู่บ้านแห่งการท่องเที่ยว และยังเป็นหมู่บ้านต้นแบบ OTOP อีกด้วย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวว่า

“...ปัจจุบันหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีมีความเข้มแข็งพอมากสมควร ทั้งในด้านการพึ่งพาตนเอง การร่วมมือของทุกคนในหมู่บ้าน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันของคนในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี การถ่ายทอดความรู้จากรุ่นสู่รุ่น โดยผู้ประกอบการได้นำเอาความรู้ ประสบการณ์ และภูมิปัญญาที่ได้รับมาผลิตภัณฑ์เครื่องเบญจรงค์ นอกจากนี้หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อียังเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ ชุมชนสมบูรณ์แบบ เป็นหมู่บ้านต้นแบบ OTOP และยังเป็นหมู่บ้านแห่งการท่องเที่ยว ยังมีการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐในหน่วยต่าง ๆ อย่างเช่น กระทรวงพาณิชย์ พัฒนาชุมชน ประชารัฐ และหน่วยงานภาคี เป็นต้น...” (วิชัย แดงเอี่ยม, สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2561)

3. การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding)

หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี เข้ารับการคัดสรรและผลการคัดเลือกได้ระดับ 5 ดาว ในปี พ.ศ.2546 รวมถึงได้รับการคัดเลือกเป็นหมู่บ้าน OTOP ต้นแบบของจังหวัดสมุทรสาคร สร้างความภาคภูมิใจให้กับทุกฝ่าย และได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนได้เข้าสู่การเป็นหมู่บ้าน OTOP Village Champion (OVC) ในปี พ.ศ.2549 ซึ่งการที่จะได้เป็นหมู่บ้าน OVC นั้น จะต้องมีการผลิตสินค้า OTOP ที่มีคุณภาพสามารถเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์ให้เข้ากับศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวและบริการ กระบวนการผลิตและการพัฒนาของเครื่องเบญจรงค์ มีส่วนช่วยสร้างความรัก ความผูกพัน และความร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชนเป็นอย่างดี ทำให้การพัฒนาในด้านอื่น ๆ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ส่งผลให้คุณภาพชีวิตโดยรวมของหมู่บ้านหรือชุมชนดีขึ้นและเชื่อว่าจะมีความเข้มแข็งยั่งยืนต่อไปในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวว่า

“...ในปัจจุบันหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีมีความเข้มแข็งพอมากสมควร ทั้งในด้านการพึ่งพาตนเอง การร่วมมือของทุกคนในหมู่บ้าน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันของคนในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี การถ่ายทอดความรู้จากรุ่นสู่รุ่น โดยผู้ประกอบการได้นำเอาความรู้ ประสบการณ์ และภูมิปัญญาที่ได้รับมาผลิตภัณฑ์เครื่องเบญจรงค์ ซึ่งทางผู้ประกอบการจะไม่จำกัดความคิดของแต่ละคน แต่อยากให้สมาชิกทุกคนมีความคิดที่สร้างสรรค์ในการแสดงฝีมือในรูปแบบของตนเอง ทำในสิ่งที่ตนเองถนัด ทั้งในด้านการวาดลวดลาย การเขียนลาย การลงสี ว่าใครถนัดในด้านไหนให้ทำในด้านนั้น เพื่อเป็นการผลักดันและสนับสนุนในสิ่งที่แต่ละคนถนัดและจะทำให้ผลิตภัณฑ์ของเราออกมาในรูปแบบเฉพาะ สวยงาม และเป็นตัวของตัวเอง

นอกจากนี้หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีดยังเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ชุมชนสมบูรณแบบ เป็นหมู่บ้านต้นแบบ OTOP และยังเป็นหมู่บ้านแห่งการท่องเที่ยว ยังมีการช่วยเหลือ จากหน่วยงานภาครัฐในหน่วยต่าง ๆ อย่างเช่นกระทรวงพาณิชย์ พัฒนาชุมชน ประชารัฐและหน่วยงานภาคี เป็นต้น...” (วิชัย แดงเอี่ยม, สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2561)

4. การประสานงาน (Coordinating)

กลุ่มสมาชิกในหมู่บ้านทุกคนยังให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐเป็นอย่างมาก ทั้งในด้าน การอบรมความรู้ ด้านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงในด้านการต้อนรับลูกค้าทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ เพื่อเข้ามาช่วยหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีดยในการขับเคลื่อนในเรื่องของการเป็นหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ รวมถึงมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และตัวของผู้ประกอบการและสมาชิกใน หมู่บ้าน ให้ความคิดที่สร้างสรรค์และสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ทันสมัยและยังคงความเป็นอัต ลักษณะของเครื่องเบญจรงค์ให้คงอยู่ตลอดไป ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวว่า

“...ทางหน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือ ประสานงานและสนับสนุนเป็น อย่างมาก อย่างเช่น พัฒนาชุมชนมาช่วยออกแบบเครื่องเบญจรงค์ โดยเชิญท่าน อาจารย์มาช่วยในการออกแบบลวดลายต่าง ๆ ในด้านลวดลายและการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ทางกระทรวงพาณิชย์จะยินดีเข้ามาช่วยเหลือโดยให้ทาง หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีดยได้นำสินค้าและผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายสินค้าตามจุดต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นทางหน่วยงานภาครัฐและทางหมู่บ้านเบญจรงค์ให้การช่วยเหลือ ผลักดันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ทางหน่วยงานภาครัฐก็มีการเชื่อมโยงกับบริษัท ประชารัฐและหน่วยงานภาคีเข้าไปดำเนินการช่วยเหลือกัน ทำให้งานที่ออกมาเนี่ย แตกต่างไปจากรุ่นใหม่ รุ่นเก่า และมีความทันสมัยขึ้น แต่ก็ยังคงอนุรักษ์ลวดลาย โบราณด้วย อย่างงานสีสันฤดูร้อนทางประชารัฐก็เข้ามาช่วยเหลือในการทำให้ลาย ของเรามีทันสมัยขึ้น เช่น การสร้างลวดลายที่น่ารัก เพื่อให้คนทุกวัยสามารถซื้อ สินค้าพวกนี้นำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันได้จริง เป็นงานแต่งก็สามารถนำไปใช้ได้ เครื่องเบญจรงค์ดอนไก่อีดยถือเป็นมรดกของโลก เป็นงานที่ทรงคุณค่าทางด้านศิลปะ ชั้นสูง และเป็นภูมิปัญญาของไทยที่ต้องช่วยกันอนุรักษ์ไว้...” (รัชณี ทองเพ็ญ, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2561)

5. การควบคุม (Controlling)

ผู้ประกอบการมักคำนึงถึงคุณภาพของสินค้าและการบริการลูกค้าเป็นหลัก ในกรณีที่ลูกค้าซื้อไปแล้วเกิดมีสินค้าชำรุดทางผู้ประกอบการจะเปลี่ยนให้ฟรี เป็นการสร้างความเชื่อมั่นและซื้อใจลูกค้า เน้นการบริการในการขายอย่างมาก สร้างความประทับใจให้กลุ่มลูกค้าอีกด้วยเพื่อให้เกิดความพึงพอใจของลูกค้ามากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของลูกค้าประจำ เล่าให้ฟังว่า

“....ผู้ประกอบการมีการใส่ใจในตัวลูกค้าเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านของตัวสินค้า ทั้งในด้านเวลาในการส่งสินค้า ทั้งในการบริการหลังการขาย ทั้งในด้านความรับผิดชอบของสินค้า เป็นต้น ทำให้ลูกค้ารู้สึกประทับใจในตัวผู้ประกอบการเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะสินค้าจะชำรุดมากน้อยแค่ไหนผู้ประกอบการยินดีที่จะเปลี่ยนใหม่ให้ใหม่หรือซ่อมให้ฟรี เวลาลูกค้าอยากได้สินค้าลวดลายแบบนี้หรือรูปแบบสินค้าแบบนี้ ทางผู้ประกอบการก็สามารถที่จะทำให้ได้ตามเวลาที่กำหนด ทั้งในการพูดคุยที่เป็นกันเอง จึงทำให้เกิดความพึงพอใจและประทับใจเป็นอย่างมากและทำให้เราได้เป็นลูกค้าประจำกันมาจนถึงทุกวันนี้...” (ประธาน ม้วนทอง, สัมภาษณ์, 2 พฤษภาคม 2561)

นอกจากนี้สินค้าในหมู่บ้านเบญจรงค์จะมีทั้งหมด 5 หลังคาเรือน โดยในแต่ละหลังคาเรือนจะมีรูปแบบ ลวดลายเฉพาะที่แตกต่างกันและไม่ซ้ำกัน เพื่อไม่ให้เกิดการแยกกันขายหรือแยกลูกค้ากัน แต่เป็นการกระจายรายได้ให้กับสมาชิกทุกคนในแต่ละหลังคาเรือน และเพื่อให้ลูกค้าสามารถเลือกซื้อสินค้าที่มีความหลากหลายกันออกไปอีกด้วย โดย 5 หลังคาเรือนมีดังนี้ 1. บ้านอุไรเบญจรงค์ (ประธานกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่) 2. บ้านหนูเล็กเบญจรงค์ (เลขานุการกลุ่ม) 3. บ้านแดงเบญจรงค์ (รองประธานกลุ่ม) 4. บ้านปานรดาเบญจรงค์ (เหรียญก) และ 5. บ้านสังวาลย์เบญจรงค์ (ผู้ช่วยเหรียญก) เป็นต้น ทุกหลังคาเรือนจะมีความถนัดในการเขียนลวดลายเฉพาะที่แตกต่างกันออกไป รวมทั้งสินค้าก็มีความแตกต่างด้วยเช่นกัน ดังบทสัมภาษณ์ของ ประภาศรี พงษ์เมธา เลขานุการกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ ได้กล่าวไว้ว่า

“....สินค้าในหมู่บ้านเบญจรงค์จะมีทั้งหมด 5 หลังคาเรือน โดยในแต่ละหลังคาเรือนจะมีรูปแบบ ลวดลายเฉพาะที่แตกต่างกัน และไม่ซ้ำกัน 5 หลังคาเรือนจะมีลักษณะดังนี้ 1. บ้านอุไรเบญจรงค์ (ประธานกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่) รูปแบบเบญจรงค์ของบ้านอุไรเบญจรงค์นั้นจะมีลักษณะที่เฉพาะตัวโดยจะเน้นเบญจ

รงค์ที่มีลวดลายโบราณในสมัยรัชกาลที่ 2 และรัชกาลที่ 5 แต่มีการออกแบบลวดลายใหม่ๆ เพื่อสืบสานวัฒนธรรมประเพณี เช่น ลายตลาดน้ำ และการละเล่นสงกรานต์ 2. บ้านหนูเล็กเบญจรงค์ (เลขานุการกลุ่ม) จะมีจุดเด่น คือ เบญจรงค์พุทธประวัติ ลายพุ่มข้าวบิณฑ์ ลายไม้เลื้อย ลายจักรี และภาพศิลปะที่ใช้เทคนิคการเขียนลายแบบเบญจรงค์ที่แตกต่างกันออกไป 3. บ้านแดงเบญจรงค์ (รองประธานกลุ่ม) จะเป็นเครื่องเบญจรงค์ที่ถูกออกแบบเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น นาฬิกา กรอบรูป พวงกุญแจ แจกัน และผลิตภัณฑ์สำหรับสปา เป็นต้น 4. บ้านปานรดาเบญจรงค์ (เหรัญญิก) มีเครื่องเบญจรงค์มากมาย และยังมีที่พักโฮมสเตย์ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสวิถีชีวิตของคนในชุมชน รวมถึงการลงสีของเครื่องเบญจรงค์ 5. บ้านสังวาลย์เบญจรงค์ (ผู้ช่วยเหรัญญิก) ลุงสังวาลย์คอยปั้นเครื่องดินออกมาเป็นรูปทรงต่างๆ ประณีตและสวยงาม เพื่อส่งต่อให้ช่างพื้นที่เบญจรงค์แต่ละบ้านได้ลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบ้าน...” (ประภาศรี พงษ์เมธา, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2561)

ผลที่ได้

แนวทางการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไถ่ดี รวมถึงมีการช่วยเหลือจากสมาชิกในหมู่บ้านทุกคน หน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ และกลุ่มลูกค้า จึงทำให้หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีมีการปฏิบัติที่ดีจนทำให้เกิดเป็นเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง ดังนั้นผลที่เกิดขึ้น พบว่า การปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการ ความสำเร็จของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี การสร้างรายได้ให้กับชุมชนและประเทศ การพัฒนาตนเอง และเป็นการสนับสนุนภูมิปัญญาชาวบ้าน

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไถ่ดี ตำบลดอนไถ่ดี อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร ดังรูปภาพที่ 11

**แนวทางการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของ
ผู้ประกอบการชุมชนดอนไถ่**

ด้านการจัดการ

1. **ด้านผู้ประกอบการ:** มีการพูดคุย มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ผลักดันตนเอง
2. **ด้านสมาชิกในหมู่บ้าน:** การยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนให้ดีขึ้น
3. **ด้านหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ:** หน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือ ผลักดันและสนับสนุนหมู่บ้าน
4. **ด้านของกลุ่มลูกค้า:** ให้ความสำคัญกับลูกค้าเป็นอย่างมากทั้งในด้านของขั้นตอนการผลิตเครื่องเบญจรงค์วัสดุที่ใช้ที่มีคุณภาพและการบริการเป็นสำคัญ

ด้านการสนับสนุน

1. **ด้านชุมชนเข้มแข็ง:** หมู่บ้านที่มีความเข้มแข็งเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านการพึ่งพาตนเอง การร่วมมือของทุกคนในหมู่บ้าน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
2. **ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น:** เป็นแหล่งรวบรวมความรู้ ภูมิปัญญา วิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตเครื่องเบญจรงค์ เป็นการสืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของชุมชนเรียนรู้
3. **ด้านหมู่บ้านต้นแบบ:** มีการส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ให้เป็นหมู่บ้านทำมาค้าขายต้นแบบ (ภาคกลาง)

ด้านการพัฒนา

1. **ด้านบุคคล:** มีการพูดคุยกันอยู่ตลอดเวลา เสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ การถ่ายทอดความรู้ การแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของประชาชนชาวบ้าน
2. **ด้านสังคม:** เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชนและเป็นการช่วยเหลือสังคม
3. **ด้านเศรษฐกิจ:** เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมต้นแบบที่จะนำไปสู่การสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่น

ด้านกระบวนการในการจัดการของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่

- 1.การวางแผน (Planning) 2.การจัดการองค์การ (Organizing) 3.การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) 4.การประสานงาน (Coordinating) 5.การควบคุม (Controlling) หรือ POCCC

ผลที่ได้

- การปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการ
- การสร้างรายได้ให้กับชุมชนและประเทศ
- การสนับสนุนภูมิปัญญาชาวบ้าน
- ความสำเร็จของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่
- การพัฒนาตนเอง

รูปภาพที่ 11 สรุปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชน
ดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง “การปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร และเพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) คือ กลุ่มผู้ประกอบการ ประกอบไปด้วย ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม และเลขานุการกลุ่ม จำนวน 3 คน กลุ่มผู้นำชุมชน ประกอบไปด้วย นายกเทศมนตรี กำนัน ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน และนักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ จำนวน 4 คน กลุ่มสมาชิกในชุมชนดอนไก่อี จำนวน 4 คน และกลุ่มลูกค้าประจำ จำนวน 4 คน รวมทั้งหมด 15 คน หรือจนได้ข้อมูลที่อิ่มตัวแล้ว จนเกิดเป็นทฤษฎีถึงจุดอิ่มตัว (Theoretical saturation) การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และเทคนิคลูกบอลหิมะ (Snow Ball Technique) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจถึงปรากฏการณ์ทางสังคม (Social Phenomenon) รวมถึงการดำเนินกิจกรรมทางสังคมของชุมชนดอนไก่อี ผู้วิจัยสามารถสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาถึงการปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สรุปผลการศึกษาวิธีการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ด้านการดำเนินงาน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการและสมาชิกทุกคนในหมู่บ้านเกิดการรวมตัวกันจนเกิดเป็นหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี โดยในปี พ.ศ. 2544 หลังจากที่หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีได้เข้าร่วมการประกวดหมู่บ้านหัตถกรรมดีเด่นของมูลนิธิหม่อมงามจิตต์บุรฉัตร ประจำปี พ.ศ. 2544 จนได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศและได้เป็นหมู่บ้าน OTOP Village Champion (OVC) ในปี พ.ศ.2549 นอกจากนี้ผู้ประกอบการและสมาชิกในหมู่บ้านทุกคนจะมีการประชุมกันภายในหมู่บ้านเพื่อเป็นการสร้างความรู้ใหม่ ๆ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ มีการถ่ายทอดความรู้ รวมถึง

การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน เพื่อให้สมาชิกทุกคนทำงานไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลในการทำเครื่องเบญจรงค์มากยิ่งขึ้น โดยสมาชิกทุกคนต้องมีแรงขับเคลื่อน คือ สมาชิกทุกคนพยายามผลักดันตนเองและรู้จักพึ่งพาตนเอง รวมถึงการพัฒนาตนเองและพัฒนาผลิตภัณฑ์อยู่ตลอดเวลา สมาชิกทุกคนในหมู่บ้านสามารถที่จะออกแบบและเขียนลวดลายใหม่ ๆ ด้วยตัวเองโดยทางผู้ประกอบการจะไม่จำกัดความคิดของแต่ละคน เพื่อให้สมาชิกทุกคนมีความคิดที่สร้างสรรค์ในการแสดงฝีมือในรูปแบบของตนเองตามความสามารถของแต่ละคนทั้งในด้านการวาดลวดลาย การเขียนลาย การลงสี เพื่อเป็นการผลักดันและสนับสนุนในความสามารถของแต่ละคนและทำให้ผลิตภัณฑ์ออกมาในรูปแบบเฉพาะ สวยงาม เป็นตัวของตัวเองและมีคุณภาพ นอกจากนี้ทางหน่วยงานภาครัฐยังเข้ามาช่วยผลักดัน ต่อยอด ส่งเสริม และสนับสนุนให้หมู่บ้านเบญจรงค์เป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงเป็นการสร้างรายได้ให้กับกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี

การปฏิบัติที่ดีในแต่ละด้าน ผลการศึกษาพบว่า หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีถือเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้และขับเคลื่อนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากผู้ประกอบการได้มีการจัดให้สมาชิกในหมู่บ้านได้ไปสอนวิธีการทำเครื่องเบญจรงค์ทั้งการลงสี การเขียนลาย ตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น วัดดอนไก่อี โรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่อี โดยจะมีกลุ่มนักเรียนที่สนใจเป็นจำนวนมากเข้าร่วมในการเรียนการสอนเพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้คนรุ่นหลังได้มีการสืบทอดการทำเครื่องเบญจรงค์ให้คงอยู่ นอกจากนี้หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อียังถือเป็นศูนย์กลางในการจัดการความรู้แหล่งเรียนรู้ในหลากหลายด้าน และเป็นสถานที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของประชาชนชาวบ้านโดยลูกหลานเพื่อนบ้านใกล้เคียงที่ได้มีโอกาสเข้ามาเรียนรู้พัฒนาฝีมือ เพิ่มพูน ทักษะและเป็นแรงงานฝีมือ และยังเป็นหมู่บ้านต้นแบบที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวบ้าน องค์ความรู้ของชาวบ้าน และยังสามารถสนับสนุนให้สมาชิกทุกคนรู้จักพัฒนาตนเอง นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังมีการบริหารจัดการที่ดีโดยผู้ประกอบการและสมาชิกในหมู่บ้านทุกคนมีความพร้อมใจกันที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน มีการเสนอความคิดเห็นอยู่ตลอดเวลา มีการพูดคุยปรึกษาหารือกันอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดความรัก ความผูกพัน และความร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชนเป็นอย่างดี ทำให้การพัฒนาในด้านอื่น ๆ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ส่งผลให้คุณภาพชีวิตโดยรวมของหมู่บ้านหรือชุมชนดีขึ้นและมีความเข้มแข็งยั่งยืนต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ในด้านการบริการลูกค้าผู้ประกอบการมักคำนึงถึงคุณภาพของสินค้าและบริการลูกค้าเป็นหลัก ในกรณีที่ลูกค้าซื้อไปแล้วเกิดมีสินค้าชำรุดทางผู้ประกอบการจะเปลี่ยนให้ฟรี เป็นการสร้างความเชื่อมั่น และซื้อใจลูกค้า

เน้นการบริการในการขายอย่างมาก และสร้างความประทับใจให้กลุ่มลูกค้าอีกด้วยเพื่อให้เกิดความพึงพอใจของลูกค้ามากที่สุด

ด้านการมีส่วนร่วมของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ สมาชิกในหมู่บ้าน และหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งทางหน่วยงานภาครัฐและทางหมู่บ้านเบญจรงค์ให้การช่วยเหลือ ผลักดัน และสนับสนุนซึ่งกันและกัน จึงทำให้หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในหมู่บ้านดอนไถ่นั้น สมาชิกจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างมาก เวลาเมื่อไหร่จะปรึกษาหารือกันอยู่ตลอดเวลา มีการเข้ากลุ่มกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอยู่ตลอดเวลา สมาชิกในชุมชนทุกคนจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการและหน่วยงานภาครัฐได้มีการร่วมมือร่วมใจกันที่คอยช่วยเหลือจากกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ โดยมีการประชาสัมพันธ์จากสื่อต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร โทรทัศน์ วิทยุ สื่อแบบออนไลน์ เป็นต้น เป็นการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาในการทำเครื่องเบญจรงค์ผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมอนุรักษ์ภูมิปัญญาในการทำเครื่องเบญจรงค์ไว้โดยสินค้าของกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ได้รับรางวัล OTOP ระดับ 5 ดาว จนทำให้กลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก จนทำให้เป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงมาจนถึงทุกวันนี้ นอกจากนี้ในด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในหมู่บ้านและหน่วยงานภาครัฐ โดยกลุ่มสมาชิกในหมู่บ้านทุกคนยังให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านการอบรมความรู้ ด้านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ การพัฒนาเครื่องเบญจรงค์ รวมถึงในด้านการต้อนรับลูกค้าทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ด้านการพัฒนาหมู่บ้าน ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาหมู่บ้านส่วนใหญ่จะเกิดจากความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐทั้งหมด อาทิเช่น สำนักพัฒนาอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงวัฒนธรรม และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นต้น เพื่อพัฒนาหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ให้เป็นหมู่บ้านต้นแบบและเป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (CIV) ที่มีการประยุกต์ใช้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ความรู้เทคโนโลยี นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ในด้านของผลิตภัณฑ์และบริการ เพื่อเชื่อมโยงกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ในส่วนของ การพัฒนาหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ทั้งหมดนี้เกิดจากความร่วมมือทั้งในตัวผู้ประกอบการ สมาชิกในหมู่บ้านและหน่วยงานภาครัฐ มาช่วยในการขับเคลื่อนในเรื่องของการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

ด้านการช่วยเหลือของหน่วยงานภาครัฐ ผลการศึกษาพบว่า ในการพัฒนาหมู่บ้านของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทั้งในการพัฒนาด้านสถานที่ ถนนหนทาง ในด้านจัดภูมิทัศน์ในพื้นที่ใน

ด้านเสไฟฟ้า หรือเอกลักษณ์ในพื้นที่ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีรวมถึงในด้านของการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น จัดงานประจำปีในแต่ละครั้งที่จัดงานสืบสาน สีสัน ลายเส้น เบญจรงค์ดอนไก่อีในแต่ละปี เป็นต้น นอกจากนี้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ยังพัฒนาหมู่บ้านให้เป็นระเบียบ สวยงาม เรียบร้อย เพื่อให้เกิดความสวยงามของหมู่บ้าน เกิดความร่มเย็นเป็นสุขสะอาด สบายตา ดูแลห้องน้ำทางเดินภายในหมู่บ้านอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้ลูกค้าส่วนใหญ่เกิดความประทับใจในตัวสถานที่ ทั้งนี้เพื่อความ เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี

ด้านการบริหารงานคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี ผู้ประกอบการและสมาชิกทุกคนในหมู่บ้าน ได้เข้าร่วมประชุมทุกครั้งจนเกิดความสัมพันธ์ในระหว่างกลุ่ม โดยเน้นการพูดคุย และปรึกษาหารือกันในเรื่องต่าง ๆ เช่น การแจ้งข้อมูลข่าวสารในด้านการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในงานมหกรรมและเทศกาลต่าง ๆ ตามที่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนได้จัดขึ้น เพื่อให้ทางผู้ประกอบการได้เตรียมสินค้าหรือผลิตภัณฑ์เข้าร่วม การพลิกเปลี่ยนหมุนเวียนกันโดยนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่าย ในการจัดซื้อวัตถุดิบเป็นการร่วมจัดซื้อก็จะได้ราคาที่ถูกลงเป็นการลดต้นทุนการผลิต เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันรวมถึงเป็นการสร้างเครือข่ายต่าง ๆ ในสินค้าประเภท OTOP นอกจากนี้ผู้ประกอบการของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี ได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกในแต่ละคนสามารถที่จะผลิตสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทั้งในด้านการออกแบบ การเขียนลวดลายใหม่ ๆ รวมถึงการลงสี เพื่อให้สมาชิกทุกคนได้แสดงความคิดสร้างสรรค์ ในการแสดงฝีมือในรูปแบบของตนเอง เพื่อเป็นการผลักดัน ส่งเสริม และสนับสนุนในสิ่งที่แต่ละคนถนัด ทั้งนี้ยังทำให้ผลิตภัณฑ์ออกมาในรูปแบบเฉพาะ สวยงามและเป็นตัวของตัวเองมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ทางผู้ประกอบการมักคำนึงถึงคุณภาพของสินค้าและบริการลูกค้าเป็นหลัก ในกรณีที่ลูกค้าซื้อไปแล้วเกิดมีสินค้าชำรุดทางผู้ประกอบการจะเปลี่ยนให้ฟรี เป็นการสร้างความเชื่อมั่น และซื้อใจลูกค้า เน้นการบริการในการขายอย่างมากและสร้างความประทับใจให้กลุ่มลูกค้าอีกด้วย อีกทั้งหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีถือว่าเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนสมบูรณ์แบบ และได้มีการเปิดการเรียนการสอนในการทำเครื่องเบญจรงค์ รวมไปถึงเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับคนทั้งภายในชุมชนและภายนอกชุมชน ยังถือเป็นหมู่บ้านต้นแบบที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวบ้าน สนับสนุนให้สมาชิกทุกคนรู้จักพัฒนาตนเอง และเป็นสถานที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน โดยมีแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีเพื่อเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความเจริญแก่ชุมชน เช่น การยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนให้ดีขึ้น เครื่องเบญจรงค์ของกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีได้รับการคัดเลือกเป็นสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (PRODUCT CHAMPION) ระดับ 5 ดาว ที่ติด 1 ใน 10 ของประเทศ จนในปัจจุบันเครื่องเบญจรงค์ดอนไก่อีได้เป็นสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

อันดับ 2 ของประเทศ จึงเป็นที่รู้จักและยอมรับอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีลูกค้ามากมายหลากหลาย

ตอนที่ 2 แนวทางการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนตอนไถ่ ตำบลตอนไถ่ อำเภอกะทู้มบแวน จังหวัดสมุทรสาคร

ด้านการจัดการของหมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไถ่ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการได้มีแนวทางในการจัดการ คือ สมาชิกในหมู่บ้านทุกคนจะมีการจัดประชุมกันในทุก ๆ เดือน โดยสมาชิกทุกคนต้องเปิดใจให้กว้างและยอมรับความคิดของผู้อื่น เวลาเกิดปัญหาขึ้นทุกคนต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ต้องนึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว มีการพูดคุย แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ต้องผลักดันตัวเราเองด้วยทั้งในด้านการพัฒนาสินค้า พัฒนาตลาด การออกแบบจนเกิดเป็นตลาดที่มีนวัตกรรมใหม่ ๆ และยังเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ทางภูมิปัญญาและขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงเป็นหมู่บ้านต้นแบบอีกด้วย โดยการจัดการเรียนการสอนการทำเครื่องเบญจรงค์ตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น โรงเรียน วัดและหมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไถ่ ทั้งนี้ในด้านของสมาชิกหมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไถ่ เช่น ลูกหลาน เพื่อนบ้าน ใกล้เคียง ทุกคนมีโอกาสเข้ามาเรียนรู้ พัฒนาฝีมือ เพิ่มพูนทักษะและเป็นแรงงานฝีมือ ทั้งการเรียนรู้รูปแบบตลาดต่าง ๆ ที่สืบสานต่อเนื่องมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อเป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับสมาชิกในหมู่บ้านทุกคน โดยสมาชิกมีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ทั้งในการช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันออกแบบตลาด มีการแบ่งงานกันทำ เป็นต้น นอกจากนี้หน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือและสนับสนุนเป็นอย่างมาก เช่น พัฒนาชุมชนมาช่วยออกแบบเครื่องเบญจรงค์โดยเชิญท่านอาจารย์มาช่วยในการออกแบบตลาดต่าง ๆ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ทางกระทรวงพาณิชย์ยินดีเข้ามาช่วยเหลือโดยให้ทางหมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไถ่ได้นำสินค้าและผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายสินค้าตามจุดต่าง ๆ ซึ่งทางหน่วยงานภาครัฐก็มีการเชื่อมโยงกับบริษัทประชารัฐมีการเรียกไปประชุมกัน การพูดคุยกัน โดยมีการพัฒนาที่ควบคู่ไปกับหมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไถ่ สมาชิก บริษัทประชารัฐและหน่วยงานภาคีเข้าไปดำเนินการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ผู้ประกอบการมักให้ความสำคัญกับลูกค้าเป็นอย่างมากทั้งในด้านของขั้นตอนการผลิตเครื่องเบญจรงค์ วัสดุที่ใช้ที่มีคุณภาพ การวาดตลาดที่มีความละเอียด และมีความสวยงาม เพื่อให้เครื่องเบญจรงค์มีคุณภาพมากที่สุด ในด้านการบริการที่เป็นกันเองทั้งก่อนซื้อสินค้าและหลังการขาย การพูดคุย การให้ข้อมูลความรู้ รวมถึงกรณีที่ลูกค้าเกิดซื้อสินค้าไปแล้วและมีความชำรุดเสียหายของตัวเครื่องเบญจรงค์ทางผู้ประกอบการนั้นได้มีการเปลี่ยนสินค้าให้ฟรีโดยไม่คิดเงินเพิ่ม จึงทำให้ลูกค้าส่วนใหญ่เกิดความประทับใจเป็นอย่างมากและหันกลับมาซื้อสินค้าที่นี้เป็นประจำ

ด้านการสนับสนุน ผลการศึกษาพบว่า การสนับสนุนในด้านชุมชนเข้มแข็งโดยทางกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่คือถือว่าเป็นหมู่บ้านที่มีความเข้มแข็งเป็นอย่างมาก เนื่องจากสมาชิกทุกคนในหมู่บ้านมีศักยภาพเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านการพึ่งพาตนเอง การร่วมมือของทุกคนในหมู่บ้าน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้ร่วมกันปรึกษาหารือกัน มีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ทางผู้ประกอบการได้นำเอาความรู้ ประสบการณ์ และภูมิปัญญาที่ได้รับมาผลิตภัณฑ์เครื่องเบญจรงค์ จึงทำให้สมาชิกทุกคนในหมู่บ้านมีงานทำและมีรายได้จากการทำเครื่องเบญจรงค์จนเกิดเป็นอาชีพหลักของสมาชิกในชุมชนดอนไถ่ หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ยังเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ชุมชนสมบูรณ์แบบ เป็นหมู่บ้านแห่งการท่องเที่ยว และยังเป็นหมู่บ้านต้นแบบ OTOP ทั้งนี้การสนับสนุนในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่คือเป็นหมู่บ้านต้นแบบที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวบ้าน องค์ความรู้ของชาวบ้าน สนับสนุนให้สมาชิกทุกคนรู้จักพัฒนาตนเอง และเป็นสถานที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน มีการพัฒนาคิดค้น ดัดแปลง สร้างความเข้มแข็งทางด้านภูมิปัญญาชุมชน ช่วยเหลือ และยังสามารถสร้างอาชีพสร้างรายได้ให้กับสมาชิกชุมชนอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนให้เป็นหมู่บ้านต้นแบบโดยทางการค้าภายใน และกระทรวงพาณิชย์ได้ดำเนินการร่วมกับมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ในการส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ให้เป็นหมู่บ้านทำมาค้าขายต้นแบบ (ภาคกลาง) ได้มีการช่วยเหลือและสนับสนุนการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์แบบใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า นอกจากนี้ได้มีการจัดอบรมให้ความรู้ให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับการบริหารจัดการ รวมทั้งการถ่ายทอดทักษะหรือพัฒนาเครื่องเบญจรงค์ดอนไถ่ให้เติบโตมากยิ่งขึ้นในอนาคตและเป็นการสร้างรายได้ให้กับสมาชิกและผู้ประกอบการหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่

ด้านการพัฒนาหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาด้านตัวบุคคลทางผู้ประกอบการ และการและสมาชิกในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่มีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา โดยทางหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่จะมีการพูดคุยกันอยู่ตลอดเวลา เสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ การถ่ายทอดความรู้ การแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของปราชญ์ชาวบ้าน มีการศึกษาความรู้เพิ่มเติม เป็นการเพิ่มทักษะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และพัฒนาฝีมือในด้านงานศิลปะอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้การพัฒนาด้านสังคมทางผู้ประกอบการเบญจรงค์ดอนไถ่ได้เห็นถึงเป็นการช่วยเหลือสมาชิกในชุมชนดอนไถ่ และยังได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตให้คนในชุมชน โดยผู้ประกอบการได้มีการเปิดการเรียนการสอนการทำเครื่องเบญจรงค์ดอนไถ่เพื่อให้คนในชุมชนได้เข้ามาเรียนรู้ ได้นำความรู้ที่มีไปประกอบอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ทั้งสมาชิกในหมู่บ้านและคนในบริเวณรอบ ๆ ชุมชน นอกจากนี้การ

พัฒนาในด้านเศรษฐกิจโดยทางรัฐบาลได้เข้าไปให้การส่งเสริม เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนโดยเฉพาะในกลุ่มสินค้าเครื่องเบญจรงค์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีถือเป็นหมู่บ้านที่เข้มแข็ง โดยจะมีการผลักดันการดำเนินงานที่เน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่นตามศักยภาพทางการตลาดที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์ได้และเพิ่มช่องทางในการกระจายสินค้า ซึ่งจะครอบคลุมถึงการจัดงานแสดงสินค้าทั้งในและต่างประเทศ พร้อมทั้งวางแผนส่งเสริมศักยภาพให้ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ ชุมชน และท้องถิ่น เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และเสริมสร้างความเป็นผู้ประกอบการมากยิ่งขึ้น

ด้านกระบวนการในการจัดการของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี ผลการศึกษาพบว่า หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีถือว่าเป็นหมู่บ้านที่มีความเข้มแข็งเป็นอย่างมาก ซึ่งทางผู้ประกอบการและสมาชิกทุกคนจะมีประจักษ์กันในทุก ๆ เดือน มีการพูดคุย แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ต้องผลักดันตัวเราเองด้วยทั้งในด้านการพัฒนาสินค้า พัฒนาตลาด การออกแบบจนเกิดเป็นตลาดที่มีนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น ยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับสมาชิกในหมู่บ้าน และยังเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ทางภูมิปัญญาและขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการช่วยอนุรักษ์และมีการสืบทอดการผลิตเครื่องเบญจรงค์รวมถึงเป็นหมู่บ้านต้นแบบ อีกทั้งกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีได้เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องในเครือข่ายทุกคนทั้งบุคคลภายในชุมชนและบุคคลภายนอกชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแบ่งปันภูมิปัญญาในการทำเครื่องเบญจรงค์ โดยกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีมีความตั้งใจและเอาใจใส่ที่จะถ่ายทอดภูมิปัญญาในการทำเครื่องเบญจรงค์นี้ไปสู่กลุ่มบุคคลที่เข้ามาเรียนรู้และต้องการที่จะอนุรักษ์ภูมิปัญญาในการทำเครื่องเบญจรงค์ไว้ ทั้งนี้หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี เข้ารับการคัดสรรและผลการคัดเลือกได้ระดับ 5 ดาว ในปี พ.ศ.2546 รวมถึงได้รับการคัดเลือกเป็นหมู่บ้าน OTOP ต้นแบบของจังหวัดสมุทรสาคร สร้างความภาคภูมิใจให้กับทุกฝ่าย และได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนได้เข้าสู่การเป็นหมู่บ้าน OTOP Village Champion (OVC) ในปี พ.ศ.2549 ซึ่งการที่จะได้เป็นหมู่บ้าน OVC นั้น จะต้องมีการผลิตสินค้า OTOP ที่มีคุณภาพสามารถเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์ให้เข้ากับศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวและบริการ อีกทั้งกลุ่มสมาชิกในหมู่บ้านทุกคนยังให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านการอบรมความรู้ ด้านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงในด้านการต้อนรับลูกค้าทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเข้ามาช่วยหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีในการขับเคลื่อนในเรื่องของการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ รวมถึงมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และตัวของผู้ประกอบการและสมาชิกในหมู่บ้าน ให้มีความคิดที่สร้างสรรค์และสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ทันสมัยและยังคงความเป็นอัตลักษณ์ของเครื่องเบญจรงค์ให้คงอยู่ตลอดไป นอกจากนี้ผู้ประกอบการมักคำนึงถึงคุณภาพของสินค้าและการบริการลูกค้าเป็นหลัก ในกรณีที่ลูกค้าซื้อไปแล้วเกิดมีสินค้าชำรุดทางผู้ประกอบการจะเปลี่ยนให้ฟรี เป็นการสร้างความเชื่อมั่น และซื้อใจลูกค้า เน้นการบริการในการขาย

อย่างมาก และสร้างความประทับใจให้กลุ่มลูกค้าอีกด้วยเพื่อให้เกิดความพึงพอใจของลูกค้ามากที่สุด รวมถึงสินค้าในหมู่บ้านเบญจรงค์จะมีทั้งหมด 5 หลังคาเรือน โดยในแต่ละหลังคาเรือนจะมีรูปแบบ ลวดลายเฉพาะที่แตกต่างกันและไม่ซ้ำกัน เพื่อไม่ให้เกิดการแยกกันขายหรือแยกลูกค้ากันแต่เป็นการกระจายรายได้ให้กับสมาชิกทุกคนในแต่ละหลังคาเรือน และเพื่อให้ลูกค้าสามารถเลือกซื้อสินค้าที่มีความหลากหลายกันออกไป

อภิปรายผล

จากข้อค้นพบถึงการปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร โดยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 วิธีการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ด้านการดำเนินงาน จากผลการวิจัยพบว่า จากการทำผู้ประกอบการได้นำความรู้ที่มีจากการเขียนลายครามและลายเบญจรงค์มาทำเครื่องเบญจรงค์รวมถึงการเรียนรู้ด้วยวิธีครูพักลักจำ และมีการรวมตัวกันของผู้ประกอบการและสมาชิกทุกคนในหมู่บ้านเกิดจนเกิดเป็นหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี หลังจากหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีได้เข้าร่วมการประกวดหมู่บ้านหัตถกรรมดีเด่นของมูลนิธิหม่อมงามจิตต์บุรฉัตร ประจำปี พ.ศ. 2544 จนได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศ และได้เป็นหมู่บ้าน OTOP Village Champion (OVC) ในปี พ.ศ.2549 จนเป็นที่รู้จักมาจนถึงทุกวันนี้ ผู้ประกอบการถือเป็นผู้นำที่ดีของหมู่บ้านรวมถึงการมีวิสัยทัศน์และทัศนคติที่ดี อย่างเช่น การสนับสนุนและส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนมีรายได้ การส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนมีแรงขับเคลื่อน มีการผลักดันตนเองและรู้จักพึ่งพาตนเอง ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์รวมถึงการพัฒนาตนเองและพัฒนาผลิตภัณฑ์อยู่ตลอดเวลา รวมถึงการให้สมาชิกทุกคนนำวิชาความรู้ไปสอนให้กับผู้ที่สนใจตามสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชนอีกด้วย ทางผู้ประกอบการและสมาชิกในหมู่บ้านทุกคนจะมีการประชุมกันภายในหมู่บ้านเพื่อเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ มีการถ่ายทอดความรู้ รวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน เพื่อให้สมาชิกทุกคนทำงานไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลในการทำเครื่องเบญจรงค์มากยิ่งขึ้น หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีถือเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนสมบูรณ์ ศูนย์แห่งการจัดการความรู้เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวบ้าน รวมถึงเป็นหมู่บ้านทำมาค้าขายต้นแบบ (ภาคกลาง) นอกจากนี้ทางหน่วยงานภาครัฐที่เข้ามาช่วยประสานงานให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ โดยเข้ามาช่วยผลักดัน ต่อยอด ส่งเสริม และสนับสนุนให้หมู่บ้านเบญจรงค์เป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงเป็นการสร้างรายได้ให้กับ

กลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ จากที่กล่าวข้างต้นทำให้เห็นว่าการทำงานที่ผู้ประกอบการมีการดำเนินงานที่ดีและส่งเสริมสมาชิกทุกคนในหมู่บ้าน รวมถึงผู้ที่สนใจในการทำเครื่องเบญจรงค์ให้มีความรู้และความสามารถ เพื่อเป็นสนับสนุน พัฒนาและต่อยอดภูมิปัญญาไทยให้คงอยู่ตลอดไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลำปาง แม่นมาตย์ (2553) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดี: การถอดบทเรียนจากประสบการณ์ผู้บริหารท้องถิ่นดีเด่น ผลการศึกษาพบว่า เน้นให้คนในชุมชนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ตลอดชีวิต ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องเชื่อมโยงผู้นำชุมชนอย่างใกล้ชิด ผู้บริหารต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงานอย่างเต็มความสามารถเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม ต้องมีความรู้ความเข้าใจในระบบการทำงานเป็นอย่างดี ปัจจัยที่มีผลทำให้ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของประชาชน การสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องงานวิจัยของ Schumann (2016) ได้ศึกษาการศึกษาโครงการหนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) และการพัฒนาบุคลากร: บทเรียนสำหรับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในชุมชนในชนบททั่วโลก จากการศึกษาพบว่า โครงการหนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จ ความท้าทายของคนในชุมชน และความสามารถในการพัฒนาโครงการให้เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับผู้นำชนบททั่วโลก นอกจากนี้ผู้นำของประเทศญี่ปุ่นได้มีความพยายามในการพัฒนาและปรับตัวกลยุทธ์ของโครงการหนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) จากส่วนต่าง ๆ ของแต่ละประเทศ เพื่อเป็นการสนับสนุน ช่วยเหลือในการการพัฒนาแรงงาน และการฟื้นฟูเศรษฐกิจในภูมิภาคของชนบทต่าง ๆ ในแต่ละประเทศ

การปฏิบัติที่ดีในแต่ละด้าน

1. การปฏิบัติที่ดีในด้านการเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนสมบูรณ์แบบ จากผลการวิจัยพบว่าผู้ประกอบการหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ได้มีการจัดให้สมาชิกในหมู่บ้านนำความรู้ไปสอนวิธีการทำเครื่องเบญจรงค์ การลงสี การเขียนลาย ตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น วัดดอนไถ่และโรงเรียนเทศบาลวัดดอนไถ่ เป็นต้น เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้คนรุ่นหลังได้มีการสืบทอดการทำเครื่องเบญจรงค์ให้คงอยู่จนเกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ รวมถึงเป็นการสร้างรายได้ให้กับผู้ที่สนใจอีกด้วย นอกจากนี้ทางหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ยังถือว่าเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนสมบูรณ์แบบดอนไถ่โดยเป็นศูนย์ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สำหรับประชาชน โดยทางหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ได้เปิดโอกาสในการเรียนรู้ ทั้งในการถ่ายทอด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ รวมถึงการสืบทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน วัฒนธรรม ค่านิยมและเอกลักษณ์ของชุมชน ผู้ประกอบการได้สนับสนุนให้บุคคลภายนอกได้เรียนรู้ถึงวิถีชีวิตของคนในชุมชน รวมถึงภูมิปัญญาที่เกิดจากชาวบ้าน อีกทั้งยังส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีการ

พัฒนาตนเองทั้งในด้านกระบวนการผลิต การพัฒนาฝีมือ การพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ที่อยู่ตลอดเวลา และการพึ่งพาตนเอง เพื่อเป็นการยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนให้ดีขึ้นและเป็น การเสริมสร้างความเจริญแก่ชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จุฑารัตน์ ศักดิ์มันวงศ์ (2559) ที่กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นถือว่าเป็นรากแก้วที่สำคัญเป็นอย่างมากในท้องถิ่นนั้น ๆ เนื่องจากภูมิ ปัญญาของชาวบ้านคนหนึ่งอาจพัฒนาองค์ความรู้ที่มี และส่งองค์ความรู้ที่มีถ่ายทอดออกมาให้กับอีก บุคคลหนึ่ง เพื่อเป็นการพัฒนาจึงทำให้ท้องถิ่นนั้นมีความเจริญงอกงามอย่างมั่นคง และมีความสำคัญ ต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Yew Wong (2005) โดยกล่าว ว่าการปฏิบัติที่ดี (Good practices) นั้นเป็นวิธีการปฏิบัติงานที่นำองค์การสู่ความเป็นเลิศ ตลอดจน องค์ความรู้และประสบการณ์ทำให้องค์การประสบความสำเร็จ และได้มีการบันทึกเป็นเอกสาร เผยแพร่ให้องค์การทั้งภายในและภายนอกสามารถนำไปเผยแพร่และใช้ประโยชน์ได้

2. การปฏิบัติที่ดีในด้านการจัดการความรู้ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการหมู่บ้าน เบญจรงค์ดอนไถ่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญเกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้ของเครื่องเบญจรงค์เป็นอย่างมาก ได้เปิดการเรียนการสอนในการทำเครื่องเบญจรงค์ภายในหมู่บ้านให้กับคนในชุมชนและนอก ชุมชนได้เข้ามาเรียนรู้ เช่น ผู้ที่สนใจ ลูกหลาน เพื่อนบ้านใกล้เคียงที่ได้มีโอกาสเข้ามาเรียนรู้พัฒนา ฝีมือ เพิ่มพูน ทักษะและฝีมือของตนเอง เป็นต้น ทั้งนี้ผู้ประกอบการได้พัฒนาหมู่บ้านเบญจรงค์ ดอนไถ่เกิดเป็นหมู่บ้านต้นแบบที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวบ้านและยังเป็นศูนย์กลางในการ จัดการความรู้ แหล่งเรียนรู้ในหลากหลายด้านและสถานที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของปราชญ์ ชาวบ้าน นอกจากนี้ผู้ประกอบการได้มีการสนับสนุนให้สมาชิกทุกคนรู้จักพัฒนาตนเอง รู้จักพึ่งพา ตนเองเพื่อสอดคล้องกับปรัชญาชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงตัวสมาชิกทุกคนในหมู่บ้านมีความ ช่วยเหลือ เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ทั้งการร่วมคิด ร่วมทำ การออกแบบลวดลาย การออกแบบตัว ผลิตภัณฑ์และมีการแบ่งงานกันทำ เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคน พัฒนาชุมชน พัฒนา เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร ภูไพบูลย์ (2558) ได้วิจัยเรื่อง การจัดการชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโพธิ์ศรี อำเภอบางปลาม้า จังหวัด สุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า วิธีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านมีการสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมมา จากรุ่นบรรพบุรุษ เน้นการดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทุกคนมีความรัก ความสามัคคี เสียสละซึ่งกันและกัน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ชอบเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เน้นการพึ่งพา ตนเองตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง สามารถสร้างอาชีพ มีรายได้มาหาเลี้ยงครอบครัว ผู้ใหญ่บ้าน เน้นให้ชาวบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ส่งเสริมให้ทุกคนมีการพัฒนาทักษะความรู้ ประสบการณ์ เน้นการทำงานเป็นทีม แบ่งหน้าที่กันทำตามความถนัดและเน้นการปรับปรุงและพัฒนา

นวัตกรรมใหม่ ๆ ให้สามารถต่อยอดสร้างรายได้ให้กับชุมชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ จิตรานันท์ แสงศรีจันทร์ (2555) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local wisdom) เป็นความสามารถในการใช้พื้นความรู้ในการสร้างสรรค์งานเพื่อพัฒนา และดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น ในการถ่ายทอด ความรู้ การสอน และทำให้เห็นเป็นตัวอย่างเพื่อให้เกิดการเรียนรู้

3. การปฏิบัติที่ดีในด้านการบริหารจัดการที่ดีของผู้ประกอบการ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีถือว่ามีการบริหารจัดการที่ดี เนื่องจากทางผู้ประกอบการได้ ส่งหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีเข้าประกวดจนทำให้หมู่บ้านเข้ารับการคัดสรรและผลการคัดเลือกได้ ระดับ 5 ดาว ในปี พ.ศ.2546 รวมถึงได้รับการคัดเลือกเป็นหมู่บ้าน OTOP ต้นแบบของจังหวัด สมุทรสาคร และได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนได้เข้าสู่การเป็นหมู่บ้าน OTOP Village Champion (OVC) ในปี พ.ศ.2549 นอกจากนี้ทางผู้ประกอบการและสมาชิกในหมู่บ้านทุกคนมีความพร้อมใจกันที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน มีการเสนอความคิดเห็นอยู่ตลอดเวลา มีการพูดคุยปรึกษาหารือกันอยู่ตลอดเวลา รวมถึงการพัฒนาเครื่องเบญจรงค์และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดความรัก ความผูกพันและความร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชนเป็นอย่างดี เช่น ถ้าสมาชิกคนไหนเกิดปัญหาขึ้นทุกคนในหมู่บ้านจะพร้อมใจกันที่จะช่วยแก้ไขปัญหาให้ผ่านไปได้ด้วยดี เป็นต้น และยังส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคลภายในและบุคคลภายนอกได้เข้ามาเรียนรู้ถึง การทำเครื่องเบญจรงค์ดอนไถ่ดีอีกด้วย จนทำให้หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ส่งผลให้คุณภาพชีวิตโดยรวมของหมู่บ้านและชุมชนดีขึ้น รวมถึงมีความเข้มแข็งยั่งยืนต่อไปในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อามร มุตวงศ์ (2552) ได้กล่าวว่า การปฏิบัติที่ดีนั้นถือเป็น ขั้นตอนการปฏิบัติงานหรือวิธีปฏิบัติที่ทำให้องค์การประสบความสำเร็จ โดยนำไปสู่ความเป็นเลิศตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้ และเป็นที่ยอมรับในหน่วยงานหรือองค์การนั้น ๆ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ สมทรง บรรจงธิดาทันต์ (2560) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการชุมชนพึ่งตนเองอย่าง ยั่งยืนกรณีศึกษาบ้านหัวคู ตำบลพระยาบันลือ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผล การศึกษาพบว่า แนวทางการจัดการชุมชนพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนได้สร้างพื้นที่ทางสังคมด้านงานพัฒนา ชุมชนโดยใช้แนวคิดวัฒนธรรมชุมชน แนวคิดชุมชนเข้มแข็งและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นทุน ทางสังคมระดับหมู่บ้าน ส่งผลให้ชาวบ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นทั้งด้านที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน อาชีพ รายได้ ระบบความสัมพันธ์ทางสังคม การสืบสานวัฒนธรรมประเพณีไม่ให้สูญหายไปพร้อมกระแสของ สังคมในปัจจุบันและมีการพัฒนาเพื่อก้าวไปสู่การสร้างความทันสมัยก็ตาม

4. การปฏิบัติที่ดีในด้านการบริการลูกค้า จากผลการวิจัยพบว่า ในด้านการบริการลูกค้า ผู้ประกอบการมักคำนึงถึงคุณภาพของสินค้าและการบริการลูกค้าเป็นหลัก ทั้งในด้านของตัวสินค้า

ด้านเวลาในการส่งสินค้า ด้านการบริการหลังการขาย มีการพูดคุยที่เป็นกันเองและด้านความรับผิดชอบของสินค้า เป็นต้น จึงทำให้ลูกค้ารู้สึกประทับใจในตัวผู้ประกอบการเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ในกรณีที่ลูกค้าซื้อไปแล้วเกิดมีสินค้าชำรุดทางผู้ประกอบการจะเปลี่ยนให้ฟรี เป็นการสร้างความเชื่อมั่นและซื้อใจลูกค้า เน้นการบริการในการขายอย่างมาก สร้างความประทับใจให้กลุ่มลูกค้าอีกด้วยเพื่อให้เกิดความพึงพอใจของลูกค้ามากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌพล ดำรงธนชัย (2550) ได้วิจัยเรื่อง แบบปฏิบัติที่ดีของกระบวนการขายและบริการวิสาหกิจขนาดย่อมศึกษากรณีร้านที่อป เทลคอม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยในการตัดสินใจซื้อของกลุ่มลูกค้าเกิดจากสินค้าที่มีความหลากหลาย ทันสมัย มีคุณภาพดี ราคาถูกและการดูแลเอาใจใส่ นอกจากนี้แบบปฏิบัติที่ดีของบริการวิสาหกิจขนาดย่อมและกระบวนการขายต้องสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ มีความหลากหลาย โดยใช้การปฏิบัติ 7 ขั้นตอน การขายและบริการแบบมีผู้รับผิดชอบตามกระบวนการปฏิบัติงานที่ถูกลงด้วยดัชนีวัดคุณภาพกิจกรรมการปฏิบัติงานมีความเหมาะสม มีกระบวนการในการขายที่ดี การออกแบบสินค้าใหม่ไปใช้ได้ วิสาหกิจขนาดย่อมและการบริการ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ฌปภา ชวเลิศสกุล (2553) กล่าวว่า หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ถือเป็นแนวคิดที่เน้นกระบวนการสร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์ในแต่ละหมู่บ้าน ชุมชน หรือตำบล เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้แต่ละชุมชนได้นำทรัพยากรภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบริการ คุณภาพที่มีจุดเด่นเป็นการเพิ่มมูลค่าโดยเป็นที่ต้องการของตลาด

ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในหมู่บ้าน จากผลการวิจัยพบว่า หน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการและสมาชิกในหมู่บ้านเบญจรงค์ทุกคนให้การช่วยเหลือ ผลักดันและสนับสนุนซึ่งกันและกันเป็นอย่างมาก จึงทำให้หมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไถ่ดีประสบความสำเร็จ ทั้งนี้กลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไถ่ดีได้เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องในเครือข่ายทุกคนทั้งบุคคลภายในชุมชนและบุคคลภายนอกชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแบ่งปันภูมิปัญญาในการทำเครื่องเบญจรงค์ รวมถึงผู้ประกอบการและสมาชิกในหมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไถ่ดีทุกคนให้ความร่วมมือกันตลอด เช่น เวลาที่มีอะไรจะปรึกษาหารือกันอยู่ตลอดเวลา มีการพูดคุยกัน มีการเข้ากลุ่มกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอยู่ตลอดเวลา สมาชิกในชุมชนทุกคนจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นต้น นอกจากนี้ทางหน่วยงานของภาครัฐถือเป็นส่วนสำคัญเป็นอย่างมากที่จะช่วยผลักดันให้หมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไถ่ดีประสบความสำเร็จ ทั้งในด้านตลาด การพัฒนาฝีมือ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การอบรมความรู้ การนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายตามจุดต่าง ๆ รวมถึงในด้านการต้อนรับลูกค้าทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นต้น นอกจากนี้ทางหน่วยงานภาครัฐให้ความร่วมมือและคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

อยู่ตลอดเวลา ทั้งในด้านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาในการทำเครื่องเบญจรงค์ผ่านสื่อต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร โทรทัศน์ วิทยุ สื่อแบบออนไลน์ เป็นต้น เพื่อเป็นการส่งเสริมอนุรักษ์ภูมิปัญญาในการทำเครื่องเบญจรงค์ไว้ โดยสินค้าของกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีได้รับรางวัล OTOP ระดับ 5 ดาว จนทำให้กลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก และเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงมาจนถึงทุกวันนี้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Bateman and Snell (1999) กล่าวว่า การจัดการ (Management) เป็นวิธีการและกระบวนการในการทำงานทั้งในด้านตัวบุคคลและทรัพยากรในองค์กร เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยผู้บริหารที่มีการจัดการที่ดีเป็นผู้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ (Efficiency) และมีประสิทธิผล (Effectiveness) ทั้งนี้ได้สอดคล้องกับการศึกษาของ สุรัสวดี เทียนทอง (2552) ได้กล่าวว่า หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นแนวคิดทางภูมิปัญญาของชุมชนที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของท้องถิ่น โดยยึดหลักการพึ่งตนเองของชุมชน หน่วยงานภาครัฐพร้อมที่จะช่วยเหลือในด้านความรู้สมัยใหม่และการบริหารจัดการ เพื่อเชื่อมโยงสินค้าชุมชนสู่ตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mukai and Fujikura (2015) ได้ศึกษาการประเมินผลและการเรียนรู้จากโครงการช่วยเหลือหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) จากการศึกษาพบว่า โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่เกิดขึ้นในจังหวัดไอตตะของญี่ปุ่น เป็นเพียงส่วนหนึ่งของโครงการที่รัฐบาลให้ความช่วยเหลือในด้านการพัฒนาอย่างเป็นทางการของญี่ปุ่น ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาชนบทกว่า 30 ประเทศทั่วโลก โดยจังหวัดไอตตะได้สร้างความเคลื่อนไหวขึ้นบนหลักการ 3 ประการ ได้แก่ ความเป็นท้องถิ่นระดับโลกในการพึ่งพาตนเอง ความคิดสร้างสรรค์ และการพัฒนาบุคลากร เป็นต้น นอกจากนี้โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ได้สร้างรายได้และมีความยั่งยืนให้กับคนในชนบท โดยหลักการเหล่านี้สามารถใช้กับโครงการทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ด้านการพัฒนาหมู่บ้าน จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีนี้เกิดจากความร่วมมือทั้งในตัวผู้ประกอบการ สมาชิกในหมู่บ้านและหน่วยงานภาครัฐ มาช่วยในการขับเคลื่อนในเรื่องของการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบและเป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (CIV) เป็นการนำวัฒนธรรม วิถีชีวิต ภูมิปัญญาชาวบ้าน ความรู้เทคโนโลยี นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ในด้านของผลิตภัณฑ์และบริการ เพื่อเป็นการเชื่อมโยงกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ทางกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีถือว่ามีความเข้มแข็งเป็นอย่างมาก เช่น หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีถือเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนสมบูรณ์ เป็นศูนย์แห่งการจัดการความรู้เกิดจาก

ภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวบ้าน รวมถึงเป็นหมู่บ้านทำมาค้าขายต้นแบบ (ภาคกลาง) เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้ประกอบการและสมาชิกในหมู่บ้านทุกคนได้นำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตโดยมีการพัฒนาตนเองและพัฒนาผลิตภัณฑ์อยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ทางหน่วยงานภาครัฐยังเข้ามาช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนหมู่บ้านเบญจรงค์ ให้มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักทั้งกลุ่มลูกค้าภายในประเทศและต่างประเทศอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรพต คูหะมณี (2559) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการชุมชนและการพัฒนาอย่างยั่งยืนกับการประยุกต์แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชน: กรณีศึกษาตำบลบ่อทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืนและการบริหารจัดการชุมชนโดยรวมอยู่ระดับมาก ส่วนการประยุกต์ใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข การบริหารจัดการชุมชนโดยรวมมีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชน โดยผลการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนมีความคิดเห็นตรงกันว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืนมีความสัมพันธ์ต่อการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชนและการบริหารจัดการชุมชนมีความสัมพันธ์ต่อการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชน ทั้งนี้ได้สอดคล้องกับการศึกษาของ ปังกร วงศ์ชิตวรณ (2551) กล่าวคือ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ถือเป็นแนวคิดที่เน้นการใช้เครื่องมือกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ส่งเสริมกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น สร้างชุมชนที่เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ ภาครัฐพร้อมที่จะช่วยเหลือในด้านความรู้สมัยใหม่และการบริหารจัดการ รวมถึงการดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องนั้นเป็นกลยุทธ์การพัฒนาที่ต้องอาศัยหมู่บ้านเป็นหน่วยการพัฒนาเบื้องต้น

ด้านการช่วยเหลือของหน่วยงานภาครัฐ จากผลการวิจัยพบว่า หน่วยงานภาครัฐให้ความช่วยเหลือหมู่บ้านเบญจรงค์ค่อนข้างดีเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาด้านสถานที่ ด้านการจัดภูมิทัศน์ในพื้นที่ ด้านถนนหนทาง เพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ค่อนข้างดี ทางหน่วยงานภาครัฐและกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ค่อนข้างดีได้มีการดำเนินงานและการประชุมกันตลอดเวลา เพื่อเป็นการพัฒนาหมู่บ้านให้ดีขึ้นให้เป็นระเบียบ สวยงาม เรียบร้อยและมีความทันสมัย แต่คงความเป็นวิถีชีวิตของชาวบ้านอีกด้วย ทั้งนี้หน่วยงานภาครัฐยังให้ความสำคัญถึงการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น จัดงานประจำปีในแต่ละครั้งที่จัดงานสืบสาน สีสัน ลายเส้น เบญจรงค์ดอนไก่อ๊ตี่ในแต่ละปี เป็นต้น นอกจากนี้ทางหน่วยงานภาครัฐที่เข้ามาช่วยประสานงานให้การดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จโดยเข้ามาช่วยผลักดัน ส่งเสริมและสนับสนุนให้หมู่บ้านเบญจรงค์เป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงเป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อ๊ตี่

สอดคล้องกับการศึกษาของ นิภา ทองก้อน (2550) กล่าวถึง ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) เป็นการบริหารงานเชิงยุทธศาสตร์ในการเชื่อมโยงจากท้องถิ่นสู่สากลนำไปสู่ตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อพัฒนามาตรฐานของผลิตภัณฑ์และคุณภาพของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) เป็นนโยบายเร่งด่วนที่สำคัญเพื่อสร้างรายได้และอาชีพให้กับประชาชนในชุมชนท้องถิ่น โดยทางกระทรวงมหาดไทยมอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชนกำหนดการส่งเสริมอาชีพในการผลิตสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) เป็นการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืนเป็นรากฐานเศรษฐกิจของประเทศ

ด้านการบริหารงานคุณภาพ

1. ด้านการวางแผน (Plan) จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่ดีทั้งในตัวผู้ประกอบการและสมาชิกทุกคนในหมู่บ้าน ได้เข้าร่วมประชุมทุกครั้งจนเกิดความสัมพันธ์ในระหว่างกลุ่ม โดยเน้นการพูดคุย และปรึกษาหารือกันในเรื่องต่าง ๆ เช่น การแจ้งข้อมูลข่าวสารในด้านการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในงานมหกรรมและเทศกาลต่าง ๆ ตามที่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนได้จัดขึ้น เพื่อให้ทางผู้ประกอบการได้เตรียมสินค้าหรือผลิตภัณฑ์เข้าร่วม การพลิกเปลี่ยนหมุนเวียนกันโดยนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่าย ในการจัดซื้อวัตถุดิบเป็นการร่วมจัดซื้อก็จะได้ราคาที่ถูกลงเป็นการลดต้นทุนการผลิต เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันรวมถึงเป็นการสร้างเครือข่ายต่าง ๆ ในสินค้าประเภท OTOP นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมรายได้และอาชีพให้กับสมาชิกในชุมชน เพราะฉะนั้นตัวผู้ประกอบการถือว่าเป็นตัวจักรที่สำคัญ และสมาชิกทุกคนในหมู่บ้านก็ถือว่าเป็นตัวการที่สำคัญเช่นกัน โดยทุกคนต้องมีแรงขับเคลื่อน คือ สมาชิกทุกคนพยายามผลักดันตนเองและรู้จักพึ่งพาตนเอง รวมถึงการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาอีกด้วย ถ้าในสมาชิกคนไหนเกิดปัญหาอะไรขึ้นทุกคนในหมู่บ้านจะพร้อมใจกันช่วยแก้ไขปัญหาให้ผ่านไปได้ด้วยดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลำปาง แม่ณมาตย์ (2553) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดี: การถอดบทเรียนจากประสบการณ์ผู้บริหารท้องถิ่นดีเด่น ผลการศึกษาพบว่า เน้นให้คนในชุมชนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ตลอดชีวิต ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องเชื่อมโยงผู้นำชุมชนอย่างใกล้ชิด ผู้บริหารต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงานอย่างเต็มความสามารถเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม ต้องมีความรู้ความเข้าใจในระบบการทำงานเป็นอย่างดี ปัจจัยที่มีผลทำให้ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของประชาชน การสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชน

2. ด้านการลงมือปฏิบัติ (Do) จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่ดีทุกคน ได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกในแต่ละคนสามารถที่จะผลิตสินค้าที่ที่เป็น

เอกลักษณ์เฉพาะตัว ทั้งในด้านการออกแบบ การเขียนลวดลายใหม่ ๆ รวมถึงการลงสี เพื่อให้สมาชิกทุกคนได้แสดงความคิดสร้างสรรค์ในการแสดงฝีมือในรูปแบบของตนเอง เพื่อเป็นการผลักดัน ส่งเสริม และสนับสนุนในสิ่งที่แต่ละคนถนัด ทั้งนี้ยังทำให้ผลิตภัณฑ์ออกมาในรูปแบบเฉพาะ และสวยงาม อีกทั้งกลุ่มสมาชิกในหมู่บ้านทุกคนมีความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านการอบรมความรู้ ด้านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงในด้านการต้อนรับลูกค้าทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทั้งนี้ทางกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ ได้เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องในเครือข่ายทุกคนทั้งบุคคลภายในชุมชนและบุคคลภายนอกชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแบ่งปันภูมิปัญญาในการทำเครื่องเบญจรงค์ โดยกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่มีความตั้งใจและเอาใจใส่ที่จะถ่ายทอดภูมิปัญญาในการทำเครื่องเบญจรงค์นี้ไปสู่กลุ่มบุคคลที่เข้ามาเรียนรู้ นอกจากนี้สินค้าของกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ได้รับรางวัล OTOP ระดับ 5 ดาว จนทำให้กลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก จนทำให้เป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงมาจนถึงทุกวันนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ นิภา ทองก้อน (2550) กล่าวถึง ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) เป็นการบริหารงานเชิงยุทธศาสตร์ในการเชื่อมโยงจากท้องถิ่นสู่สากลนำไปสู่ตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อพัฒนามาตรฐานของผลิตภัณฑ์และคุณภาพของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) เป็นนโยบายเร่งด่วนที่สำคัญเพื่อสร้างรายได้และอาชีพให้กับประชาชนในชุมชนท้องถิ่น โดยทางกระทรวงมหาดไทยมอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชนกำหนดการส่งเสริมอาชีพในการผลิตสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) เป็นการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน เป็นรากฐานเศรษฐกิจของประเทศ

3. ด้านการตรวจสอบประเมินผล (Check) จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการมักคำนึงถึงคุณภาพของสินค้าและบริการลูกค้าเป็นหลัก ในกรณีที่ลูกค้าซื้อไปแล้วเกิดมีสินค้าชำรุดทางผู้ประกอบการจะเปลี่ยนให้ฟรี เป็นการสร้างความเชื่อมั่นและซื้อใจลูกค้า เน้นการบริการในการขายอย่างมากและสร้างความประทับใจให้กลุ่มลูกค้าอีกด้วยเพื่อให้เกิดความพึงพอใจของลูกค้ามากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณพล ดำรงธนชัย (2550) ได้วิจัยเรื่อง แบบปฏิบัติที่ดีของกระบวนการขายและบริการวิสาหกิจขนาดย่อมศึกษารณีย์ร้านท็อป เทเลคอม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยในการตัดสินใจซื้อของกลุ่มลูกค้าเกิดจากสินค้าที่มีความหลากหลาย ทันสมัย มีคุณภาพดี ราคาถูกและการดูแลเอาใจใส่ นอกจากนี้แบบปฏิบัติที่ดีของบริการวิสาหกิจขนาดย่อมและกระบวนการขายต้องสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ มีความหลากหลาย โดยใช้การปฏิบัติ 7 ขั้นตอน การขายและบริการแบบมีผู้รับผิดชอบตามกระบวนการปฏิบัติงานที่ถูกควบคุมด้วยดัชนีวัด

คุณภาพกิจกรรมการปฏิบัติงานมีความเหมาะสม มีกระบวนการในการขายที่ดีการออกแบบสินค้าใหม่ไปใช้ได้ในวิสาหกิจขนาดย่อมและการบริการ

4. ด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Act) จากผลการวิจัยพบว่า หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีถือเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนสมบูรณ์แบบดอนไถ่ดี นอกจากนี้ได้มีการเปิดการเรียนการสอนในการทำเครื่องเบญจรงค์ รวมไปถึงเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับคนทั้งภายในชุมชนและภายนอกชุมชน นอกจากนี้ยังถือเป็นหมู่บ้านต้นแบบที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวบ้าน องค์ความรู้ของชาวบ้าน สนับสนุนให้สมาชิกทุกคนรู้จักพัฒนาตนเอง และเป็นสถานที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน โดยเป็นศูนย์ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สำหรับประชาชน เสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ การถ่ายทอด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของชุมชน เน้นกระบวนการเรียนรู้เพื่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน ก่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ มุ่งพัฒนาแบบพึ่งตนเอง โดยมีแนวทางในการพัฒนากลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีเพื่อเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความเจริญแก่ชุมชน เช่น การยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนให้ดีขึ้นด้วยกระบวนการผลิตเบญจรงค์โดยสมาชิกทุกคนในหมู่บ้านได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ มีการพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้เครื่องเบญจรงค์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี ได้รับการคัดเลือกเป็นสุดยอด หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (PRODUCT CHAMPION) ระดับ 5 ดาว ที่ติด 1 ใน 10 ของประเทศ จนในปัจจุบันเครื่องเบญจรงค์ดอนไถ่ดีได้เป็นสุดยอด หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์อันดับ 2 ของประเทศ จึงเป็นที่รู้จักและยอมรับอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศมีลูกค้ามากมาย หลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mukai and Fujikura (2015) ได้ศึกษาการประเมินผลและการเรียนรู้จากโครงการช่วยเหลือหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) จากการศึกษาพบว่า โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่เกิดขึ้นในจังหวัดโออิตะของญี่ปุ่น เป็นเพียงส่วนหนึ่งของโครงการที่รัฐบาลให้ความช่วยเหลือในด้านการพัฒนาอย่างเป็นทางการของญี่ปุ่น ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาชนบทกว่า 30 ประเทศทั่วโลก โดยจังหวัดโออิตะได้สร้างความเคลื่อนไหวขึ้นบนหลักการ 3 ประการ ได้แก่ ความเป็นท้องถิ่นระดับโลกในการพึ่งพาตนเอง ความคิดสร้างสรรค์ และการพัฒนาบุคลากร เป็นต้น นอกจากนี้โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ได้สร้างรายได้และมีความยั่งยืนให้กับคนในชนบท โดยหลักการเหล่านี้สามารถใช้กับโครงการทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ตอนที่ 2 แนวทางการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไถ่ดี ตำบลดอนไถ่ดี อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร

ด้านการจัดการของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่

1. **ด้านผู้ประกอบการหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่** จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการและสมาชิกในหมู่บ้านทุกคน มีการพูดคุยกันตลอดเวลา แลกเปลี่ยนความรู้ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน มีการผลักดันตัวเราเองด้วยทั้งในด้านการพัฒนาสินค้า พัฒนาลวดลาย ส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนมีความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงการออกแบบจนเกิดเป็นลวดลายที่มีนวัตกรรมใหม่ ๆ นอกจากนี้ตัวผู้ประกอบการและสมาชิกทุกคนต้องเปิดใจให้กว้างและยอมรับความคิดของผู้อื่น เวลาเกิดปัญหาขึ้นทุกคนต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันต้องนึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว ต้องเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ผู้ประกอบการได้จัดการเรียนการสอนการทำเครื่องเบญจรงค์ตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น โรงเรียน วัด และหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กรุ่นใหม่ที่มีใจรักในงานศิลปะให้มีการเรียนรู้และเป็นการสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ยังเป็นการช่วยอนุรักษ์และมีการสืบทอดในการผลิตเครื่องเบญจรงค์อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลำปาง แม่นมาตย์ (2553) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดี: การถอดบทเรียนจากประสบการณ์ผู้บริหารท้องถิ่นดีเด่น ผลการศึกษาพบว่า เน้นให้คนในชุมชนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ตลอดชีวิต ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องเชื่อมโยงผู้นำชุมชนอย่างใกล้ชิด ผู้บริหารต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงานอย่างเต็มความสามารถเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม ต้องมีความรู้ความเข้าใจในระบบการทำงานเป็นอย่างดี ปัจจัยที่มีผลทำให้ประสบผลสำเร็จประกอบด้วย ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของประชาชน การสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชน สอดคล้องกับการศึกษาของ Swansburg and Swansburg (2006) กล่าวคือ การจัดการ (Management) เป็นการจัดการกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับองค์กร โดยผู้บริหารมีการวางแผน การมองไปถึงในอนาคต มีการประสานงาน การจัดหา การควบคุม รวมไปถึงการรวบรวมทรัพยากรที่สำคัญขององค์กร เพื่อกำหนดแผนการปฏิบัติงานและส่งผลให้องค์กรประสบผลสำเร็จตามที่ผู้บริหารได้วางแผนไว้

2. **ด้านสมาชิกในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่** จากผลการวิจัยพบว่า สมาชิกทุกคนในหมู่บ้านมีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ทุกคนช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันออกแบบลวดลาย แบ่งหน้าที่กันทำตามความถนัด โดยทางหมู่บ้านเบญจรงค์ได้เปิดโอกาสให้ ลูกหลาน เพื่อนบ้านใกล้เคียง ได้มีโอกาสที่จะเข้ามาเรียนรู้ เพื่อเป็นการพัฒนาฝีมือ เพิ่มพูนทักษะ และเป็นแรงงานฝีมือ ทั้งการเรียนรู้รูปแบบลวดลายต่างๆ ที่สืบสานต่อเนื่องมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน และได้เป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกในหมู่บ้านเบญจรงค์ เป็นการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน นอกจากนี้สมาชิกทุกคนมีการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ลวดลาย ตามวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับความต้องการของการตลาดให้

กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ และเป็นการสืบทอดภูมิปัญญาชาวบ้านให้คงอยู่ต่อไป สอดคล้องกับการศึกษาของ นริศรา วัฒนสิน (2557) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local wisdom) เป็นพื้นฐานความรู้ของชาวบ้านหรือความรอบรู้ของชาวบ้านที่เกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งมีประสบการณ์ที่สืบทอดกันมาทั้งทางตรง และทางอ้อม โดยเรียนรู้จากผู้ใหญ่ที่มีความรู้สะสมสืบทอดกันมา ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร ภูไพบูลย์ (2558) ได้วิจัยเรื่อง การจัดการชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโพธิ์ศรี อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า วิธีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านมีการสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมมาจากรุ่นบรรพบุรุษ เน้นการดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง บ้านเรือนมีความสะอาดเรียบร้อย ทุกคนมีความรัก ความสามัคคี เสียสละซึ่งกันและกัน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ชอบเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ชาวบ้านสามารถสร้างอาชีพ มีรายได้มาหาเลี้ยงครอบครัว ผู้ใหญ่บ้านเน้นให้ชาวบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ส่งเสริมให้ทุกคนมีการพัฒนาทักษะความรู้ ประสบการณ์ เน้นการทำงานเป็นทีม แบ่งหน้าที่กันทำตามความถนัด

3. ด้านหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ จากผลการวิจัยพบว่า หน่วยงานของภาครัฐถือเป็นส่วนสำคัญเป็นอย่างมากที่จะช่วยผลักดันให้หมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไก่อดีประสบความสำเร็จ อาทิเช่น การเชิญท่านอาจารย์มาช่วยในการออกแบบลวดลายต่าง ๆ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การให้ความรู้และก็มาแลกเปลี่ยนกัน การนำสินค้าและผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายสินค้าตามจุดต่างๆ เพื่อเป็นการเปิดตลาดและการจัดงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เช่น งานถนนคนเดิน งานของดี 4 ภาค เป็นต้น นอกจากนี้หน่วยงานของภาครัฐได้พาผู้ประกอบการหมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไก่อดีไปดูงานที่ประเทศญี่ปุ่นเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์และนำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ของเราให้มีความทันสมัย สวยงาม มีความน่าสนใจคงความเป็นไทยและมีเอกลักษณ์ ทั้งนี้ทางหน่วยงานภาครัฐก็มีการเชื่อมโยงกับบริษัทประชารัฐก็จะมีมีการเรียกไปประชุมกัน การพูดคุยกันและมีการพัฒนาที่ควบคู่ไปกับหมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไก่อดี สมาชิก บริษัทประชารัฐ และหน่วยงานภาคีเข้าไปดำเนินการช่วยเหลือกันทั้งในเรื่องของการบริหารจัดการหมู่บ้านเบญจรงค์มีการบริหารจัดการที่ดีมาตลอด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริญญา เมืองนก (2557) ได้วิจัยเรื่อง กระบวนการบริหารจัดการชุมชนเมืองที่น่าไปสู่ชุมชนเข้มแข็ง: กรณีศึกษา ชุมชนหมู่บ้านจัดสรรเขตปริมณฑล จากการศึกษาพบว่า หน่วยงานภายนอกชุมชนเข้ามาเสริมสร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมในชุมชน จึงนำไปสู่การเกิดกระบวนการบริหารจัดการ โดยใช้กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็ง คือ กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการกลุ่มและกระบวนการมีส่วนร่วม เป็นต้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mukai and Fujikura (2015) ได้ศึกษาการประเมินผลและการเรียนรู้จากโครงการช่วยเหลือหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

(OTOP) จากการศึกษาพบว่า โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่เกิดขึ้นในจังหวัดโออิตะของญี่ปุ่น เป็นเพียงส่วนหนึ่งของโครงการที่รัฐบาลให้ความช่วยเหลือในด้านการพัฒนาอย่างเป็นทางการของญี่ปุ่น ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาชนบทกว่า 30 ประเทศทั่วโลก ความพยายามทั้งหมดไม่ได้ส่งผลให้เกิดความยั่งยืนในระดับเดียวกัน โดยจังหวัดโออิตะได้สร้างความเคลื่อนไหวขึ้นบนหลักการ 3 ประการ ได้แก่ ความเป็นท้องถิ่นระดับโลกในการพึ่งพาตนเอง ความคิดสร้างสรรค์ และการพัฒนาบุคลากร เป็นต้น นอกจากนี้โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ได้สร้างรายได้และความยั่งยืนให้กับคนในชนบท โดยหลักการเหล่านี้สามารถใช้กับโครงการทั้งในประเทศและต่างประเทศ

4. ด้านกลุ่มลูกค้า จากผลการวิจัยพบว่า ลูกค้าถือเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญอย่างมาก ทั้งในการบริการที่เป็นกันเองทั้งก่อนซื้อสินค้าและหลังการขาย การพูดคุย การให้ข้อมูลความรู้ การพัฒนาสินค้าให้ทันสมัยและเป็นที่ต้องการของกลุ่มลูกค้า รวมถึงคุณภาพของเครื่องเบญจรงค์อีกด้วย ทั้งนี้ผู้ประกอบการมีความรับผิดชอบเป็นอย่างมาก เช่น กรณีที่ลูกค้าเกิดซื้อสินค้าไปแล้วและมีความชำรุดเสียหายของตัวเครื่องเบญจรงค์โดยทางผู้ประกอบการนั้นได้มีการเปลี่ยนสินค้าให้ฟรีและไม่คิดเงินเพิ่ม นอกจากนี้ผู้ประกอบการและสมาชิกทุกคนจะร่วมมือ ร่วมใจกันช่วยเหลือเพื่อให้งานส่งตามเวลาที่กำหนดจนทำให้ลูกค้าเกิดความประทับใจในการรับผิดชอบต่อผู้ประกอบการเป็นอย่างมาก จึงทำให้ลูกค้าส่วนใหญ่เกิดความประทับใจเป็นอย่างมากและหันกลับมาซื้อสินค้าที่นี้เป็นประจำเป็น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณฑล ดำรงธนชัย (2550) ได้วิจัยเรื่องแบบปฏิบัติที่ดีของกระบวนการขายและบริการวิสาหกิจขนาดย่อมศึกษารณที่ออป เทเลคอม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยในการตัดสินใจซื้อของกลุ่มลูกค้าเกิดจากสินค้าที่มีความหลากหลาย ทันสมัย มีคุณภาพดี ราคาถูกและการดูแลเอาใจใส่ นอกจากนี้แบบปฏิบัติที่ดีของบริการวิสาหกิจขนาดย่อมและกระบวนการขายต้องสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ มีความหลากหลาย โดยใช้การปฏิบัติ 7 ขั้นตอน การขายและบริการแบบมีผู้รับผิดชอบตามกระบวนการปฏิบัติงานที่ถูกควบคุมด้วยดัชนีวัดคุณภาพกิจกรรมการปฏิบัติงานมีความเหมาะสม มีกระบวนการในการขายที่ดี การออกแบบสินค้าใหม่ไปใช้ได้โน้ในวิสาหกิจขนาดย่อมและการบริการ

ด้านการสนับสนุน

1. ด้านชุมชนเข้มแข็ง จากผลการวิจัยพบว่า ทั้งนี้หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีดีถือเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ชุมชนสมบูรณ์แบบ รวมถึงเป็นหมู่บ้านทำมาค้าขายต้นแบบ (ภาคกลาง) และเป็นหมู่บ้านแห่งการท่องเที่ยว จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีดีถือว่าเป็นหมู่บ้านที่มีความ

เข้มแข็งเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ในตัวของผู้ประกอบการและสมาชิกในหมู่บ้านทุกคนได้นำเอาความรู้ที่มีมาถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ประสบการณ์และภูมิปัญญาที่ได้รับมาผลิตภัณฑ์เครื่องเบญจรงค์ รวมถึงการพึ่งพาตนเอง การร่วมมือของทุกคนในหมู่บ้าน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้ร่วมกันปรึกษาหารือกัน มีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา เพื่อแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของหมู่บ้านเบญจรงค์คอนไก่อดี นอกจากนี้หน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ถือว่าสำคัญเป็นอย่างมากที่จะช่วยผลักดันให้หมู่บ้านเบญจรงค์คอนไก่อดีประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับการศึกษาของ จิตรานันท์ แสงศรีจันทร์ (2555) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local wisdom) เป็นความสามารถในการใช้พื้นความรู้ในการสร้างสรรค์งานเพื่อพัฒนาและดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น ในการถ่ายทอดความรู้ การสอนและทำให้เห็นเป็นตัวอย่าง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ยังสอดคล้องกับการวิจัยของ ปรียาภา เมืองนก (2557) ได้วิจัยเรื่องกระบวนการบริหารจัดการชุมชนเมืองที่นำไปสู่ชุมชนเข้มแข็ง:กรณีศึกษา ชุมชนหมู่บ้านจัดสรรเขตปริมณฑล จากการศึกษาพบว่า หน่วยงานภายนอกชุมชนเข้ามาเสริมสร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมในชุมชน จึงนำไปสู่การเกิดกระบวนการบริหารจัดการชุมชนเมือง โดยใช้กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งดังนี้ 1) กระบวนการเรียนรู้ 2) กระบวนการกลุ่ม และ 3) กระบวนการมีส่วนร่วม ในการศึกษานี้ได้เสนอแนะถึงความจำเป็นของการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายการทำงานในชุมชนเมืองนั้นกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งต่าง ๆ

2. ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น จากผลการวิจัยพบว่า หมู่บ้านเบญจรงค์คอนไก่อดีเกิดขึ้นเพราะการที่ผู้ประกอบการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวบ้าน องค์ความรู้ของชาวบ้านที่มีมาผลิตเครื่องเบญจรงค์ซึ่งหมู่บ้านเบญจรงค์คอนไก่อดีถือเป็นแหล่งรวบรวมความรู้ ภูมิปัญญา วิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตเครื่องเบญจรงค์ นอกจากนี้ยังผู้ประกอบการและสมาชิกในหมู่บ้านมีการพัฒนาฝีมือทางด้านศิลปะ เพิ่มพูน ทักษะและยังเปิดการสอนการทำเครื่องเบญจรงค์ให้กับบุคคลที่สนใจ เพื่อเป็นการการสืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม ค่านิยมและเอกลักษณ์ของชุมชนเรียนรู้ให้คงอยู่ต่อไป สอดคล้องกับการศึกษาของ นริศรา วัฒนสิน (2557) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นพื้นฐานความรู้ของชาวบ้านหรือความรอบรู้ของชาวบ้านที่เกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งมีประสบการณ์ที่สืบทอดกันมาทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเรียนรู้จากผู้ใหญ่ที่มีความรู้สะสมสืบทอดกันมา ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ จิตรานันท์ แสงศรีจันทร์ (2555) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local wisdom) แสดงถึงความสามารถในการใช้พื้นความรู้ในการสร้างสรรค์งานเพื่อพัฒนาและดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น ในการถ่ายทอดความรู้ การสอนและทำให้เห็นเป็นตัวอย่างเพื่อให้เกิดการเรียนรู้

3. ด้านหมู่บ้านต้นแบบ จากผลการวิจัยพบว่า หมู่บ้านเบญจรงค์คอนไก่อดีให้เป็นหมู่บ้านทำมาค้าขายต้นแบบ (ภาคกลาง) โดยเกิดจากความช่วยเหลือของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง โดยมีการ

จัดอบรมให้ความรู้ ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการบริหารจัดการ เพื่อปรับเปลี่ยนแนวความคิดและทัศนคติในการผลิตเครื่องเบญจรงค์และถ่ายทอดทักษะหรือพัฒนาเครื่องเบญจรงค์คอนไค้ดีให้เติบโตมากยิ่งขึ้นในอนาคตและมีมาตรฐานระดับสากล ทั้งนี้หมู่บ้านเบญจรงค์คอนไค้ดีถือเป็นหมู่บ้านต้นแบบที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญาชาวบ้านที่สืบทอดการผลิตเครื่องเบญจรงค์กันมานาน มีการพัฒนาด้านลวดลายให้เป็นเอกลักษณ์ความเป็นไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Schumann (2016) ได้ศึกษาการศึกษาโครงการหนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) และการพัฒนาบุคลากร: บทเรียนสำหรับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในชุมชนในชนบททั่วโลก จากการศึกษาพบว่า การผลิตและการขายผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่ไม่เหมือนใคร ซึ่ง (OVOP) มีหลักการ 3 ประการดังนี้ 1) การสร้างผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการยอมรับจากทั่วโลกซึ่งสะท้อนถึงความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น 2) การพึ่งพาตนเองและความคิดสร้างสรรค์ 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น โครงการหนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จ ความท้าทายของคนในชุมชนและความสามารถในการพัฒนาโครงการให้เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับผู้นำชนบททั่วโลก นอกจากนี้ผู้นำของประเทศญี่ปุ่นได้มีความพยายามในการพัฒนาและปรับตัวกลยุทธ์ของโครงการหนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) จากส่วนต่าง ๆ ของแต่ละประเทศ เพื่อเป็นการสนับสนุนช่วยเหลือในการการพัฒนาแรงงานและการฟื้นฟูเศรษฐกิจในภูมิภาคของชนบทต่าง ๆ ในแต่ละประเทศ

ด้านการพัฒนาหมู่บ้านเบญจรงค์คอนไค้ดี

1. **ด้านบุคคล** จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์คอนไค้ดีทุกคนมีการเพิ่มทักษะความรู้ ความเชี่ยวชาญและพัฒนาฝีมือในด้านงานศิลปะอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ผู้ประกอบการและสมาชิกในหมู่บ้านมีการพูดคุยกัน มีการปรึกษากัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ เสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันอยู่ตลอดเวลา รวมถึงการถ่ายทอดความรู้ นอกจากนี้ในกรณีที่สมาชิกในหมู่บ้านมีปัญหาเกิดขึ้นจะมีการเปิดใจคุยกัน มีการยอมรับในความคิดเห็น เพื่อที่จะช่วยกันแก้ไขปัญหา จนทำให้สมาชิกทุกคนมีความเข้าใจกัน ช่วยเหลือกันอยู่ตลอดเวลา จนทำให้ผู้ประกอบการและสมาชิกในหมู่บ้านมีการทำงานไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้เครื่องเบญจรงค์มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Chase (1997) กล่าวว่า แนวการปฏิบัติที่ดีถือเป็นวิธีการปฏิบัติและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่จะนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร เพื่อเป็นการบรรลุผลตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานทั้งนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ประพนธ์ ฝาสุขยัต (2550) ได้อธิบายถึงแนวการปฏิบัติที่ดี (Good practices) ในชุมชนที่เกิดจากตัวบุคคล อันเกิดมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์

ของผู้นำในชุมชนเพื่อเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้นำไปสู่ความสำเร็จในอนาคต โดยผู้นำในชุมชนจะมีความคิดอยู่ตลอดเวลาเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ส่วนสมาชิกในชุมชนจะได้รับความรู้จากการเรียนรู้ในการปฏิบัติงาน การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาในการทำงาน การให้ข้อเสนอแนะต่อผู้นำในชุมชนและผู้เกี่ยวข้องก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และวิธีการใหม่ที่ดีกว่า

2. ด้านสังคม จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการได้มีการเปิดการเรียนการสอนการทำเครื่องเบญจรงค์ตอนไถ่เพื่อให้คนในชุมชนได้เข้ามาเรียนรู้ ได้นำความรู้ที่มีไปประกอบอาชีพ รวมถึงเป็นการสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและสมาชิกในหมู่บ้าน โดยผู้ประกอบการเป็นคนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตให้คนในชุมชนรู้ว่าเราจะต้องอยู่แบบพอเพียง และยังเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ทางภูมิปัญญาและขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อแก้ไขปัญหาการว่างงาน ปัญหาทางด้านยาเสพติด และปัญหาอาชญากรรม เป็นต้นนอกจากนี้ยังเป็นการสร้างเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งอีกด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของประพนธ์ ผาสุขยัต (2550) ได้อธิบายถึงแนวการปฏิบัติที่ดี (Good practices) ในชุมชนที่เกิดจากแรงขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน ผู้นำชุมชนค้นหาวิธีใหม่เพื่อเพิ่มผลผลิต กำไร สร้างความพึงพอใจให้สมาชิกในชุมชน เสริมสร้างประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของชุมชนและสมาชิกในชุมชน ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพศาล เนาวะวาทอง (2551) ได้วิจัยเรื่อง การจัดการชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงกรณีศึกษา: หมู่บ้านคำปลาหลาย ตำบลบ้านดง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำชุมชนเกิดความคิดในการรวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหาความเป็นอยู่ เพื่อให้คนในชุมชนได้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและเริ่มมีการพัฒนาเป็นลำดับขึ้นมาเรื่อย ๆ โดยยึดตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งผลจากการดำเนินตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงก็ทำให้ปัจจุบันชุมชนบ้านคำปลาหลายกลายเป็นชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืน

3. ด้านเศรษฐกิจ จากผลการวิจัยพบว่า หมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไถ่ถือเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมต้นแบบที่จะนำไปสู่การสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่นทั้งในด้านการตลาดและการท่องเที่ยว โดยทางรัฐบาลได้เข้าไปให้การส่งเสริม ให้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีมาตรฐาน การพัฒนาการบริหารจัดการ การพัฒนาความรู้ทั่วไป เพื่อให้ได้มาตรฐานระดับสากลและยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับประเทศ นอกจากนี้ยังถือว่าเป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนโดยเฉพาะในกลุ่มสินค้าเครื่องเบญจรงค์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ตอนไถ่ถือเป็นหมู่บ้านที่เข้มแข็ง โดยจะมีการผลักดันการดำเนินงานที่เน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น ตามศักยภาพทางการตลาดที่สามารถเพิ่มช่องทางในการกระจายสินค้าและเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์อีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Fujita (2006) ได้ศึกษาการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ใช้ประโยชน์จากการสร้างแบรนด์ของการเกษตรในการเปลี่ยนกลยุทธ์

การพัฒนาของโครงการหนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) จากการศึกษาพบว่า โครงการหนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) ของประเทศญี่ปุ่น ถือว่าเป็นเครื่องมือที่มีศักยภาพในการเชื่อมต่อช่องว่างระหว่างเมืองกับชนบทที่ผ่านการพัฒนาโดยชุมชน จากมุมมองของเศรษฐศาสตร์เชิงพื้นที่และทฤษฎีการเติบโตแบบภายนอก ถือว่าเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาชนบทนี้มีลักษณะกว้างขวางมากขึ้นโดยอาศัยการสร้างชื่อเสียงจากโครงการหนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) หรือการสร้างแบรนด์ของการเกษตร ซึ่งแบรนด์ของการเกษตรในที่นี้ถือเป็นตัวแทนของยุทธศาสตร์ทั่วไปสำหรับการพัฒนาชนบทที่ตั้งอยู่ในชุมชน เพื่อเป็นการปลูกฝังของคนในชุมชนและเป็นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างเต็ม โดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ไม่ซ้ำกันของแต่ละหมู่บ้านทั้งในประเทศญี่ปุ่นและประเทศที่กำลังพัฒนา

ด้านกระบวนการในการจัดการของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี

1. การวางแผน (Planning) จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีและสมาชิกทุกคนจะมีประชุมกันในทุก ๆ เดือน มีการพูดคุย แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ต้องผลักดันตัวเราเองด้วยทั้งในด้านการพัฒนาสินค้า พัฒนาลวดลาย การออกแบบจนเกิดเป็นลวดลายที่มีนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น ยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับสมาชิกในหมู่บ้าน และยังเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ทางภูมิปัญญาและขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการช่วยอนุรักษ์และมีการสืบทอดการผลิตเครื่องเบญจรงค์ รวมถึงเป็นหมู่บ้านต้นแบบอีกด้วย นอกจากนี้ตัวผู้ประกอบการและสมาชิกทุกคนต้องเปิดใจให้กว้างและยอมรับความคิดของผู้อื่น เวลาเกิดปัญหาขึ้นทุกคนต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันต้องนึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว ต้องเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Chase (1997) กล่าวว่า แนวการปฏิบัติที่ดีถือเป็นวิธีการปฏิบัติและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่จะนำไปสู่ความสำเร็จขององค์การ เพื่อเป็นการบรรลุผลตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานทั้งนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ประพนธ์ ผาสุขยิต (2550) ได้อธิบายถึงแนวการปฏิบัติที่ดี (Good practices) ในชุมชนที่เกิดจากตัวบุคคล อันเกิดมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้นำในชุมชนเพื่อเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ นำไปสู่ความสำเร็จในอนาคต โดยผู้นำในชุมชนจะมีความคิดอยู่ตลอดเวลาเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ส่วนสมาชิกในชุมชนจะได้รับความรู้จากการเรียนรู้ในการปฏิบัติงาน การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาในการทำงาน การให้ข้อเสนอแนะต่อผู้นำในชุมชนและผู้เกี่ยวข้องก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และวิธีการใหม่ที่ดีกว่า

2. การจัดการองค์การ (Organizing) จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ ได้เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องในเครือข่ายทุกคนทั้งบุคคลภายในชุมชนและบุคคลภายนอกชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแบ่งปันภูมิปัญญาในการทำเครื่องเบญจรงค์ โดยกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ มีความตั้งใจและเอาใจใส่ที่จะถ่ายทอดภูมิปัญญาในการทำเครื่องเบญจรงค์นี้ไปสู่กลุ่มบุคคลที่เข้ามาเรียนรู้และต้องการที่จะอนุรักษ์ภูมิปัญญาในการทำเครื่องเบญจรงค์ไว้ไม่ให้สูญหายไปตามกาลเวลา เพื่อให้ได้มีการสืบทอดและคงอยู่สืบต่อไป นอกจากนี้ ทางกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ถือว่าเป็นหมู่บ้านที่มีความเข้มแข็งเป็นอย่างมาก เนื่องจากสมาชิกทุกคนในหมู่บ้านมีศักยภาพเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านการพึ่งพาตนเอง การร่วมมือของทุกคนในหมู่บ้าน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้ร่วมกันปรึกษาหารือกัน มีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา จนทำให้เกิดความรัก ความผูกพัน แรงงานของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ คือ คนในชุมชนอย่างแท้จริง ความรู้ทั้งหมดถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น โดยผู้ประกอบการได้นำเอาความรู้ ประสบการณ์และภูมิปัญญาที่ได้รับมาผลิตภัณฑเครื่องเบญจรงค์ จึงทำให้สมาชิกทุกคนในหมู่บ้านมีงานทำและมีรายได้จากการทำเครื่องเบญจรงค์จนเกิดเป็นอาชีพหลักของสมาชิกในชุมชนดอนไถ่ หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ยังเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ชุมชนสมบูรณ์แบบ เป็นหมู่บ้านแห่งการท่องเที่ยวและยังเป็นหมู่บ้านต้นแบบ OTOP อีกด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ Swansburg and Swansburg (2006) กล่าวคือ การจัดการ (Management) เป็นการจัดการกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับองค์การ โดยผู้บริหารมีการวางแผน การมองไปถึงในอนาคต มีการประสานงาน การจัดหา การควบคุม รวมไปถึงการรวบรวมทรัพยากรที่สำคัญขององค์การ เพื่อกำหนดแผนการปฏิบัติงานและส่งผลให้องค์การประสบผลสำเร็จตามที่ผู้บริหารได้วางแผนไว้

3. การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) จากผลการวิจัยพบว่า หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ เข้ารับการคัดสรรและผลการคัดเลือกได้ระดับ 5 ดาว ในปี พ.ศ.2546 รวมถึงได้รับการคัดเลือกเป็นหมู่บ้าน OTOP ต้นแบบของจังหวัดสมุทรสาคร สร้างความภาคภูมิใจให้กับทุกฝ่ายและได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนได้เข้าสู่การเป็นหมู่บ้าน OTOP Village Champion (OVC) ในปี พ.ศ. 2549 ซึ่งการที่จะได้เป็นหมู่บ้าน OVC นั้น จะต้องมีการผลิตสินค้า OTOP ที่มีคุณภาพสามารถเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์ให้เข้ากับศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวและบริการ กระบวนการผลิตและการพัฒนาของเครื่องเบญจรงค์ มีส่วนช่วยสร้างความรัก ความผูกพัน และความร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชนเป็นอย่างดี ทำให้การพัฒนาด้านอื่น ๆ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ส่งผลให้คุณภาพชีวิตโดยรวมของหมู่บ้านหรือชุมชนดีขึ้นและเชื่อว่าจะมีความเข้มแข็งยั่งยืนต่อไปในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ Schumann (2016) ได้ศึกษาการศึกษาโครงการหนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) และการพัฒนาบุคลากร: บทเรียนสำหรับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในชุมชนในชนบททั่วโลก จากการศึกษาพบว่า การผลิตและการขายผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่ไม่เหมือนใคร

ซึ่ง (OVOP) มีหลักการ 3 ประการดังนี้ 1) การสร้างผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการยอมรับจากทั่วโลกซึ่งสะท้อนถึงความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น 2) การพึ่งพาตนเองและความคิดสร้างสรรค์ 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น โครงการหนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จ ความท้าทายของคนในชุมชนและความสามารถในการพัฒนาโครงการให้เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับผู้นำชนบททั่วโลก นอกจากนี้ผู้นำของประเทศญี่ปุ่นได้มีความพยายามในการพัฒนาและปรับตัวกลยุทธ์ของโครงการหนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) จากส่วนต่าง ๆ ของแต่ละประเทศ เพื่อเป็นการสนับสนุน ช่วยเหลือในการการพัฒนาแรงงานและการฟื้นฟูเศรษฐกิจในภูมิภาคของชนบทต่าง ๆ ในแต่ละประเทศ

4. การประสานงาน (Coordinating) จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มสมาชิกในหมู่บ้านทุกคนยังให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านการอบรมความรู้ ด้านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงในด้านการต้อนรับลูกค้าทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเข้ามาช่วยหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีในการขับเคลื่อนในเรื่องของการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ รวมถึงมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และตัวของผู้ประกอบการและสมาชิกในหมู่บ้าน ให้มีความคิดที่สร้างสรรค์และสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ทันสมัยและยังคงความเป็นอัตลักษณ์ของเครื่องเบญจรงค์ให้อยู่ตลอดไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาภา เมืองนก (2557) ได้วิจัยเรื่อง กระบวนการบริหารจัดการชุมชนเมืองที่นำไปสู่ชุมชนเข้มแข็ง:กรณีศึกษา ชุมชนหมู่บ้านจัดสรรเขตปริมณฑล จากการศึกษาพบว่า หน่วยงานภายนอกชุมชนเข้ามาเสริมสร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมในชุมชน จึงนำไปสู่การเกิดกระบวนการบริหารจัดการ โดยใช้กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็ง คือ กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการกลุ่มและกระบวนการมีส่วนร่วม เป็นต้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mukai and Fujikura (2015) ได้ศึกษาการประเมินผลและการเรียนรู้จากโครงการช่วยเหลือหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) จากการศึกษาพบว่า โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่เกิดขึ้นในจังหวัดโออิตะของญี่ปุ่น เป็นเพียงส่วนหนึ่งของโครงการที่รัฐบาลให้ความช่วยเหลือในด้านการพัฒนาอย่างเป็นทางการของญี่ปุ่น ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาชนบทกว่า 30 ประเทศทั่วโลก ความพยายามทั้งหมดไม่ได้ส่งผลให้เกิดความยั่งยืนในระดับเดียวกัน โดยจังหวัดโออิตะได้สร้างความเคลื่อนไหวขึ้นบนหลักการ 3 ประการ ได้แก่ ความเป็นท้องถิ่นระดับโลกในการพึ่งพาตนเอง ความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนาบุคลากร เป็นต้น นอกจากนี้โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ได้สร้างรายได้และความยั่งยืนให้กับคนในชนบท โดยหลักการเหล่านี้สามารถใช้กับโครงการทั้งในประเทศและต่างประเทศ

5. การควบคุม (Controlling) จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการมักคำนึงถึงคุณภาพของสินค้าและบริการลูกค้าเป็นหลัก ในกรณีที่ลูกค้าซื้อไปแล้วเกิดมีสินค้าชำรุดทางผู้ประกอบการจะเปลี่ยนให้ฟรี เป็นการสร้างความเชื่อมั่นและซื้อใจลูกค้า เน้นการบริการในการขายอย่างมากและสร้างความประทับใจให้กลุ่มลูกค้าอีกด้วยเพื่อให้เกิดความพึงพอใจของลูกค้ามากที่สุด นอกจากนี้สินค้าในหมู่บ้านเบญจรงค์จะมีทั้งหมด 5 หลังคาเรือน โดยในแต่ละหลังคาเรือนจะมีรูปแบบ ลวดลายเฉพาะที่แตกต่างและไม่ซ้ำกัน เพื่อไม่ให้เกิดการแยกกันขายหรือแยกลูกค้ากันแต่เป็นการกระจายรายได้ให้กับสมาชิกทุกคนในแต่ละหลังคาเรือนและเพื่อให้ลูกค้าสามารถเลือกซื้อสินค้าที่มีความหลากหลายกันออกไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌพล ดำรงธนชัย (2550) ได้วิจัยเรื่อง แบบปฏิบัติที่ดีของกระบวนการขายและบริการวิสาหกิจขนาดย่อมศึกษากรณีร้านท็อป เทเลคอม ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยในการตัดสินใจซื้อของกลุ่มลูกค้าเกิดจากสินค้าที่มีความหลากหลาย ทันสมัย มีคุณภาพดี ราคาถูกและการดูแลเอาใจใส่ นอกจากนี้แบบปฏิบัติที่ดีของบริการวิสาหกิจขนาดย่อมและกระบวนการขายต้องสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ มีความหลากหลาย โดยใช้ การปฏิบัติ 7 ขั้นตอน การขายและบริการแบบมีผู้รับผิดชอบตามกระบวนการปฏิบัติงานที่ถูกควบคุมด้วยดัชนีวัดคุณภาพกิจกรรมการปฏิบัติงานมีความเหมาะสม มีกระบวนการในการขายที่ดีการออกแบบสินค้าใหม่ไปใช้ได้ วิสาหกิจขนาดย่อมและการบริการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบจากผลการวิจัยเรื่องการปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร สามารถนำไปสู่การนำเสนอได้ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

การปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการลงพื้นที่คือ หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี เพื่อทำการศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 15 คน จนได้ข้อมูลที่อิมตัวแล้วจนเกิดเป็นทฤษฎีถึงจุดอิมตัว แล้วนำข้อมูลที่ได้อิมตัววิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปผลการศึกษา จากผลการศึกษาผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีถือเป็นหมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากจนเกิดเป็นหมู่บ้านที่มีความเข้มแข็ง เช่น หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีถือเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนสมบูรณ์ ศูนย์แห่งการจัดการความรู้เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวบ้าน รวมถึงเป็นหมู่บ้านทำมา

ค้าขายต้นแบบ (ภาคกลาง) จะเห็นได้ว่านอกจากจะเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้แล้ว ยังเป็นการพัฒนา ด้านสังคม การพัฒนาด้านบุคคล การพัฒนาด้านเศรษฐกิจของประเทศ รวมถึงช่วยให้สมาชิกใน หมู่บ้านได้มีรายได้และมีอาชีพที่ดี ดังนั้นหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีควรมีการพัฒนาองค์ความรู้ที่มีอยู่ อย่างต่อเนื่อง รวมถึงเป็นหมู่บ้านตัวอย่างให้กับหมู่บ้านและชุมชนอื่น ๆ

2. จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ประกอบการ ควรนำวิธีการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการ หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการและนำไปประยุกต์ใช้ ในหมู่บ้านและชุมชนอื่น ๆ จะเห็นได้ว่า ผู้ประกอบการหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีถือว่ามี การบริหารจัดการที่ดี ทั้งในด้านการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคลภายในและบุคคลภายนอกได้เข้ามาเรียนรู้ถึง การทำเครื่องเบญจรงค์ดอนไถ่ดี การสร้างรายได้สร้างอาชีพให้กับสมาชิกในหมู่บ้าน การส่งเสริมและ สนับสนุนความคิดและความถนัดของตัวสมาชิก รวมถึงการพัฒนาตนเองและพัฒนาผลิตภัณฑ์อยู่ ตลอดเวลา ดังนั้น ผู้ประกอบการของหมู่บ้านและชุมชนอื่น ๆ ควรนำแนวคิดในการปฏิบัติที่ดีของ ผู้ประกอบการหมู่บ้านดอนไถ่ดีเพื่อเป็นการสร้างเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนท้องถิ่นของตนให้มีความ เข้มแข็งและมีการบริหารจัดการที่ดีของตนเอง

3. จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มสมาชิกในหมู่บ้านถือเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความ เจริญแก่ชุมชน เป็นการยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนให้ดีขึ้น จะเห็นได้ว่า สมาชิก ทุกคนในหมู่บ้านมีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ช่วยกันออกแบบลดราย แบ่งหน้าที่กันทำตามความถนัด รวมถึงเป็นการพัฒนาตนเองและพัฒนาผลิตภัณฑ์อยู่ตลอดเวลา เป็นการสร้างรายได้และอาชีพให้กับสมาชิกในหมู่บ้านเพื่อแก้ไขปัญหาการว่างงาน ปัญหาทางด้านยา เสพติด และปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น ดังนั้น ผู้นำหรือสมาชิกในชุมชนต่าง ๆ ควรนำแนวทางการ ปฏิบัติของสมาชิกในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีไปพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนในชุมชนต่าง ๆ ของตน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนของตนมีรายได้และอาชีพที่มั่นคงอย่างต่อเนื่อง

4. จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มหน่วยงานภาครัฐถือเป็นส่วนสำคัญเป็นอย่างมากที่จะช่วย ผลักดันให้หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีประสบความสำเร็จ ทั้งนี้หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีถือเป็นกลุ่ม อุตสาหกรรมต้นแบบที่จะนำไปสู่การสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่นทั้งในด้านการตลาดและการท่องเที่ยว จะเห็นได้ว่า หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมศักยภาพให้ผู้ประกอบการ ผลิตภัณฑ์ ชุมชน และท้องถิ่น เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และเสริมสร้างความเป็นผู้ประกอบการ เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีมาตรฐาน การพัฒนาการบริหารจัดการ และการพัฒนาความรู้ทั่วไป นอกจากนี้เกิดจากความร่วมมือของ หน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ เช่น นักพัฒนาชุมชน หน่วยงานภาคี ประชาธิปไตย กระทรวงพาณิชย์ สำนักพัฒนาอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการท่องเที่ยวและ

กีฬา เป็นต้น ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐเป็นการผลักดันการดำเนินงานที่เน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน และท้องถิ่นตามศักยภาพทางการตลาดที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์ได้และเพิ่มช่องทางในการกระจายสินค้า

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยการจัดการความรู้ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีในการเป็นหมู่บ้านต้นแบบในการค้าขาย (ภาคกลาง) ที่มีการขับเคลื่อนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบของการพึ่งพาตนเอง

2. ควรมีการศึกษาวิจัยการปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวบ้านของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี

รายการอ้างอิง

- Bateman, T. S. and S. A. Snell (1999). *Capital Letter Management: the new competitive landscape*. McGraw-Hill International Edition.
- Bhalla, J. and P. K. Giri (2014). Capital Letter The impact of human resource management practices on turnover and productivity. *Journal of Organisation and Human Behaviour* Vol. 3 No.1.
- Broadmeadow, S. and T. R. Nisbet (2004). Capital Letter The effects of riparian forest management on the freshwater environment: a literature review of best management practice. *Hydrology and Earth System Sciences Discussions* Vol. 8 No.3 page 286-305.
- Chase, R. L. (1997). Capital Letter The knowledge-based organization: an international survey. *Journal of Knowledge Management*, 1(1), 38-49.
- Costello, A. B. and J. W. Osborne (2005). Capital Letter Best practices in exploratory factor analysis: Four recommendations for getting the most from your analysis. *Practical assessment, research & evaluation* Vol. 10 No.7 page 1-9.
- Deming, E. W. (1995). *Capital Letter Out of The Crisis*. USA, The Massachusetts Institute of Technology Center for Advanced Engineering Study.
- Fujita, M. (2006). *Economic development capitalizing on brand agriculture: Turning development strategy on its head*. Institute of developing economies (IDE).
- Griffin, R. W. (1999). *Capital Letter Management 6th ed.* USA, Houghton Mifflin Company.
- Karki, B. B. (2012). Doing business and role of government for entrepreneurship development. *Journal of Nepalese Business Studies*. 7(1): 53-62.
- McCammon, C., et al. (1990). Capital Letter Community management of rural water supply and sanitation services. *In Water and Sanitation Discussion Paper No. 4. UNDP-World Bank Water and Sanitation Programm.*
- Mukai, K. and R. Fujikura (2015). Capital Letter One village one product: evaluations and lessons learnt from OVOP aid projects. *Development in Practice*, 25(3), 389-400.

- Naomi, S. and M. KoiChi (2008). Capital Letter Knowledge and networking strategies for community compacity development in Oyama-machi: An archetype of the OVOP movement. *Journal of OVOP Policy Vol. 1 No.6 (Oct 2008) page 5-20.*
- Robbins, et al. (2004). *Capital Letter Fundamentals of Management (4th ed.)*. New Jersey, Pearson Education.
- Schumann, R. F. (2016). A Study of One Village One Product (OVOP) and Workforce Development: Lessons for Engaging Rural Communities around the World. *School of Business and Public Administration.*
- Stoner, J. A. F. (1978). *Capital Letter Management*. Englewood Cliffs, New Jersey, Prentice Hall.
- Swansburg, R. C. and R. J. Swansburg (2006). *Capital Letter Management and leadership for nurse administrators*, Jones & Bartlett Learning
- Tiwana Amrit (2002). *Capital Letter The Knowledge management toolkit: practicecal techniques for building a knowledge management system*. Upper Saddle River, NJ, Prentice Hall.
- Yew Wong, K. (2005). Capital Letter Critical success factors for implementing knowledge management in small and medium enterprises. *Industrial management & Data systems Vol. 105 No.3 page 261-279.*
- กนกวรรณ ชูชาญ (2552). การจัดการความรู้ทางทรัพยากรวัฒนธรรมโดยผู้นำชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านผาหมอน ดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กรกฎ บุญลพ (2551). **มนุษย์กับภาษาชนเผ่าจากอดีตกาลสู่โลกสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
- กรมศิลปากร (2554). **ภูมิแผ่นดินมรดกไทย: พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการเสด็จพระราชดำเนินแหล่งมรดกไทย**. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- จังหวัดสมุทรสาคร (2561). "ประวัติความเป็นมาของจังหวัดสมุทรสาคร." สืบค้นเมื่อวันที่ 17 มค 2561. from <http://www.samutsakhon.go.th>.
- จันทร์จิรา ฉัตรวานิช (2551). ศักยภาพภูมิปัญญาไทยด้านอาหารพื้นบ้านภาคใต้ฝั่งตะวันออก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิตรานันท์ แสงศรีจันทร์ (2555). แนวทางการจัดการภูมิปัญญาการเล่นท้องถิ่นชุมชนย่านวัดดุสิตาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะโบราณคดี

มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จินตวิรี เกษมสุข (2557). **หลักการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน**. กรุงเทพฯ: แอคทีฟพริ้นท์ จำกัด.

จิราภรณ์ แก้วมณี (2557). การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนบ้านหัวเขาจีน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จุฑามาศ หุยเดชะ (2556). แนวทางการปฏิบัติที่ดีในการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลสามควายเผือก อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จุฑารัตน์ ศักดิ์มั่นวงศ์ (2559). ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการระบบเหมืองฝาย “ฝายพญาอูต” ตำบลต้นธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เจนจิรา สัตยมมาก (2559). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่มีการปฏิบัติที่ดี กรณีศึกษา:โรงเรียนบ้านใหม่สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

ฉัตรชัย อรรถปักษ์ (2550). **องค์ประกอบศิลปะ**. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.

ชมพูนุช อุ่นเสรี (2547). การศึกษาเชิงวัฒนธรรมชุมชนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตงานศิลปหัตถกรรมเครื่องเบญจรงค์ไทยสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนชุมชนบ้านดอนไก่อ่ดี ตำบลดอนไก่อ่ดี อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล.

ชัชวาลย์ รัตนพันธุ์ (2551). ออกแบบผลิตภัณฑ์โคมไฟที่มีแนวความคิดจากการบูรณาการเครื่องปั้นดินเผากับศิลปะการแกะหนังตะลุง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

ณปภา ขวเลิศสกุล (2553). การรับรู้คุณค่าของตราสินค้าผลิตภัณฑ์ประเภทผ้าไหม หนึ่งในตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ : กรณีศึกษาจังหวัด นครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ณพล ดำรงธนชัย (2550). แบบปฏิบัติที่ดีของกระบวนการขายและบริการวิสาหกิจขนาดย่อม ศึกษากรณีร้านท็อป เทเลคอม. วิทยานิพนธ์หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการคุณภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

- ดวงฤทัย อรรถแสง (2552). กระบวนการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ย้อมสีธรรมชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ถวัลย์ มาศจรัส (2552). **นวัตกรรมการศึกษาชุด KM (Knowledge Management)**. กรุงเทพฯ: ชารอักษร.
- ทรงเกียรติ อิงคามระธร (2552). การศึกษาแนวทางการปฏิบัติที่ดีในงานประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ธนศร กล้ารอน (2553). แนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี อำเภอกะทู้มแบบจังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธนิก เลิศชาญฤทธ์ (2551). **การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นรินทร์ สังข์รักษา (2559). **ตำราการจัดการความรู้และภูมิปัญญา**. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นริศรา วัฒนสิน (2557). การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น : กรณีศึกษาการทอผ้าเกาะยอ จ.สงขลา และการทอผ้านาหมื่นศรี จ.ตรัง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นฤทธิ์ วัฒนภู (2558). **พื้นฐานลวดลายไทยแบบเอกรงค์**. กรุงเทพมหานคร: วาดศิลป์.
- นิตดา หงส์วิวัฒน์ (2554). **เครื่องปั้นดินเผา**. กรุงเทพฯ: แสงแดด.
- นิภา ทองก้อน (2550). ปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จตามเป้าหมายของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ผลิตสินค้า OTOP ในเขตพื้นที่จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- บดินทร์ วิจารณ์ (2547). **การจัดการความรู้ .... สู่ปรัชญาปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร: ธรรมมลการพิมพ์.
- บุณรดา ชัยบุญเรือง (2560). ถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการการเรียนการสอนระดับปฐมวัยประยุกต์ตามแนววอลดอร์ฟ กรณีศึกษาโรงเรียนเชิงรายปัญญาอนุกุล. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงราย.
- บุษราภรณ์ มหัทธนะชัย (2552). "การพัฒนากระบวนทัศน์เพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์ OTOP ของตำบลสะลวง อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่". วารสารราชภัฏเชียงใหม่.
- เบญญาดา เพิ่มพูล (2553). กระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตผ้าไหมแพรวากลุ่มทอผ้าไหม

แพรวาชุมชนภูไทตำบลบ้านโนน ตำบลโนน อำเภอดำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ปัทมกร วงศ์ชิตวรรณ (2551). การพัฒนาเครือข่ายระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคชุมชน เพื่อ
การพัฒนาผลิตภัณฑ์แบบครบวงจรภายใต้นโยบายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ของจังหวัด
ตาก. สำนักวิจัยและบริหารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

ประกอบ มีโคตรกอง (2551). **วัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประชา สุวารินทร์ (2554). **อัตลักษณ์ไทย: จากไทยสู่ไทย**. กรุงเทพฯ: ฟ้ายเดียวกัน.

ประพนธ์ ผาสุขยัต (2550). **การจัดการความรู้ฉบับขับเคลื่อน**. กรุงเทพมหานคร: ไยใหม่.

ปรียาภา เมืองนก (2557). กระบวนการบริหารจัดการชุมชนเมืองที่นำไปสู่ชุมชนเข้มแข็ง: กรณีศึกษา
ชุมชนหมู่บ้านจัดสรรเขตปริมณฑล. วิทยานิพนธ์หลักสูตรพัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปติวงษ์ ผลสมบุญ (2558). การพัฒนารูปแบบการจัดการธุรกิจอุตสาหกรรม OTOP เพื่อประสิทธิภาพ
การแข่งขันที่ยั่งยืน. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาธุรกิจ
อุตสาหกรรมและทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ผ่องศรี เสากะเลียว (2552). การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินบ้านโชค
ตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พัชรินทร์ เสริมการดี and ชีระ สุภเพียร (2558). "เส้นทางการท่องเที่ยวชุมชน: สินค้าหนึ่งตำบล
หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ในอำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง". การประชุมมหาดใหญ่วิชาการ
ระดับชาติครั้งที่ 6 (26 มิถุนายน 2558). มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่: 1042-1052.

พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต (2552). **องค์การและการบริหารจัดการ**. นนทบุรี: ธิงค์ บียอนด์ บุ๊คส์.

พิริยะ ไกรฤกษ์ (2518). **ศิลปะและโบราณคดีในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.

ไพศาล เนาวะวาทอง (2551). การจัดการชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาหมู่บ้านคำปลาหลาย
ตำบลบ้านดง อำเภอบุขารัตน์ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ภุชงค์ จันทวิช (2551). **เครื่องถ้วยเบญจรงค์**. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.

มูลนิธิชัยพัฒนา (2550). **เศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับ
ลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ (2556). **การจัดการภาครัฐแนวใหม่**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พิชการพิมพ์.

ลำปาง แม่นมาตย์ (2553). แนวทางการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดี: การถอดบทเรียนจาก
ประสบการณ์ผู้บริหารท้องถิ่นดีเด่น. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

- สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วรพรต คุุหมณี (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการชุมชนและการพัฒนาอย่างยั่งยืนกับการประยุกต์แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชน: กรณีศึกษา ตำบลบ่อทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจสำหรับผู้บริหาร มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วลีรักษ์ สิทธิสม (2553). การศึกษาสภาพการบริหารจัดการสินค้า OTOP ในจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- วิจารณ์ พานิช (2551). **การจัดการความรู้: ฉบับนักปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: ตาตาพับลิเคชัน.
- วิจารณ์ พานิช (2556). **การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์, et al. (2550). **การจัดการและพฤติกรรมองค์กร**. กรุงเทพฯ: วีระฟิล์มและโซเท็กซ์.
- ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรม (2560). "หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่." สืบค้นเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2560. from http://www.m-culture.in.th/moc_new,2560.
- ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) (2561). "องค์ความรู้เกี่ยวกับเครื่องปั้นดินเผา." สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มค 2561. from <http://www.sacict.or.th/scripts/startpage.php>.
- สมทรง บรรจงจิตินันต์ (2560). "แนวทางการจัดการชุมชนพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาบ้านหัวคู ตำบลพระยาบันลือ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา." วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2560): 185-199.
- สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมศุลกากร (2560). "สินค้าส่งออกประเภทหัตถกรรมและหัตถอุตสาหกรรมของประเทศไทย." สืบค้นเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2560. from <http://www.dwfoc.mof.go.th/Dataservices/IECountryAndCategory>.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร (2560). "หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ จังหวัดสมุทรสาคร." สืบค้นเมื่อ วันที่ 9 ธันวาคม 2560. from <http://samutsakhon.cdd.go.th>.
- สุชาติ รสิกวรณ (2551). การพัฒนาการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สุภาค์ จันทวานิช (2552). **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาพร ภูไพบูลย์ (2558). การจัดการชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโพธิ์ศรี

- อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุรัสวดี เทียนทอง (2552). ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานของผู้ผลิตสินค้าสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทยระดับประเทศของจังหวัดแพร่ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อดุลย์ กองสัมฤทธิ์ (2557). การบริหารจัดการที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน : กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- อรรณพ พรหมเศรษฐี (2552). แนวทางการพัฒนากลุ่มผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ประเภทกลุ่มผลิตภัณฑ์อาหาร จังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อรสรวง แสงสุก (2559). ศึกษาความต้องการการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องเบญจรงค์กลุ่มอัครีเบญจรงค์ อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- อังค์สร กฤตนันท์ (2557). การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียโดยใช้บริบทชุมชนเชิงสร้างสรรค์เรื่องเครื่องเบญจรงค์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อามร มุตวงศ์ (2552). การศึกษาแบบปฏิบัติที่ดีในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กของกลุ่มโรงเรียนพนัสนิคม 2 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 2. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อารีวรรณ ทับทอง (2549). การจัดการความรู้ของหมอพั้นบ้านในจังหวัดเชียงใหม่. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อิศเรศ กุดหอม (2558). บทบาทผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการชุมชนเมืองในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

สำหรับงานวิจัยเรื่อง การปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไถ่

ตำบลดอนไถ่ อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

(ผู้ประกอบการชุมชนดอนไถ่ : ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม และเลขานุการกลุ่ม)

คำชี้แจง แนวทางการสัมภาษณ์นี้ได้ครอบคลุมประเด็นคำถาม 5 ประเด็นที่สำคัญ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก 2) สภาพพื้นฐานของบริบทพื้นที่ 3) วิธีการปฏิบัติที่ดี 4) แนวทางในการจัดการ 5) ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ชื่อ-นามสกุล.....สถานภาพ.....

อายุ.....อาชีพ.....ตำแหน่ง.....

วันเวลาสัมภาษณ์

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น.

สถานที่ในการสัมภาษณ์.....

1. หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่มีประวัติและความเป็นมาอย่างไร

.....
.....

2. ภาพรวมของชุมชน/หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่เป็นอย่างไร

.....
.....

3. ท่านมีวิธีการปฏิบัติทั่วไปในด้านการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน และด้านการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างไร

.....
.....

4. ท่านมีวิธีการปฏิบัติที่ดีที่โดดเด่นจนเกิดผลสำเร็จในด้านการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน และด้านการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างไร

.....
.....

5. ท่านมีแนวทางในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ได้อย่างไร

.....
.....

6. ท่านมีการสร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์ เพื่อเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งนั้นเป็นอย่างไร

.....

.....

7. ท่านมีการพัฒนาชุมชน/หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ้ให้เป็นหมู่บ้านต้นแบบในการพัฒนาสินค้า OTOP และพัฒนาชุมชนดอนไถ้ได้อย่างไร

.....

.....

8. ท่านทำให้ชุมชน/หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ้เป็นที่รู้จักจากกลุ่มลูกค้าและนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้อย่างไรบ้าง

.....

.....

9. ท่านมีความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและสมาชิกของคนในชุมชน/หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ้ติดต่อดอนไถ้ได้อย่างไรบ้าง

.....

.....

10. หน่วยงานภาครัฐในระดับพื้นที่ อำเภอ และจังหวัด ให้การสนับสนุนและให้ความสำคัญกับชุมชน/หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ้ได้อย่างไร

.....

.....

11. ท่านคิดว่าเครื่องเบญจรงค์ดอนไถ้มีจุดเด่นมากกว่าที่อื่นอย่างไร

.....

.....

12. ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนให้คนรุ่นหลังมีการสืบทอดการทำเครื่องเบญจรงค์ได้อย่างไร

.....

.....

13. ท่านคิดว่าอาชีพการทำเครื่องเบญจรงค์มีความสำคัญและมีผลต่อการดำเนินชีวิตของสมาชิกในชุมชน/หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ้ได้อย่างไร

.....

.....

14. ปัญหาและอุปสรรคในการเป็นหมู่บ้านต้นแบบ และแนวทางในการแก้ไขปัญหาเป็นอย่างไร

.....

.....

15. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติที่ดีของผู้ประกอบการชุมชนดอนไถ่ดีและแนวทางในการแก้ไขปัญหาเป็นอย่างไร

.....
.....

16. ข้อเสนอแนะ

.....
.....

นางสาวลักขิกา วารีสมบูรณ์
ผู้สัมภาษณ์

แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

สำหรับงานวิจัยเรื่อง การปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไถ่
ตำบลดอนไถ่ อำเภอกะทู้มบง จังหวัดสมุทรสาคร

(ผู้นำชุมชน : นายกเทศมนตรี กำนัน ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน และนักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ)

คำชี้แจง แนวทางการสัมภาษณ์นี้ได้ครอบคลุมประเด็นคำถาม 5 ประเด็นที่สำคัญ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก 2) สภาพพื้นฐานของบริบทพื้นที่ 3) วิธีการปฏิบัติที่ดี 4) แนวทางในการจัดการ 5) ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ชื่อ-นามสกุล.....สถานภาพ.....

อายุ.....อาชีพ.....ตำแหน่ง.....

วันเวลาสัมภาษณ์

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น.

สถานที่ในการสัมภาษณ์.....

1. ชุมชน/หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่มีประวัติและความเป็นมาอย่างไร

.....
.....

2. ภาพรวมของชุมชน/หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่เป็นอย่างไร

.....
.....

3. หน่วยงานของท่านมีวิธีการปฏิบัติที่โดดเด่นของเครื่องเบญจรงค์ ระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับชุมชน/หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ในด้านการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนและด้านการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างไร

.....
.....

4. หน่วยงานของท่านมีแนวทางในการจัดการ การสนับสนุน และการพัฒนาชุมชน/หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ได้อย่างไร

.....
.....

5. หน่วยงานของท่านมีส่วนช่วยสร้างรายได้ เพื่อในการสร้างเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง
นั้นเป็นอย่างไร

.....
 .....

6. หน่วยงานของท่านมีส่วนช่วยในการพัฒนาชุมชน/หมู่บ้านเบญจรงค์คอนไก่อีให้เป็นหมู่บ้านต้นแบบในการพัฒนา
สินค้า OTOP และพัฒนาชุมชน/หมู่บ้านเบญจรงค์คอนไก่อีได้อย่างไร

.....
 .....

7. หน่วยงานภาครัฐของท่านให้การสนับสนุน และให้ความสำคัญกับชุมชน/หมู่บ้านเบญจรงค์คอนไก่อีอย่างไร

.....
 .....

8. หน่วยงานภาครัฐของท่านให้ความร่วมมือกับสมาชิกของคนในชุมชนคอนไก่อีได้อย่างไรบ้าง

.....
 .....

9. ท่านคิดว่าเครื่องเบญจรงค์คอนไก่อีมีจุดเด่นมากกว่าที่อื่นอย่างไร

.....
 .....

10. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

.....
 .....

นางสาวลักขิกา วารีสมบูรณ์
ผู้สัมภาษณ์

แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)
สำหรับงานวิจัยเรื่อง การปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไถ่
ตำบลดอนไถ่ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร
(สมาชิกในชุมชนดอนไถ่)

คำชี้แจง แนวทางการสัมภาษณ์นี้ได้ครอบคลุมประเด็นคำถาม 5 ประเด็นที่สำคัญ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก 2) สภาพพื้นฐานของบริบทพื้นที่ 3) วิธีการปฏิบัติที่ดี 4) แนวทางในการจัดการ 5) ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ชื่อ-นามสกุล.....สถานภาพ.....
 อายุ.....อาชีพ.....ตำแหน่ง.....
 วันเวลาสัมภาษณ์
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น.
 สถานที่ในการสัมภาษณ์.....

1. ชุมชน/หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่มีประวัติและความเป็นมาอย่างไร
 .....
2. ภาพรวมของชุมชน/หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่เป็นอย่างไร
 .....
3. ท่านคิดว่าผู้ประกอบการมีวิธีการปฏิบัติที่ดีในด้านการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน และด้านการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างไร
 .....
4. ท่านคิดว่าผู้ประกอบการมีแนวทางในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของชุมชน/หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่อย่างไร
 .....
5. . ท่านคิดว่าสมาชิกของคนในชุมชน/หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่มีความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐได้อย่างไรบ้าง
 .....

6. ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนให้คนรุ่นหลังมีการสืบทอดการทำเครื่องเบญจรงค์ได้อย่างไร

.....

.....

7. ท่านคิดว่าอาชีพการทำเครื่องเบญจรงค์มีความสำคัญและมีผลต่อการดำเนินชีวิตของสมาชิกในชุมชนตอนไก้ได้อย่างไร

.....

.....

8. ท่านคิดว่าเครื่องเบญจรงค์ตอนไก้มีจุดเด่นมากกว่าที่อื่นอย่างไร

.....

.....

9. ท่านคิดว่าชุมชนเป็นที่รู้จักจากกลุ่มลูกค้าและนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้อย่างไรบ้าง

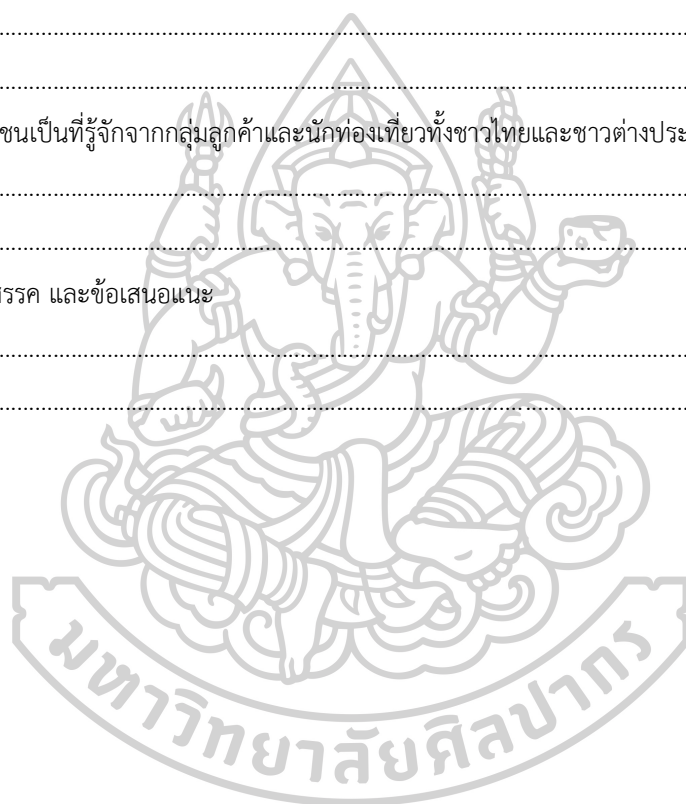
.....

.....

10. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

.....

.....

นางสาวลักขิกา วารีสมบูรณ์
ผู้สัมภาษณ์

แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)
สำหรับงานวิจัยเรื่อง การปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไถ่
ตำบลดอนไถ่ อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร
(ลูกค้ำประจำ)

คำชี้แจง แนวทางการสัมภาษณ์นี้ได้ครอบคลุมประเด็นคำถาม 5 ประเด็นที่สำคัญ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก 2) สภาพพื้นฐานของบริบทพื้นที่ 3) วิธีการปฏิบัติที่ดี 4) แนวทางในการจัดการ 5) ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ชื่อ-นามสกุล.....สถานภาพ.....
 อายุ.....อาชีพ.....ตำแหน่ง.....
 วันเวลาสัมภาษณ์
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น.
 สถานที่ในการสัมภาษณ์.....

1. ภาพรวมของชุมชน/หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่เป็นอย่างไร
 .....
2. ท่านคิดว่าเครื่องเบญจรงค์ดอนไถ่มีจุดเด่นมากกว่าที่อื่นอย่างไร
 .....
3. ท่านคิดว่าอะไรเป็นจุดสนใจหรือจุดดึงดูดในการเลือกซื้อเครื่องเบญจรงค์ที่หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่มีอะไรบ้าง
 .....
4. ท่านคิดว่าผู้ประกอบการดอนไถ่มีวิธีการปฏิบัติที่ดีในด้านการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน และด้านการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างไร
 .....
5. ท่านคิดว่าผู้ประกอบการดอนไถ่มีแนวทางในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ได้อย่างไร
 .....

6. ท่านคิดว่าเครื่องเบญจรงค์ของชุมชนดอนไถ่ดีมีคุณภาพของสินค้าและบริการมากกว่าที่อื่นอย่างไร

.....
 .....

7. ท่านคิดว่าชุมชนเป็นที่รู้จักจากกลุ่มลูกค้าและนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้อย่างไรบ้าง

.....
 .....

8. ท่านคิดว่าอาชีพการทำเครื่องเบญจรงค์มีความสำคัญและมีผลต่อการดำเนินชีวิตของสมาชิกในชุมชนดอนไถ่ได้อย่างไร

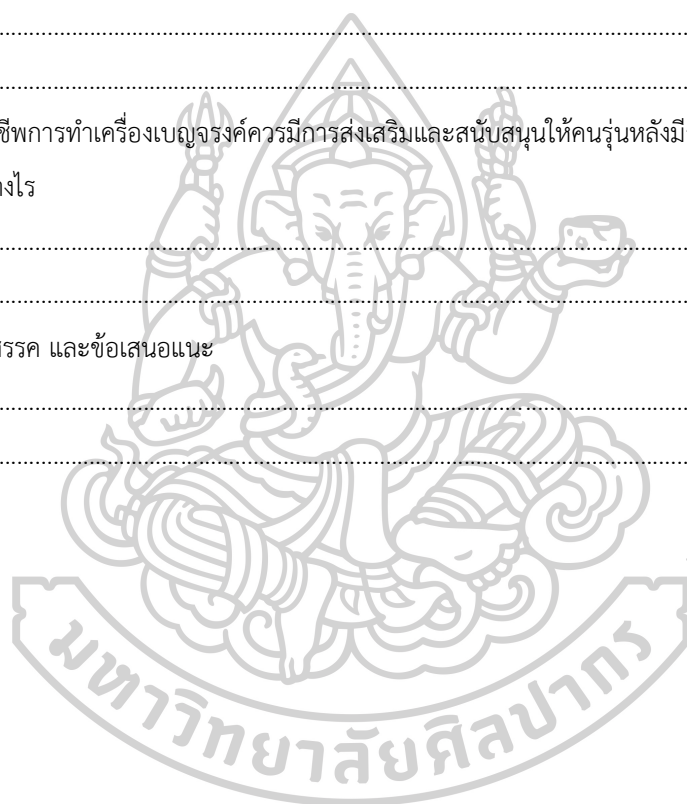
.....
 .....

9. ท่านคิดว่าอาชีพการทำเครื่องเบญจรงค์ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้คนรุ่นหลังมีการสืบทอดการทำเครื่องเบญจรงค์ได้อย่างไร

.....
 .....

10. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

.....
 .....

นางสาวลักขิกา วารีสมบูรณ์

ผู้สัมภาษณ์

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ สธ 6806(สช)/2298

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

29 มีนาคม 2561

เรื่อง ขอลงความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ประธานกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี

ด้วย นางสาวลักขิกา วรวิสมบูรณ์ รหัสประจำตัว 59601713 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต
สาขาวิชา การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การ
ปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัด
สมุทรสาคร " มีความประสงค์ จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจาก กลุ่มผู้ประกอบการ กลุ่มผู้นำชุมชน สมาชิกในชุมชน
และกลุ่มลูกค้าประจำ เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดแจ้ง ผู้ที่เกี่ยวข้อง
ทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034-218790

ที่ ศธ 6806 (สง.) / 2299
 ศษ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
 พระราชวังสนามจันทร์
 อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

29 มีนาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลคอนไถ่

ด้วย นางสาวลลิกชา วารีสมบูรณ์ รหัสประจำตัว 59601713 นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต
 สาขาวิชา การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การ
 ปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครื่องเบญจรงค์ของผู้ประกอบการชุมชนคอนไถ่ ตำบลคอนไถ่ อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัด
 สมุทรสาคร " มีความประสงค์ จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจาก กลุ่มผู้ประกอบการ กลุ่มผู้นำชุมชน สมาชิกในชุมชน
 และกลุ่มลูกค้าประจำ เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดแจ้ง ผู้ที่เกี่ยวข้อง
 ทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยชัช ไพวิทย์ศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
 นครปฐม โทร.034-218790

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants)

1. นางอุไร แต่งเอี่ยม	ประธานหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี
2. นางรัชนี ทองเพ็ญ	รองประธานหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี
3. นางประภาศรี พงษ์เมธา	เลขานุการหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี
4. นายวิชัย แต่งเอี่ยม	นายกเทศมนตรีตำบลดอนไก่อี
5. นายทศพร ศรีวิไล	กำนันตำบลดอนไก่อี
6. นางสาวจันทร์เพ็ญ ลิขิตผลิน	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
7. นายสิทธิพันธ์ ธรรมสังวาลย์	ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนดีเด่น
8. นางอรพินท์ เอี่ยมโหมด	สมาชิกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี
9. นายธรรมนุณ จิตรพานิช	สมาชิกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี
10. นางชุลีพร ธรรมสังวาลย์	สมาชิกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี
11. นายสมบุรณ์ ผลหว่า	สมาชิกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี
12. นายประสาน ม้วนทอง	ลูกค้าประจำ
13. นายยศนันท์ ปัตตพงศ์	ลูกค้าประจำ
14. นางสาวเนการดา หาญพานิช	ลูกค้าประจำ
15. นายภูกิจ เสลา	ลูกค้าประจำ

ภาคผนวก ง
ภาพการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

รูปภาพที่ 12 แสดงภาพการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก

รูปภาพที่ 13 แสดงภาพสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก

รูปภาพที่ 14 แสดงภาพสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก

รูปภาพที่ 15 แสดงภาพสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก

รูปภาพที่ 16 แสดงภาพสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก

รูปภาพที่ 17 แสดงภาพสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก

รูปภาพที่ 18 แสดงภาพสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก

รูปภาพที่ 19 แสดงภาพสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก

รูปภาพที่ 20 แสดงภาพสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก

รูปภาพที่ 21 แสดงภาพสอนการวาดลวดลายบนเครื่องเบญจรงค์

รูปภาพที่ 22 แสดงภาพการลงสีบนเครื่องเบญจรงค์

รูปภาพที่ 23 แสดงภาพการวาดลวดลายบนเครื่องเบญจรงค์

รูปภาพที่ 24 แสดงภาพลงสีบนเครื่องเบญจรงค์

รูปภาพที่ 25 แสดงภาพหมู่บ้านทำมาค้าขายต้นแบบ (ภาคกลาง)

รูปภาพที่ 26 แสดงภาพรางวัลต่าง ๆ ที่ชุมชน/หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่ดีได้รับ

รูปภาพที่ 27 แสดงภาพเครื่องเบญจรงค์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่ดี

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ลักขิกา วารีสมบูรณ์
วัน เดือน ปี เกิด	13 พฤษภาคม 2535
สถานที่เกิด	จังหวัดนนทบุรี
วุฒิการศึกษา	กำลังศึกษาต่อระดับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการภาครัฐ และภาคเอกชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	89/920 หมู่ที่ 3 ตำบลบางศรีเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

